

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ І ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ВП НУБПУ «БЕРЕЖАНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЩЕЦИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ РОЗВИТКОМ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали
II Міжнародної науково-практичної
конференції*

Частина 2

**8-9 грудня 2016 року
Україна, м. Тернопіль**

УДК 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
ББК 65.9 (4Укр)-55
М 74

Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. 8–9 грудн. 2016 р. Ч. 2. – Тернопіль : Крок, 2016. – 304 с.

ISBN 978-617-692-386-2 (повне видання)
ISBN 978-617-692-388-6 (частина 2)

Збірник містить наукові доповіді II міжнародної науково-практичної конференції “Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи” (Тернопіль, 8-9 грудня 2016 року) з актуальних технологічних, технічних, соціально-економічних та екологічних проблем і основних напрямів державного розвитку в сучасних умовах господарювання.

Збірник буде розміщений в системі РИНЦ (договір №225-02/2014К від 5.02.2014 р.)

Редакційна колегія:

Водяник І.І., д.т.н., проф.; Гевко Р.Б., д.т.н., проф.; Гораш О.С., д.с-г.н., проф.; Дзядикевич Ю.В., д.т.н., проф.; Іванишин В.В., д.е.н., проф.; Іващук Н.Л., д.е.н., проф.; Кваша В.І., д.с-г.н., проф.; Коняхін О.П., д.вет.н., проф.; Кухтин М.Д., д.вет.н., с.н.с.; Любинський О.І., д.с-г.н., проф.; Овчарук В.І., д.с-г.н., проф.; Пархомець М.К., д.е.н., проф.; Приліпко Т.М., д.с-г.н., проф.; Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент; Рихлівський І.П., д.с-г.н., проф.; Савченко Ю.І., д.с-г.н., проф., академік НААН; Стрішенець О.М., д.е.н., проф.; Сидорук Г.П., к.с-г.н.; Мелешенко Н.М., к.е.н., доцент; Морозевич О.А., к.е.н., доцент; Олійник О.Р., к.е.н.; Сава А.П., к.е.н., с.н.с.; Семенишена Н.В., к.е.н., доцент; Сенік І.І., к.с-г.н.; Сидорук Б.О., к.е.н.; Солян М.Я. к.с-г.н.; Ящук Т.С., к.с-г.н., с.н.с.

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН
(протокол № 12 від 12.12.2016 р.)*

Відповідальний за випуск:
к.е.н., с.н.с., Сава А.П.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-386-2 (повне видання)
ISBN 978-617-692-388-6 (частина 2)

© Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН, 2016
© Крок, 2016

TERNOPIL STATE AGRICULTURAL EXPERIMENTAL STATION
INSTITUTE OF FEED RESEARCH AND AGRICULTURE OF PODILLYA
STATE AGRARIAN AND ENGINEERING UNIVERSITY IN PODILYA
TERNOPIL NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
LESYA UKRAINKA EASTERN EUROPEAN NATIONAL UNIVERSITY
TERNOPIL INSTITUTE OF SOCIAL AND INFORMATIONAL TECHNOLOGIES
SS NULESU «BEREZHANY AGROTECHNICAL INSTITUTE»
BELARUS STATE ECONOMIC UNIVERSITY
UNIVERSITY OF SZCZECIN
S.SEIFULLIN KAZAKH AGRO TECHNICAL UNIVERSITY

MODERNIZATION OF THE NATIONAL SYSTEM OF STATE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND PERSPECTIVES

*Materials
of II International scientific and practical
conference*

Part 2

**December 8-9, 2016
Ukraine, Ternopil**

UDC 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
BBK 65.9 (4Ukr)-55

Modernization of the national system of state development: challenges and perspectives : materials of II Intern. scient.-pract. confer., December 8–9, 2016. P. 2.
– Ternopil : Krok, 2016. – 304 p.

ISBN 978-617-692-386-2 (full edition)
ISBN 978-617-692-388-6 (part 2)

The collection contains scientific presentations by II International scientific-practical conference “Modernization of the national system of state development: challenges and perspectives” (Ternopil, December 8-9, 2016) on actual technological, technical, socio-economic and environmental problems and the main directions of the state development in the current economic conditions.

The collection will be posted in the system RISC (contract №225-02/2014K, 02.5.2014)

Editorial board:

Vodyanyk I.I., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gevko R.B., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gorash O.S., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Dzyadykevych Yu.V., Dr.Sci.Tech, Prof.; Ivanyshyn V.V., Doctor of Economics, Prof.; Ivashchuk N.L., Doctor of Economics, Prof.; Kvasha V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Konyakhin O.P., Doctor of Veterinary, Prof.; Kukhtyn M.D., Doctor of Veterinary, Senior Researcher.; Lyubynskyy O.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Ovcharuk V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Parkhomets M.K., Doctor of Economics, Prof.; Prylipko T.M., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Putsenteylo P.R., Doctor of Economics, Assist. Prof.; Rykhlivskyy I.P., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Savchenko Yu.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Strishenets O.M., Doctor of Economics, Prof.; Sidoruk G.P., Cand.Agri.Sci; Meleshenko H.M., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Morozevych O.A., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Oliynyk O.R., Cand.Econ.Sci; Sava A.P., Cand.Econ.Sci, Senior Researcher; Semenyshena N.V., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Senyk I.I., Cand.Agri.Sci; Sidoruk B.O., Cand.Econ.Sci; Solian M.Ya. Cand.Agri.Sci; Yashchuk T.S., Cand.Agri.Sci, Senior Researcher.

*Recommended for publication by Scientific and Technical Council
of Ternopil state agricultural experimental station
(protocol # 12, from 12.12.2016)*

Responsible for issue:

Ph.D., Senior Researcher, Sava A.P.

The authors of scientific papers and reports bear responsibility for content and accuracy of publications. The opinions of the authors of publications may not coincide the views of the editorial board of the collection.

ISBN 978-617-692-386-2 (full edition)
ISBN 978-617-692-388-6 (part 2)

© Ternopil state agricultural experimental station, 2016
© Krok, 2016

З М І С Т / C O N T E N T S

СЕКЦІЯ 5 ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

SECTION 5 ECONOMIC SCIENCES

Авдеева Татьяна, Быков Алексей НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ В ОЦЕНКЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ РАЗВИТИЯ ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	12
Антоневич Андрей РОЛЬ МЕХАНИЗМА САМООБСЛУЖИВАНИЯ В РАЗВИТИИ СИСТЕМЫ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БАНКОВСКИХ ПЛАТЕЖНЫХ КАРТОЧЕК В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	14
Баранчук Дмитро ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ З РОЗВИТКУ ГОРІХІВНИЦТВА	18
Белова Светлана СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЦЕЛЕПОЛАГАНИЯ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ПРОГРАММ ЛОЯЛЬНОСТИ	20
Білоус Ольга ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	22
Боднар Орися, Мартинюк Ігор ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИТРАТ	24
Божко Евгений СРАВНЕНИЕ НАЛОГОВЫХ СИСТЕМ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И США	26
Бондарчук Олександр ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ	29
Борисова Ольга РЕГИОНАЛЬНЫЕ ПРОГРАММЫ КАК ЭЛЕМЕНТ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	31
Боровик Петро, Горова Юлія, Кибал Олена ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ПДВ	34
Боровинских Валентина КРИТЕРИИ ВЫБОРА СПЕЦИАЛЬНОГО НАЛОГОВОГО РЕЖИМА	36
Браташ Мирослава УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ	39
Бриль Наталья ОЦЕНКА И ИССЛЕДОВАНИЕ НАУЧНОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	41
Васильева Юлия, Лисовская Кристина МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	43
Верезубова Татьяна НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ КАК МЕТОД ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СТРАХОВОГО РЫНКА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	45
Виногоров Георгий АНАЛИЗ ОТЧЕТНОСТИ В ОБЛАСТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	48
Вишнякова Вероника ИНВЕСТИРОВАНИЕ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	50

Вознюк Наталія СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ В ОБЛІКУ СУМНІВНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	52
Волинець Денис ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПАТ «АЛЬФА-БАНК» НА ОСНОВІ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ	54
Володько Ольга, Володько Людвик СТИМУЛИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ	56
Габор Володимир ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ	58
Герасимів Зоряна ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АПК	60
Герчанівська Світлана, Козира Тарас ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА СУТЬ	62
Гончаров Віктор, Канівець Олена СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ	64
Гордиевич Ольга, Купченя Алина ЭКСПЕРТНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ОПЕРАЦИЙ ПО ДЕЛАМ О ХИЩЕНИИ В ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ	66
Греськів Олена ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	69
Гурська Ірина ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТВАРИННИЦТВА В УМОВАХ РИНКУ	71
Давыдов Александр СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОДХОДОВ К ОЦЕНКЕ КРЕДИТОСПОСОБНОСТИ КОРПОРАТИВНЫХ КЛИЕНТОВ	73
Данилюк Ірина ІТ – АУДИТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	75
Дахова Зоя РИСК-ОРИЕНТИРОВАННЫЕ КОНЦЕПЦИИ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ КАПИТАЛА	78
Длугоборська Людмила ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАПІТАЛУ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ	80
Дугієнко Наталя, Мелінхович Анна ФОРМУВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ І ОБТЯЖЕНЬ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ ЯК ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВИСНАЖЕННЯ І ЗАБРУДНЕННЯ ЗЕМЕЛЬ	83
Дудчик Оксана, Марченко Ірина ЗМІЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	85
Духно Юлія РЕЗУЛЬТАТИВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ УМОВ ПРАЦІ	87
Жибак Мирон ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ АГРАНИХ ПІДПРИЄМСТВ	90
Заверуха Тетяна МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ТА ЗМІСТ ВИСНОВКУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	92
Зазерская Виктория К ВОПРОСУ О ВЫБОРЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ	94
Зайчук Катерина ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КАТЕГОРІЇ «ТУРИСТИЧНА ПОСЛУГА»	96

Замора Оксана СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ – ОСНОВНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ	98
Ивашкевич Марія ПРЕДПОСЫЛКИ ВОЗНИКНОВЕННЯ НЕОБХОДИМОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТА ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	101
Льїн Валерій ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ	103
Льїна Олена ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА	105
Канівець Олена ЗАХОДИ ЩОДО БОРОТЬБИ З ДИФЛЯЦІЄЮ ҐРУНТІВ	107
Карзаева Наталія ЦЕЛИ СИСТЕМИ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	109
Карикова Елена НАПРАВЛЕННЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА САХАРНОЙ СВЕКЛЫ	111
Качмар Оксана, Тернова Світлана ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗВІТНОСТІ	114
Кернасюк Юрій ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА	116
Китайчук Тетяна ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА	118
Климаш Анастасія ДЕРЖАВНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА У СФЕРІ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	120
Коваль Надія ЯКІСТЬ ЖИТТЯ: СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ	123
Козачишин Євгеній, Крокус Інесса ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ	125
Коленда Наталія ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	127
Колос Зеновій ОЦІНКА ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ	130
Кондратьева Ирина ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИРОДООХРАННЫХ МЕРОПРИЯТИЙ	132
Королева Наталия, Левченко Александр ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ ОКАЗАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОМОЩИ ДЛЯ ПРЕОДОЛЕНИЯ ГУМАНИТАРНОГО КРИЗИСА НА БЛИЖНЕМ ВОСТОКЕ	134
Котько Наталія РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ	136
Кравець Оксана ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	139
Кропивко Максим СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ	141

Куделич Олег АУТСТАФФИНГ КАК ФОРМА ОПТИМИЗАЦИИ БИЗНЕС ПРОЦЕССОВ ПРЕДПРИЯТИЯ	142
Кузьменок Зинаида, Родцевич Николай ВКЛАД МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ЭКОНОМИКУ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	145
Лапковская Дарья, Лавриненко Мария ПРОБЛЕМЫ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ	148
Леднёва Ирина УСТОЙЧИВОСТЬ РАЗВИТИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА: ПРЕДПОСЫЛКИ, СУЩНОСТЬ	150
Лемеш Валентина СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ АУДИТА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ	151
Літвінов Віталій СКЛАДОВІ ФОНДУ СПОЖИВАННЯ АГРОПІДПРИЄМСТВ	153
Лук'яник Микола, Якубовська Наталія АКТУАЛІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ В ПРОСУВАННІ НАУКОМІСНОГО ПРОДУКТУ В АГРАРНІЙ СФЕРІ	155
Лук'янова Марія МАКРОЕКОНОМІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КООПЕРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ	157
Михайлов Микола ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХМЕЛЯРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	160
Назаренко Ірина, Заболотня Ксенія ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ТУРИЗМУ В М. КРИВИЙ РІГ	163
Науменко Ольга, Чухліб Алла АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ БОРОШНА	165
Налецкая Татьяна ПОВЫШЕНИЕ ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ПОСРЕДСТВОМ РАЗВИТИЯ МЕТОДИК УПРАВЛЕНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫМИ ЗАПАСАМИ	168
Неміш Дмитро ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	170
Османова Ольга, Приходько Наталья ПРОБЛЕМЫ КРЕДИТОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	173
Павлов Костянтин ЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОГО МАЙНА В КРАЇНАХ СВІТУ	175
Петренко Катерина АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДИНАМІКИ ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ НА ФОНІ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ БОРГОВОЇ КРИЗИ	178
Печень Валентина ЭКСПОРТ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ И ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	180
Проць Тетяна ПРОБЛЕМИ ВПЛИВУ РІЗНОМАНІТНИХ ЧИННИКІВ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	182
Радченко Оксана СТАН ВИКОНАННЯ АГРАРНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ПЕРЕД РЕФОРМАМИ 2017 РОКУ	184

Ребрина Ніна ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В РЕГІОНІ	187
Рознина Ніна, Багрецов Николай ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПО ПОДДЕРЖКЕ И РАЗВИТИЮ ПОДСОБНЫХ ПРОИЗВОДСТВ	189
Романенко Лариса ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ПРОМИСЛОВИХ ПІВДПРИЄМСТВ	191
Романенко Ольга ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ПРОДУКТІВ ХРЧУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	193
Рохацевич Карина АНАЛИЗ ПОТЕНЦИАЛА ЭКСПОРТА ТРАНСПОРТНЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	196
Свирейко Наталья ОРИЕНТАЦИЯ НА ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЕ В РАЗВИТИИ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО РЫНКА БЕЛАРУСИ	198
Селицкая Светлана ИССЛЕДОВАНИЕ ПОДХОДОВ К КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПЕРСОНАЛА КАК ФАКТОРУ ПОВЫШЕНИЯ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ	200
Сеник Іван, Галайдіда Ольга, Деркач Наталія МАТЕМАТИКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОСВИРОБНИЦТВА НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ	203
Середіна Ганна УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ КРАЇНИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	207
Серова Елизавета СПОСОБЫ ЗАЩИТЫ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЯ	210
Скороход Ірина ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ В УКРАЇНІ	212
Сливінська Оксана, Попівчак Наталія КЛАСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ	215
Соєгова Бахар АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА МОЛОКА В ГРОДНЕНСКОМ РАЙОНЕ	217
Стаднік Руслан, Семенишена Наталія ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ІНСТИТУЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ СТОСОВНО БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ	219
Стемковська Ірина, Стемковський Віталій ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	222
Ступенёва Алєся О СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКСПЕРТНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ ОПЕРАЦИЙ ПРИ БАНКРОТСТВЕ ОРГАНИЗАЦИИ	224
Ступень Назар ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	227
Таратула Руслана ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	229
Тимоць Мирослава, Мартишук Михайло ФІНАНСОВІ КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ	232

Тищенко Василь, Гудович Олег ЩОДО ПОРЯДКУ ПЛАНУВАННЯ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ В УКРАЇНІ	234
Улько Євгеній НОРМАТИВНА ГРОШОВА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ВАЖІЛЬ В УПРАВЛІННІ ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ГРУНТІВ	238
Федуняк Ігор ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	241
Фльонц Оксана ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ	243
Хомин Ірина ДУАЛІЗМ І СИНТЕЗ КОНЦЕПЦІЙ ЦІНОУТВОРЕННЯ	245
Хринюк Олена, Чухліб Алла АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ МОРОЗИВА В УКРАЇНІ	248
Христенко Галина РОЗВИТОК ЛОГІСТИКИ ЗЕРНОВОГО РИНКУ	250
Черник Діана МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІДХОДІВ РОСЛИННИЦТВА В ЯКОСТІ ДЖЕРЕЛ СИРОВИНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	253
Чернышева Вероника ОЦЕНКА ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	255
Шабаль Юлія, Сапожникова Дарья ЭКСПЕРТНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ РАСЧЕТОВ ПО ОПЛАТЕ ТРУДА	257
Шаймухамстова Валерія АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ КОРМОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	259
Шлекене Елена ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЛИЗИНГА В РОССИИ	262
Щербатюк Василий СРАВНИТЕЛЬНЫЙ МЕТОД В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ	264
Юрчик Вера, Аверина Ирина ФОРМИРОВАНИЕ КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ И ЕГО РАСЧЕТЫ В «1С: ПРЕДПРИЯТИЕ»	267
Якубова Ирина, Курякова Екатерина ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УЧЕТА ПРИБЫЛИ ОРГАНИЗАЦИИ	270
Ярема Любов ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК НАПРЯМ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ САМОДОСТАТНОСТІ	272

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

SECTION 6

SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Арпентьева Мариям ПАРЛАМЕНТАРИЗМ: ОТ ИЕРАРХИИ К ЛОУРАРХИИ	275
Валько Наталія НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ	277
Ганчар Андрей РЕШЕНИЕ ВОПРОСА О ПРАВАХ И ОБЯЗАННОСТЯХ РИМСКО- КАТОЛИЧЕСКОГО АРХИЕПИСКОПА-МИТРОПОЛИТА И ЕПАРХИАЛЬНЫХ ЕПИСКОПОВ В РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ (1917 г.)	279

Ганчар Наталя ДЕЛОВАЯ ИГРА КАК МЕТОД АКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ ШКОЛЬНИКОВ	281
Кононенко Володимир СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НІМЕЦЬКОГО СЕЛА	283
Кошелева Наталя ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	285
Омелько Мар'яна РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ	287
Петрова Наталія ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	289
Плотніченко Світлана ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ЕТИКЕТ В МЕНЕДЖМЕНТІ	291
Салата Галина АСИМЕТРІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ГАЛУЗІ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ: НОТАТКИ ДО ПРОБЛЕМИ	294
Самер Абд Ельмонеїм Резек Абуржейла МОДЕРНІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ	296
Селифонова Тат'яна ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ СОЦИАЛЬНЫМ ОБЕСПЕЧЕНИЕМ НАСЕЛЕНИЯ (НЕРЕШЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ)	298
Троханяк Олександра ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ НАВИКІВ В СТУДЕНТСЬКОМУ СОЦІУМІ	301

СЕКЦІЯ 5
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
SECTION 5
ECONOMIC SCIENCES

Авдеева Татьяна

старший преподаватель

Быков Алексей

д.э.н., профессор, заведующий кафедрой

УО «Белорусский государственный экономический университет»

г. Минск, Республика Беларусь

**НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ В ОЦЕНКЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ РАЗВИТИЯ
ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ**

В течение последнего десятилетия легкая промышленность Беларуси является кризисной отраслью и демонстрирует снижение объемов производства на фоне роста других отраслей экономики. Последствия мирового кризиса, с одной стороны, усилили данный тренд, но с другой – создали предпосылки для возрождения отрасли, в числе которых ухудшение финансового положения зарубежных производителей, высвобождение трудовых ресурсов внутри страны, короткий производственный цикл и сравнительно высокая окупаемость инвестиций в отрасли.

Вопросы повышения эффективности использования сырьевых ресурсов в легкой промышленности в своё время изучали Сущенко Е.Ф. и Семичастный А.Ф. В обзоре проведен анализ наличия и использования отходов, образующихся на предприятиях легкой промышленности, рассматривается отечественный и зарубежный опыт переработки отходов текстильной промышленности. Используются текстильные отходы при производстве низкономерной пряжи, строительного войлока, нетканых материалов, применяемых в производстве потребительских товаров [1].

В исследованиях по размещению предприятий легкой промышленности, проводимых белорусскими учеными в советский период, уже использовались термины "агломерация", "основная и сопутствующие отрасли", которые также использовались М. Портером при исследовании региональных кластеров. В частности, Г.В. Аниченко установил, что для некоторых подотраслей легкой промышленности характерно развитие комплексов предприятий, объединяющих на общей территории обрабатывающие предприятия и

производителей сырья. Особенно это характерно для отраслей льняной и кожевенной промышленности. Причиной, по мнению Аниченко Г.В., является высокая доля отходов (более 50%) в первоначальном сырье, что делает его транспортировку невыгодной. На размещение предприятий легкой промышленности, производящих ткани, трикотажные и швейные изделия, обувь, сырьевая база не оказывает существенного значения, поскольку транспортные издержки в данном случае незначительны и составляют 0,5 - 0,8% себестоимости [2, с. 8 - 11].

В 70-х гг. основной отраслью легкой промышленности была текстильная промышленность (около 50% по выпуску продукции и персоналу).

Собственным, местным сырьем полностью обеспечена промышленность первичной обработки льна и, соответственно, льняная промышленность. Промышленность первичной обработки шерсти уже в 70-х гг. испытывала дефицит собственного сырья, шерстяная промышленность работала на привозном сырье, главным образом из Средней Азии.

Даже выпуск трикотажных изделий из химических волокон не может быть осуществлен за счет собственных ресурсов, требуется привозить сырье. Трикотажная промышленность связана с хлопчатобумажной, сырье для которой поступает из Средней Азии.

Швейная промышленность, занимая 43% от легкой промышленности по числу занятых, характеризуется низким уровнем концентрации производства.

В 70-е годы в легкой промышленности БССР проводился эксперимент по расширенному использованию экономического стимулирования [3].

Так согласно, проводимого эксперимента в начале 1967 г., в соответствии с приказом Министерства легкой промышленности БССР №54 от 24 марта 1967 г. Бобруйская трикотажная фабрика была переведена на новую систему планирования и экономического стимулирования. В результате коллектив приступил к поиску резервов для расширения объемов производства, повышения производительности труда. Результатом эксперимента проводимого на фабрике явилось значительное увеличение прибыли.

По мнению Ханова И.М. "... несопряженность, слабая сбалансированность взаимосвязанных отраслей легкой промышленности, объединенных в единый технологический цикл, завершающийся созданием однородного продукта, является причиной значительных народнохозяйственных потерь". Надежным инструментом выявления и устранения потерь, создания новых научно-технических элементов ... являются методы и подходы программно-целевого управления, методы и модели обоснования согласованности решений [4, с. 1-2].

Развитие легкой промышленности должно базироваться на принципиально иных подходах и принципах, нежели проходило ранее, в том числе:

- интеграции, транснационализации и кластеризации производственных

цепочек;

- участии малого бизнеса в производстве и торговле белорусскими товарами легкой промышленности;

- проектировании новых рынков, создании высококонкурентной среды, способствующей минимизации производственных затрат и максимальному удовлетворению потребностей покупателя.

Литература

1. Сущенко, Е.Ф., Семичастный А.Ф. Повышение эффективности использования сырьевых ресурсов в легкой промышленности [Текст] / Е.Ф. Сущенко, А.Ф. Семичастный . - Минск, БелНИИНТИ, 1982. - 48 с.

2. Аниченко, Г.В. Особенности развития и территориальной организации легкой промышленности БССР [Текст] / Г.В. Аниченко . Автореф. дисс. на соиск. уч. ст. докт. географич. наук. Ленинград, Лен. гос. ун-т им. А.А. Жданова, 1973. - 50 с.

3. Галуза, С.Г. Результаты экономического эксперимента в легкой промышленности БССР [Текст] / Галуза С.Г и др. . - Минск, БелНИИНТИ, 1986. - 56 с.

4. Моделирование развития взаимосвязанных отраслей легкой промышленности (на материалах Республики Узбекистан) [Текст] : Автореферат дисс. на соиск. уч. ст. к.э.н. Спец-ть 08.00.13 - экономико-математические методы. - Ташкент, Ташкент. гос. экон. университет, 1994. - 24 с. - С. 1-2.

Антоневич Андрей

магистр

ОАО «АСБ Беларусбанк»

г. Минск, Республика Беларусь

РОЛЬ МЕХАНИЗМА САМООБСЛУЖИВАНИЯ В РАЗВИТИИ СИСТЕМЫ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ БАНКОВСКИХ ПЛАТЕЖНЫХ КАРТОЧЕК В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Оказание банком услуг клиентам осуществляется на основании соответствующего договора между банком и клиентом. Организация обслуживания держателей карточек предполагает оснащение пункта приема платежей (ОТС) терминальным оборудованием и обучение персонала правилам обслуживания держателей карточек (рис. 1).

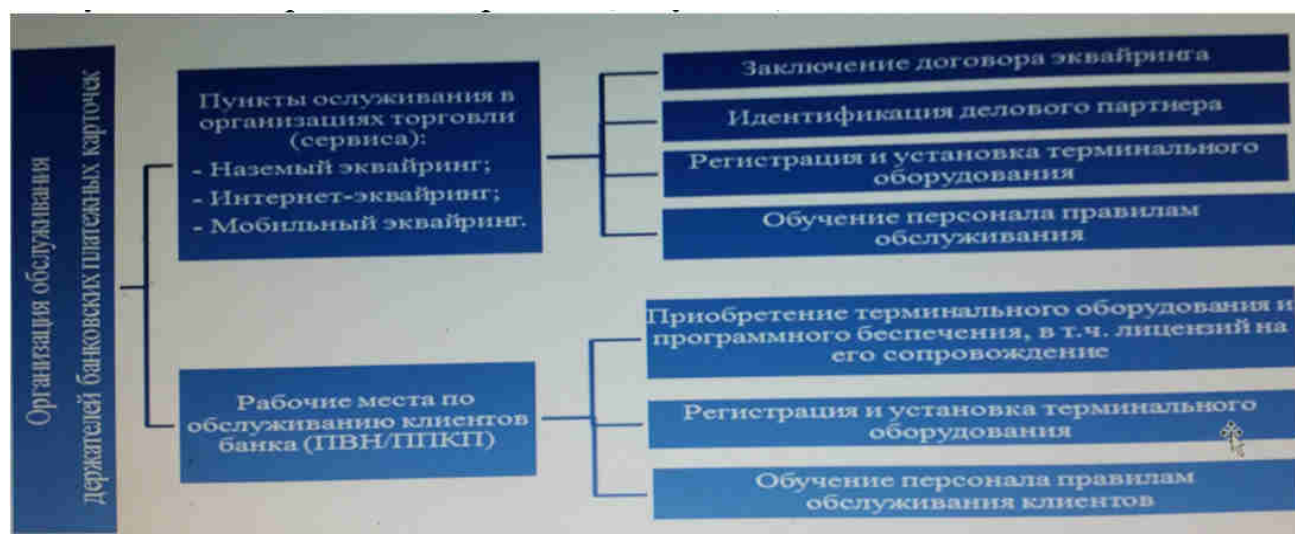

Рис. 1. Механизм организации обслуживания держателей карточек

Примечание – Источник: собственная разработка

Для организации обслуживания держателей карточек организация торговли (сервиса) предоставляет в адрес банка договор по расчетному обслуживанию (эквайрингу) организации торговли (сервиса) с приложением копии устава и свидетельства о государственной регистрации, вопросник, документы, удостоверяющие личность директора и главного бухгалтера организации для проведения идентификации деловых партнеров в рамках законодательства Республики Беларусь о мерах по предотвращению легализации доходов, полученных преступным путем, финансирования террористической деятельности и финансирования распространения оружия массового поражения, а также в необходимом количестве заявки на регистрацию пунктов обслуживания держателей карточек и иные документы. По факту заключения договора эквайринга проводится идентификация делового партнера, осуществляется регистрация и установка платежного терминала (подключение и проверка работоспособности платежного терминала, проведение на нем тестовых операций), а также проведение обучения персонала пункта обслуживания правилам проведения операций с использованием банковских платежных карточек на терминальном оборудовании.

Проведение операций с использованием банковских платежных карточек в ПВН/ППКП и организациях торговли (сервиса) осуществляется строго в соответствии с Руководством по обслуживанию держателей карточек с использованием терминального оборудования, разработанного в соответствии с законодательством, в т.ч. с учетом требований платежных систем, ТКП и сложившейся практики обслуживания держателей карточек.

В наиболее универсальном виде механизм обслуживания держателей предполагает 4 этапа (рис. 2).

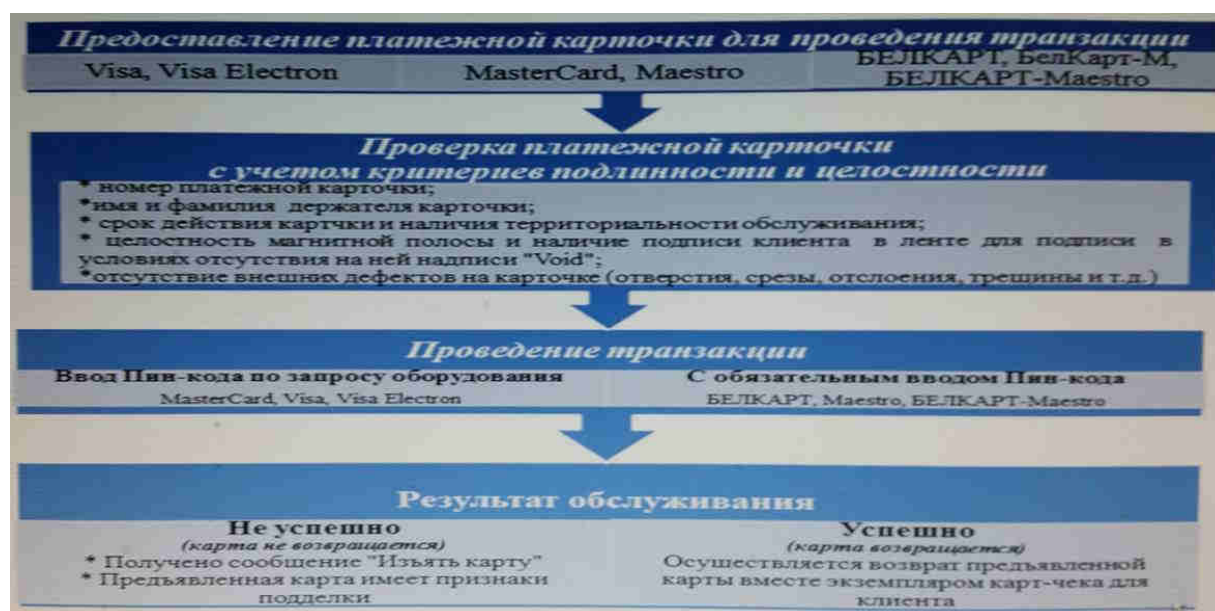

Рис. 2. Универсальный механизм обслуживания держателей карточек

Примечание – Источник: собственная разработка

С развитием в Республике Беларусь бесконтактных платежей, а также внедрением устройств и касс самообслуживания (приоритетно в крупных гипермаркетах, торговых центрах, пунктах быстрого питания, АЗС) использование такого механизма обслуживания держателей карточек становится неэффективным, т.к. при проведении бесконтактного платежа отпадает необходимость передачи платежной карточки, а в перспективе платежного инструмента (смартфона, планшета) при внедрении технологии Near Field Communication - держатель платежного инструмента самостоятельно осуществляет платеж, в т.ч. без участия обслуживающего персонала и в режиме 365/24/7. При этом в случае проведения платежей с использованием бесконтактных карт и сумме операции до лимита (Visa Pay Wave 22 BYN, 20 EUR, 25 USD, Mastercard PayPass – 10 BYN) необходимость ввода Пин-кода также отсутствует, что способствует увеличению скорости обслуживания держателей карточек при проведении безналичных платежей.

Следует отметить, что согласно требованиям Национального банка Республики Беларусь терминальное оборудование, вновь устанавливаемое в организациях торговли (сервиса), должно обеспечивать возможность проведения бесконтактных платежей. Вместе с тем с 01.01.2020 все терминальное оборудование, функционирующее в организациях торговли (сервиса), должно будет поддерживать данный функционал.

Активное внедрение банками Республики Беларусь в настоящее время инновационных технологий проведения бесконтактных платежей и наращивание темпов выпуска в обращение платежных карт с возможностью осуществления бесконтактных платежей и расширения соответствующей инфраструктуры для их обслуживания, особенно в условиях превышения

удельного веса количества платежных карт с возможностью проведения бесконтактных платежей в общем объеме (21,2%) над удельным весом количества бесконтактных платежных терминалов в общем объеме терминального оборудования, функционирующего в ОТС (14,54%) (Рисунок 3), свидетельствует о необходимости оперативного реинжиниринга механизмов обслуживания держателей платежных карточек, т.е. осуществлению перехода от индивидуального обслуживания (face to face) к самообслуживанию, в т.ч. с внесением соответствующих изменений в ЛНПА.

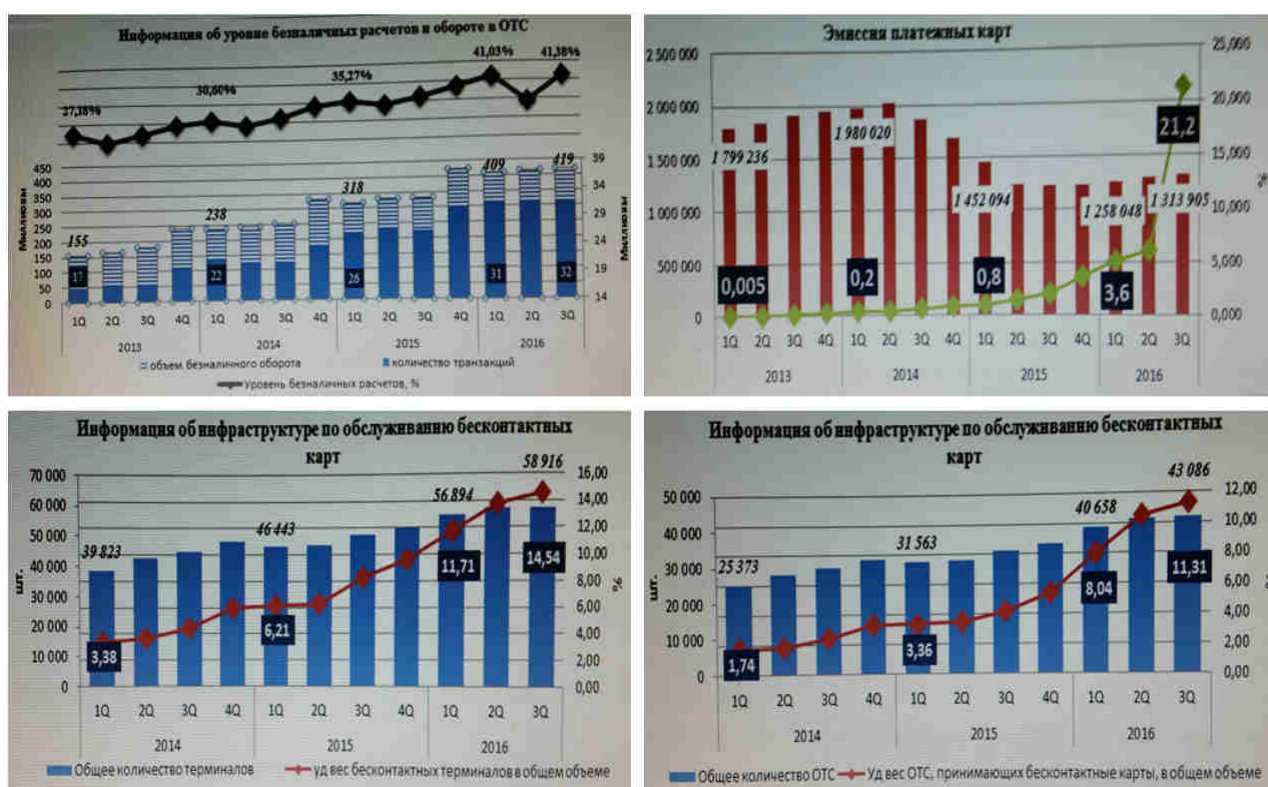

Рис. 3. Основные показатели состояния безналичных расчетов и бесконтактных платежей в ОТС

Примечание – Источник: собственная разработка

Таким образом, внедрение и использование инновационных механизмов обслуживания держателей карточек (переход от индивидуального обслуживания к самообслуживанию), в т.ч. в условиях развития бесконтактных платежей, способствует увеличению скорости обслуживания держателей карточек, как следствие этого - увеличению количества обслуживаемых клиентов и наращиванию оборота и играет важную роль в развитии системы безналичных расчетов с использованием банковских платежных карточек в Республике Беларусь.

Баранчук Дмитро

економіст

ННЦ «Інститут аграрної економіки»

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ З РОЗВИТКУ ГОРІХІВНИЦТВА

Нині не лише в Україні, а й в усьому світі продукція горіхівництва користується великим попитом, це пов'язано із широким колом застосування цього продукту у різних галузях економіки. Так ядра волоського горіха використовуються в харчовій промисловості, горіхові перетинки та листя – у фармацевтичній, деревина – у деревообробній галузі, шкарлупа використовується як у фармацевтичній так і у авіаційній промисловості, а також її можуть використовувати домогосподарства у якості альтернативного палива.

Проте інвестиційні проекти з вирощування волоського горіха потребують, як найретельнішого економічного обґрунтування, що пов'язано із великими початковими витратами та значним строком виходу на проектну потужність. Так, відповідно до нормативів, у межах яких проводиться компенсація витрат по закладенню плодкових насаджень та догляду за ними до вступу у плодоношення без врахування проектних робіт та краплинного зрошення (зерняткові, кісточкові, горіхоплідні культури), затверджених Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України № 365 від 19.06.2012 р. [1], початкові витрати становлять 27,9 тис. грн/га, а строк виходу на проектну потужність – 6 років.

Однак дані нормативи розроблені для підприємств, які займаються товарним виробництвом сільськогосподарської продукції. Як доводять проведені дослідження, нині в Україні горіхівництвом займаються, насамперед, господарства населення. Тому розрахунки необхідно проводити, з урахуванням специфіки їхньої діяльності, а саме: обмеженості у земельних та трудових ресурсів, недостатності фінансових коштів для реалізації замкнутого циклу виробництва, а також низької закупівельної ціни на вироблену продукцію.

Відповідно до проведеного розрахунку ефективності реалізації інвестиційного проекту з розвитку горіхівництва на присадибній ділянці домогосподарства, головою якого є Баранчук І.Д., під ці цілі можливо виділити лише (0,2 га), а інша площа використовуватиметься для самозабезпечення членів домогосподарства виробленою сільськогосподарською продукцією (0,14 га).

У цілому ж капітальні витрати, пов'язані із запуском цього інвестиційного проекту, в перший рік складатимуть 10,9 тис. грн., а експлуатаційні – 10,5 тис. грн. Розрахунками було враховано потребу у придбанні: саджанців, садового інвентарю, електрокоси, луцильної машини,

оприскувача, ваг, водяного насосу з комплектуючими, стовпчиків для підв'язування саджанців, матеріалу для виготовлення піддонів на яких будуть висушуватимуться плоди, огорожі ділянки та відповідної тари для поливу дерев. При цьому нами було враховано потребу у коштах для оновлення основних засобів, шляхом впровадження нормативів щодо їхньої амортизації, наведених у ст. 138 Податкового Кодексу України [2]. До експлуатаційних витрат віднесено: органічні і мінеральні добрива, засоби захисту рослин, електроенергія, оплата праці найманих осіб, транспортні видатки, дорадчі послуги тощо.

У цілому протягом 20-ти років інвестиційні витрати по проекту з розвитку горіхівництва у господарстві населення складатимуть 406,9 тис. грн., з яких понад 13,4% припадає на придбання основних засобів. Сума чистого грошового потоку становитиме 1,8 млн. грн., чиста дисконтована вартість проекту – 319,8 тис. грн., а строк окупності 6 років.

Отже, виходячи з наведених розрахунків, незважаючи на досить високий доход від реалізації інвестиційного проекту з розвитку горіхівництва, що складає у середньому 7,5 тис. грн/місяць, практичне впровадження цього задуму є досить проблематичним зважаючи на строк окупності та потребу у фінансуванні. Такі інвестиційні проекти можуть бути реалізовані лише у домогосподарствах населення, члени яких розробляють довгострокову стратегію розвитку та мають фінансові джерела як для реалізації проекту, так і забезпечення побутових потреб сім'ї.

Враховуючи, що за рахунок кредитів комерційних банків дані проекти впровадити практично не можливо, для розвитку горіхівництва в Україні необхідно розробити та профінансувати довгострокову програму державної підтримки цієї галузі.

Література

1. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 19.06.2012 № 365 «Нормативи у межах яких проводиться компенсація витрат по закладенню плодкових насаджень та догляду за ними до вступу у плодоношення без врахування проектних робіт та краплинного зрошення (зерняткові, кісточкові, горіхоплідні культури)» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1114-12/paran36#n36>

2. Податковий Кодекс України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1479375222096591>

Белова Светлана

к.э.н., доцент

УО «Белорусский государственный экономический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЦЕЛЕПОЛАГАНИЯ ПРИ ФОРМИРОВАНИИ ПРОГРАММ ЛОЯЛЬНОСТИ

Усиление конкуренции на рынке ресторанных услуг дает современному потребителю возможность выбора, что соответственно приводит к необходимости использования рестораторами дополнительных методов завоевания и обеспечения его приверженности к объекту питания. Изучение предпочтений потребителей во всем мире эффективно используется в практических сферах деятельности организации, в том числе при формировании программ лояльности [1]. Отечественные рестораторы используют в той или иной степени, как отдельно, так и в сочетании дисконтные и бонусные программы лояльности, карты «Любимый гость»; карты, разделяющие клиентов на категории и т.п. [2].

В зарубежной практике широкое распространение получила развитие клубная программа лояльности, являющаяся перспективной и для отечественного ресторанного бизнеса. Главной целью использования такой программы является постоянное стимулирование участников к активному общению внутри клуба, что позволяет получить более полные и качественные сведения о целевой аудитории. Ядром объединения интересов является, как правило, Интернет-сайт, на котором можно найти рецепты различных блюд, в том числе понравившихся при посещении объекта питания, получить практический совет шеф-повара, мастер-класс и т.п. Как и положено, в программе лояльности, участники проекта получают премиальные баллы за активность и обладают определенными преимуществами: могут принимать участие в различных конкурсах («Лучшие рецепты» и т.п.), размещать на сайте свои рецепты и фотографии блюд, выигрывать призы, получать подарки, общаться с единомышленниками, делиться опытом. В рамках клуба возможен выход и за рамки обсуждения кулинарных тем (например, организация досуга, праздника и т.п.). Ввиду затратности на создание такой программы лояльности ее использование целесообразно для сетевого ресторанного бизнеса или в качестве коалиционной.

Все большее распространение в ресторанном бизнесе получают различные программы лояльности на основе использования подарочных карт (популярность которых возрастает в предпраздничные и праздничные дни); ресторанных или обеденных карт. Такие карты открывают широкие возможности, в том числе и для работы с юридическими лицами, которые могут распространять карты среди своих сотрудников для организации обедов, проведения бизнес-ланчей, деловых встреч и т.п.

Несмотря на широкий спектр возможностей, использование программ лояльности не гарантирует привязанность потребителей к объекту питания даже при высоком уровне удовлетворенности продукцией и услугами, что свидетельствует об их несовершенстве, выражающемся в отсутствии обратной связи с потребителями. Данный пробел возникает еще на стадии формулирования цели и задач программ лояльности. Помимо традиционных задач, связанных с поиском возможностей для привлечения новых потребителей; удержанием существующих и т.п., практиками ресторанного бизнеса должна ставиться задача по накоплению информации о потребителях, которая позволит узнать потребительские предпочтения, сформировать образ конкретного потребителя и предоставить рекомендации персоналу по работе с клиентом до начала его обслуживания.

В ресторанном бизнесе создание такой информационной базы достаточно проблематично. Вместе с тем, практиками наработан определенный опыт, который можно и нужно использовать: это проведение специального анкетирования для последующего использования адреса электронной почты или телефона при рассылке информации о проводимых акциях; использование пластиковых карточек; чеков со специальным штрих-кодом; индивидуальных «карт клиента»; использование части упаковки или тары, в которой был доставлен предыдущий заказ; использование чека предыдущего заказа и т.п.

Для создания у каждого потребителя чувства собственной значимости и важности должна разрабатываться система, аккумулирующая знания о потребителе, его вкусах и предпочтениях в продукции и услугах общественного питания, финансовых возможностях, об истории его заказов, времени и частоте посещений. Все это делается для того, чтобы предложить потребителю именно то, что ему нравится и что может понравиться (соответствующее меню и спектр услуг), т.е. персонифицировать подходы к работе с потребителями; а также для своевременного реагирования на меняющиеся запросы.

Таким образом, при правильном построении программы лояльности могут существенно повлиять на приверженность потребителей к определенному объекту ресторанного бизнеса и, соответственно, на результативность его функционирования.

Литература

- 1 Блэкуэлл, Д. Поведение потребителей [Текст] / Д.Блэкуэлл, Дж. Энджел, П.Миниард. – Спб.: Питер, 2010. – 944с.
- 2 Васин, Ю. Эффективные программы лояльности. Как привлечь и удержать клиентов [Текст] / Ю.В.Васин, П.Г.Лаврентьев, А.В.Самсонов.- 4-е изд. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007 – 152 с.

Білоус Ольга

слухач магістратури

Науковий керівник: к.е.н., доцент Цуркан І.М.

ДВНЗ «Національний гірничий університет»

м. Дніпро

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ В УПРАВЛІННІ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення подальшого розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості [1].

Для ефективного функціонування і розвитку підприємства потрібен детальний аналіз процесів, що протікають у ньому з подальшою їх оптимізацією. Це може бути реалізовано шляхом побудови і використання економіко-математичних моделей, що дозволить проаналізувати і спрогнозувати основні економічні показники для розробки ефективних управлінських рішень.

Системний підхід в управлінні вимагає використання сучасного інформаційно-аналітичного інструментарію для розв'язання багатьох прикладних і теоретичних задач. Одним з напрямів ретельного та всебічного обґрунтування управлінських рішень є застосування економіко-математичних моделей.

Відповідно до типу економічної системи, типу зв'язку між її елементами та поставленої задачі, для її розв'язання використовують певні методи, такі як: методи дисперсійного, кореляційного, регресійного аналізу, методи математичного лінійного та нелінійного програмування, імітаційне моделювання, кластерний аналіз, матричні (балансові) методи. В умовах ризику та невизначеності для прийняття управлінських рішень застосовують теорію ігор [2].

Впровадження методів економіко-математичного моделювання в систему управління сільськогосподарського підприємства забезпечує вирішення проблем планування розвитку, розміщення і спеціалізація виробництва, оптимізацію посівних площ, використання дефіцитних ресурсів та оптимального співвідношення галузей для високотоварних сільськогосподарських виробництв тощо.

Основним економіко-математичного методом в управлінні прибутком підприємства є оптимізаційно-імітаційне моделювання. Використання розрахунків по оптимізаційно-імітаційній моделі дозволяє визначити динаміку прибутку, побачити наслідки прийняття рішень і викреслити явно програшні варіанти.

Процес моделювання включає множину процедур, а саме: вибір цільової

функції, змінних, параметрів, форм зв'язку та ін. [3]. На даному етапі важливо чітко формулювання кінцевої мети побудови моделі, а також визначення критерію, згідно з яким будуть оцінюватися різні варіанти розв'язку.

Критерієм оптимальності в управлінні прибутком може бути максимізація прибутку або мінімізація витрат.

Управління прибутком тісно пов'язане з управлінням витратами. Адже саме вони складають собівартість продукції, від реалізації якої залежить і розмір прибутку. В систему управління витратами входить детальний облік та аналіз витрат, їх нормування за видами, пошуки можливої економії витрат трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

Важливим при моделюванні є врахування обмеженості ресурсів, які витрачаються на виробництво продукції [4]. Найбільш поширеними ресурсними обмеженнями в сільськогосподарській галузі виступають кількість землі, наявність необхідної техніки, умов для зберігання, засобів транспортування та переробки.

Отже, при зазначених обмеженнях, управління прибутком повинно проводитися в підсистемі управління ресурсами підприємства, задачами якого є оптимальний розподіл ресурсного потенціалу підприємства згідно з обчисленою оптимізаційною моделлю.

Сучасне планування і управління сільськогосподарським підприємством неможливе без застосування методів економіко-математичного моделювання, що обумовлюється впливом великої кількості факторів зовнішнього середовища, в результаті чого формується область невизначеності умов, на базі яких приймаються управлінські рішення. Результатом використання моделювання стане можливість збалансування виробничої структури та пристосування її до конкретних умов діяльності, підвищення ефективності планування і управління.

Література

1. Штулер, Г. Г. Роль прибутку в системі показників ефективності стратегічного управління [Текст] / Г.Г. Штулер, І.Ю. Дишко // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Сер. Економіка: зб.наук.пр. – 2011. – Вип. 2(34). – С. 136-140.
2. Піддубна, Л. В. Концептуальні аспекти економіко-математичного моделювання господарської діяльності підприємства [Текст] / Л.В. Піддубна // Міжнародна економіка та менеджмент. – 2014. - №2 (73). – с. 147.
3. Іващук, О. Т. Економіко-математичне моделювання [Текст]: навч. посібник / За ред. О. Т. Іващука. – Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка», 2008. – 704 с.
4. Фарафонова, Н. В. Економіко-математична модель оптимізації використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств [Текст] / Н.В. Фарафонова // Економічний часопис – XXI. – 2012. - №1-2. – С. 36-39.

Боднар Оріся

к.е.н., доцент

Мартинюк Ігор

слухач магістратури

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИТРАТ

Підприємство будь-якої форми власності під час своєї діяльності здійснює певні витрати (матеріальних, нематеріальних, грошових і трудових ресурсів), пов'язані з простим і розширеним відтворенням основних та оборотних засобів, виробництвом і реалізацією продукції, наданням послуг, виконанням робіт, соціальним розвитком колективу тощо.

Витрати в господарській діяльності підприємства посідають одне з головних проблемних питань теоретичного і практичного характеру. Тому їх чітке визначення як економічної категорії має велике значення. Витрати є об'єктом бухгалтерського обліку та одним з головних показників діяльності підприємства. Організаційно-облікові та методологічні засади формування витрат передбачають визначення самого поняття «витрати». Зараз у науковій економічній літературі, посібниках немає єдиного підходу до інтерпретації витрат.

Аналіз літературних джерел свідчить про розходження думок щодо трактування поняття «витрати» науковцями. В нормативних документах, що регламентують порядок визначення витрат також спостерігається відхилення в визначеннях.

Серед наведених визначень витрат найчастіше зустрічається наступне: витрати – це грошове вираження ресурсів, використаних з певною метою. Перевага даного формулювання полягає в тому, що воно звертає увагу саме на грошове вираження використаних ресурсів, так як для цілей обліку та управління використовують, в основному, грошові показники.

Проте, дане визначення ґрунтується на використанні такої категорії як ресурси, яка за своєю природою є досить широкою. Не всі ресурси, які використовуються підприємством розглядаються ним як витрати, так як, по-перше, вони не завжди можуть бути достовірно оцінені, по-друге, вони можуть носити досить абстрактний характер (наприклад, такий ресурс як час або інформація).

Наступне за частотою використання визначення є наступне: витрати – це затрати підприємства, що призводять до збільшення зобов'язань або зменшення капіталу. Складність застосування та розуміння цього визначення полягає в ототожненні понять «витрати» та «затрати».

Ще одне визначення витрат визначає їх як зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до

зменшення капіталу підприємства. Якщо розглянути визначення витрат в нормативних джерелах, то можна побачити, що саме це визначення використовується найчастіше. Тому можна зробити висновок, що саме воно є найбільш доцільним та економічно обґрунтованим. Така доцільність, полягає в тому, що саме активи та зобов'язання складають облікову основу існування підприємства, тобто, вони є ключовими в поясненні того чи іншого об'єкта обліку.

Проаналізувавши підходи до визначення поняття «витрати» встановлено, що більшість авторів вважає, що під поняттям «витрати» слід розуміти використання трудових, матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів в господарській діяльності суб'єктами господарювання.

У своїх працях Ф.Ф. Бутинець, Т.П. Остапчук, С.І. Якименко, Л.М. Янчева при розгляді витрат визначають їх як загальноекономічну категорію, що характеризує використання різних речовин і сил природи в процесі господарювання і відрізняють поняття витрат у бухгалтерському розумінні від витрат в економічному тлумаченні.

В економічній літературі перевага надається визначенню витрат «як всіх понесених витрат, за вирахуванням з доходів відповідного періоду».

Таким чином, на основі проведеного ретроспективного аналізу поняття «витрат» у працях економістів можна сказати, що витрати як економічна категорія – це грошові та матеріальні ресурси, які використані протягом певного періоду в господарському процесі підприємства, а також показник ефективності діяльності господарюючого суб'єкта.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 19 січня 2000 р. за № 27/4248 [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0027-00>

2. Юровський, Б. Собівартість продукції: Планування. Облік. Аналіз [Текст] / Б. Юровський // Енциклопедія бухгалтерії і економіки. - 2012. - № 6. - С. 3-203.

3. Бутинець, Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління [Текст] / Ф.Ф. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2013. - № 1 (22). – С. 11-18.

4. Турило, А.М. Управління витратами підприємства [Текст] : навч. посіб. / А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.

Божко Евгений

студент

Научный руководитель: старший преподаватель Лукашик Л.А.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

СРАВНЕНИЕ НАЛОГОВЫХ СИСТЕМ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ И США

Система налогообложения является неотъемлемой частью любой страны, поскольку благодаря ей формируется государственный бюджет, в дальнейшем используемый для решения проблем того или иного региона. Налогообложение оказывает сильное влияние на экономику, являясь одним из самых главных инструментов ограничения или стимулирования деятельности в конкретных сферах экономики. В связи с этим сложно переоценить значимость системы налогообложения для эффективного функционирования государства, полноценного выполнения всех поставленных перед ним задач и создания высокого качества жизни населения.

Налоговая система США, как и российская, состоит из трех уровней, соответствующих трем уровням власти:

- верхнего (федерального уровня), где собираются федеральные налоги, поступающие в федеральный бюджет;
- среднего (уровня штатов), где собираются налоги и сборы, вводимые законами штатов, поступающие в бюджеты штатов;
- нижнего (местного уровня – графства, муниципалитеты, округа и другие государственные территориальные образования), где собираются налоги, вводимые органами местного самоуправления, поступающие в местные бюджеты.

Конституция США наделяет собственными налоговыми полномочиями только федеральные и региональные правительства, в то время как органы власти муниципалитетов получают права по установлению и сбору налогов в результате их делегирования органами власти штатов. Отличительной чертой налоговой системы США является то, что в бюджет каждого уровня зачисляются поступления только налогов, права по установлению и администрированию которых принадлежат правительству этого уровня. Таким образом, в США отсутствует практика, когда поступления от налогов, которые регулируются одним правительством, распределяются между различными бюджетами. По этой причине одни и те же налоги могут взиматься на всех трех уровнях, но их налоговые ставки могут отличаться.

Таблица 1

Распределение налоговых поступлений между бюджетами различных уровней в Российской Федерации и США

Страна	Федеральный бюджет	Региональный бюджет	Местный бюджет
РФ	Налог на добавленную стоимость, водный налог	Налог на игорный бизнес, налог на имущество организаций, транспортный налог	Земельный налог, налог на имущество физических лиц
	Государственная пошлина		
		Налог на доходы физических лиц	
	Налог на прибыль организаций, акцизы, налог на добычу полезных ископаемых, сборы за пользование объектами животного мира и за пользование объектами водных биологических ресурсов		
США	Индивидуальный подоходный налог, налог на доходы корпораций, отчисления на социальное страхование, акцизы, налог с наследства и дарений, таможенные пошлины	Индивидуальный подоходный налог, налог на доходы корпораций, отчисления на социальное страхование, акцизы, налог с наследства и дарений, налог с продаж, налоги на движимую и недвижимую собственность	Индивидуальный подоходный налог, налог на доходы корпораций, отчисления на социальное страхование, акцизы, налог с наследства и дарений, налог с продаж, налоги на движимую и недвижимую собственность

Источник: [1, 2]

В Российской Федерации в 2014 году в целом наблюдались равномерные поступления от основных видов налогов, однако наибольший доход принесли налог на прибыль организаций, налог на доходы физических лиц, налог на добавленную стоимость. Значимую долю в структуре составляют также налоги и сборы за пользование природными ресурсами, что объясняется тем, что Россия богата полезными ископаемыми, водными и биологическими ресурсами. Около 8% составляют акцизы и налоги на имущество. Большую часть бюджета США, как и в России, составляет индивидуальный подоходный налог — 43%, однако его доля здесь выше на 20%, отчисления на социальное страхование приносят бюджету 35% доходов, на третьем месте по объему поступлений находится налог на доходы корпораций — 13% [3].

Из этого следует, что самыми прибыльными для государств объектами налогообложения являются доходы как физических, так и юридических лиц (налог на доходы физических лиц, налог на прибыль организаций, налог на доходы корпораций, налог на прибыль предприятий) и операции (налог на добавленную стоимость).

Чтобы оценить степень схожести налоговых систем двух стран, можно использовать следующие черты, присущие налоговой системе США:

1. Прогрессивный характер налогообложения;

2. Дискретность налоговых начислений – каждая более высокая ставка применима лишь к строго определенной части облагаемой суммы;

3. Регулярное изменение в законодательном порядке действующих ставок налогообложения;

4. Универсальность обложения – при равенстве сумм дохода обычно действуют одинаковые налоговые ставки;

5. Наличие большого количества целевых скидок, льгот и исключений;

6. Обособленность от налоговых сборов в фонды социального обеспечения;

7. Фиксированный минимальный уровень индивидуальных доходов, не подлежащий налогообложению [4].

Следует отметить, отсутствие в Российской Федерации прогрессивного налогообложения, и как следствие, отсутствие дискретности налоговых начислений. Трудно согласиться с тем, что регулярное изменение в законодательном порядке ставок налогообложения в российской действительности будет носить положительный характер. Так как необходимо развитие мелкого и среднего бизнеса, который заинтересован в стабильности налоговой системы, в общем, и налоговых ставок, в частности. В российской налоговой системе также присутствует универсальность обложения, и с 2010 года взносы на социальное страхование законодательно выведены из-под юрисдикции налоговых органов. В российском налоговом законодательстве есть льготы, вычеты и исключения, но не в большом количестве. Интересно отметить пункт седьмой из перечня черт налоговой системы США – фиксированный минимальный уровень индивидуальных доходов, не подлежащий налогообложению. В России данная мера отсутствует, что негативно сказывается на гражданах, чьи доходы и без того находятся на низком уровне.

Таким образом, структура систем налогообложения схожа в обеих странах, однако существуют различия в механизмах и инструментах ее функционирования, что соответствует социально-экономической ситуации в Российской Федерации и США на данный момент времени.

Литература

1. Бюджетный кодекс Российской Федерации (по сост. на 01 февраля 2015 г.). М.: Проспект: Кнорус., 2015. 320 с.

2. Состав и структура налоговой системы США [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.imi-samara.ru/node/1832>. - Дата доступа: 03.10.2016.

3. Россия и страны мира. 2014: стат. сб. / Росстат. - М., 2014. - 382 с.

4. Цокова В.А. Сравнительный анализ налоговых систем России и США [Текст] / В.А. Цокова, Л.К. Бадова // Научный институт глобальной и региональной экономики. Ежемесячный научный журнал – №4. – С. 139-142.

Бондарчук Олександр

здобувач

Інститут агроєкології і природокористування НААН

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ КОМПЛЕКСНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ У ЛІСОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Одним з елементів системи управління є механізм управління комплексним використанням природних ресурсів у лісовому господарстві. Для його формування варто використовувати комплекс підходів, зокрема: системний, процесний, екосистемний, інституціональний, сценарний тощо. Ці підходи тісно взаємодіють між собою і на їх основі враховують особливості природокористування у лісовому господарстві. В дослідженні був застосований комплексний підхід для вирішення проблеми збалансованого використання природних ресурсів у лісовому господарстві, як чинника стійкості соціо-еколого-економічного розвитку. Він дозволяє розгледіти їх взаємозв'язок і зважати на аспекти управління, а саме: економічні, екологічні, соціальні, технічні, організаційні та інші.

В процесі використання деревини, як безпосереднього ресурсу, формується економічна корисність природних ресурсів у лісовому господарстві. Її цінність пов'язана з побічним користуванням, отриманням деревини та недеревних ресурсів, які не пов'язані з деревиною.

Екологічна корисність природних ресурсів у лісовому господарстві є їх цінність, яка проявляється в середовищі, що формує функції лісових екосистем. Завдяки лісу можливе збереження природних комплексів і забезпечення життєдіяльності людини, як біологічного елементу. З рекреаційними умовами територій, оздоровчою функцією лісових екосистем, пов'язана соціальна корисність природних ресурсів у лісовому господарстві. Дана невід'ємна цінність задовольняє соціальні і культурні потреби людини.

Під комплексним лісокористуванням розуміється економічно виправдане збалансоване освоєння лісових екосистем. Проте особливість використанням природних ресурсів у лісовому господарстві полягає в тому, що всі вигоди не можуть бути отримані одночасно. Для організації максимально ефективного і раціонального процесу освоєння природних ресурсів у лісовому господарстві доцільно вдосконалювати інструменти алгоритмів прийняття управлінських рішень в лісовій галузі [1, с. 81].

Механізм управління комплексним природокористуванням виступає інструментом регулювання використання, охорони та відтворення природних ресурсів у лісовому господарстві не тільки на основі норм законодавства, а й на базі потреб населення в рекреаційних ресурсах і екосистемних послуг.

Організація управління комплексним використанням природних ресурсів у лісовому господарстві ґрунтується на системному підході. Завдяки системному підходу до управління природними ресурсами у лісовому господарстві можна уникнути стану, при якому прийняте рішення в одній сфері постане проблемою для іншої. Як цілісний організм, якому притаманні зв'язки між різними елементами та зовнішні зв'язки з іншими системами, досліджується управління комплексним використанням природних ресурсів у лісовому господарстві. Розглядається система управління комплексним використанням природних ресурсів у лісовому господарстві, як взаємна діяльність суб'єкта та об'єкта управління. Саме завдяки системному підходу можливо розглянути взаємозалежність і складність елементів об'єкта та суб'єкта управління.

Процесуальний характер системи виражається в тому, що вона знаходиться в безперервному процесі становлення нових властивостей. Процесний підхід в управлінні трактується, як сукупність взаємопов'язаних функцій управління. Робота з досягнення мети розглядається в процесному підході, як серія направлених дій, кожна з яких сама по собі також виступає процесом. Підхід забезпечує наочність процесу управління, зручність для аналізу кожного елемента [1, с. 82].

Процес управління лісовим господарством в просторовому аспекті виступає як сукупність функцій та інститутів. Тому у виборі стратегії розвитку лісової галузі основою може виступити інституційний підхід [2]. Проте, даний підхід має певний недолік: суб'єктивні чинники і особливості території, які залишаються збоку, тобто ігнорування неінституціональних форм взаємодії. Застосуванням інших наукових підходів дає можливість компенсувати цей мінус.

Управління лісами, як екосистемами з урахуванням взаємозв'язків їх компонентів, сучасного стану і зміни лісового покриву, визначає концепція лісових екосистем. Ця концепція ґрунтується на сталому і збалансованому використанні і відтворенні природних ресурсів у лісовому господарстві та екологічних функцій лісів при збереженні стійкості лісових екосистем, їх стабілізуючої ролі в екологічних процесах [2].

Сьогодні, коли відбуваються швидкі зміни економічних і соціальних умов господарювання, стає все більш популярним сценарний підхід. Головне місце належить можливостям органів управління забезпечити ефективне планування розвитку лісової галузі та функціонування диференційованої системи застосування інструментів управління.

Таким чином, різноманіття функцій лісових екосистем потребують поєднання різних наукових підходів до використання природних ресурсів у лісовому господарстві з метою найбільш повного задоволення економічних, соціальних та екологічних потреб суспільства. Проте, в залежності від економічного значення та головного призначення лісової галузі в конкретних умовах, перше місце відводиться завданням, які виникають з необхідності виробництва лісопродукції або покращення та економії особливих цінностей

природних ресурсів лісових екосистем.

Література

1. Пыткин, А.Н. Методологический базис механизма комплексного использования лесных ресурсов региона [Текст] / А.Н. Пыткин, К.В. Незакина // Вестник Удмуртского университета: Серия Экономика и право. – 2013. – № 2-4 (Вып. 4). – С. 79–83.

2. Шершун, М.Х. Напрями реформування організаційно-економічної структури управління лісовим господарством [Текст] / М.Х. Шершун // Збалансоване природокористування. – №1. – 2013. – С. 5–12.

Борисова Ольга

д.э.н., доцент, главный научный сотрудник
Сибирского НИИ экономики сельского хозяйства
ФГБУН НЦА Российской академии наук
Алтайская лаборатория
г. Барнаул, Россия

РЕГИОНАЛЬНЫЕ ПРОГРАММЫ КАК ЭЛЕМЕНТ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Государственному регулированию внутреннего аграрного рынка в России уделяется значительное внимание с начала XX века: это практическая деятельность видных государственных деятелей С. Ю. Витте и П.А. Столыпина, создавших устойчивое аграрное производство на юге Сибири; это серьезные научные разработки конца XX - начала XXI века академиков И. Алтухова, И.Н. Буздалова, П.М. Першукевича, А.В. Петрикова, Э.Н. Крылатых, А.С. Миндрина, И.Г. Ушачева. Однако принципы осуществления, размеры и приоритеты государственного регулирования пищевой промышленности на региональном уровне в современных условиях остаются недостаточно раскрытыми. Отсутствуют единые методические положения по государственному регулированию пищевой промышленности в Сибирском федеральном округе, поэтому тема проводимого исследования достаточно актуальна.

Под государственным регулированием экономики понимают совокупность инструментов воздействия на все стадии производственного

процесса, однако само управленческое воздействие составляет лишь часть механизмов общего регулирования. Содержательная основа определяется целевым предназначением системы, целевыми функциями каждого элемента и его взаимосвязями с другими элементами системы [1, с. 10]. Однако большинство ученых рассматривают проблемы государственного регулирования агропромышленного комплекса в целом, не учитывая особенности деятельности пищевой промышленности. Считаю, что государственное регулирование развития пищевой промышленности осуществляется в настоящее время на двух уровнях – федеральном и региональном и включает в себя систему мер законодательного, исполнительного и контролирующего характера. Цель государственного регулирования – поддержать деятельность предприятий отрасли в условиях быстроменяющейся конкурентной среды.

Для формирования механизма государственного регулирования пищевой и перерабатывающей промышленности существует ряд предпосылок: необходимость преодоления технологической отсталости отрасли; необходимость ведения государственного контроля над безопасностью продовольственных товаров, производимых на отечественных предприятиях и поставляемых по импорту.

В настоящее время во всех субъектах Российской Федерации существуют государственные программы развития сельского хозяйства [2]. Однако проведенный анализ по Сибирскому федеральному округу показал, что программы по развитию пищевой промышленности есть только в трёх регионах: Омской и Кемеровской областях, Алтайском крае.

Приняв Стратегию развития пищевой и перерабатывающей промышленности Алтайского края [3], в регионе разрабатывается ряд отраслевых программ, направленных на поддержку технологической модернизации отрасли, а также развитие экспортного потенциала (по развитию сахарной, молочной, масложировой, переработке продукции пантового оленеводства). Выделенные государственные субсидии позволили по многим показателям выйти на лучшие показатели в России, несмотря на географическую отдалённость от центра страны.

В 2015 г. был разработан региональный антикризисный план для пищевой промышленности, были выделены инвестиции в объёме 2,9 млрд. рублей, что позволило сохранить положительные темпы роста промышленного производства пищевых продуктов, индекс составил 105,2 %. В сравнении с итогами 2014 года наибольший рост производства получен в плодоовощной промышленности – 264%, в производстве прочих пищевых продуктов – 111,0% и молочной промышленности 108,1% [4].

Алтайский край является активным участником развития биоиндустрии в Российской Федерации, на что направлена реализация мероприятий краевой программы «Развитие биотехнологий Алтайского края» на период до 2020 года». По развитию пищевой и фармацевтической промышленности

реализуется 64 проекта биотехнологической направленности, из них: 31 - предприятиями, 18 - высшими учебными заведениями, 15 - научно-исследовательскими институтами.

По итогам девяти месяцев 2016 г. объем инвестиций в основной капитал предприятий пищевой превысил уровень аналогичного периода прошлого года на 31,4% и составил более 2,6 миллиарда рублей. Наиболее крупные суммы вложены в предприятия зерноперерабатывающей, масложировой, молочной, сахарной промышленности. Предприятия ежегодно увеличивают ассортимент примерно на 300 новых видов продукции. Новые предприятия позволяют не только увеличить объемы производства продукции, но и повысить ее качество, расширить объемы торговли как внутри региона, так и за его пределами. Экспорт продукции пищевой промышленности Алтайского края осуществляется более чем в 20 стран, продукция также закупается Организацией Объединённых Наций для своих гуманитарных операций.

Такие успехи отрасли стали возможны только благодаря краевым целевым программам, в которых детально проработаны все вопросы по проведению технологической модернизации, ассортиментной стратегии, развития межрегиональной и международной торговли, поэтому считаю, что такие программы должны быть во всех регионах России, занимающихся развитием сельского хозяйства.

Литература

1. Бартлинг, Г. Основы учения о рыночной экономике [Текст] / Г. Бартлинг.– М.: Агент, 1997.
2. Развитие сельского хозяйства Алтайского края» на 2013 - 2020 ГОДЫ» (с изм. и на 30.06.2015). Постановление администрации Алтайского края от 5 октября 2012 г. N 523). [Электронный ресурс] - Режим доступа: www.altaiagro.ru.
3. Стратегия развития пищевой и перерабатывающей промышленности Алтайского края на период до 2025 г. Утверждена Постановлением Администрации Алтайского края от 25.06.2012 г. №330.). [Электронный ресурс] - Режим доступа: www.altaiagro.ru.
4. Информационный портал Управления пищевой, перерабатывающей и фармацевтической промышленности Алтайского края. – [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.ffprom22.ru/info/> (дата обращения 25 октября 2016 г.)

Боровик Петро

к.е.н., доцент

Горова Юлія

Кибал Олена

Уманський національний університет садівництва
м. Умань

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ПДВ

Із набранням чинності Податкового кодексу України (ПКУ) [1] та внесенням низки змін до цього нормативно-правового акту, найбільш кардинальні з яких відбулись після прийняття Закону України від 24 грудня 2015 року № 909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році», механізм справляння податку на додану вартість суттєво реформовано, внаслідок чого відбулось скорочення пільг з досліджуваного податку та зміна ставок цієї податкової форми.

Варто зазначити, що ПДВ ще до реформування порядку його нарахування і сплати та й протягом останніх років забезпечував надходження значної частки доходів державної казни.

В той же час, згідно з вимогами статті 200 Податкового Кодексу України (ПКУ), окремі його платники мають законне право на відшкодування з бюджету від'ємного значення об'єкта оподаткування з ПДВ [1]. Передусім це стосується тих платників, які вивозять товари, роботи та послуги з України.

Внаслідок цього в Україну надходять валютні цінності, але, одночасно, експортерам, що є платниками ПДВ, відшкодовують з бюджету значні суми податку. Слід зазначити, що одним із наслідків дії статті 200 ПКУ, якою узаконено права платників податків, які мають від'ємне значення об'єкта оподаткування з ПДВ на відшкодування таких сум податку із бюджету, є штучне завищення окремими платниками розмірів податкового кредиту саме з метою отримання бюджетного відшкодування. Крім того, суми податку на додану вартість, заявлені окремими платниками до відшкодування та розміри самих відшкодувань з року в рік зростають, що свідчить про те, що проблема бюджетного відшкодування все більше заважає підрозділам ДФС України виконувати плани по мобілізації надходжень до бюджету держави.

Загалом, варто зазначити, що податкові пільги з ПДВ, як і відшкодування від'ємного значення об'єкта оподаткування, суттєво знижують фіскальну ефективність справляння цієї податкової форми а також, завдяки спричиненій ними нерівномірності податкового навантаження на окремі категорії та групи платників ПДВ, послаблюють її регулюючі властивості.

Крім того, ПДВ, завдяки його перекладності на кінцевого споживача, зовсім не стимулює виробництво, а, натомість, сприяє розвитку торгівельної галузі. Також ПДВ зумовлює часткове зростання цін на продукцію, яку продає

платник цього податку, а, отже, спільно з іншими факторами, може спричиняти інфляційні процеси.

Слід також зазначити, що практика адміністрування ПДВ продемонструвала, що завдяки можливості бюджетного відшкодування цього податку та перекладності його сум на кінцевого споживача, цей податок та його платників досить часто використовують в схемах мінімізації податкового навантаження та ухилення від оподаткування.

Підсумовуючи аналіз недоліків вітчизняного сучасного порядку нарахування і сплати ПДВ, зазначимо, що до них слід віднести: можливість відшкодування від'ємного значення об'єкта оподаткування з ПДВ з бюджету, значну кількість податкових пільг з ПДВ, те, що механізм справляння ПДВ стримує виробництво, сприяє розвитку торгівлі та стимулює інфляційні процеси а також можливість використання схем оптимізації сум ПДВ, що підлягають сплаті до бюджету, або відшкодування з бюджету.

Оскільки механізм справляння аналізованої податкової форми має суттєві недоліки, може здатись, що Україні краще відмовитись від використання ПДВ. На наше переконання, цього допускати ні в якому разі не варто, оскільки цей податок має значний фіскальний потенціал та суттєві регулюючі властивості. Поряд з цим, як перелічені так і інші недоліки механізму справляння податку на додану вартість потребують розробки таких напрямів вдосконалення порядку його нарахування і сплати, які б дозволили швидко та ефективно вирішити проблеми, що заважають виконанню цієї податковою формою її фіскальних та регулюючих завдань.

Результати проведеного нами дослідження демонструють, що першочерговими напрямками вдосконалення вітчизняного порядку нарахування і сплати ПДВ повинні бути розширення повноважень фіскальних органів щодо перевірок достовірності сум ПДВ, заявлених платниками до відшкодування а також підвищення рівня відповідальності працівників державної фіскальної служби за результати таких перевірок, посилення відповідальності платників податків та їх посадових осіб за незаконне декларування від'ємного значення об'єкта оподаткування з ПДВ, розробка і запровадження понижуючих коефіцієнтів до сум ПДВ, задекларованих до відшкодування з бюджету за результатами операцій з експорту сировини та низькотехнологічної продукції, посилення відповідальності осіб за реєстрацію фіктивних фірм, які використовуються в схемах податкових оптимізацій, чіткіша координація дій податкових та митних підрозділів Державної фіскальної служби України з метою запобігання фіктивного експорту а також імпорту товарів за заниженими цінами, суттєве скорочення пільг щодо нарахування і сплати ПДВ.

Перелічені заходи дозволять ефективно вирішити сучасні проблеми справляння ПДВ та значно посилять фіскальні і регулюючі властивості цієї податкової форми.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

Боровинских Валентина

к.э.н., доцент
ФГБОУ ВО «Курганская ГСХА»
г. Курган, Россия

КРИТЕРИИ ВЫБОРА СПЕЦИАЛЬНОГО НАЛОГОВОГО РЕЖИМА

Важным этапом, как в процессе создания организации, так и в процессе ее деятельности является налоговое планирование и анализ налоговой нагрузки при выборе той или иной системы налогообложения. В современных экономических условиях каждый хозяйствующий субъект сам решает, какому из действующих налоговых режимов отдать предпочтение. Он вправе практически беспрепятственно избрать для себя наиболее комфортную систему налогообложения, отвечающую его интересам, - налоговое законодательство РФ этому не препятствует.

В законодательстве России в настоящее время предусмотрены следующие виды специальных налоговых режимов (совокупность льгот, освобождающих от уплаты ряда налогов или предоставляющих льготу по ним): упрощённая система налогообложения (УСН); единый сельскохозяйственный налог (ЕСХН); единый налог на вменённый доход (ЕНВД); патентная система налогообложения (ПСН); соглашение о разделе продукции.

Данные налоговые режимы отличаются по критериям их применения; ставкам (возможности их дифференцирования); объектам налогообложения и так далее. Каждый спецрежим содержит в себе как достоинства, так и недостатки. Поэтому принятие решения о возможности их применения возможно только с точки зрения конкретной коммерческой организации.

Рассмотрим пример эффективности льготного режима налогообложения в ООО «Альфа». Основным видом деятельности общества является производство крепежных изделий, цепей и пружин. В настоящее время организация находится на общем режиме налогообложения.

Рассмотрев виды деятельности организации, приходим к выводу, что применение ЕСХН, ЕНВД, ПСН и соглашения о разделе продукции невозможно. То есть данной организации подходит УСН.

Порядок применения УСН, учета и отчетности для субъектов малого предпринимательства – юридических лиц и ИП регулируется главой 26.2 НК РФ «Упрощенная система налогообложения». Систематизируем положения гл. 26.2 НК РФ: доходы не должны превышать 59,805 млн. р.; средняя численность работников не должна превышать 100 человек; не иметь филиалов и представительств; остаточная стоимость основных средств и нематериальных активов не превышает 100 млн. р.; доля участия в этих организациях других организаций не превышает 25 %. Изучаемая организация соответствует критериям перехода.

Для оценки экономической целесообразности произведем расчет упрощенного налога по двум объектам («доходы» и «доходы минус расходы») и сделаем вывод по целесообразности выбранного объекта. Рассчитаем показатели с использованием данных формы «Отчет о финансовых результатах».

Таблица 1

Сумма налога при УСН

Показатель	Объект налогообложения при УСН – доходы	Объект налогообложения при УСН – доходы минус расходы
Выручка, тыс. р.	9222	9222
Себестоимость продаж, тыс. р.	8732	8732
Прочие расходы, тыс. р.	132	132
Взносы во внебюджетные фонды, тыс.р.	123,13	123,13
Налоговая база, тыс. р.	9222	358
Ставка налога, %	6	15
Сумма налога, тыс. р.	553,32	53,7
Сумма налогового вычета, тыс. р.	123,13	123,13
Сумма налога к уплате, тыс. р.	430,19	53,7

Из таблицы 1 видно, что при ставках, установленных гл.26.2 НК РФ, расчет единого налога при УСН с доходов организации менее выгоден.

В соответствии с п. 2 ст. 346.11 НК РФ организации, применяющие УСН, освобождаются от уплаты: налога на прибыль организаций; налога на добавленную стоимость; налога на имущество организаций. Для расчета экономической эффективности применения упрощенной системы налогообложения произведем расчет суммы налогов (табл. 2).

Проведенные расчеты показали, что в 2015 г. организация оплатила налоги в размере 1247,06 тыс. р., а если бы применяла УСН по объекту налогообложения доходы минус расходы, то общая сумма начисленных налогов составила бы 176,83 тыс. р.

Таблиця 2

Налоговая нагрузка при разных системах налогообложения, тыс. р.

Показатель	Общая система налогообложения	Объект налогообложения при УСН – доходы	Объект налогообложения при УСН – доходы минус расходы	Отклонение
Налог на добавленную стоимость	1031,00	-	-	-1031,00
Налог на прибыль организаций	75,59	-	-	-75,59
Взносы во внебюджетные фонды	123,13	123,13	123,13	0
Налог на имущество организаций	17,34	-	-	-17,34
Единый налог при УСН	-	430,19	53,70	53,70
Общая сумма начисленных налогов	1247,06	553,32	176,83	
Выручка	9222	9222	9222	0
Налоговое бремя, %	13,52	6,00	1,92	-11,61

Таким образом, за счет изменения системы налогообложения сумму начисленных налогов можно сократить до 176,83 тыс. р., что позволит увеличить чистую прибыль на 1070,23 тыс. р. При этом существенно снизится уровень налогового бремени.

Литература

1. Справочно-правовая система «Консультант Плюс»: [Электронный ресурс]. URL: <http://base.consultant.ru> (дата обращения: 20.11.2016).
2. Налоговый кодекс Российской Федерации (часть первая) от 31.07.1998 № 146-ФЗ (ред. от 15.02.2016) // Справочно-правовая система «Консультант Плюс»: [Электронный ресурс] URL: <http://base.consultant.ru> (дата обращения: 20.11.2016).

Браташ Мирослава

старший викладач

Харківський національний університет
міського господарства ім. О. М. Бекетова

м. Харків

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ

Основним принципом сталого розвитку житлового фонду міста, є забезпечення гідної якості життя, в тому числі і в житлово-комунальному господарстві (ЖКГ), для всього людства, при збереженні природного багатства [1]. Для досягнення стабільності, необхідно розв'язати конфлікт, між двома пріоритетними завданнями: зростаючим споживання матеріальних ресурсів та існуванням в межах міського середовища.

Процес управління житловим фондом розглядається в двох контекстах [2; 3]:

– Управління соціальним благом. Дана область включає в себе різного роду питання обліку, первинного розподілу і наступного перерозподілу житлового фонду. В даному випадку, в якості суб'єктів управління виступають органи влади в частині виконавчої і розпорядчої діяльності.

– Управління нерухомим майном. В цьому аспекті управління житловим фондом включає в себе питання експлуатаційного характеру, а так само забезпечення стійкості його функціонування і в певній мірі збереження. У контексті управління житловим фондом як управління нерухомим майном суб'єктами діяльності виступають комерційні та некомерційні організації. Прикладом останніх можуть бути – керуючі компанії, постачальники і підрядники послуг ЖКГ, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків.

Сьогодні необхідний перехід на принципи пооб'єктного управління будинками, на договірні відносини, розвиток конкурентного середовища, надання споживачам можливості впливати на обсяг й якість споживаних послуг, удосконалення системи оплати житла й комунальних послуг, диференціацію оплати залежно від якості й місця розташування житла в сполученні з удосконалюванням системи соціального захисту населення (упорядкування системи пільг, посилення адресної спрямованості направлених на ці заходи коштів).

Аналіз закордонної практики реалізації житлової політики дозволив виявити загальні для всіх національних систем методи змішаного (консолідованого) фінансування й постійної взаємодії влади з жителями будинків, що перебувають у стані капітального ремонту або реконструкції. У багатьох країнах світу існує кредитування, що сприяє розвитку житлово-комунальної інфраструктури. Основними інструментами державної підтримки в країнах ЄС є видача кредитів з низькою процентною ставкою на ремонт

будинків (із частковим фінансуванням за рахунок власних коштів власників), виділення безоплатних житлових субсидій, виплата премій власникам за поліпшення якості житла. При цьому базисною основою структури управління житловим фондом є різні форми об'єднань власників (кондомініуми, асоціації, ЖБК та ін.) [4].

Досить важливим аспектом застосування інноваційних механізмів управління житловим фондом є організація фінансування капітального ремонту багатоквартирних будинків. З огляду на високу вартість капітального ремонту багатопверхових будинків, доцільним для ОСББ є поступове накопичення потрібних коштів, а також використання банківського кредиту.

У результаті реалізації інноваційних механізмів управління житловим фондом очікується розвиток конкурентного середовища в сфері управління багатоквартирними будинками, об'єднання власників житла в асоціації для спільного управління багатоквартирними будинками, розвиток системи договірних відносин між ОСББ, керуючими організаціями, підрядними й ресурсопостачальними організаціями. Нова структура управління створює систему економічних взаємин, прав, обов'язків, цілей і видів діяльності, що дозволяє комплексно вирішувати завдання по забезпеченню нормальних умов проживання й виконання функцій власника, що управляє фінансовими потоками й ефективно використовує комерційну нерухомість із метою одержання додаткового доходу.

Література

1. Dresner, S. *The Principles of Sustainability* // Earthscan, London, 2002. – 200 p.
2. Манцевич, Ю. М. Удосконалення розвитку житлового господарства міст України : автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.05 «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» / Ю. М. Манцевич. — К., 2009. — 39 с.
3. Онищенко, В. О. Організаційно-економічні засади сучасної житлової політики: регіональний вимір : монографія [Текст] / В. О. Онищенко, Т.М. Завора / МОНМС України, Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка. – Полтава, 2012. – 248 с.
4. Кайлюк, Є. М. Дослідження досвіду управління житловим фондом в різних країнах світу [Текст] / Є. М. Кайлюк, М. А. Браташ // Збірник наукових праць «Економіка і управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики». – Х., 2013. – № 5. – С. 21-28.

Бриль Наталья
 студент

Научный руководитель: к.э.н., доцент Юрчик В.И.
 Брестский государственный технический университет
 г.Брест, Республика Беларусь

ОЦЕНКА И ИССЛЕДОВАНИЕ НАУЧНОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

В настоящее время инновационная активность страны играет ключевую роль в её экономическом росте. В условиях государственной самостоятельности, при ограниченных сырьевых и топливно-энергетических ресурсах рост эффективности национальной экономики прогнозируется на основе развития обрабатывающих отраслей промышленности и сферы услуг, для поддержания которых в конкурентоспособном состоянии необходим адекватный уровень развития научно-технического потенциала.

Наиболее успешными в инновационной деятельности в 2015 г. были предприятия среднетехнологических отраслей промышленности: производство кокса, нефтепродуктов и ядерных материалов (60%), химического производства (52,9%) и др.

Наименее инновационно-активными предприятиями можно выделить предприятия обработка древесины и производству изделий из дерева (9,7%), а так же целлюлозно-бумажное производство и издательская деятельность (10,2%) которые относятся к невысоко технологичным отраслям [1, 2].

Система индикаторов инновационной активности субъектов хозяйствования строится на следующих показателях: кадровый потенциал, инновационная инфраструктура и инновационный климат, результативность инновационной деятельности. На этапе формирования базы данных расчет итогового рейтингового значения будет проводиться по следующей формуле 1:

$$Y = \sqrt[5]{Y_1 * Y_2 * Y_3 * Y_4 * Y_5} + \sqrt[5]{Y_6 * Y_7 * Y_8 * Y_9 * Y_{10}} + \sqrt[3]{Y_{11} * Y_{12} * Y_{13}}, \quad (1)$$

В таблице 1 представлены основные индикаторы инновационной активности субъектов хозяйствования для определения инновационности экономики страны.

Таблица 1

Критерии расчета рейтинга инновационности Республики Беларусь

Индикатор инновационной активности
1. Удельный вес населения, имеющего высшее образование и занятого в экономике, в общей среднегодовой численности занятых в экономике, %
2. Затраты на НИР из средств организаций, % от общих затрат организаций
3. Затраты на технологические инновации из собственных средств организаций, % от общих затрат на инновации.

Продолжение табл. 1

4. Удельный вес обучающихся образовательных учреждений высшего и среднего профессионального образования на 1000 человек населения региона, %
5. Отношение численности аспирантов, докторантов, магистров, кандидатов наук, докторов наук, профессоров, академиков на 1000 человек населения, чел.
6. Доля организаций инновационной инфраструктуры в общем числе организаций и предприятий, %
7. Доля организаций в секторах ИКТ, связи, исследований и разработок в общем числе организаций, %
8. Отношение объемов инвестиций в основной капитал к ВВП, %.
9. Удельный вес затрат на исследования и разработку новой продукции в общем объеме отгруженных товаров, выполненных работ и услуг, %
10. Объем иностранных инвестиций в экономику к ВВП, %
11. Уд. вес продукции произведенной на основе патентов и других охранных документов в общем объеме отгруженных товаров, выполненных работ и услуг, %
12. Доля отгруженной инновационной продукции, работ и услуг инновационного характера за пределы области (только по РБ) в общем объеме отгруженных товаров, выполненных работ и услуг, %
13. Доля отгруженной инновационной продукции, работ и услуг инновационного характера за пределы Республики Беларусь в общем объеме отгруженных товаров, выполненных работ и услуг, %

Примечание: на основе [3]

Используя статистические данные Республики Беларусь произвели расчет показателей инновационности по формуле 1, результаты представлены в таблице 2.

Таблица 2

Расчет показателей инновационности Республики Беларусь в 2012-2014гг.

Показатели	2013	2014	2015
1. Кадровый потенциал	122,10	131,52	134,02
2. Инновационная инфраструктура и инновационный климат	54,46	40,60	89,56
3. Результативность инновационной деятельности	11,09	8,64	7,74
Итоговое значение рейтинга (1+2+3)	184,64	180,76	231,31

Примечание: собственная разработка

На основании проведенных расчетов наблюдается рост итогового значения инновационного рейтинга Республики Беларусь за 2015 год, в частности из-за увеличения инновационной инфраструктуры и инновационного климата.

Литература

1. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Наука и инновации. Статистический сборник 2015 – Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by/>. – Дата доступа 20.11.2016
2. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. – Наука и инновации. Статистический сборник 2014 –

Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by/>. – Дата доступа 20.11.2016

3. Скипин Д.Л. Инновационная активность как фактор кластеризации экономики региона (на материалах Тюменской области) // Креативная экономика. — 2014. — № 11 (95) – с. 84-94.[Электронный ресурс] - Режим доступа: <https://bgscience.ru/lib/5201> – Дата доступа 20.11.2016.

Васильева Юлия

студентка

Лисовская Кристина

студентка

Преподаватель: к.э.н., доцент Володько О.В.

УО «Полесский государственный университет»

г. Пинск, Республика Беларусь

МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Банковская система подразумевает под собой функционирование банков и кредитных учреждений как единого денежно-кредитного механизма. На ее развитие влияют законодательство, политика государства, межбанковская конкуренция [1], а также значительное воздействие на развитие банковской системы оказывает макроэкономическая ситуация в стране. Поэтому в первую очередь проанализируем уровень и динамику основных макроэкономических показателей Республики Беларусь:

1. Динамику реального ВВП и его структуру
2. Объемы промышленного производства;
3. Динамику инвестиций в основной капитал;

Изменение *объёмов ВВП* за 2012-2015 гг. представлены в таблице 1.

Таблица 1

Изменение объёмов ВВП за 2012-2015 гг.

Год	Объем валового внутреннего продукта, трлн. руб.	Объем ВВП в сопоставимых ценах к уровню предыдущего года, %
2012	527,4	-
2013	636,8	100,9
2014	778,5	119,9
2015	869,7	111,9

Примечание - Источник: Собственная разработка на основе источника [2, 3]

Проанализировав таблицу 1, следует что объём ВВП в 2015г. увеличился на 342,3 трлн. руб., т.е. на 60,6% по сравнению с 2012 г. При этом, в 2013 г. по отношению к предыдущему увеличился на 0,9%, в 2014 по сравнению с 2013 г.- на 19,9%, в 2015 г. в сравнении с 2014- 11,9%. Рост ВВП за данный период был достигнут с помощью инфляционного приращения физического объема ВВП.

Объем промышленного производства в 2013 году сократился по сравнению с 2012 годом на 4,8% за счет сокращения темпов химического производства, а также производства нефтепродуктов и ядерных материалов [2]. В 2014 г. рост данного показателя в реальном выражении был обеспечен преимущественно за счет роста производства нефтепродуктов, химического производства и производства в горнодобывающей промышленности, его объем в сопоставимых ценах увеличился на 1,9 процента. В 2015 г. по сравнению с 2014 года рассматриваемый показатель снизился по всем основным видам экономической деятельности, за исключением химического производства (увеличение на 6,3 процента) и производства нефтепродуктов и ядерных материалов (прирост на 0,3%). Наибольшее снижение производства произошло в горнодобывающей промышленности (на 7,8%) и обрабатывающей промышленности (на 7,1 %). В целом в 2015 году объем промышленного производства в сопоставимых ценах уменьшился на 6,6 % [3].

Проанализируем *инвестиции в основной капитал* за 2012-2015 гг.

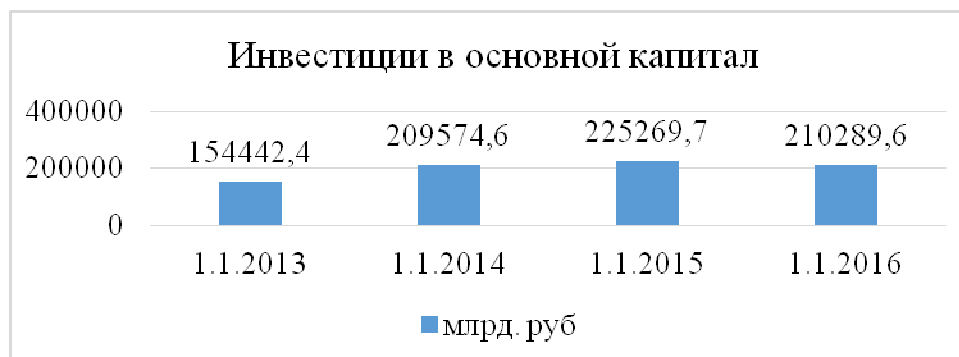

Рис. 1. Динамика инвестиций в основной капитал за 2012-2015 гг.

Согласно рис. 1 инвестиции в основной капитал за 2013 год по сравнению с 2012 годом в сопоставимых ценах увеличились на 7,4%, прежде всего за счет роста строительно-монтажных работ, в 2014 году в сравнении с предыдущим годом в сопоставимых ценах уменьшились на 8,5 %, а в 2015 году по сравнению с 2014 годом в сопоставимых ценах снизились на 15,2%.

Таким образом, проанализировав уровень и динамику вышеизложенных показателей в 2012-2015 гг., можно сделать следующий вывод: макроэкономическая ситуация в анализируемом периоде характеризовалась замедлением темпов экономического роста, объемов продукции промышленного производства. При этом наблюдался ускоренный рост потребительских и инвестиционных расходов в экономике, что свидетельствует

о нарастании кризисных явлений в экономике Республики Беларусь.

Литература

1. Авдонин, А. Влияние открытости банковской системы на экономический рост [Текст] / А. Авдонин, С. Пасеко // Банковский вестник.– 2014. - № 1/606. – С. 10-19.

2. Аналитическое обозрение «Основные тенденции в экономике и денежно-кредитной сфере Республики Беларусь» [Электронный ресурс]. - Национальный банк Республики Беларусь. – Минск, 2016. – Режим доступа: https://www.nbrb.by/publications/ectendencies/rep_2016_08_ot.pdf –Дата доступа: 19.10.2016.

3. Аналитическое обозрение «Основные тенденции в экономике и денежно-кредитной сфере Республики Беларусь» [Электронный ресурс]. - Национальный банк Республики Беларусь. – Минск, 2014. – Режим доступа: https://www.nbrb.by/publications/ectendencies/rep_2014_08_ot.pdf –Дата доступа: 19.10.2016.

Верезубова Татьяна

д.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Республика Беларусь

НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ КАК МЕТОД ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СТРАХОВОГО РЫНКА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Главными целями государственного регулирования страховой отрасли являются развитие страхового рынка и обеспечение финансовой устойчивости страховщиков. В системе методов государственного регулирования страхового рынка важную роль занимает налогообложение страховых организаций, поскольку оказывает активное воздействие на спрос на страховые услуги, страховую, инвестиционную деятельность, финансовое состояние страховщика и способствует достижению целей регулирования. В настоящее время позиция белорусского страхового рынка на мировом пока еще является слабой. Беларусь по данным за 2015 г. занимает 80-е место по объему аккумулированных страховых премий [1]. В определенной мере такая ситуация обусловлена уровнем развития рыночных отношений и соответствующей инфраструктуры, а также спецификой организации страхового дела на этапе приобретения

суверенитета Республикой Беларусь [2, с. 47].

Динамика показателей деятельности страховых организаций Республики Беларусь за 2013-2015 гг. приведена в таблице 1. Как видно из таблицы 1, за анализируемый период опережающими темпами по сравнению с аккумулируемыми страховыми взносами росли расходы страховщиков: страховые выплаты, отчисления в страховые резервы, а также уплачиваемые страховщиками налоги. Такая тенденция связана с повышением рисков в сложных экономических условиях развития кризисных явлений, а также с увеличением ставки налога на прибыль для страховщиков (с 18 до 25 %).

Таблица 1

Динамика показателей деятельности страховых организаций Республики Беларусь в 2013-2015 гг.

Показатели	2013 г.	2014 г.	2015 г.	Темп роста, %	
				2014 г. от 2013 г.	2015 г. от 2014 г.
Страховые взносы, млрд руб.	6645,1	7267,3	8227,1	109,4	113,2
Выплаты страхового возмещения и страхового обеспечения, млрд руб.	2761,3	3281,4	4726,4	118,8	144,0
Средний уровень выплат, %	41,6	45,2	57,4	108,7	127,0
Общая сумма страховых резервов, млрд руб.	4699,4	7036,7	8701,4	149,7	123,7
Собственный капитал страховых организаций, млрд руб.	11800,0	12130,8	13589,7	102,8	112,0
Платежи страховых организаций в бюджет и внебюджетные фонды Республики Беларусь	223,2	452,1	730,2	202,5	161,6

Примечание – Источник: собственная разработка на основе [3].

В современных условиях ключевыми направлениями применения регулирующего воздействия налогообложения в отношении страховых организаций должны оставаться:

– регулирование совокупного уровня налоговой нагрузки на страховые организации. При уплате налогов не должны вымываться финансовые ресурсы страховщиков, служащие обеспечением их финансовой устойчивости;

– стимулирование страховой деятельности, регулирование направлений ее развития при помощи управления косвенным налогообложением. По-прежнему доходы страховщиков не должны облагаться налогом на добавленную стоимость;

– стимулирование инвестиционной деятельности страховых организаций. Как и в настоящее время, с помощью высокой ставки купонных и процентных доходов по государственным долгосрочным облигациям (до 7 % в валюте) и льготированием доходов от данных вложений по налогу на прибыль повышаются возможности страховых организаций получать гарантированный доход для обеспечения выполнения страховых обязательств;

– обеспечение реализации предупредительной функции страхования. Отчисления от поступивших страховых взносов в фонд предупредительных мероприятий уменьшают налогооблагаемую прибыль страховщиков и способствуют снижению рисков наступления страховых случаев через механизм направления их на финансирование превентивных мероприятий;

– создание дополнительных гарантий выполнения обязательств страховыми организациями перед страхователями посредством применения механизма парафискальных платежей. По обязательным и ряду добровольных видов страхования средства создаваемых фондов (гарантийных, защиты потерпевших, предупредительных мероприятий) перечисляются в бюджет и внебюджетные фонды, где используются на цели усиления страховой защиты.

Критерием эффективности функционирования механизма налогообложения страховых организаций является, прежде всего, наиболее полная реализация потенциала налогов как инструмента перераспределения части чистого дохода, созданного страховыми организациями, в пользу государства, обеспечение устойчивого развития страхового рынка, чем достигается оптимальное сочетание между регулирующей и фискальной функциями налогов.

Литература

1. Sigma: insurance research [Electronic resource] // Swiss Re – Leading global reinsurer. – Mode of access: <http://www.swissre.com/sigma>. – Date of access: 12.11.2016.
2. Везубова, Т.А. Финансовая стратегия страховых организаций в условиях развития национальной экономики : монография [Текст] / Т.А. Везубова. – Минск : БГЭУ, 2015. – 185 с.
3. Надзор за страховой деятельностью // Министерство финансов Республики Беларусь. [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://www.minfin.gov.by/supervision/stat/>. – Дата доступа: 27.07.2015.

Виногоров Георгий

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

АНАЛИЗ ОТЧЕТНОСТИ В ОБЛАСТИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

Рыночные условия хозяйствования, усиливающийся глобальный характер конкуренции объективно обуславливают необходимость самого благоприятного позиционирования любого субъекта хозяйствования в своей отрасли. Руководству предприятия необходимо сосредоточиться не только на экономическом, но и на экологическом и социальном развитии своей компании. Экологическая и социальная деятельность должна стать частью общей стратегии, а при ее разработке должны учитываться интересы всех заинтересованных сторон. Отчетность в области устойчивого развития охватывает экологические, экономические и социальные аспекты деятельности организации (т.е. триединый подход).

Отсюда вытекает объективная необходимость глубокого анализа отчетности в области устойчивого развития предприятий любых форм собственности, подготовленной в соответствии с принципами GRI (хотя следует признать, что в Республике Беларусь количество предприятий, составляющих подобную отчетность, очень мало).

Между тем в специальной экономической литературе по анализу хозяйственной деятельности методика такого анализа не рассматривается вообще [1–6], и в практике аналитической работы субъектов хозяйствования ему уделяется явно недостаточное внимание. С этих позиций автором впервые предпринята попытка разработки методики проведения анализа отчетности в области устойчивого развития.

Перед анализом стоят следующие задачи: проверка реальности плана мероприятий по социальной ответственности бизнеса, оценка напряженности установленных заданий и уровня выполнения плана; изучение динамики показателей, характеризующих корпоративную социальную отчетность; определение системы факторов и обусловивших причин отклонений фактических показателей от установленных параметров; количественное измерение влияния факторов на выявленные отклонения показателей, выявление и оценка резервов повышения корпоративной социальной ответственности и разработка конкретных мероприятий по их использованию.

Источники информации: бизнес-план, план экономического и социального развития, план научно-технического развития; отчетность предприятия в области устойчивого развития (корпоративный социальный отчет); соответствующие листки-расшифровки; данные выборочных и специальных обследований и наблюдений и др.

Анализ целесообразно проводить по следующим направлениям:

экологическому (природоохранному), социальному, экономическому.

Оригинальная методика анализа, впервые разработанная автором, включает три аспекта элементов отчетности:

- стратегия и характеристика: элементы, определяющие общий контекст, необходимый для понимания результатов деятельности организации, такие как ее стратегия, характеристика и корпоративное управление;

- подходы менеджмента: элементы отчетности, описывающие то, как организация реагирует на определенный список тем, и определяющие контекст, необходимый для понимания результатов деятельности организации в конкретной области.

- показатели результативности: показатели, дающие сопоставимую информацию об экономических и социальных результатах деятельности организации.

Ее использование в практике работы субъектов хозяйствования дает им возможность значительно повысить доверие инвесторов, и, соответственно, улучшить доступ к капиталу и получению долгосрочных инвестиций, и, следовательно, в конечном итоге повысить конкурентоспособность выпускаемой продукции.

Изложенные подходы существенно помогут субъектам хозяйствования любых форм собственности в правильной оценке эффективности корпоративной социальной ответственности, нацеливают на проведение глубокого анализа отчетности в области устойчивого развития, что, в свою очередь, дает возможность установить тенденцию развития и предупредить возможные негативные явления. Кроме этого на основании проведенного анализа можно наметать конкретные мероприятия по улучшению своего позиционирования в рыночной среде, что в свою очередь повысит конкурентоспособность субъекта хозяйствования.

Литература

1. Адаменкова, С.И. Анализ производственно-финансовой деятельности предприятия [Текст] / С.И.Адаменкова, О.С. Евменчик. – Минск: Элайда, 2013. – 397с.

2. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятий: учебник [Текст] / [В.И. Видяпин и др.]; под ред. В.Я.Позднякова – М.: ИНФРА-М, 2013. – 615с.

3. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учебное пособие [Текст] / [А.И.Алексеева и др.]. – Москва: КноРус, 2013. – 705с.

4. Никифорова, Н.А. Управленческий анализ: учебник/ Н.А.Никифорова, В.Н.Тафинцева; под ред. Н.А.Тафинцева; под ред. Н.А.Тафинцевой. – Москва: Юрайт, 2013. – 442с.

5. Савицкая, Г.В. Комплексный анализ хозяйственной деятельности

предприятия: учебник [Текст] / Г.В.Савицкая. – Москва, Инфра-М, 2013. – 605 с.

6. Толпегина, О.А.Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учебник [Текст] / О.А.Толпегина, Н.А.Толпегина –Москва: Юрайт, 2013. – 672с.

Вишнякова Вероника

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н., доцент Володько О.В.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ИНВЕСТИРОВАНИЕ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Актуальность и острота проблемы инвестиций для Беларуси с каждым годом возрастают. В последние годы центральной проблемой белорусской экономики является острая нехватка инвестиционных (финансовых) ресурсов. Проблема состоит в стимулировании эффективного притока иностранного капитала. В этой связи встает два вопроса: во-первых, в какие сферы приток должен быть ограничен, а во-вторых, в какие отрасли и в каких формах следует в первую очередь его привлекать [1].

РБ находится на пути нового экономического курса и в его основу положена модель социально ориентированной рыночной экономики, позволяющей сочетать свободную частную инициативу, конкуренцию с активной ролью государства, эффективность с высоким уровнем социальной защиты населения [1].

Проведем анализ инвестиций в основной капитал по видам экономической деятельности в РБ на период с 2010-2015 чтобы проследить тенденцию их изменений[2].

Инвестиции в сельское хозяйство, охоту и лесное хозяйство в 2015 году по сравнению с 2010 годом увеличилось в 2,3 раза, в строительство в 1,5 раза, в торговлю; ремонт автомобилей, бытовых изделий и предметов личного пользования в 4,3 раза, в транспорт и связь в 4,1 раза, в горнодобывающую промышленность в 3 раза, в обрабатывающую промышленность в 5,3 раза. В целом инвестиции в основной капитал с 2010-2015 г. возросли в 3,7 раза.

Анализ инвестиций в основной капитал по видам деятельности РБ: наибольший рост инвестиций приходится на 2014 год (126 893,5 млрд. руб.),

особенно это заметно в обрабатывающей промышленности (61 224,3 млрд. руб.). Затем идет сельское хозяйство, наибольший рост которого приходится на 2013 год и составляет 29 465,2 млрд. руб.. Инвестиции в торговлю достигали наибольшего роста в 2014 году и составили 12 473,2 млрд. руб., инвестиции в строительство – в 2013 г. (4 939,3 млрд. руб.), инвестиции в транспорт и связь – в 2014 г. (22 913,6 млрд. руб.), а в горнодобывающую промышленность - в 2014 г. (3 313,1 млрд. руб.).

Структурные изменения в инвестиционном секторе по направлениям экономической деятельности были связаны[3]:

– с опережающим ростом капиталовложений в производство и распределение электроэнергии, газа и воды; строительство; операции с недвижимым имуществом, аренду и предоставление услуг потребителям;

– с сокращением капиталовложений в обрабатывающей промышленности; сельском хозяйстве, охоте и лесном хозяйстве; транспорте и связи;

по структуре источников:

– с увеличением капитальных расходов за счет средств республиканского и местных бюджетов после жесткого их ограничения годом ранее;

– с сокращением объема собственных средств организаций на финансирование капитальных расходов и уменьшением доли данного источника;

– снижением реального объема и доли кредитов при сохранении высокой стоимости кредитных ресурсов, выдаваемых на условиях банков.

Литература

1. Проблемы иностранного инвестирования в Республике Беларусь [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.konspekt.biz/index.php?text=4097>.– Дата доступа: 10.11.2016.

2. Инвестиции в основной капитал по видам экономической деятельности [Электронный ресурс].-Режим доступа: http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/realny-sector-ekonomiki/investitsii-i-stroitelstvo/osnovnye-pokazateli-za-period-s-__-po-___gody_8/investitsii-v-osnovnoy-kapital-po-vidam-ekonomicheskoy-deyatelnosti/index.php?sphrase_id=117658.-Дата доступа 10.11.2016

3. Национальный банк Республики Беларусь Аналитическое обозрение 2015 год [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://docviewer.yandex.by/?url=http%3A%2F%2Fwww.nbrb.by/> Дата доступа 16.11.2016

Вознюк Наталія

слухач магістратури

Науковий керівник д.е.н., професор Денисюк О.М.
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТУ
м. Вінниця

СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ В ОБЛІКУ СУМНІВНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

В сучасних умовах господарювання трактування дебіторської заборгованості часто далеке від повного відображення її сутності, що, в свою чергу, може перешкоджати ефективному аналізу, оцінці і контролю даної категорії активів.

Дослідженням проблематики сутності дебіторської заборгованості займались ряд науковців, а саме Алексеева Л.Е., Бандурка О.М., Білик М.Д., Вешунова А.Ф., Гольцова С.М., Дембінський Н.В., Дубровська Є.В., Загородній А.Г., Крайник О.П., Кружельний М.В., Савчук В.П. та інші.

Метою публікації є дослідження сутності сумнівної дебіторської заборгованості та пропозиція методики її контролю та аналізу.

Виклад основного матеріалу. Незалежно від того наскільки досконала і ефективна система контролю конкурентоздатності, на підприємстві завжди знайдуться покупці, що вчасно не розраховуються за придбання продукції. При реалізації товарів чи продукції в кредит, безнадійна дебіторська заборгованість неминуча. Підприємства намагаються сформуванати таку облікову політику розрахунків з дебіторами, яка не була б занадто консервативною (бо це приводить до надмірних витрат реалізації) або занадто ліберальною (що приводить до надмірної безнадійної дебіторської заборгованості). Важливими етапами управління дебіторською заборгованістю є планування, формування, моніторинг, погашення та робота із проблемою дебіторською заборгованістю. Попередні виплати, фінансовий стан, а також перспективи отримання клієнтом доходів є ключовими факторами при прийнятті рішень для визначення умов розрахунків або надання кредиту при придбанні продукції чи товарів.

Роль процесу управління дебіторською заборгованістю на підприємстві є значною, адже накопичення сумнівної дебіторської заборгованості відволікає фінансові ресурси підприємства та може призвести до кризи ліквідності та навіть втрати платоспроможності.

Якщо сумнівна дебіторська заборгованість вірогідна, очікувана і може бути оціненою, її необхідно відобразити на рахунках резерву сумнівних боргів. Принцип відповідності вимагає, щоб збитки від сумнівної дебіторської заборгованості були визнані в тому звітному періоді, коли відбулася реалізація. Прогнозована дебіторська заборгованість відображається як витрати по сумнівним боргам – витрати від операційної діяльності, що класифікуються як торгові витрати (витрати по реалізації).

Якщо сумнівна дебіторська заборгованість не очікуються, тоді не вимагається ніяких коригувань доходу або облікових рахунків, а дебіторська заборгованість списується в період визнання безнадійною, тобто за методом прямого списання.

Зокрема оптимальний розмір дебіторської заборгованості визначається на основі формули, за якої додатковий операційний прибуток, який отримує підприємство від збільшення продажу продукції в кредит перевищує суму додаткових операційних витрат підприємства по обслуговуванню дебіторської заборгованості та розмір втрат ресурсів, інвестованих у дебіторську заборгованість через недобросовісність (неплатоспроможність) покупців. Ефективний контроль забезпечує деталізація дебіторської заборгованості підприємства на прострочену, сумнівну та безнадійну, Що передбачає відмінні методи контролю для різних видів дебіторської заборгованості.[1]

Загалом, як інструмент системи внутрішнього контролю у сфері управління дебіторською заборгованістю застосовують бюджетування продажів. Бюджетування – технологія планування, обліку, контролю й аналізу фінансових, інформаційних і матеріальних потоків, яка дозволяє забезпечити управлінський персонал необхідною інформацією про поточний стан дебіторської заборгованості як елементу активів. В автоматизованому режимі обліку відбувається якісний контроль за станом заборгованості, а увага управління привертається у випадку виникнення непередбачуваних чи критичних ситуацій. Бюджетування продажів, дозволяє підпорядкувати політику управління дебіторською заборгованістю загальним планам продажів підприємства.[2] Окрім цього бюджетування дозволяє наперед розподілити визначену суму на цілі стимулювання збуту і розподілити цю суму серед найбільш важливих клієнтів. Тобто у випадку використання цього інструменту підприємство може досягнути балансу між прибутковістю та ризикованістю формування дебіторської заборгованості. Цей бюджет складається на підставі результатів прогнозу продажу. Для бюджетування дебіторської заборгованості, одночасно з бюджетом продажів, розробляють графік очікуваних надходжень від реалізації. Для визначення сумнівної дебіторської заборгованості ми оцінюємо прогнозну та фактичну дебіторську заборгованість по декількох критеріям: вірогідність погашення дебіторської заборгованості; строк позовної давності; порушення договірних умов; забезпеченість дебіторської заборгованості; кредитний рейтинг боржника, платоспроможність підприємства-дебітора, кредитоспроможність підприємства-дебітора та строковість господарських зв'язків з підприємством - кредитором.

Таким чином, бюджетування дебіторської заборгованості на основі багатокритеріальної системи оцінювання дає можливість ефективного управління та якісного прогнозування сумнівної дебіторської заборгованості, а також завчасне запобігання, або мінімальні витрати на покриття, за умов неможливості її уникнути .

Література

1. Белоус І.М. Моніторинг дебіторської заборгованості як дієвий інструмент служби контролінгу підприємства / І.М. Белоус , А.Г. Смірнова // Российский экономический интернет-журнал. [Электронный ресурс]: Интернет-журнал Экономика / Электрон. журн. – М, 2011. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/14_NPRT_2011/Economics/7_86754.doc.htm

2. Перетятко, А.Ю. Підвищення ефективності управління будівельним підприємством в умовах ринкової нестабільності: дис. кандидата екон. наук : 08.07.03 [Текст] / Перетятко Анна Юріївна. — Х., 2005. – 217 с.

Волинець Денис

слухач магістратури

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ткаченко Т.П.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

м. Київ

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПАТ «АЛЬФА-БАНК» НА ОСНОВІ РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ

Ефективне управління сучасним підприємством не можливо без використання сучасних методів економіко-математичного моделювання та економічного і статистичного аналізу. До найбільш поширених методів оцінки діяльності підприємств, які використовуються у виробничій діяльності відносять методи трендового регресійного дисперсійного та коваріаційного аналізу. В статті розглядаються питання оцінки фінансової стійкості підприємства на підставі регресійного аналізу. У якості об'єкта досліджень використано ПАТ «Альфа-Банк».

Регресійний аналіз – це метод визначення відокремленого і спільного впливу факторів на результативну ознаку та кількісної оцінки цього впливу шляхом використання відповідних критеріїв. Регресійний аналіз проводиться на основі побудованого рівняння регресії і визначає внесок кожної незалежної змінної у варіацію досліджуваної (прогнозованої) залежної змінної величини [1].

Основним завданням регресійного аналізу є визначення впливу факторів на результативний показник (в абсолютних показниках). Передусім для цього необхідно підібрати та обґрунтувати рівняння зв'язку, що відповідає характеру аналітичної стохастичної залежності між досліджуваними ознаками.

Для проведення регресійного аналізу ПАТ «Альфа Банк», за 2014 – 2015 роки, ми взяли процентні доходи, адже саме цей показник є одним із головних показників фінансової стійкості підприємства.

Найбільш важливими показниками, котрі були обрані для проведення аналізу є: кредити та заборгованість клієнтів, кошти фіз. осіб на вимогу та кошти фіз. осіб. На основі даних показників були розраховані деякі показники регресійної статистики, які представлені в табл.1.

Таблиця 1

Регресійна статистика [2-3]

R	0,802465571
R-квадрат	0,643950993
Нормований R-квадрат	0,287901986
Стандартна помилка	64160,09019
Спостереження	7

Отже, 0,643 – це R-квадрат – тобто, коефіцієнт детермінації, який показує, що на 64,3 % розрахункові параметри моделі, пояснюють залежність та зміну параметру – Y (процентні доходи) відносно досліджуваних факторів – X_i (кредити та заборгованість клієнтів; кошти фіз. осіб на вимогу; кошти фізичних осіб). Показник 64,3% - є високим, що і свідчить про існуючу залежність.

Таким чином, провівши регресійний аналіз ми побачили, що найбільший вплив на процентні доходи мають кредити та заборгованість клієнтів. Так як процентні доходи є одними з основних доходів банку, саме тому ПАТ «Альфа Банк» слід залучати нових клієнтів для видачі кредитів шляхом відкриття нових відділень та встановлення вигідних відсоткових умов кредитування.

Література

1. Теорія економічного аналізу, регресійний аналіз [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/17280924/ekonomika/regresiyuniy_analiz.
2. Фінансова звітність ПАТ «Альфа-Банк» 2014рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://alfabank.ua/storage/tb-tree.node/2015/12/15/1450169112_godovoj-otchet-2014primitkipdf.pdf.
3. Фінансова звітність ПАТ «Альфа-Банк» 2015рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://alfabank.ua/storage/tb-tree.node/2015/12/15/1450169112_godovoj-otchet-2015primitkipdf.pdf.

Володько Ольга

к.э.н., доцент

Володько Людвик

к.э.н., доцент

Полесский государственный университет
г. Пинск, Республика Беларусь

СТИМУЛИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Активизация инновационного развития предприятий, отраслей и экономики в целом является одним из главных направлений экономического роста в Республике Беларусь. Как рычаг косвенного воздействия, налоговое регулирование инновационной деятельности, является мощным инструментом, способным влиять на развитие инновационных процессов. Поэтому выбор тех или иных способов налогового регулирования может существенно сказаться на развитии инновационной деятельности предприятий.

В Республике Беларусь наблюдаются невысокие темпы развития научно-технического потенциала в Республике Беларусь. Так, в 2015 году внутренние затраты на исследования и научные разработки, относительно ВВП (наукоемкость), составляют 0,52%. Низкий уровень наукоёмкости белорусской экономики, не позволяет наращивать экспорт высокотехнологичной продукции, доля которой в общем объёме экспорта на протяжении последних лет не превышает 4%, что в 9 раз меньше, чем в США и в 4 раза меньше, чем в России. В последние годы показатель «внутренние затраты на научные исследования разработки, в процентах к ВВП» (наукоемкость ВВП) находится на уровне, не превышающем 0,6 – 0,7%, что значительно ниже среднеевропейского значения (2%) и критического уровня экономической безопасности (1%) [1].

С целью совершенствования налогового механизма, регулирования инновационной деятельности предприятий в Республике Беларусь необходимо:

1. Закрепить в законодательстве институционального статуса малого и среднего инновационного предприятия с параллельным определением для каждой группы комплекса мер финансовой поддержки со стороны государства. Вместе с тем, право на применение упрощенной системы налогообложения имеют все категории плательщиков при соблюдении критериев численности и размеров валовой выручки;

2. Пересмотреть порядок исключения из налоговой базы по налогу на прибыль расходов по полученным инвестиционным кредитам капитального характера. Предлагается расходы в виде процентов по данным кредитам относить не на увеличение первоначальной стоимости объекта, а учитывать в составе внереализационных расходов текущего периода. Это позволит увеличить размер собственных оборотных средств и повысить кредитоспособность малых и средних предприятий.

3. Разрешить малым и средним инновационным предприятиям списывать на затраты, признаваемые в налогообложении, расходы на приобретение имущественных прав на результаты интеллектуальной деятельности по мере их осуществления. В настоящее время действует механизм списания стоимости нематериальных активов через их амортизацию.

4. Разрешить субъектам предпринимательской деятельности относить на затраты, признаваемые в налогообложении, средства, передаваемые в безвозмездном порядке научно-исследовательским институтам и университетским лабораториям, с целью разработки последними новых высоких технологий и инновационных продуктов. Это призвано усилить позиции отечественных вузов в научно-исследовательской деятельности.

5. Освободить от уплаты НДС и налога на прибыль при реализации инновационных продуктов и услуг субъектами хозяйствования всех форм собственности. Это будет способствовать не только равенству конкурентной среды государственных организаций и сферы бизнеса, но и стимулировать вовлечение предпринимательского капитала в сферу создания интеллектуального продукта.

Вместе с тем, применение предлагаемых инструментов налогового механизма должно основываться на тщательном анализе возможных последствий с позиций достаточной эффективности для предприятий, осуществляющих инновационную деятельность, и величины предполагаемых бюджетных потерь.

Для обеспечения регулирующего влияния государства на инновационную сферу через налоговую политику недостаточно установить льготы на постоянной основе. Налоговые льготы в сфере инноваций должны быть направлены на повышение эффективности всех этапов процесса воспроизводства - от капитальных вложений в фундаментальные исследования до инвестиций в действующее инновационное производство и проекты. Налоговая политика государства должна быть нацелена на повышение мотивации бизнеса к занятию инновациями путем снижения налогового бремени в этой сфере.

Литература

1. Основные показатели развития НТП в Беларуси [Текст] // Белорусский рынок. – 2016г. – с. 69.

2. Международное общественное объединение «Развитие» / Стимулирование научно-инновационной деятельности: мировой опыт. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://evolutio.info/content/view/1728/232/>. – Дата доступа: 28.10.2016.

Габор Володимир

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Динамічний розвиток ринкових процесів в Україні вимагає забезпечення ефективного функціонування підприємств, яке залежить насамперед від якості реалізації його потенціалу. В сучасних вітчизняних виданнях питання сутності потенціалу, формування та структуризації залишаються недостатньо висвітленими. Метою представлених на науково-практичну конференцію матеріалів є дослідження сутності економічної категорії потенціал, визначення його видів та взаємозв'язку між ними.

Термін «потенціал» походить від латинського слова «*potentia*» й означає приховані можливості, які завдяки праці в умовах виробництва можуть стати реальністю. Визначення поняття потенціалу має важливе наукове й практичне значення, оскільки дозволяє визначити підхід до його оцінки, вимірювання й управління. Водночас підкреслимо, що однозначності у підходах до визначення поняття потенціалу сільськогосподарських підприємств немає.

Розкриваючи поняття потенціалу відносно будь-якої сфери людської діяльності, більшість економічних словників і енциклопедій виділяють два підходи у визначенні його сутності. Згідно з першим потенціал трактується, як ресурси, запаси, засоби, можливості, що можуть бути використані для розв'язання певного завдання або ж досягнення мети. Другий підхід сутність потенціалу трактує, враховуючи можливості певної особи, суспільства, держави у якійсь галузі. Обидва підходи пов'язують сутність потенціалу з досягненням певного результату.

У економічному енциклопедичному словнику за редакцією С.В. Мочерного дається таке трактування цього поняття: “Потенціал – це наявні в економічного суб'єкта ресурси, їх оптимальна структура та вміння раціонально використовувати їх для досягнення поставленої мети” [1, с.141].

Характеризуючи сутність потенціалу будь-якої сфери соціально-економічної сфери, необхідно розрізняти такі його види: ресурсний, виробничий, економічний. Ресурсний потенціал сільськогосподарських підприємств має різні за функціональним призначенням і якістю виробничі ресурси: матеріальні, трудові, земельні. Сукупність цих ресурсів є основою сільськогосподарського виробництва і визначає його ресурсний потенціал, який можна розрахувати в грошовому вираженні.

Стосовно сільського господарства ресурсний потенціал – це сукупність взаємопов'язаних ресурсів, які використовують в сільськогосподарському виробництві. Можливості окремих господарств у досягненні відповідних результатів значно відрізняються, що зумовлюється кількістю і якістю наявних

ресурсів, або їх ресурсним потенціалом.

З позиції поліпшення використання ресурсів виробництва, підвищення їх віддачі в економічній літературі застосовується поняття виробничий потенціал. Який являє собою наявні та приховані можливості щодо залучення та використання факторів виробництва для випуску максимально можливого обсягу продукції. Його слід також сприймати як сукупність ресурсів, що функціонують і здатні виробляти певний обсяг продукції [2, с.14].

Для виробничого потенціалу характерним є адаптування до вимог продукції, що виробляється, взаємодія між його складовими і здатність забезпечувати зростання ефективності виробництва продукції. Виробничий потенціал є поліструктурною системою. До його складу включають передусім: потенціал землі, основних засобів, оборотних засобів, технологічного персоналу, технології, інформацію, природно-кліматичні умови.

Виробничий потенціал, який формується завдяки економічним можливостям галузей матеріального виробництва, є найважливішою складовою економічного потенціалу і виступає його основою. Найчастіше економічний потенціал трактується як здатність господарської системи освоювати й переробляти матеріально-товарні цінності для задоволення суспільних потреб, або ж як сукупність економічних можливостей, які має суспільство і які можуть бути використані для реалізації конкретних соціально-економічних цілей.

Більш конкретно економічний потенціал сільського господарства можна трактувати як сукупність економічних можливостей галузі, які можуть бути використані для розв'язання конкретних соціально-економічних проблем села. Він визначається розміром чистої продукції, що може бути створена у сільському господарстві і використана для забезпечення потреб суспільства. При цьому необхідно мати на увазі, що економічний потенціал сільського господарства залежить від розвитку його продуктивних сил і характеру аграрних виробничих відносин [3,с.44].

Окремі види виробничих ресурсів характеризуються відповідними і лише їм властивими функціями. Розвиток сільськогосподарського виробництва та підвищення його ефективності залежить від складу і раціонального співвідношення ресурсного, виробничого та економічного потенціалів.

Література

1. Економічний енциклопедичний словник. Т. 2 [Текст] / [Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устинко О.А., Юрій С.І.]; за ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2006. – 568 с.
2. Федонін, О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка Навчальний посібник [Текст] / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
3. Економіка сільського господарства[Текст] : Навч. посібник / [Збарський В.К., Мацибора В.І., Чалий А.А., Степасюк Л.М. та ін.]; за ред. В.К. Збарського

і В.І. Мацибори. - К.: Каравела, 2009. - 264 с.

Герасимів Зоряна
к.геогр.н., доцент
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АПК

Агропромисловий комплекс має стратегічне значення для економіки України, забезпечуючи населення продуктами харчування та формуючи продовольчий фонд. В умовах інтеграційних процесів важливим завданням є виробництво достатньої кількості сільськогосподарської продукції належної якості як для внутрішнього споживання, так і забезпечення її конкурентоспроможності на зовнішньому ринку. Держава повинна подбати про захист вітчизняних товаровиробників, українським аграріям потрібно зберегти традиційні та знайти нові ринки збуту своєї продукції.

Сьогодні в агропромисловому комплексі назріло багато проблем, основними серед яких є: складне фінансово-економічне становище сільгоспвиробників, недостатня державна підтримка, недосконалість кредитної та страхової систем, низька інвестиційна привабливість галузей аграрного сектору, висока собівартість та низька рентабельність виробництва, диспаритет цін на промислові товари і сільськогосподарську продукцію, низький рівень оплати праці, зношення основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств, недостатнє впровадження інноваційних технологій.

Основними завданнями, які слід вирішити для забезпечення перспективного розвитку агропромислового комплексу, повинні стати наступні:

- надання сільському господарству пріоритетного розвитку;
- вдосконалення територіальної та функціональної структури агропромислового комплексу;
- покращення соціально-економічних умов життя та праці сільського населення;
- забезпечення конкурентоспроможності виробництва продукції аграрного сектору економіки;
- залучення інвестицій;
- оновлення матеріально-технічної бази;
- розвиток сільського господарства на інноваційних засадах;

- забезпечення кооперації сільгоспвиробників;
- підвищення рівня зайнятості та оплати праці в аграрній сфері;
- державна підтримка та захист вітчизняного виробника.

Одним з напрямів покращення умов функціонування вітчизняного аграрного бізнесу є забезпечення прозорості та сприятливості регуляторної політики держави. Зокрема, це стосується: скорочення кількості дозвільних процедур, кількості та видів ліцензованої діяльності, технічного регулювання, формування ринку корпоративних прав в аграрному секторі економіки, заборони непередбачених законами адміністративних втручань у ведення підприємницької діяльності, розвитку механізмів її саморегулювання, спрощення процедур державного контролю, законодавчого врегулювання діяльності сімейних ферм тощо [2].

Важливим пріоритетом діяльності АПК є забезпечення сталого розвитку сільського господарства та використання земельних ресурсів. Для цього необхідно здійснити ряд заходів:

- вдосконалити систему земельних відносин;
- на наукових засадах оптимізувати структуру землекористування;
- забезпечити рекультивацию деградованих земель;
- покращити правове регулювання відносин в аграрній сфері;
- стимулювати екологізацію сільськогосподарського виробництва та збільшення обсягів випуску якісних продуктів харчування;
- забезпечити державну підтримку малих форм господарювання;
- запровадити належне кредитування та страхування сільгоспвиробників [1].

Література

1. Герасимів, З.М. Сталий розвиток сільського господарства [Текст] / З.М. Герасимів // Агросвіт. – 2016. - № 9. – С. 16-19.
2. Лупенко, Ю.О. Розвиток аграрного сектору економіки України: прогнози та перспективи [Текст] / Ю.О. Лупенко // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2015. – Випуск 2(4). – С. 30-33.

Герчанівська Світлана

к.е.н., доцент

Козира Тарас

слухач магістратури

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА СУТЬ

Для того, щоб здійснювати виробничу діяльність, підприємствам потрібні основні засоби або, інакше кажучи, засоби праці. Від предметів праці вони відрізняються тим, що беруть участь у процесі виробництва, зберігають при цьому свою натуральну форму, поступово зношуються і частинами переносять свою вартість на виготовлену продукцію або виконану роботу. Під впливом засобів праці предмети праці змінюють свої фізико-хімічні властивості, а тому перетворюються на кінцеву готову продукцію. До засобів праці належать машини, обладнання, інструменти тощо, тобто основні засоби підприємства. В економічній літературі часто трапляється ототожнення понять «основні засоби», «основні фонди». Під фондами, як відомо, розуміють джерела утворення господарських засобів підприємства, якими є статутний капітал, резервний капітал, прибуток та інші джерела, що відображаються в пасиві балансу. Стосовно основних засобів більш правильно застосовувати поняття «засоби», бо саме вони становлять частину активів підприємства [4].

За економічною природою засоби праці виступають у вигляді основних засобів тільки в процесі продуктивного використання. Об'єкти, які придбані з метою подальшої реалізації, належать до товарів, а не до основних засобів. У бухгалтерському обліку засоби праці виділено в окремий об'єкт обліку, що має назву «основні засоби підприємства».

Нині не існує єдиного визначення поняття «основні засоби» та переліку їх складових (об'єктів основних засобів) згідно чинного законодавства. У дослідженнях українських та зарубіжних вчених та в нормативному забезпеченні існує багато точок зору, щодо трактування «основні засоби». Це свідчить, перш за все, про недостатній рівень дослідження сутності основних засобів. Маємо зауважити, що в сучасній обліково-економічній літературі здебільшого автори використовують визначення основних засобів згідно з П(С)БО 7 «Основні засоби».

Відповідно до п. 4 П(С)БО 7, основні засоби – матеріальні активи, які підприємство (установа) утримує з метою використання їх у процесі виробництва (діяльності) або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Тобто до основних засобів відносяться матеріальні активи, якщо вони

призначені не для перепродажу або переробки без обмеження їх вартості [2].

При визначенні основних засобів необхідно виходити з того, що вони є частиною активів, тобто ресурсів, контрольованих підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому.

Бутинець Ф.Ф. вважає, що основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік) [1, с. 85].

Пиріжок Є. розглядає основні засоби як матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх в процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він перевищує рік [3, с. 398].

Узагальнюючи погляди провідних вчених-економістів та викладені тлумачення основних засобів, приходимо до висновку, що найбільш повне визначення категорії «основні засоби» матиме такий вигляд: основні засоби – це активи, які беруть участь в декількох операційних циклах, не втрачаючи при цьому свою натурально-речову форму, переносять свою вартість на знов створену продукцію частинами в вигляді нарахованої амортизації, строк корисного використання яких перевищує один рік та від використання яких підприємство очікує отримати економічну користь.

Таким чином, в сучасних дослідженнях вітчизняні вчені в більшості випадків опираються на термінологію нормативно-правових актів, що є опорою аналізу основних засобів.

Література

1. Бутинець, Ф. Ф. Бухгалтерський словник [Текст] / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2001. – 224 с.
2. Основні засоби : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. за № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>.
3. Пиріжок, Є. С. Поняття «основні засоби» та канали їх вибуття на підприємстві [Текст] / Є. С. Пиріжок, Н. Т. Кулікова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнар. зб. наук. праць. – 2011. – № 2 (20). – С. 397-405.
4. Черненко, С.К. Природа основних засобів: монографія [Текст] / С.К. Черненко – Рівне, 2014. – 184 с.

Гончаров Віктор

старший викладач

Канівець Олена

старший викладач

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЛІ

Земля – найважливіша складова природних ресурсів, основа рослинного і тваринного світу, вмістилище природних багатств, операційний базис промисловості, головний засіб виробництва в сільському господарстві. Тому раціональне землекористування є обов'язковою складовою охорони природних ресурсів.

Забезпечення раціонального використання та охорони земель — це не тільки самостійна мета правового регулювання земельних відносин, а й один з найважливіших принципів земельного законодавства [1].

Проблема раціонального використання земель, як і інших природних ресурсів, важлива і актуальна.

Що ж стосується раціонального використання земель, то в даному випадку думки вчених різняться. Так, деякі з них визначають раціональність землекористування через досягнення максимального ефекту у здійсненні цілей землекористування, але опосередковують такий ефект через урахування корисної взаємодії землі з іншими природними факторами.

Інші раціональним землекористуванням вважають використання землі в обсягах та способом, які забезпечують сталий економічний розвиток, що не призводить до порушення відновлювальних властивостей природи і погіршення екологічних умов навколишнього природного середовища.

Крім того, існує думка, відповідно до якої раціональне використання землі визначається як досягнення максимального ефекту у здійсненні мети землекористування з урахуванням корисної взаємодії землі з іншими природними факторами і при охороні землі в процесі використання як специфічної умови будь-якої діяльності, і головного засобу виробництва у сільському господарстві [2].

Раціональне використання землі передбачає також ефективну її експлуатацію. Це означає, що земельна ділянка має використовуватися найбільш доцільно і з найбільшою віддачею. При раціональному використанні землі її якість не повинна погіршуватися, а навпаки, має поліпшуватися, тобто обов'язково повинен враховуватися екологічний фактор.

Отже, на підставі викладеного цілком можливо зробити висновок, що раціональне використання землі – це діяльність пов'язана з ефективним використанням земельних та інших природних ресурсів з екологічної і

економічної точки зору.

У рамках взаємодії «суспільство – природа» виділяють такі аспекти сутності раціонального використання землі:

- природно – біологічний, пов'язаний з визначенням функціонування землі як компонента природного комплексу і середовища для рослин та живих організмів;

- соціально – економічний, що відображає вплив на використання землі соціальних процесів і політики держави, суспільних, в тому числі земельних відносин, що пояснює економічну сторону використання землі як ресурсу;

- технологічний, пов'язаний з вивченням технічної дії на землю, технології використання, зв'язку раціонального використання земельних ресурсів з науково – технічним прогресом;

- правовий, пов'язаний з вивченням ролі і значення впливу права, правової діяльності держави через землеустрій, регулювання, адміністрування, стимулювання тощо, на організацію та здійснення раціонального використання і охорони землі [3].

Раціональним може вважатися використання землі, за якого: здійснюється охорона і відтворення продуктивних та інших корисних властивостей землі; найповніше враховуються природні та економічні умови і властивості конкретних земельних ділянок; досягається висока ефективність виробничої та іншої діяльності; забезпечується оптимальне поєднання громадських, колективних і особистих інтересів у використанні землі.

Література

1. Земельний Кодекс України №2768-III від 25.10.2001 [Текст] //Відомості Верховної Ради України(ВВР), 2002, №3-4.
2. Панас, Р. М., Раціональне використання та охорона земель. - Львів: Новий Світ, 2008.
3. Третьяк, А.М. Землеустрій в Україні: теорія, методологія: Монографія.- Херсон: ОЛДІ – ПЛЮС, 2013.

Гордиевич Ольга

студентка

Купченя Алина

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Макеенко Г.И.
Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Беларусь

ЭКСПЕРТНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ОПЕРАЦИЙ ПО ДЕЛАМ О ХИЩЕНИИ В ТОРГОВЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

В современных условиях развития правовых отношений судебно-бухгалтерская экспертиза приобретает особое значение. Возрастает потребность в ней как в средстве получения доказательств при расследовании дел об экономических преступлениях или при рассмотрении их в суде.

При расследовании уголовных дел следователи нередко прибегают к использованию специальных познаний в области экономики и бухгалтерского учета. Участие специалиста-бухгалтера в следственных действиях предусмотрено ст.200 УПК Республики Беларусь. Цель участия специалиста-бухгалтера – оказывать следователю содействие в обнаружении, закреплении и изъятии доказательств [1].

Одним из основных аспектов работы эксперта-бухгалтера является выявление фактов мошенничества в различных отраслях экономики.

Хищения и кражи товаров на предприятиях торговли носят весьма распространенные явления. Важно не только правильно отражать в бухгалтерском учете подобные факты, но правильно и своевременно провести служебное расследование, обеспечить порядок документального оформления, а также соблюдать требования при составлении первичных документов.

Под хищениями понимаются совершенные с корыстной целью противоправное безвозмездное изъятие и (или) обращение чужого имущества в пользу виновного или других лиц, причинивших ущерб собственнику или иному владельцу этого имущества.

Начальный этап любого хищения – создание неучтенных излишков товарно-материальных ценностей. В торговле наиболее распространенный способ хищения – обман покупателей путем обвешивания, обсчета, фальсификации продуктов, завышения цен, продажи товаров низшего качества по цене высшего, переоценки товаров в связи с инфляционным процессом [2].

Для осуществления хищения ценности должны быть вывезены и реализованы. Чтобы избежать выявления излишков при внезапно проверке или инвентаризации, неучтенные товары доставляются в количестве ранее реализованных товаров, поступивших в официальном порядке. Если по каким-либо причинам этого сделать нельзя, изымаются из кассы деньги, равные стоимости имеющегося в излишке товара. При обнаружении излишков товара в

процессе аудита расхитители пользуясь халатностью лиц, проводивших ее, в инвентаризационной ведомости указывают либо меньшее количество товаров, чем имеется в наличии, либо занижают их цену [3, с.87].

Поводами к возбуждению уголовного дела о хищении могут быть заявления граждан, сообщения должностных лиц, органов печати, материалы расследования других преступлений, задержание расхитителей с поличным.

К числу организационно-тактических мероприятий, обеспечивающих раскрытие хищений, предотвращение сокрытия преступниками следов криминальных деяний относятся: опечатывание складов, магазинов и других объектов; назначение аудита и инвентаризаций; организация и производство контрольных закупок и контрольных проверок.

Опечатывание помещений позволяет предотвратить возможность продолжения хищений, сокрытия и уничтожения документов, принятия преступниками других мер по противодействию следственным органам в раскрытии хищений и выявлении виновных. Последующее сравнение результатов с документальным учетом позволяет выявить недостачу или излишки ценностей [4, с.79]. Опечатывание производится работниками ОБЭП с участием представителей администрации и материально ответственных лиц.

Необходимость в производстве контрольных закупок возникает тогда, когда полученные данные свидетельствуют о хищении с участием работников торговли или предприятия общественного питания, о фактах обмана потребителей. Ход и результаты контрольных закупок отражаются в актах о закупках и прилагаемых к ним документах, которые служат основаниями для возбуждения уголовных дел.

Контрольные проверки осуществляются для выявления на предприятиях торговли неоприходованных товаров или иных материальных ценностей и денег, проверки весов, гирь и других измерительных приборов. Ход и результаты контрольных проверок закрепляются в соответствующем акте [5, с.137]

Актуальными проблемами судебно-бухгалтерской экспертизы правонарушений в торговых организациях являются несовершенства нормативно-правовых актов, в том числе:

- отсутствие современной методики и подробного алгоритма проведения бухгалтерских экспертиз в торговых организациях;
- отсутствие норм и правил привлечения к ответственности за ненадлежащие организацию и ведение бухгалтерского учета;
- неопределенность и необязательность проведения периодической инвентаризации, отсутствие практического расчета норм естественной убыли;
- отсутствие разграничения между ошибкой в учетных данных и недобросовестными действиями по искажению учетных данных.

Мошеннические схемы постоянно совершенствуются, а раскрываемость подобных преступлений остаётся на прежнем уровне. В таких условиях

деятельность специально подготовленных контролёров становится эффективным средством обеспечения сохранности имущества в торговых предприятиях.

Литература

1. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь: Кодекс Республики Беларусь, 16 июля 1999 г. № 295-З: в ред. Закона Респ. Беларусь от 20 апреля 2016 г. № 358-З// Pravo.by [Электронный ресурс]. – Минск, 2016. – Дата доступа: 08.11.2016.

2. Судебный вестник Плюс: экономическое правосудие : информационно-аналитическое приложение к журналу "Судовы веснік": журнал [Текст] / учредитель Верховный Суд Республики Беларусь. - Минск : [б. и.].– 2015.

3. Зонова, Л. Н. Теоретические основы товароведения и экспертизы : учебное пособие для студентов высших учебных заведений, обучающихся по направлению подготовки "Товароведение" (квалификация (степень "бакалавр") [Текст] / Л. Н. Зонова, Л. В. Михайлова, Е. Н. Власова ; отв. ред. Ж.Ю. Койтова. - Москва : Дашков и К, 2016. - 191 с.

4. Майлис, Н. П. Теория и практика судебной экспертизы в доказывании. Спецкурс : учебное пособие для студентов магистратуры, обучающихся по направлению подготовки 030900.68 "Юриспруденция" [Текст] / Н. П. Майлис. - Москва : ЮНИТИ-ДАНА : Закон и право, 2015. - 263 с.

5. Вилкова, С. А. Товароведение и экспертиза хозяйственных товаров : учебно-практическое пособие [Текст] / С. А. Вилкова, Л. В. Михайлова, Е.Н. Власова ; под общ. ред. С.А. Вилковой. - Москва : Дашков и К, 2015. - 497 с.

Греськів Олена

к.геогр.н., доцент

ВП НУБІП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Еколого-економічні проблеми використання земельних ресурсів включають, в першу чергу, раціональне землекористування. Раціональне землекористування означає максимальне залучення до господарського обігу всіх земель та їх ефективне використання за основним цільовим призначенням, створення найсприятливіших умов для високої продуктивності сільськогосподарських угідь і одержання на одиницю площі максимальної кількості продукції за найменших витрат праці та коштів.

Охорона земельних угідь – сукупність науково обґрунтованих заходів, спрямованих на ліквідацію надмірного вилучення земельних фондів із сільськогосподарського обігу внаслідок промислового, транспортного, міського і сільського будівництва та видобутку корисних копалин, запобігання підтопленню, заболоченню засобом гідротехнічного й меліоративного будівництва, підвищення фізико-хімічних властивостей, знищення в них отруйних хімічних речовин при застосуванні мінеральних добрив та засобів захисту рослин від шкідників і хвороб, запобігання забрудненню ґрунту відходами промислового виробництва, паливом і мастильними матеріалами при виконанні сільськогосподарських робіт, захист від водної та вітрової ерозії, раціональне регулювання ґрунтоутворного процесу в умовах інтенсифікації сільськогосподарського виробництва та його індустріалізації.

Отже, раціональне використання й охорона земельних ресурсів включають дві групи питань: 1) охорона, землі від виснаження і підвищення її родючості – економічна група; 2) охорона від забруднення та його попередження – екологічна група.

Організація сільськогосподарського землекористування на ландшафтній основі передбачає врахування корисних властивостей агроландшафтів, особливо ресурсо-відновлювальних та забезпечення максимального доходу при мінімальних економічних затратах на їх використання і збереження на засадах збалансованого розвитку. Власне, ландшафтний підхід дозволяє враховувати взаємозв'язок всіх компонентів природи, в тому числі земель, лісів, води, та інших природних ресурсів зберігаючи природні та біологічні функції ґрунтового покриву на рівні, що гарантує нейтралізацію негативних наслідків господарської діяльності та поліпшення якості природних ресурсів, досягнення екологічної стабільності території землекористування. Основою агроландшафтів є ґрунти, що виступають основним засобом виробництва і

предметом праці у землеробстві [1].

Проблема раціонального землекористування в Україні продовжує загострюватись і ускладнюватись протягом багатьох років, за визначенням ряду дослідників екологічна ситуація, яка нині склалася має чітко виражений кризовий характер.

Досвід розвинутих країн показує, що в умовах ринкової економіки ефективним заходом по запобіганню та розв'язанню екологічних проблем є застосування економічних механізмів управління природними ресурсами. Економічний механізм являє собою комплекс фінансово-економічних інструментів впливу на матеріальні інтереси суб'єктів господарювання. В Україні зазначений механізм знаходиться у стадії становлення, його недоліком є застосування, головним чином, регуляторів примусово-обмежувального характеру. З метою подолання екологічних проблем землекористування рекомендується більш широке застосування регуляторів стимулюючо-компенсаційного характеру. Зокрема, на шляху раціоналізації землекористування пропонуються такі заходи:

- надання дотацій та субсидій, спрямованих на виконання програм по охороні земель та підвищенню родючості ґрунтів;
- пільговий режим оподаткування (зниження ставок земельного податку або тимчасове звільнення від оподаткування) підприємств, які використовують екологічнобезпечні технології для виробництва сільськогосподарської продукції, а також здійснюють заходи щодо підвищення якості ґрунтів та їх охорони;
- цінове стимулювання виробництва екологічно чистої продукції, шляхом встановлення підвищених закупівельних цін на неї;
- пільгове кредитування сільгоспідприємств, які ведуть екологічнобезпечне виробництво та здійснюють заходи по підвищенню родючості ґрунтів;
- компенсація державою зниження доходів внаслідок тимчасової консервації і виведення з обробітку деградованих та малопродуктивних земель [2].

Література

1. Бриндзя, О. Еколого-економічні засади раціонального використання сільськогосподарських земель на ландшафтній основі [Електронний ресурс] / Олена Бриндзя // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2014. — Вип. 1 (10). — С. 233-241. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2014/14boznlo.pdf>.

2. Лебеденко, О.В. Еколого-економічні аспекти землекористування [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10._ENXXIV_2007/Economics/21788.doc.htm.

3. Мордвінов, О. Екологічні проблеми сільськогосподарського виробництва в Україні в умовах ринкової трансформації [Текст] // Вісник української академії державного управління. — 2001. - №1. — С.144 – 145.

Гурська Ірина

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТВАРИННИЦТВА В УМОВАХ РИНКУ

Галузь тваринництва становить значну частку сфери матеріального виробництва АПК та відіграє одну з основних ролей розвитку національного господарства країни. Основним завданням галузі тваринництва є забезпечення виробництва продукції в обсягах, що забезпечують національну безпеку держави та задовольняють потреби населення країни у споживанні продуктів харчування тваринного походження на рівні встановлених раціональних норм харчування.

Організаційно-економічні напрями передбачають передусім формування системи сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств, особистих господарств населення, переробних підприємств та інших суб'єктів ринкової інфраструктури, відпрацювання стратегічних напрямів і методів діяльності, спрямованих на налагодження обмінних процесів, тобто процесів купівлі-продажу [1].

На сучасному етапі до першочергових заходів належать подальша спеціалізація та концентрація виробництва продукції тваринництва з удосконаленням розміщення сільськогосподарських і переробних підприємств. Це, в свою чергу, можливо лише за умови інтенсифікації виробництва на інноваційній основі, що сприятиме розвитку тваринницької галузі, забезпечуючи максимально ефективно використання природних, трудових та інвестиційних (матеріально-технічних і фінансових) ресурсів. Особливе місце в ефективності цієї галузі займає не лише повне забезпечення виробництва цими ресурсами, а й раціональне їх поєднання з врахуванням оптимізованої виробничої структури.

Перспективним напрямом розвитку галузі тваринництва визначають такі економічні показники, як пропозиція, попит та ціна. Пропозицію на вітчизняному ринку м'яса й молочних продуктів забезпечують підприємства аграрного сектору та переробні підприємства, а в сукупності вони формують і забезпечують національний ринок тваринницької продукції.

В Україні має бути активний економічний вплив з боку держави на формування ціни і доходів сільськогосподарських товаровиробників продукції тваринництва, що забезпечить нормальний відтворювальний процес випуску продукції високої якості, яка відповідає запитам споживачів.

Пріоритетним напрямом розвитку тваринництва та підвищення його конкурентоспроможності має бути механізм державної підтримки

сільськогосподарських товаровиробників, що забезпечить ефективний розвиток тваринництва й створення нормативно-правової бази регулювання доходів, а також часткове відшкодування державою основних витрат на будівництво та реконструкцію тваринницьких комплексів після їх введення в експлуатацію, насамперед на умовах фінансового лізингу [2].

Необхідним є також вдосконалення системи ціноутворення, розширення ринків збуту та сприяння ефективної роботи переробних підприємств, що сприятиме розвитку інфраструктури та відповідних соціально-економічних умов на селі.

Отже, перспективним напрямом розвитку тваринництва в сільськогосподарських господарствах є структурна перебудова у тваринництві, яка реалізується через механізм державного регулювання галузі, який включає: удосконалення фінансово-кредитної та інвестиційної політики держави в питаннях прискореного нарощування поголів'я тварин; реструктуризація кормової бази для забезпечення поголів'я повноцінними високоякісними кормами; впровадження інноваційних технологій утримання худоби; видача державних траншів найбільшим виробникам м'яса; переведення галузі тваринництва на промислову основу з організацією самостійної переробки виробленої продукції для реалізації.

Література

1. Гуцул, Т. А. Спеціалізація як фактор підвищення ефективності виробництва молока в приміській зоні [Текст] / Т. А. Гуцул // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 128-130.

2. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [Текст] / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: ННЦ ІАЕ. – 2012. – 218 с.

Давыдов Александр

студент магистратуры

Научный руководитель: к.э.н., доцент, Петрукович Н.Г.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПОДХОДОВ К ОЦЕНКЕ КРЕДИТОСПОСОБНОСТИ КОРПОРАТИВНЫХ КЛИЕНТОВ

В настоящее время проблемы, связанные с оценкой кредитоспособности клиентов можно связать с проблемой определения экономической устойчивости предприятия. Решению этой проблемы должно служить выявление и осмысление фундаментальных характеристик экономической динамики. После выяснения обстоятельств, формирующих экономическое пространство, можно адекватно оценивать последствия принимаемых решений.

Считается, что финансово-экономическая устойчивость организации возникает тогда, когда можно определить точку финансово-экономического равновесия. Другими словами, существует соотношение собственных и заемных средств, которое позволяет иметь источники для покрытия долгов и обязательств организации, как в настоящем, так и в следующем отчетном периоде. Конкретное значение такой точки количественно определяет величину индикатора финансово-экономической устойчивости, а вместе с ним и зону устойчивости, зону напряженности и зону риска. Для того чтобы оценить финансовую устойчивость организации нужно формализовать критерий, включающий в себя сведения об активах, финансовых ресурсах и капитале. Особое значение приобретает рассмотрение структуры активов и пассивов организации по объему и срочности. Финансовое состояние организации должно рассматриваться в динамике. Для такого критерия используют соотношение между активами и собственными средствами организации. По значению коэффициентов финансовой устойчивости можно судить об уровне устойчивости, судить же об ее достаточности – нельзя. Определяя уровень этих коэффициентов, мы находим отправную точку для оценки финансовой устойчивости, однако, необходимы некоторые оговорки и уточнения в каждом конкретном случае [1, с. 59-60].

Анализ коэффициентов финансовой устойчивости позволяет регулировать уровень финансовой устойчивости организации, принимая меры по улучшению структуры активов и пассивов по объемам и срочности. Несмотря на универсальность анализа баланса активов и пассивов и отчета о финансовых результатах, возникают ситуации, при которых одного анализа финансовой отчетности для характеристики уровня устойчивости организации оказывается недостаточно. Более глубокий анализ всех сторон производственно-хозяйственной, финансовой и коммерческой деятельности

должен осуществляться в условиях рецессии, финансового кризиса, инфляции, нестабильности. Организация должна быть устойчивой в условиях резких изменений во внешней среде [2, с. 47-48].

Вопрос количества используемых для анализа коэффициентов кредитной организацией является достаточно актуальным. С одной стороны, чем больше коэффициентов используется в расчетах, тем более подробным будет анализ, с другой стороны, при росте числа показателей, которые должны быть отслежены, задачи анализа усложняются.

Основным недостатком применения системы финансовых коэффициентов, является сложность составления окончательного заключения о финансово хозяйственном состоянии предприятия-кредитополучателя, а также возможности предоставления кредита. Как правило, только система финансовых коэффициентов для оценки кредитоспособности предприятия кредитной организацией не применяется. Обычно она включена в какую-либо модель или комплексную систему оценки кредитоспособности предприятия-кредитополучателя.

Основная трудность при составлении данных методик, а также влияние на качество оценки кредитоспособности кредитополучателя, – это субъективизм, который возникает при определении весов, оценивающих качественные коэффициенты. Необходимость устранения данного недостатка не вызывает сомнения, однако способа решения этой проблемы на сегодняшний день не существует.

Сама финансовая отчетность, являющаяся информационной основой для анализа кредитоспособности, имеет ряд недостатков: она характеризует ситуацию, сложившуюся на определенный момент, но не показывает, за счет каких факторов получены соответствующие результаты. Несмотря на указанные слабые стороны и отсутствие единого подхода к оценке одних и тех же показателей, финансовые коэффициенты остаются важным инструментом анализа кредитоспособности по целому ряду причин.

Формирование единой, универсальной методики представляется весьма трудоемким процессом, так как содержание конкретных рекомендаций по анализу кредитных возможностей кредитополучателя определяется широким кругом различных факторов. В этой связи разработка и совершенствование собственной методики оценки кредитоспособности клиентов банка является важной задачей, с необходимостью решения которой сталкивается каждый банк.

Литература

1. Ендовицкий, Д. А. Анализ кредитоспособности организации и группы компаний: учебное пособие [Текст] / Д. А. Ендовицкий. – М. : КНОРУС, 2012. - 376 с.
2. Лысюк, Р.С. Совершенствование информационного обеспечения анализа кредитоспособности [Текст] / Р.С. Лысюк // Бухгалтерский учет и

анализ. – 2009. - №8. – С. 46-48.

Данилюк Ірина

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ІТ – АУДИТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

В умовах сучасного етапу розвитку людства, в процесі глобалізації світової економіки, яка призводить до зростання кількості та складності господарських процесів, інформаційні технології (ІТ) міцно знаходять своє місце в аудиторській практиці. Процес інформатизації охоплює все суспільство, що дає можливість характеризувати його як «інформаційне».

В ситуації, в якій опинилася економіка України в останні роки, в умовах економічної кризи, бізнес знаходиться в досить непривабливій ситуації тому, однією з умов результативного управління діяльністю є ефективна система господарювання, неупереджене передбачення наслідків управлінських рішень, швидке реагування на зміни умов, потреби споживачів, передбачення банкрутства, та ін.

За таких умов все більшого значення набуває ефективна система управління інформаційними технологіями метою якої є забезпечення відповідності стану ІТ-складової організації моделі бізнесу та зовнішньому середовищу [1, с. 82]. Використання програмних продуктів містить свої особливості. Отже, це не лише переваги, а ще й певні недоліки, оскільки ІТ-середовище підприємства стає дедалі складнішим, застосування містить економічний ризик, не завжди обізнаний безпосередній користувач.

Інтерес до розвитку цієї проблематики існує і підтверджується дослідженнями за багатьма напрямками інформаційного менеджменту, одним з яких є «Аудит інформаційних систем» або «ІТ-аудит». Це такий вид аудиту, що представлений в якості системного процесу, поєднуючи в собі теоретичні знання та практичний досвід, застосовуючи елементи правового контролю, оскільки здійснюється відповідно до стандартів і процедур аудиту, а також прикладними розробками у сфері інформаційного менеджменту.

Дослідженням питань аудиту з використанням інформаційних технологій займалися такі науковці як Н.М. Бойко, О. Биков, Ф.Ф. Бутинець, М.І. Гордієнко, Р. А. Вебер, Б.В. Кудрицький, С.В. Івахненко та інші.

Ринок аудиторського програмного забезпечення все ще знаходиться на стадії розвитку. До спеціалізованих аудиторських програмних продуктів відносять «Асистент Аудитора», «Помошник аудитора», «Abacus Professional», «ЕкспрессАудит: ПРОФ», «IT Audit: Аудитор», AuditXP «Комплекс Аудит» та українська новинка «КІТ.Аудит».

Історія розвитку аудиту з застосуванням сучасних інформаційних технологій бере початок з 60 років, коли було розроблено стандарт під назвою «Аудит у середовищі електронної обробки даних» і стосувався він процесу перевірки інформації про господарську діяльність підприємства, що знаходилася на електронних носіях. Однак, фахівці в тій галузі на той час фактично були відсутні. У 1954 році, у США, вперше комп'ютеризовану систему аудиту застосовує компанія Дженерал Елек трик» (General Electric). У 1968 році Американським інститутом дипломованих публічних (громадських) аудиторів (American Institute of Certified Public Accountants – AICPA) за участю «Великої вісімки» професійних аудиторських організацій (на той час) було розроблено та опубліковане практичне керівництво «Аудит і середовище електронної обробки даних» (Auditing & EDP), яке включало рекомендації щодо перевірки і документування EDP – аудиту, а також містило практичні приклади внутрішніх перевірок. Асоціація EDP – аудиторів (Electronic Data Processing Auditors Association – ED PAA) – була створена наприкінці 60 років і займалася розробкою стандартів та рекомендацій з приводу проведення EDP – аудиту (пізніше, в 1994 році, вона отримала іншу назву - EDPAA «Асоціація аудиту і контролю інформаційних систем» (Information Systems Audit and Control Association – ISACA).

На сьогодні розробками у сфері IT- аудиту займаються багато відомих міжнародних, державних та професійних організацій, зокрема: Міжнародна організація бухгалтерів (IFAC); Міжнародна організація вищих органів фінансового контролю (INTOSAI); Міжнародна організація зі стандартизації (ISO); Фундація аудиту і контролю інформаційних систем (ISACF); Інститут стратегічного управління інформаційними технологіями (ITGI); Інститут внутрішніх аудиторів (ІА) та інші.

Чіткого визначення сутності аудиту інформаційних технологій не має. Одні дослідники стверджують, що IT - аудит – один з видів аудиту організації [2-5], інші вважають його одним з етапів фінансового аудиту [6-9], а ще існує думка стосовно послуги IT - консалтингу [6-9].

Узагальнюючи різні сформовані трактування щодо аудиту інформаційних технологій спробуємо дати визначення. IT - аудит – це формування незалежної думки аудитора про відповідний стан інформаційної системи організації, за допомогою зібраних аудиторських доказів, відповідно до стандартів і процедур аудиту, а також надання рекомендацій з вдосконалення IT – середовища та надання цієї інформації замовнику.

Отже, в епоху «високих технологій» методи та суть IT- аудиту викликають зацікавленість як теоретиків так і практиків, оскільки цей вид

аудиту може дати відповіді на низьку запитань, зокрема:

- чи відповідає ІТ – середовище цілям бізнесу підприємства;
- чи є раціональним та економічно обґрунтованим застосування інвестицій в ІТ;
- чи існують конкурентні переваги при застосуванні ІТ;
- можливість оцінити ризики, прогноз останніх та управління їх впливом на бізнес – процеси;
- обґрунтовано спланувати розвиток інформаційних систем та заходи забезпечення безпеки інформаційних активів[1, с. 84].

Література

1. Ус, Р.Л. Аудит інформаційних технологій – новий вид аудиту організацій [Текст] / Р.Л. Ус //Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. - 2013. - Вип. 1 (140). С. 81-86.
2. Ус, Р.Л. Аудит інформаційних технологій як складова системи аудиту організації [Текст] / Р.Л. Ус // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – К.: НДЕІ, 2011. – Вип. 1 (116). – С. 163–168.
3. Ус, Р.Л. Місце аудиту інформаційних технологій в комплексній оцінці підприємства [Текст] / Р.Л. Ус // Інформаційні технології та моделювання в економіці: II Між нар. наук.–практ. конф., 19–21 травня 2010 р.: зб. наук. праць. – Черкаси, 2010. – С. 314–315.
4. Baskerville, R. EDP Auditing [Text] / R. Baskerville. – Georgia State University, 2008. – 5 p.
5. COBIT 4.1. – IT Governance Institute [Text] , 2007. – 196 p.
6. Information Systems: Study System [Text] Paper 2.1. – ACCA, 2004. – 1068 p.
7. Introduction to IT Audit Student Notes [Text] . – INTOSAI, 2007. – 45 p.
8. IT Standards, Guidelines, and Tools and Techniques for Audit and Assurance and Control Professionals [Text] . – ISA CA, 2010. – 330 p.
9. ITIL v. 3: Lifecycle Publication Suite [Text] . – OGC, 2007. – 1200 p.

Дахова Зоя

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

РИСК-ОРИЕНТИРОВАННЫЕ КОНЦЕПЦИИ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ КАПИТАЛА

С появлением в 2004 г. концепции экономического капитала, нашедшей отражение в документе «Международная конвергенция измерения капитала и стандартов капитала: новые подходы» (Базельское соглашение II), стало возможным при оценке уровня рентабельности учитывать рисковую компоненту, оптимизируя, таким образом, величину капитала с различными рисками и доходом [2].

Оценка прибыльности с учетом степени риска осуществляется на основании концепции *Risk-Adjusted Performance Measures (RAMP)*, целью которой являются определение результативности размещения капитала с различными уровнями риска и дохода на совместной, сопоставимой основах, создание общей базы оценки риска и его прямой учет при анализе эффективности [1]. В рамках этого направления различают концепцию скорректированной на риск рентабельности капитала (*Risk-Adjusted Return on Capital, RAROC*) и ее модификации:

– концепцию рентабельности капитала, скорректированной на риск (*Return on Risk-Adjusted Capital, RORAC*);

– концепцию скорректированной на риск рентабельности капитала, рассчитанной с учетом риска (*Risk-Adjusted Return on Risk Adjusted Capital, RARORAC*).

Первоначальная цель, которая ставилась перед разработчиками *RAROC* и ее аналогов, заключалась в оценке риска ссудного портфеля банка и размера капитала, достаточного для покрытия убытков, вследствие реализации всех основных видов риска, с заданной степенью уверенности. В свою очередь, это должно было позволить снизить риск банкротства и связанных с ним потерь для вкладчиков и прочих кредиторов до приемлемого низкого уровня. А значит, что одной из главных целей применения *RAROC* с позиции интегрированного риск-менеджмента является оптимизация совокупной величины и структуры капитала, что в реальной действительности не всегда приемлемо. С такой задачей *RAROC* не всегда корректно справлялся.

Принцип, лежащий в основе *RAROC*, заключается в том, что проекты, сопряженные с более высоким совокупным риском, должны приносить и большую чистую доходность по сравнению с проектами с низким риском.

При этом метод *RAROC* основывается на важном допущении, что вмененная стоимость капитала, задействованного в каждом направлении

деятельности, рассчитывается из одной и той же нормы рентабельности капитала для всей кредитной организации [3].

RAROC – это финансовый показатель, характеризующий рентабельность капитала, скорректированную на риск. Определяется как отношение чистой прибыли (*NI*) за вычетом ожидаемых вследствие экономического риска потерь (*Expected Losses, EL*) к капиталу, резервируемому против совокупного нехеджированного риска (*Unexpected Losses, UL*) [2].

Показатель *RAROC* может рассчитываться как по итогам выбранного отчетного периода, так и планироваться на будущее. Он применяется для составления целостной картины рентабельности в банковском и инвестиционном бизнесе в управлении рисками (для определения оптимальной структуры капитала) и управлении ключевыми показателями эффективности (для определения лимитов на капитал подразделений), может исчисляться как для отдельных операций и подразделений, так и для организации в целом.

На основе принципа *RAROC* разработаны интегрированные подходы к измерению риска, позволяющие вычислить необходимый капитал для покрытия всех рисков компании, сравнить доходы с учетом рисков по различным направлениям бизнеса, а также определить возможности для перемещения риска.

Итак, методика, основанная на принципах *RAROC*, представляет собой интегрированный подход, связывающий риск, капитал и стоимость, и сфокусированный на сравнении использования капитала и доходности в разрезе различных направлений бизнеса и типов риска.

Однако данная методика имеет и минусы. Так, трудность применения этой модели заключается в том, что финансовые риски сильно различаются по периодам, т.е. горизонту исследования. Например, рыночные риски оцениваются за относительные короткие периоды времени (от одного дня до нескольких недель), а риск дефолта – только на более продолжительный период (от года до 15 – 20 лет). Оценка операционных рисков также вызывает определенные затруднения. И только разделение потерь на ожидаемые и непредвиденные наиболее отчетливо прослеживается в случае вычисления кредитного риска. [3].

Таким образом, метод *RAROC* и смоделированные на его основе другие методики позволяют сделать неоднозначный вывод о приемлемости и возможности использования данной методики для коррекции рентабельности капитала, а также анализа, прогнозирования различных финансовых ситуаций.

Литература

1. Мануйленко, В.В. Реализация концепции доходности капитала с учетом риска [Текст] / В.В. Мануйленко // Банковское дело. – 2011. – №15(447). – С. 27 – 34.
2. Международная конвергенция измерения капитала и стандартов

капітала [Текст] / Базельський комітет по банківському надзору. – М.: Банк міжнародних розрахунків, 2004.

3. Стрельников, Е.В. Проблемы коррекции рентабельности капитала // Вопросы экономики [Текст] / Стрельников, Е.В. . – 2012. – №35(125). – С. 29 – 33.

Длугоборська Людмила

викладач

Уманський національний університет садівництва

м. Умань

ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАПІТАЛУ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Категорія «капітал» набула в економічній теорії загальносвітового поширення, проте вирізняється багатоаспектністю, різноманітністю підходів до трактування економічної сутності та історизму.

Перша спроба визначення капіталу як економічної категорії належить Аристотелю, який розглядав капітал як багатство і за походженням розмежував її на два види: 1) багатство природного походження та 2) багатство, що створюється в процесі накопичення грошей [1].

Уявлення про економічне походження багатства та суспільний розподіл новоствореного продукту модифікуються із зміною соціальних та політичних формацій, економічного розвитку та науково-технічного прогресу.

Меркантилісти (Т.Ман, Ж.Кольбер та ін.) під багатством розуміють нагромадження грошей. Проте їхній підхід з часом зазнавав еволюції. Ранній меркантилізм вбачав шлях до збагачення у тому щоб менше купувати, а більше продавати. Пізній же у тому, що сума продаж має перевищувати суму покупок, сфера обігу забезпечує необхідним і одночасно є джерелом прибутку, що утворюється завдяки продажу товарів за вищу ціну, ніж ціна купівлі, тобто, гроші, що породжують гроші. Такою є формула грошового капіталу [2].

З розвитком економічної думки з'являється нова фізіократична концепція, яка полягала в аналізі виробничих відносин і розглядала землю як джерело багатства. З часом погляди фізіократів розвинулись до включення інших факторів сонце, вітер, вода і процесу фотосинтезу. Фізіократом Ф. Кене введено термін «чистий прибуток», під яким розглядалось отримання надлишку продукції у сільському господарстві, що утворюється завдяки перевищенню валового прибутку над витратами на виробництво. Капітал ним ототожнювався

з поняттям авансу (щорічного та первинного), що стало підґрунтям для поділу його на основний і оборотний капітал.

Фритредери висували вимоги щодо свободи торгівлі і невтручання держави у приватне підприємництво. Капітал ними розглядався як частина багатства країни, яка споживається у виробництві і складається з їжі, одягу, інструментів, сирих матеріалів, машин тощо, необхідних, щоб привести в рух працю [3].

В. Бейджот, Ф. Ліст, А. Маршалл, Дж. Мілль, В. Рошер, Г. Сіджуїк розвивають теорію належності до капіталу людських знань і здібностей до праці. А Л. Вальрас, Дж. Маккулох, Г. Маклеод, І. Фішер пропонують до капіталу відносити саму людину з її природними якостями, оскільки економічну суть цієї категорії розглядають як будь-яке благо, що приносить дохід своєму власнику, незалежно від сфери застосування [4]. Водночас, оскільки природні якості людини виникли без чийось витрат, вкладень капіталу, то економічно необґрунтовано відносити ці якості на вартість капіталу. Аналогічно це стосується і природних факторів сонця, вітру, опадів.

П.Бурдье запропонував розглядати капітал з економіко-соціологічних позицій та виділяти в ньому такі три основні форми: економічну, культурну і соціальну, які конвертуються між собою. Економічний капітал безпосередньо і прямо конвертується в грошовий та проявляється в формі прав власності. Культурний капітал, під яким він розуміє різні компетенції людини, може бути конвертований в економічний капітал. Під соціальним капіталом П.Бурдье розуміє мережу зв'язків, знайомств, належність до певної групи, школи тощо, розмір якого залежить від розміру цієї мережі, або зв'язків, які можна ефективно використати, та від обсягу капіталу, яким в свою чергу володіє кожен з тих, хто з ним зв'язаний. Також П. Бурдье виділяє символічний капітал до якого відносить звання, престиж, репутацію [5].

Схоже розуміння капіталу у фахівців Всесвітнього банку, які пропонують поділяти його також на три види: фізичний (машини, обладнання та споруди, що використовуються для виробництва товарів і послуг, плюс запаси сировини, напівфабрикатів і готової продукції), людський (здатність людей до участі в процесі виробництва, їх знання, досвід, трудові навички) та природний (запас природних виробничих ресурсів, якими наділене суспільство) [6]. Недоліком цього підходу є не врахування нематеріальних активів і соціального капіталу, які вирізняють інноваційний характер розвитку сучасної економіки.

В.Ф. Горячук, розуміючи капітал як сукупність фізичного, людського, соціального, природного і фінансового капіталів та нематеріальних активів, котрі залученні або потенційно можуть бути залученні для задоволення потреб людини, або у процес виробництва з метою створення доданої вартості, виділяє таку властивість капіталу як здатність до самозростання [7]. Підтримуючи його, Дж. Кендрик трактує капітал як «здатність протягом певного періоду створювати певний продукт і дохід, включаючи неринкові форми доходу»[8].

Отже, капітал у широкому значенні це все, що здатне приносити дохід, або ресурси, створені людьми для виробництва товарів і послуг; це вкладене в справу, джерело доходу, що працює у вигляді засобів виробництва, а також цінних паперів тощо.

Література

1. Аристотель. Політика [Текст] . – К., 2000. – 239 с.
2. [Электронный ресурс] - Режим доступа: http://www.seinstitute.ru/Files/Veh6-04_Mun.pdf
3. Рикардо, Д. Сочинения [Текст] / Д. Рикардо . – Т. 3. – Москва, 1955 – 450 с.
4. Fisher, I. The Nature of Capital and Income [Електронний ресурс] / I. Fisher. – L., 1977. – 278 p.
5. Бурдые, П. Формы капитала [Текст] / П. Бурдые // Экономическая социология. – 2002. – Т.3. – № 5. – С. 60-74. Режим доступа: www.ecsoc.msses.ru.
6. Бобух, І.М. Пропорції та перспективи формування національного багатства України: монографія [Текст] / І.М. Бобух / Ін-т екон. та прогноз. - К., 2010.- 372 с.
7. Горячук, В. Ф. Концептуальна модель широкого розуміння капіталу [Текст] / В. Ф. Горячук // Ефективна економіка № 3, 2012 [Режим доступа: www.economy.nauka.com.ua]
8. Кендрик, Дж. Экономический рост и формирование капитала [Текст] / Дж. Кендрик // Вопросы экономики. – 1976. – № 11. – С. 54–56.

Дугієнко Наталя

к.е.н., доцент

Мелінхович Анна

магістр

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя

ФОРМУВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ І ОБТЯЖЕНЬ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННІ ЯК ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВИСНАЖЕННЯ І ЗАБРУДНЕННЯ ЗЕМЕЛЬ

У сучасному суспільстві все більш домінуючим стає зростання пріоритетності загальнолюдських інтересів і цінностей, серед яких і екологічна безпека, тобто такий стан та умови навколишнього природного середовища, при якому забезпечується екологічна рівновага та гарантується захист навколишнього середовища.

Варто зазначити, що діяльність підприємств практично всіх галузей економіки впливає на об'єкти довкілля та створює екологічні загрози для здоров'я людей. Що стосується сільського господарства, то його особливістю є те, що воно не лише безпосередньо є дотичним до виникнення екологічних проблем, а й відчуває негативний екологічний вплив з боку інших галузей. Загострення екологічних проблем спричиняється насамперед нераціональним використанням залучених у сільськогосподарське землекористування ресурсів, внаслідок цього землі сільськогосподарського призначення досить інтенсивно втрачають свої природні властивості. А це вимагає розробки дієвих заходів щодо попередження виснаження і забруднення земель, серед яких механізм формування обмежень і обтяжень у сільськогосподарському землекористуванні.

Земельним законодавством України передбачаються обмеження прав і обов'язків щодо господарського використання земель сільськогосподарського призначення з метою створення необхідних умов для охорони навколишнього природного середовища, певних особливо цінних об'єктів, для задоволення державних чи громадських потреб. Встановлені відповідно до спеціального законодавства санітарно-захисні, екологічні, протипожежні та інші вимоги повинні виконуватися землевласниками і землекористувачами, у тому числі й орендарями, в обов'язковому порядку. Їх невиконання може призвести до забруднення земельної ділянки токсичними речовинами, втрати родючого шару ґрунту та інших негативних наслідків як для природи, так і людини. Вказані вимоги реалізуються встановленням відповідних санітарно-захисних та охоронних зон. Вони забезпечують збереження режимоутворювальних об'єктів, створення належних умов для їхнього функціонування, експлуатації та ремонту, захисту життя і здоров'я населення від можливого негативного впливу

цих об'єктів, а також захисту й збереження навколишнього природного середовища, зокрема земельних ресурсів, від згубної дії окремих таких об'єктів [1].

Зазначимо, що режим використання земельних ділянок в охоронних, захисних та санітарних зонах і смугах створює відповідні обмеження щодо господарської діяльності, тому землевласники й землекористувачі мають втрати і збитки, спричинені вказаними обмеженнями та обтяженнями. Разом з тим, сутність обмежень та обтяжень у використанні земель полягає в узгодженні земельних інтересів та земельних потреб, які виникають в процесі регулювання земельних відносин на різних ієрархічних рівнях. Тому при формуванні обмежень та обтяжень у використанні земель слід дотримуватися принципів: забезпечення безпеки держави; поєднання державних і місцевих інтересів; обґрунтованості; досягнення збалансованого співвідношення економічних та екологічних інтересів суспільства, забезпечення раціонального використання та охорони земель [2].

На жаль, сьогодні створення нових землеволодінь і землекористувань масово відбувається без врахування такого принципу, як використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості земель [3]. Тобто, закріпивши право власності та користування земельними ділянками, держава поки що так і не забезпечила належного встановлення обмежень та обтяжень таких прав, які мали б сформулювати умови еколого-техногенної безпеки у використанні земель і закласти основи сталого землекористування.

Таким чином, одним із основних механізмів забезпечення раціонального й екологобезпечного використання земельних ресурсів є розробка наукових засад та удосконалення системи формування обмежень (обтяжень) у сільськогосподарському землекористуванні.

Література

1. Тихенко, Р.В. Формування обмежень і обтяжень у сільськогосподарському землекористуванні: теорія і методологія [Електронний ресурс] / Р.В.Тихенко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – С. 35-38. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/inek/2011_5/35.pdf

2. Дорош, Й.М. Еколого-економічні основи формування інституту обмежень та обтяжень при використанні земель [Текст] / Й.М. Дорош. – К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2007. – 236 с.

3. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року № 254 п/96-ВР [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page>

Дудчик Оксана

к.е.н., доцент

Марченко Ірина

магістр

Університет митної справи та фінансів

м. Дніпро

ЗМІЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах сьогодення, коли для вітчизняних виробників відкриваються європейські перспективи, важливим завданням управління є підтримання стійких фінансових позицій підприємства. Запорукою цього є постійний моніторинг фінансового стану підприємства для виявлення та усунення ранніх проявів кризи [1].

Оцінка фінансового стану суб'єктів господарювання передбачає вивчення та розрахунок комплексу показників, які відображають різні сторони діяльності підприємств та впливають на ефективність прийняття управлінських рішень. За результатами оцінки фінансового стану можливо побачити проблемні сторони фінансової діяльності підприємства та розробити заходи щодо підвищення ліквідності, платоспроможності, рентабельності, фінансової стійкості, також оцінити виробничий механізм та визначити перспективи його розвитку, виявити резерви підвищення ефективності функціонування підприємства та попередити виникнення фінансових негараздів [2].

ПАТ «Дніпровський крохмалепатоковий комбінат» - одне з найбільших підприємств харчової промисловості з комплексної переробки кукурудзи на крохмалепродукти. Підприємство застосовує безвідходну ресурсозберігаючу технологію переробки кукурудзяного зерна і повністю забезпечує потреби промисловості України у крохмалепродуктах. Оцінимо фінансовий стан підприємства шляхом розрахунку таких показників як: ліквідність та платоспроможність; ділова активність; фінансова стійкість; рентабельність (табл. 1).

Аналіз показників ліквідності та платоспроможності, жоден з яких не відповідає встановленим нормативам, свідчить про низьку ліквідність підприємства, а також про недостатність у підприємства коштів, які можуть бути спрямовані на погашення поточних зобов'язань.

Що стосується показників фінансової стійкості, практично всі (крім коефіцієнта інвестування) відповідають нормативним значенням і їх коливання за період, що аналізується, не погіршують фінансову стійкість підприємства. Аналіз показників свідчить про низький ризик, тому що у випадку потреби погасити всі зобов'язання, підприємство зможе це зробити за рахунок власного капіталу.

Таблиця 1

**Показники оцінки фінансового стану ПАТ «Дніпровський
крохмалепатоковий комбінат» за 2013-2015рр.**

Показники	Нормативне значення	2013	2014	2015	Абсолютне відхилення		
					2014 до 2013	2015 до 2014	2015 до 2013
Показники ліквідності та платоспроможності							
Коефіцієнт загальної ліквідності	1-1,5	0,831	0,765	0,763	-0,066	-0,002	-0,068
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,6-0,8	0,354	0,357	0,369	0,003	0,012	0,015
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	не < 0,15-0,25	0,023	0,141	0,032	0,118	-0,109	0,009
Показники фінансової стійкості							
Коефіцієнт фінансової незалежності	$\geq 0,5-0,6$	0,587	0,541	0,507	-0,046	-0,034	-0,08
Коефіцієнт фінансової залежності	$\leq 0,4-0,5$	0,413	0,459	0,493	0,046	0,034	0,08
Коефіцієнт фінансової стабільності	> 1	1,423	1,179	1,026	-0,244	-0,153	-0,397
Коефіцієнт фінансового ризику або левериджу	≤ 1	0,703	0,848	0,974	0,145	0,126	0,271
Коефіцієнт інвестування	> 1	0,772	0,71	0,718	-0,062	0,008	-0,054
Показники ділової активності							
Період оборотності, дні	скороч.	149,3	140,4	144,6	-8,9	4,2	-4,7
Коефіцієнт оборотності активів	зростання	0,618	0,64	0,789	0,022	0,149	0,171
Коефіцієнт оборотності запасів	зростання	6,118	4,859	5,622	-1,259	0,763	-0,496
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	зростання	8,669	10,93	9,523	2,261	-1,401	0,854
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	зростання	2,308	2,221	2,5	-0,087	0,279	0,192
Показники рентабельності							
Рентабельність продажу	зростання	0,032	0,016	0,058	-0,016	0,042	0,026
Рентабельність активів	зростання	0,018	0,01	0,043	-0,008	0,033	0,025
Рентабельність власного капіталу	зростання	0,031	0,018	0,084	-0,013	0,066	0,053
Рентабельність продукції	зростання	0,038	0,02	0,073	-0,018	0,053	0,035

Серед показників ділової активності позитивну динаміку має коефіцієнт оборотності активів, що свідчить про те, що доходи підприємства зростали швидшими темпами, ніж загальна сума активів підприємства і загалом позитивно характеризує підприємство. Але керівництву підприємства слід

звернути особливу увагу на суттєву різницю між коефіцієнтами оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості, яка свідчить про значне переважання кредиторської заборгованості над дебіторською.

Показники рентабельності за весь період аналізу мають позитивне значення, що засвідчує отриманням підприємства чистого прибутку. Чистий прибуток підприємства у 2014 р. проти 2013 р. зменшився на 4984 тис. грн. або на 41,4%. В 2015 році підприємство отримало 36060 тис. грн. чистого прибутку, що в 5 разів більше ніж в 2014 році. В 2014 році коефіцієнти зменшились, в 2015 році знов зросли, що викликано загальним спадом економіки в 2014 році.

Фінансовий стан підприємства треба систематично й усебічно оцінювати. Це дасть змогу критично оцінити фінансові результати діяльності підприємства, допоможе визначити проблеми у фінансовій діяльності та способи ефективнішого використання фінансових ресурсів.

Література

1. Ромашова, Я.В. Особливості аналізу ліквідності в системі оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств [Текст] / Я.В. Ромашова // Вісник ОНУ ім. І.І.Мечникова. – 2015. – Т20. – вип. 5. – С. 135-139.

2. Ларікова, Т.В. Особливості розрахунку інтегральної оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання [Текст] / Т.В. Ларікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. – 2014. - № 6. – С. 228-233.

Духно Юлія

слухач магістратури

Науковий керівник: к.е.н, доцент Холодницька А.В.

Чернігівський національний технологічний університет

м. Чернігів

РЕЗУЛЬТАТИВНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ УМОВ ПРАЦІ

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що в останні роки становище з охорони праці в українських підприємствах погіршилось. Простежується прагнення роботодавців заощадити на здоров'ї персоналу заради отримання максимальних прибутків. Основною причиною цього є погіршення фінансово-економічного становища підприємств, веде до скорочення витрат на підтримання належного рівня умов праці, наслідком чого є зростання

виробничого травматизму та професійної захворюваності. Внаслідок чого особливу увагу привертає розробка ефективних заходів щодо поліпшення умов праці працівників, і саме вона є одним з найбільш важливих умов підвищення виробництва і підвищення прибутку організацій в цілому [2].

Для поліпшення умов праці на підприємстві доцільно систематично проводити такі заходи:

1) здійснювати профілактику переохолодження організму працюючих, що є однією з причин простудних захворювань. Основною причиною виникнення застуди є дискомфортні умови виробничих приміщень та невідповідний їм одяг. Отже, потрібно поліпшити санітарно-гігієнічні умови приміщень та забезпечити працівників спецодягом. У холодну пору року у закритих виробничих приміщеннях потрібно ліквідувати усе, що сприяє переохолодженню організму (різкі потоки холодного повітря, відкриті ворота, двері, не заклені вікна, тощо);

2) для того, щоб попередити втому при дії інтенсивного шуму доречним є чергування періодів роботи і відпочинку [5];

3) для зменшення шуму і вібрацій на робочих місцях, ділянках і в цехах необхідно, перш за все, усунути причини утворення вібрацій в самому їх джерелі. З цією метою можна застосувати різні конструктивні рішення при модернізації устаткування і технологічних процесів. Зниження інтенсивності шуму і вібрації досягається: за допомогою облицювання стін, стель звукопоглинаючим і звукоізолюючим покриттями; виключення або зменшення різкої зміни тиску, вихрових рухів в машинах і устаткуванні; вживання пружинних амортизацій; відведення "галасливих" цехів за межі приміщень, де працюють люди; точної підгонки всіх деталей і відладки їх роботи, вживання глушників і індивідуальних засобів захисту і т. д [1];

4) слід підвищити виплати за роботу, виконану в несприятливих погодних умовах праці;

5) удосконалити систему фінансування заходів, щодо поліпшення умов і охорони праці;

6) уникати нервового напруження під час виконання робіт;

7) зменшити навантаження [6];

8) провести озеленення виробничих і побутових приміщень, оскільки воно сприяє оздоровленню повітря, впливає на тепловий режим, зменшує шум, знижує заповищену, прикрашає і створює затишок, заспокійливо діє на нервову систему [7];

9) оснащати підприємство сучасним устаткуванням;

10) удосконалити управління охороною і безпекою на підприємстві;

11) створювати та впроваджувати сучасні засоби індивідуального і колективного захисту, приладів контролю, шкідливих і небезпечних речовин в робочій зоні [4];

12) формувати заздалегідь сприятливих умов праці на нових, реконструйованих об'єктах, новому обладнанні тощо;

13) застосовувати тільки безпечне обладнання;

14) впроваджувати нові технології;

15) підвищити увагу керівників до індивідуальних особливостей кожного працівника, його психологічних характеристик, медичних показань та їх відповідності умовам роботи, ставлення до праці, дисциплінованості, задоволеності працею, засвоєння навичок безпечних методів роботи, знання норм і правил з охорони праці, його ставлення до інших працівників, морально-психологічного клімату у колективі [3].

Отже, створення сприятливих умов праці та їх полегшення сприяють, з одного боку, збереженню здоров'я працівників, вдосконаленню їх трудових навичок, а з іншого - підвищенню працездатності і продуктивності праці, зниженню плинності кадрів і поліпшенню дисципліни на виробництві.

Література

1. Ажнюк, М.О., Передрій О.С. Основи економічної теорії [Текст] [Текст] / М.О. Ажнюк, О.С. Передрій . – К.: Знання, 2008. – 365 с.
2. Богиня, Д. П. Основи економіки праці: навч. посіб. [Текст] / Д. П. Богиня, О. А. Грішнова. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання–Прес, 2001. – 313 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Болотіна, Н. Б. Трудове право України: підручник [Текст] / Н. Б. Болотіна. – 2-ге вид., стер. – К.: Вікар, 2004. – 645 с.
4. Бондар, Н. Економіка підприємства: навч. посібник [Текст] / Н. Бондар, В. Воротін, О. Гаєвський; за заг. ред. А. В. Калини; Міжрегіональна академія управління персоналом. – К. : МАУП, 2006. – 350 с
5. Грішнова, О. А. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник [Текст] / О. А. Грішнова; 4-те вид., оновлене. – К.: Знання, 2009. – С. 274- 291.
6. Колот, А. М. Мотивація персоналу [Текст] / Колот А. М. – К. : КНЕУ, 2004. – 337с. – Розділ II – С. 112– 124
7. Лук'янченко, Н.Д. Мотивація персоналу: навч. посібник [Текст] / Н. Д. Лук'янченко, Л. Л. Бунтовська. – Донецьк : ДонНУ, 2004. – 302 с.

Жибак Мирон

д.е.н., професор, завідувач

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ АГРАНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах розвитку глобалізаційних та трансформаційних процесів дослідженню економічного зростання підприємств аграрної сфери повинен передувати глибокий аналіз особливостей розвитку сільського господарства, зумовлених специфікою цієї галузі виробництва. До головних факторів та умов що впливають на функціонування багаторівневої системи аграрного сектору в першу чергу слід віднести природні умови та стан навколишнього середовища і природних ресурсів, інституційне та конкурентне середовище, розвиненість внутрішнього попиту та ринків збуту, державна підтримка та інноваційна політика, інвестиційний клімат та цінова і податкова політики, коопераційно-інтеграційні зв'язки, розвиток інфраструктури сільської місцевості [1].

Враховуючи характерні особливості сільськогосподарського виробництва при дослідженні економічного зростання особливу увагу слід приділити методологічним принципам, які безпосередньо пов'язані із специфікою аграрного сектору, а саме: принцип триєдності екологічної, економічної та соціальної складових для забезпечення подальшого зростання потреб населення; реалізації аграрної політики та стратегії сталого розвитку аграрної сфери; оптимальність функціонування соціально-економічного та природно-ресурсного комплексу; формування нових форм організації та методів мотивації; розвиток нових форм науково-виробничої інтеграції в сільськогосподарському виробництві, зокрема кооперативів та інтегрованих формувань; запровадження науково обґрунтованих систем землеробства; реалізація нових технологій вирощування сільськогосподарських культур; виведення високопродуктивних порід тварин, збереження і покращення генофонду в цій галузі; організація інтенсивного кормовиробництва; використання ефективних екологічно безпечних та ресурсозберігаючих технологій; формування системи інженерно-технічного обслуговування аграрного виробництва; забезпечення довгострокової конкурентоспроможності виробничої та соціально-трудова сфери сільських територій. Отже, сталий економічний розвиток аграрної сфери передбачає стійке економічне зростання, яке має підтримуватись збалансованістю з врахуванням соціо-еколого-економічних орієнтирів [2]. Основною методологічною засадою формування соціо-еколого-економічного потенціалу сільськогосподарського виробництва є досягнення і підтримка комплексної збалансованості та стійкості росту його економічного, соціального та екологічного потенціалів.

Основним вектором економічного зростання має стати інноваційно-інвестиційне забезпечення, зокрема раціональне використання трудових, матеріально-технічних, природних та фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках і збільшення інвестиційних вкладень у тих сферах де вони дадуть найбільшу віддачу.

На другому етапі доцільно визначити напрями покращення соціального потенціалу сільського господарства. Як першочергові завдання стійкого розвитку соціальної сфери аграрного виробництва можна визначити у забезпеченні кількісного та якісного житла для сільського населення з одночасним розвитком системи соціально-культурного та побутового забезпечення, їх якісне покращення, що полягає у підвищенні рівня благоустрою житлового фонду, закладів культури, побутового та дорожньо-транспортного обслуговування та багатьох інших суб'єктів соціальної сфери села.

Обов'язковою складовою соціо-еколого-економічного зростання аграрної сфери є екологічна складова, яка виконує регулюючу роль, що потребує додержання вимог і меж доцільності розвитку навколишнього середовища, враховуючи розвиток природних процесів і закономірності самоорганізації природного середовища[2]. Екологічні критерії ефективності економічного зростання в наукових розробках містять чи не найбільше показників[3]. Основними з них, що використовуються і на міжнародному рівні це: землевіддача; рівень витрат на охорону і раціональне використання земель; площі пошкоджені вітровою ерозією та засолені землі; внесення мінеральних та органічних добрив, гіпсування та вапнування; викиди шкідливих речовин в атмосферу, викиди забруднених стічних вод та інші.

Узагальнивши вище приведені слід відзначити що найважливішими показниками стійкості зростання аграрної сфери є три складові: економічна, екологічна та соціальна, кожна з яких може бути кількісно представлена через сукупність показників, які характеризують міру кількісного наближення до цільових орієнтирів.

Література

1. Прокопа, І. В. Соціальні аспекти розвитку сільських територій [Текст] / І. В. Прокопа // Економіка АПК. -2005. №11(133). – С. 48-51.
2. Сокольська, Т. В. Управління економічним ростом у сільському господарстві [Текст] / Т.В. Сокольська // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд», (23-24 серпня 2013 року, м. Донецьк). - 2013. С. 69-71.
3. Трегобчук, В. М. Перехід на модель сталого землекористування – фундаментальне завдання земельної реформи. [Текст] / В, М. Трегобчук // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Землепорядна наука, виробництво і освіта XXI століття» - К.: Інститут землеустрою УААН, 2001. – С. 133 – 137.

Заверуха Тетяна

студентка

Науковий керівник: к.е.н., доцент Михальчишина Л.Г.

Вінницький національний аграрний університет

м. Вінниця

МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ТА ЗМІСТ ВИСНОВКУ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Експертиза посідає вагоме місце у кримінальному судочинстві. Безперечно висновок експерта-бухгалтера, як і будь-яке джерело доказів, підлягає оцінці особою, яка проводить дізнання слідчим, прокурором та судом. Але те, що висновки експертизи ґрунтуються на спеціальних наукових знаннях експерта, привело до появи в різноманітних поглядів щодо змісту оцінки висновку експерта.

Формування висновку судово-бухгалтерської експертизи відбувається на основі досліджень усіх матеріалів, що надаються експерту-бухгалтеру у рамках його компетенції. Даний висновок повинен повно і об'єктивно розкривати результати проведеного дослідження і підтверджуватися даними первинних документів, облікових реєстрів і звітності [1].

Оскільки висновок бухгалтера-експерта є доказом, то він повинен бути у свою чергу чітким, конкретним і зрозумілим як для слідчого, так і для всіх учасників судового розгляду.

Згідно чинного законодавства висновок експерта бухгалтера складається з наступних частин:

- 1) вступна;
- 2) дослідна;
- 3) заключна (висновок).

У вступній частині вказуються:

- найменування експертизи, її номер, вид (додаткова, повторна, комісійна чи комплексною);
- номер та назва справи, за якою призначена експертиза;
- відомості про експерта-бухгалтера (прізвище та ініціали, освіта, експертна спеціальність, науковий ступінь та вчене звання, посада, стаж експертної роботи);
- перелік питань, які необхідно вирішити експертові і т.д.

У дослідній частині вказуються:

- відомості про стан об'єктів дослідження;
- експертна оцінка результатів дослідження;
- повне роз'яснення відповідей на поставлені експерту питання [2].

У заключній частині конкретно проходить процес узагальнення відповідей на питання, що безпосередньо поставлені перед експертом-бухгалтером.

Під час оцінки висновку експерта важливе значення відіграє встановлення правильності його оформлення, присутність усіх передбачених законодавством реквізитів.

Незалежність судового експерта та правильність його висновку визначають наступні умови:

- 1) процесуальний порядок призначення судової експертизи;
- 2) заборона втручання будь-кому в проведення судової експертизи під загрозою передбаченої законодавством відповідальності;
- 3) існування установ судових експертиз, незалежних від органів дізнання та попереднього слідства;
- 4) створення належних умов для діяльності судового експерта, його матеріальне і соціальне забезпечення;
- 5) кримінальна відповідальність судового експерта за надання свідомо неправдивого висновку, або відмови без поважних на це причин від виконання покладених на нього обов'язків [3];
- 6) можливість призначення повторної судової експертизи;
- 7) присутність учасників процесу у передбачених законодавством випадках під час здійснення судової експертизи.

Таким чином доцільно зазначити, що оскільки висновок експерта-бухгалтера є доказом, тому він має об'єктивно, достовірно й повноцінно відображати результати проведеного дослідження і при цьому мати підтвердження даними облікових реєстрів, первинною документацією.

Література

1. Базась, М.Ф. Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи [Текст] : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: МАУП, 2007. - 488с.
2. Гуцаленко, Л.В. Судово-бухгалтерська експертиза [Текст] / Л.В. Гуцаленко, Л.Г. Михальчишина, В.М. Сидорчук, І.К. Пентюк . Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 352 с.
3. Закон України «Про судову експертизу», затверджений ВРУ від 25.02.1994 р. № 28 із змінами та доповненнями від 24.12.2015 № 5.

Зазерская Виктория

к.э.н., доцент

УО «Брестский государственный технический университет»
г. Брест, Республика Беларусь

К ВОПРОСУ О ВЫБОРЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ

В условиях рыночных отношений успех в конкурентной борьбе и устойчивое финансовое состояние предприятия могут быть достигнуты только тогда, когда уровень издержек предприятия – не выше среднеотраслевого уровня.

Таким образом, вопросы учета расходов весьма важны при формировании себестоимости услуги, так как, именно они определяют ее величину и служат базой для принятия большинства управленческих решений.

Общеизвестно, что в организациях, занимающихся производством какой-либо продукции, значительный удельный вес в составе себестоимости, как правило, имеют материальные расходы – от 60 до 80% [1]. Для организаций, оказывающих услуги, удельный вес материальных расходов в составе себестоимости зависит от вида оказываемых услуг – 20-40% [1]. Для некоторых видов услуг, например, материального характера, они в составе себестоимости могут иметь значительные показатели, а для остальных услуг они занимают долю практически равную заработной плате.

В последние годы прослеживается тенденция сокращения материальных затрат и роста затрат на оплату труда и амортизационных отчислений [1]. Значительное снижение затрат производства достигается применением прогрессивных методов организации производства.

Существует довольно много методов расчета себестоимости готовой продукции. Под методом учета затрат на производство и калькулирования себестоимости продукции понимают совокупность приемов документирования и отражения производственных затрат, обеспечивающих определение фактической себестоимости продукции, а также отнесения издержек на единицу продукции. Иными словами, это совокупность способов аналитического учета затрат на производство по калькуляционным объектам и приемов исчисления калькуляционных единиц [2].

Нами произведена систематизация современных учетных систем (абсорбшен-костинг, директ-костинг, стандарт-костинг, таргет-костинг, кайзен-костинг, ABC) по категориям – сущность модели, особенности, достоинства, недостатки, сфера применения, страны применения, номенклатура [3].

Очевидно, что каждая из систем учета внутренних затратных потоков предприятия и калькулирования себестоимости продукции имеет определенные достоинства и недостатки. Однако говорить об абсолютных преимуществах (недостатках) того или иного метода нельзя, поскольку в любом случае необходимо учитывать специфику деятельности конкретного предприятия и

принятой на нем системы учета.

С целью облегчения выбора оптимальной модели управления затратами, учитывающей основные аспекты экономической системы предприятия предлагается методика выбора модели управления затратами.

Объектом разработанной методики являются производства, где наблюдается рост доли косвенных затрат. На начальном этапе необходимо оценить модели учета, что позволит установить точки учета ресурсов и многоступенчатого распределения косвенных затрат.

Рассмотрим этапы методики выбора оптимальной модели управления затратами.

I. Учет специфики технологического процесса и организации производства (качественная оценка).

II. Анализ величины косвенных расходов (количественная оценка) для определения целесообразности альтернативных методов распределения косвенных расходов.

III Оценка эффективности альтернативной системы распределения косвенных расходов на основе расчета двух коэффициентов для учета роли в прибыли убыточной продукции.

Данная методика применима как к предприятию в целом, так и к отдельным его подсистемам (подразделениям и видам деятельности), позволяя выявить отдельные задачи, виды бизнеса и подразделения, в которых какой-то определенный метод учета затрат будет наиболее эффективным. Она позволит предприятиям оптимизировать структуру ассортимента при наличии в нем маргинально убыточных продуктов.

В целом комплексное использование двух видов анализа направлено на обоснование решений, прогнозирование размера себестоимости и предупреждения нежелательных результатов. Поэтому количественный анализ оценивает базу для внедрения метода учета затрат, а качественный возможности реинжиниринга бизнес-процессов.

Литература

1. Статистический ежегодник Республики Беларусь = Statistical yearbook of the Republic of Belarus : стат. сб. [Текст] / М-во статистики и анализа Респ. Беларусь ; [редкол.: И.В. Медведева (пред.) [и др.]. – Минск : Минстат РБ, 2015. – 524 с.

2. Вахрушина, М.А. Бухгалтерский управленческий учет: учеб. для вузов [Текст] / М.А. Вахрушина – М.: Омега-Л, 2012 – 532 с.

3. Зазерская, В.В. Методический аспект выбора системы учета затрат [Текст] / В.В. Зазерская // Вестник Брестского государственного технического университета. – 2016. – № 3 : Экономика. – С. 66–72.

Зайчук Катерина

аспірантка

Науковий керівник: д.е.н., професор Стрішенець О.М.
Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
м. Луцьк

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КАТЕГОРІЇ «ТУРИСТИЧНА ПОСЛУГА»

Однією з проблем сучасної економічної науки є недосконалість понятійно-категоріального апарату «туристична послуга», тому важливо аналізувати вимоги до туристичних послуг, якість туристичних послуг, обов'язкові критерії якості туристичних послуг, фактори впливу на ці послуги, роль персоналу при наданні туристичних послуг. Цей напрямок є важливим тому що, туристичні послуги розвиваються стрімко, адже кожна людина хоче під час відпустки чи вікенду, під час перельоту чи подорожі автомобілем мати комфортні, безпечні умови та харчування.

Комплексне визначення туристичної послуги є складним завданням. Труднощі полягають у тому, що на практиці пропонуються продукти, які є складовими компонентів окремих послуг і матеріальних благ (наприклад, до послуг пасажирського авіаційного транспорту належить не лише переміщення пасажирів і багажу в просторі, а й харчування під час перельоту).

Професор П. Пуцентейло визначає послугу як "результат діяльності туристичного підприємства щодо задоволення відповідних потреб туристів". Корнак та М. Монтигієрд-Лойба під туристичними послугами розуміють "будь-який обмін чи продаж результатів людської праці, які пов'язані з прямим або опосередкованим задоволенням потреб перед подорожжю, під час неї та у місці туристичного перебування, але не є наслідком безпосереднього виробництва предметів. Вони залежать від наявності клієнта - туриста". Дещо по-іншому визначає це поняття. В. Гаворецький, який під туристичною послугою розуміє "будь-які суспільно корисні дії, які забезпечують задоволення матеріальних і нематеріальних (духовних) туристичних потреб людини. Вони однаково стосуються як обслуговування особи туриста (матеріальні потреби, наприклад, розміщення, харчування), так і його особистості (духовні потреби, наприклад, культурно-розважальні)" [3].

У свою чергу Р. Лазарек туристичними послугами називає "будь-які дії, котрі задовольняють потреби туристів, пов'язані з подорожжю, та реалізують свою ціль на туристичній території, тобто задовольняють потреби туристів перед подорожжю, під час подорожі й відпочинку та після неї" [1].

Успішніюючи підходи можна синтезувати вимоги до туристичних послуг: безпека життя і здоров'я, збереження майна туристів і екскурсантів, охорона навколишнього середовища.

Якість послуги залежить від суб'єктивних та об'єктивних факторів. *Об'єктивні* - рівень підготовленості туриста до поїздки, інформованість про

країну. Суб'єктивні пов'язані з особистісними характеристиками туриста, умовами його повсякденному житті, форс-мажором.

На якість туристичного обслуговування впливають фактори:

- Природно-кліматичні;
- Культурно-історичні;
- Психологічні;
- Специфічні потреби туристів;
- Культура праці та поведінки співробітників;
- Імідж підприємства.

У структурі туристичних послуг розрізняють основні і додаткові послуги. Основні послуги, що пропонуються туристичним підприємством, включають:

- послуги по організації перевезення;
- розміщення;
- харчування туристів.

До додаткових послуг відносяться:

- послуги по організації екскурсій;
- послуги по страхуванню туристів;
- послуги гідів-перекладачів;

- послуги по перевезенню туриста від місця його прибуття в країну (місце його тимчасового перебування) до місця розміщення і назад (трансфер), а також будь-якому іншому перевезенню в межах країни (місця тимчасового перебування), передбаченої умовами подорожі;

- послуги з ремонту техніки;
- послуги з прокату;
- обмін валюти;
- телефон;
- пошта,
- послуги побутового обслуговування;
- право користування пляжем т. п.

У наданні туристичних послуг основним інструментом стимулювання роботи персоналу повинна стати взаємопов'язана система економічних і соціальних методів, що дозволить: підвищити ефективність використання кадрового потенціалу, здійснювати професійний і соціальний розвиток персоналу, уникнути значної плинності кадрів в рамках підприємства в силу їх економічної зацікавленості, змінити мотиваційні характеристики персоналу.[2].

У вищенаведених підходах до змісту туристичної послуги автори зосереджують увагу на тих чи інших аспектах даного поняття, однак жоден комплексно його не розкриває. Визначення змісту категорії „туристична послуга” вимагає розкриття механізму реалізації її суті, що дає змогу визначити її місце і роль у процесі відтворення.

Узагальнюючи поняття «туристична послуга», потрібно сказати, що це - послуга суб'єктів туристичної діяльності щодо розміщення, харчування,

транспортного, інформаційно-рекламного обслуговування, а також послуги закладів культури, спорту, побуту, розваг тощо, спрямовані на задоволення потреб туристів.

Таким чином обґрунтувавши теоретичні підходи до категорії «туристична послуга», визначивши її актуальність та необхідність, ми встановили відсутність єдиного підходу у висвітленні його змісту. Подальше дослідження передбачає визначення особливостей функціонування туристичного ринку.

Література

1. Кудла, Н. Є. Менеджмент туристичного підприємства [Текст] / Н. Є. Кудла. – К. : Знання, 2012. – 343 с.
2. Любіцева, О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О.О. Любіцева. - К.:Альтерпрес, 2002. - 436 с.
3. Стрішенець, О. М. Напрямки активізації розвитку транскордонного ринку туристично-рекреаційних послуг в умовах європейської інтеграції [Текст] / О. М. Стрішенець, А. Алієва // *Globalne aspekty ekonomii swiatowej i stosunkow miedzynarodowych w warunkach niestabilnosci GOS podarczej. Monografia miedzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej.* – Czestochowa, 2016. – S. 542-551.

Замора Оксана

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м.Бережани

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ – ОСНОВНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Під соціальним захистом економічно активного населення розуміють комплексну багаторівневу систему заходів, спрямованих на забезпечення продуктивної вільно обраної зайнятості або сфери діяльності на основі ефективного розвитку всіх секторів економіки та формування адекватної їх робочої сили; на створення умов для зростання рівня доходів за рахунок високопродуктивної праці, а також підтримання доходів і професійну переорієнтацію безробітних та незайнятих громадян. Під соціальним захистом інших верств населення розуміють форми і методи матеріальної допомоги, спрямовані на забезпечення підвищення якості життя, соціальну та

психологічну адаптацію їх в суспільстві. На початковому етапі свого формування та розвитку соціальний захист поширювався на найбільш бідні категорії населення і здійснювався через систему соціальної допомоги.

Нині в розвинених країнах страхові та бюджетно-податкові механізми державного регулювання політики розподілу доходів і соціального захисту охоплюють переважну частину населення та забезпечують його базову соціально-економічну безпеку. У більшості з цих країн через держбюджет перерозподіляється від 1/3 (США, Японія) до 1/2 (Франція, Італія) ВВП. На частку соціальних витрат держави в США припадає більше 20% ВВП, у західноєвропейських країнах - близько 30 %. Отже, можна зробити висновок, що частка державного бюджету України у ВВП має бути поступово доведена до 28-30%. Це дасть змогу істотно підняти державні витрати на соціальний розвиток і підтримку незаможної частини населення, боротися з бідністю, особливо на селі, активізувати інвестиційну діяльність держави на користь підтримки відсталих регіонів.

Не менш важливий напрям державної політики соціального захисту обумовлений роллю держави в забезпеченні виробництва й споживання соціально значимих благ галузей нематеріальної сфери (освіти, охорони здоров'я, культури). Послуги цих галузей не тільки мають самостійну цінність для безпосередніх споживачів, але й надають соціальний вигаши і для суспільства в цілому, представляючи собою інвестиції в людський фактор, аналогічні вкладенням у матеріальну базу.

Необхідність посилення соціальної спрямованості сучасних економічних систем вимагає розробки нових механізмів забезпечення базової захищеності населення, що сприяють росту конкурентоспроможності і єднанню суспільства. Відповіддю на цей виклик стали зростання ролі держави як стратега, що визначає пріоритети і напрямки розвитку; становлення поряд з ринковим великого некомерційного сектора; соціалізація бізнесу, що перебирає на себе значну частину функцій щодо розвитку працівників.

Відбувається переосмислення соціальних функцій держави. Перерозподіл через бюджет більшої або меншої частки ВВП на користь нужденних верств населення набув підпорядкованого значення. Ключова ж функція держави як суб'єкта соціального захисту нині полягає у формуванні соціально-економічного середовища, сприятливого для активної самореалізації кожного члена суспільства у власне економічній сфері, що гарантує достатній рівень стабільності і можливості розвитку. Яскравий соціальний аспект мають антимонопольна політика, підтримка дрібного і середнього бізнесу, програми збалансованого розвитку територій, створення сприятливого інвестиційного клімату. Максимальне навантаження отримала політика зайнятості і політика заробітної плати, розробка і здійснення програм на ринку праці з подолання безробіття та стимулювання попиту на робочу силу, а також збалансовані системи соціального страхування від безробіття. Страхування безробіття

відповідає ідеології трудових відносин ринку, де найм робочої сили обумовлений ризиком втрати робочого місця. Таке страхування є компенсацією цього об'єктивного ризику за рахунок надання зароблених, а не дарованих державою гарантій працівникам, включеним у страхову систему, і тим самим зміцнює зв'язок праці й капіталу, служить цілям підтримки суспільного миру та злагоди. Отже, система соціального страхування стає важливим чинником переходу до ефективної зайнятості і формування цивілізованого ринку праці, а отже, сприяє створенню умов життя, гідних людського існування.

Таким чином, у функції держави входять і безпосередня реалізація заходів для розвитку людського потенціалу, і загальне регулювання соціальних параметрів економічного процесу. Основні напрями такого регулювання – законодавчий захист працівника як більш слабкого партнера трудових відносин; активна політика зайнятості, що стимулює створення і поліпшення якості робочих місць; встановлення державного мінімуму оплати праці, яка б забезпечувала виконання її основних функцій.

Література

1. Надання соціальної допомоги населенню в Україні: збірник законодавчих актів. – Київ, 2012. – 406 с

2. Мальований, М.І. Форми соціального захисту населення [Текст] / М.І. Мальований // Матеріали всеукраїнської заочної наукової конференції «Актуальні питання сучасної економіки». – Умань : Видавець «Сочінський», 2011. – Ч. 2. – 216 с.

3. Вакуленко, В. М. Соціальний захист населення України [Текст] : [Навч. Посіб.] / за аг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого // К. : Вид-во НАДУ; Вид-во «Фенікс», 2010. – 212 с.

Ивашкевич Мария

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н., доцент Макеенко Г.И.

Белорусский государственный экономический университет

г. Минск, Беларусь

ПРЕДПОСЫЛКИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ НЕОБХОДИМОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ АУДИТА ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

За последние десятилетия бухгалтерская отчетность превратилась в основной источник информации, на основе которого возможно оценить финансовое и имущественное положение экономических субъектов, финансовые результаты их деятельности. В этих обстоятельствах аудит финансовой отчетности выступает одним из важнейших инструментов, способствующих выявлению качества бухгалтерской отчетности, ее полноты и достоверности.

В большинстве случаев акционеры полагаются на квалификацию аудитора, его компетентность и объективность.

Следует также отметить, что политика западных банков не предусматривает выдачу кредита клиентам, не имеющим проверенную аудиторами бухгалтерскую отчетность, а привлечение капитала у таких организаций вызывает большие трудности. Поэтому проведение аудита финансовой отчетности является принципиально важным моментом, а заключение аудитора является гарантом достоверности данных.

В соответствии с Законом Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12 июля 2013 г. № 56-3 под аудитом бухгалтерской (финансовой) отчетности понимается аудиторская услуга по независимой оценке бухгалтерской (финансовой) отчетности аудируемого лица, в том числе составленной в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности и их Разъяснениями или законодательством других государств, в целях выражения аудиторского мнения о ее достоверности [1].

Однако недостаточно проверять отчетность только на соответствие нормативным документам, регулирующим правила ведения бухгалтерского учета и подготовки отчетности. Необходимо также установить, будут ли обеспечивать способы отражения объектов бухгалтерского учета для данной организации достоверность их отражения в бухгалтерской отчетности. В ходе проверки аудитор обязан определить отрицательно влияющие на достоверность бухгалтерской отчетности способы ведения бухгалтерского учета, выбранные организацией.

Бухгалтерская отчетность экономического субъекта, предоставляемая пользователям, может быть признана достоверной, если формирование показателей бухгалтерской отчетности во всех существенных аспектах

соответствует нормативным актам, регулирующим бухгалтерский учет и бухгалтерскую отчетность [2, с. 404].

В Законе Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12 июля 2013 г. № 56-З обязательному аудиту подлежит годовая бухгалтерская (финансовая) отчетность, составленная в соответствии с МСФО, если обязанность составления такой отчетности установлена законодательными актами Республики Беларусь [1].

Случаи проведения обязательного аудита в Российской Федерации отражены в Федеральном законе Российской Федерации «Об аудиторской деятельности» от 30 декабря 2008 года № 307-ФЗ [3].

Сравнивая условия проведения обязательного аудита в белорусском и российском законодательствах, можно сделать вывод, что предприятия, не попадающие под обязательный аудит по объёму выручки в Российской Федерации, могут при прочих равных условиях быть проверенными в Республике Беларусь.

Для предоставления пользователям бухгалтерской отчетности достаточно достоверной информации о деятельности соответствующих организаций, необходимо совершенствовать национальные стандарты бухгалтерского учета, методику проведения аудиторских проверок достоверности бухгалтерской отчетности, а также важно обеспечить четкое распределение полномочий между государственными органами, регулирующими аудиторскую деятельность, и общественными организациями, что, в свою очередь, требует всестороннего изучения международного опыта [4, с. 20].

Следовательно, проведение аудита финансовой отчетности имеет целый ряд преимуществ:

- возможность избежать споров между партнерами благодаря квалифицированной помощи аудитора в решении различных проблем;
- упрощение отношений с налоговыми органами, так как проверенная аудитором финансовая отчетность вызывает большее доверие;
- упрощение процедуры привлечения нового партнера благодаря предоставляющейся возможности изучить выводы аудитора о финансовом состоянии компании.

Литература

1. Об аудиторской деятельности: Закон Республики Беларусь, 12 июля 2013 г., № 56-З // Консультант Плюс: Беларусь. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2016.
2. Ларионов, А.Д. Бухгалтерская финансовая отчетность: учеб. Пособие [Текст] / А.Д. Ларионов, Н.Н. Карзаева, А.И. Нечитайло; под ред. А.Д. Ларионова. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 208 с.
3. Об аудиторской деятельности: Федеральный закон Российской Федерации

Федерации, 30 декабря 2008 г., № 307-ФЗ [Текст] // Консультант Плюс: Версия Проф. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр». – М., 2016.

4. Жарылгасова, Б.Т. Международные стандарты аудита: учебное пособие [Текст] / Б.Т. Жарылгасова, А.Е. Суглобов. – 4-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2008. – 400 с.

Гльїн Валерій

д.е.н., доцент

Державний економіко-технологічний університет транспорту
м. Київ

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ

Конкуренція як соціально-економічна категорія виражає відносини суперництва між усіма учасниками ринку та членами суспільства з приводу раціонального виробництва, розподілу, обміну і споживання життєвих благ. Основу конкурентних відносин становить свобода вибору, що реалізується у формі прагнення кожного одержувати для себе особисто грошовий дохід.

Роль і значення конкуренції акумулюється у таких функціях:

- регулювання руху капіталу, де очікується найвищий ефект;
- оптимальний розподіл і раціональне використання ресурсів;
- мотивація підприємницької діяльності прибутком;
- санація (банкрутство) у разі несприймання продукції на ринку;
- найповніше задоволення потреб споживачів внаслідок структурно збалансованого ведення господарства [1].

Становлення конкуренції зумовлене виникненням простого товарного виробництва, що являє собою форму організації економіки, за якої задоволення потреб опосередковується обміном на ринку результатами господарської діяльності відокремлених товаровиробників на основі суспільного поділу праці, приватної власності, грошей і обігу [2]. Ринкові відносини, що сформувалися, утворили єдність з відносинами конкуренції, без якої повноцінний ринок практично неможливий. Конкуренція стає важливою рушійною силою розвитку економічної системи, складником її господарського механізму, а конкурентне господарювання - ефективним стимулятором економіки, найбільш дієвим механізмом ринкової рівноваги. Економічне суперництво впливає на рівень індивідуальних витрат виробництва будь-якого товару, зводячи їх до суспільно

необхідних витрат, які й визначають рівноважну ринкову ціну товару [3].

В умовах розвиненого, постійно прогресуючого товарного виробництва конкуренцію визнають об'єктивним економічним законом, який виражає внутрішньо необхідні, сталі, суттєві, опосередковані ринком господарські зв'язки, примусовою зовнішньою силою для діяльності товаровиробників та дії інших економічних законів. З розвитком міжнародних економічних відносин і співробітництва товарне виробництво набуло всесвітнього характеру, стало глобальним.

Таким чином, конкуренція трактується як економічне суперництво і боротьба між товаровиробниками та продавцями товарів і послуг за найвигідніші умови їх виробництва і збуту, як рушійна сила розвитку економічної системи і компонента її господарського механізму. Цей об'єктивний економічний закон розвиненого товарного виробництва спрямовує на впровадження нових технологій виробництва, підвищення продуктивності праці, зростання масштабів виробництва, регулювання пропорцій суспільного виробництва, цінової політики, обмеження доступу на ринок неякісних і морально застарілих товарів.

Література

1. Семюелсон, Пол А. Мікроекономіка : [пер. з англ.] [Текст] / Пол А. Семюелсон, Вільям Д. Нордгауз. – К. : Основи, 1998. – 676 с.
2. Антонюк, Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації [Текст] / Л. Л. Антонюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 275 с.
3. Ільїн В. Ю. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: питання методології [Текст] / В. Ю. Ільїн // Вісник Сумського національного аграрного університету: наук.-метод. журн. – Суми. Серія, Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 4 (63).– С. 108-111.

Ільїна Олена
аспірант

Луганський національний аграрний університет
м. Харків

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Конкурентоспроможність України, як і будь-якої іншої держави, забезпечується інвестиційною привабливістю, та навпаки, інвестиційно-приваблива країна завжди буде конкурентоспроможною, оскільки матиме можливість поповнювати свої фінансові ресурси, за необхідності, за допомогою вкладень інвесторів в його діяльність.

Крім того, формування інвестиційної привабливості аграрного підприємства необхідно для: забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції та підвищення її якості; структурної перебудови виробництва; створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємств; вирішення соціальних проблем; інвестиції необхідні для забезпечення ефективного функціонування аграрних підприємств, їх стабільного стану [1].

Проте, щоб аграрне підприємство було інвестиційно-привабливим, воно, перш за все, повинно мати корпоративну форму власності, стабільне зростання показників діяльності та високий рівень корпоративного управління, що виражається, зокрема, через вартість акцій, динаміку її зростання [2]. На жаль, вітчизняні аграрні підприємства частіше за все не відповідають даним вимогам, відчуваючи постійний брак власних фінансових ресурсів та працюють із застарілими потужностями, що значно погіршує інвестиційний потенціал аграрного підприємства для інвесторів [3].

Це означає, що на даному етапі розвитку України питання залучення інвестицій в аграрне виробництво є надзвичайно важливим. Саме тому питання інвестиційної привабливості вітчизняних аграрних підприємств дедалі стає все більш актуальним.

Серед розмаїття тлумачень дефініції «інвестиційна привабливість» та з урахуванням мети дослідження, ми пропонуємо розглядати інвестиційну привабливість аграрного підприємства як сукупність факторів, аналіз яких вказує на можливість вкладання коштів в аграрне виробництво та отримання певного ефекту. Якщо ж говорити предметно, про аграрне виробництво, то можна сказати, що інвестиційна привабливість аграрних підприємств – це інтегральна характеристика їх з позиції перспектив розвитку, обсягу та можливостей збуту продукції, ефективності використання активів та їх ліквідності, стану платоспроможності і фінансової стійкості. У вузькому розумінні інвестиційну привабливість аграрного підприємства можна охарактеризувати як доцільність вкладення в підприємство вільних грошових

коштів.

Визначення інвестиційної привабливості аграрного підприємства потребує особливої уваги щодо оточення підприємства, яке розташоване в певному адміністративно-територіальному регіоні країни. Схематично вплив умов на інвестиційну привабливість аграрного підприємства наведено на рисунку 1.

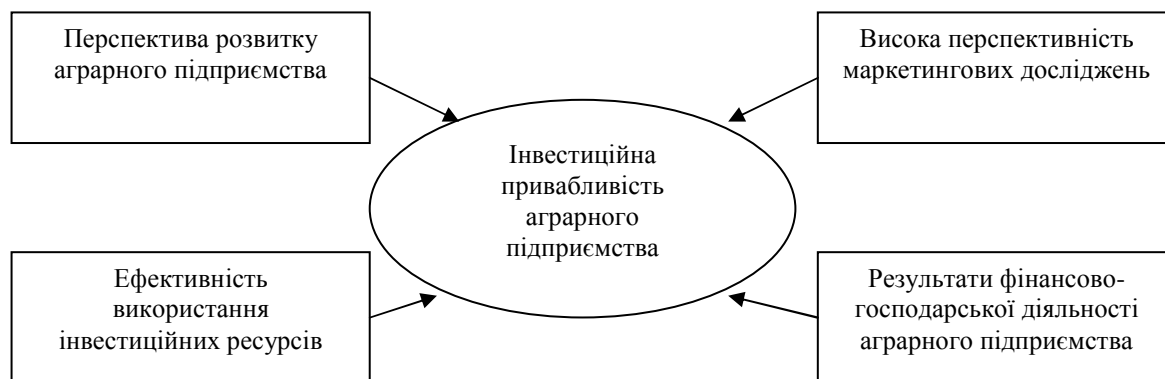

Рис. 1. Схема впливу умов на привабливість аграрного підприємства

Аграрне підприємство - це соціально-економічна система, яка постійно змінюється, розвивається та вдосконалюється. Перспективи діяльності аграрних підприємств в Україні, їх виробнича стратегія обмежені як внутрішнім, так і зовнішнім середовищем, законодавчим простором, що пов'язано з економічною ситуацією, станом розвитку ринкової інфраструктури та ін. Стан справ у аграрному виробництві України, економіки в цілому свідчить про високий рівень впливу ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру відносно всіх потенційних об'єктів інвестування.

Таким чином, інвестори, а особливо іноземні, прагнуть мати інформацію про умови, які впливають на формування інвестиційної привабливості аграрного підприємства. Наявність повної інформації про галузь, регіон та, особливо, умови господарювання суттєво впливають на показники привабливості аграрного підприємства. Виходячи з цього, аграрне підприємство - це об'єкт, в який вкладаються кошти інвестором, чия привабливість повинна визначатися обов'язково на всіх її рівнях. Досвід роботи з вітчизняними та іноземними інвесторами свідчить, що стратегічного інвестора завжди буде цікавити привабливе аграрне підприємство в інвестиційно-привабливій галузі та привабливому регіоні. За інших рівних умов інвестор не буде вкладати кошти у аграрне підприємство, яке належить до галузі кризового стану, або розташоване в непривабливому регіоні.

Література

1. Буднікова, Ю.В. Інвестиційна привабливість підприємства та фактори впливу на неї [Текст] / Ю.В. Буднікова // Інноваційна економіка. – С. 194-197.
2. Калишенко, В.О. Аналіз методичних підходів до оцінки інвестиційної

привабливості підприємств. / В.О. Калишенко, В.В. Швадченко – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65704.doc.htm

3. Ільїн, В. Ю. Вплив інновацій на конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств в умовах глобалізації [Текст] / В. Ю. Ільїн // Часопис економічних реформ. Наук.-виробн. журн. – 2015. - №1(17). – С. 84-88.

Канівець Олена
старший викладач
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

ЗАХОДИ ЩОДО БОРОТЬБИ З ДИФЛЯЦІЄЮ ҐРУНТІВ

Порушення ґрунтів є складним комплексом антропогенних і природних процесів зміни фізико – хімічних та механічних характеристик ґрунту. Як правило, першопричиною порушення ґрунтів є процеси, ініційовані діяльністю людини, а також вплив природних чинників.

Внаслідок нераціонального використання земель, а також при інтенсивному впливі вітру, води відбувається повне або часткове руйнування гумусового шару ґрунту, що призводить не тільки до появи ярів і глибоких вибоїн, але і значного зниження родючості. Щоб уникнути серйозних наслідків, необхідно своєчасно проводити захист ґрунтів від ерозії і усувати пошкодження по мірі їх появи. Комплекс заходів щодо запобігання й ослаблення дефляції ґрунтів включає організаційно-господарські, агротехнічні і лісомеліоративні прийоми боротьби [1].

Організаційно-господарські заходи включають раціональний розподіл земельних угідь. У результаті детального обстеження виділяють площі пісків, що розвіваються, вітроударні схили і підвищені ділянки місцевості, де сильно розвинуті процеси дефляції. Такі території доцільно засіяти багаторічними травами чи відвести під посадку лісових і садово-ягідних насаджень. Запобігання вітрової ерозії сприяють ґрунтозахисні сівозміни і смугове землеробство. При нарізці полів сівозміни довгі сторони варто орієнтувати поперек активних ерозійних вітрів. Це особливо важливо, якщо надалі по межах полів планують посадку лісосмуг.

Агротехнічні заходи щодо боротьби з дефляцією ґрунтів передбачають

безполицевий обробіток ґрунту, що дозволяє зберегти на поверхні полів до 85% стерні й інших рослинних залишків. У зимовий час стерня захищає поле від дефляції і сприяє рівномірному розподілу снігу, більш швидкому розвитку сходів і їхній стійкості до впливу вітру.

На землях, підданих вітровій ерозії, чисті пари заміняють зайнятими, сидеральними і кулісними. Куліси з високостебельних рослин охороняють ґрунт від видування навесні і влітку, а взимку сприяють снігозатриманню. Силу вітру послабляє смугове розміщення культур, коли чергуються однолітні культури зі смугами багаторічних трав. Смуги розташовують перпендикулярно до активних вітрів. Ширина смуг залежить від ступеня схильності ґрунтів до ерозії та конкретних природних умов даної місцевості [2].

Важлива роль у підвищенні протиерозійної стійкості належить структуроутворенню. Поряд зі своєчасним обробітком, яка щадить ґрунт посівами багаторічних трав, для оструктурювання ґрунтів у останні роки стали застосовувати полімери-структуроутворювачі. Особливо ефективні вони на легких ґрунтах.

Лісомеліорація – важлива ланка в боротьбі з дефляцією. Розміщення лісосмуг на полях роблять з урахуванням напрямку активних ерозійних вітрів і при ретельному обліку характеру рельєфу і ґрунтового покриву. Смуги розташовують у вигляді кліток. Дорослі 20-30-літні лісосмуги захищають 30-40-кратну територію. Лісосмуги не тільки захищають ґрунт від ерозії, але й створюють більш сприятливий мікроклімат і забезпечують збільшення врожаю на 3-4 ц/га.

На пасовищах вітрова ерозія виникає від вибивання дерну худобою. На розбитих пісках необхідно заборонити випас худоби, влаштовувати скотопрогони і засівати ділянки цінними кормовими травами. Для запобігання вибиванню варто періодично виділяти ділянки зі збідненим і засміченим травостоєм для відпочинку і підсіву кормових трав. Бажано обводнювати пасовища і створювати лісосмуги – "парасолі" для запобігання перегріву і буранів.

У районах поширення вітрової ерозії застосовують ґрунтозахисні сівозміни, розміщують смугами посіви й пари, висівають буферні смуги з багаторічних трав, проводять снігозатримання, безвідвальний обробіток ґрунту із залишенням стерні на поверхні полів, залуження еродованих земель, з успіхом застосовують мульчування ґрунтів. Істотне значення для боротьби з вітровою ерозією має поліпшення структури ґрунту.

Для охорони ґрунтів від вітрової ерозії останнім часом застосовують і хімічні методи, які полягають у захисті поверхневого шару спеціальними хімічними речовинами [3].

Таким чином, заходи щодо боротьби з дефляцією ґрунтів полягають у втіленні в життя науково обґрунтованої системи організаційно-господарських, агротехнічних та лісомеліоративних заходів, спрямованих на раціональне використання земельних ресурсів, збереження й підвищення родючості ґрунтів.

Література

1. Булигін, С.Ю. Формування екологічно сталих агроландшафтів: Навчальний посібник [Текст] / К.: Урожай, 2005.
2. Грабак, Н.Х. Основи ведення сільського господарства та охорона земель [Текст] : Навчальний посібник – 2-е видання – К.: ВД «Професіонал», 2006.
3. Джигирей, В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навчальний посібник [Текст] / К.: Знання, 2006.

Карзаева Наталья

д.э.н., профессор, заведующий кафедрой
РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева
г. Москва, Россия

ЦЕЛИ СИСТЕМЫ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА

Эффективность функционирования хозяйствующего субъекта зависит от многих условий и факторов, в составе которых особое место занимает система контроля, включая внутренний. Контрольная деятельность не создает добавленную стоимость, но предполагает дополнительные для предприятия затраты, которые отвлекают финансовые и интеллектуальные ресурсы из производственного процесса. Данное обстоятельство обуславливает применение принципа рациональности, как при создании, так и функционировании системы внутреннего контроля. Реализация принципа рациональности возможна при четком определении целей и задач данной системы, которые, в свою очередь, позволяют сформировать состав контрольных инструментов.

Анализ сформулированных специалистами России целей системы внутреннего контроля позволяет выделить в их составе четыре группы. Первая группа объединяет цели под общим направлением обеспечения соблюдения норм законодательства и требований локальных регламентов хозяйствующих субъектов. Во вторую группу можно включить все множество целей, связанных с обеспечением сохранности ресурсов хозяйствующих субъектов и/или достижением эффективности их использования. Третья группа включает цели обеспечения эффективности всех видов деятельности, осуществляемых организациями (производственной, коммерческой, финансовой,

инвестиционной и т.д.). В четвертую группу следует отнести цели, связанные с предоставлением, принимающим управленческие решения, лицам достоверной информации. Пятую группу составляют определения, которые отличаются разнообразием и не могут быть отнесены ни к одной из первых групп. Например, в данную группу можно отнести такие цели как «создание предпосылок защиты...от рисков» [5], «информационное обеспечение системы управления для получения возможности принятия эффективных решений» [3].

Согласно п. 41 Федерального Правила (Стандарта) аудиторской деятельности № 8 «Понимание деятельности аудируемого лица, среды, в которой она осуществляется, и оценка рисков существенного искажения аудируемой финансовой (бухгалтерской) отчетности» «система внутреннего контроля представляет собой процесс, организованный и осуществляемый... для того чтобы обеспечить достаточную уверенность в достижении целей с точки зрения надежности финансовой (бухгалтерской) отчетности, эффективности и результативности хозяйственных операций и соответствия деятельности аудируемого лица нормативным правовым актам» [2]. В качестве основной цели системы внутреннего контроля в данном случае определено обеспечение уверенности в достижении целей функционирования хозяйствующего субъекта, в частности, ее эффективности, достоверности формируемой информации, соответствии выполняемых функций персонала законодательным и нормативным актам, их регламентирующим. Данной точки зрения придерживались ранее и мы [4]. И в данном случае очевидна вспомогательная роль контрольных функций деятельности основных подразделений хозяйствующего субъекта.

В соответствии с МСА (ISA) 315 «Выявление и оценка рисков существенного искажения через изучение деятельности и окружения организации» «внутренний контроль разрабатывается, внедряется и поддерживается в целях противодействия выявленным коммерческим рискам, которые ставят под угрозу достижение любых целей организации, касающихся: достоверности финансовой отчетности; эффективности и результативности ее деятельности; соблюдения действующих законов и нормативных актов» [1]. В данной трактовке цели системы внутреннего контроля, как противодействия выявленным рискам деятельности хозяйствующего субъекта, ей отводится активная роль выявления угроз и соответственно рисков.

Однако в целях распределения функционала и координации деятельности необходимо в качестве главной цели системы внутреннего контроля признать выявление внутренних угроз достижения целей функционирования хозяйствующего субъекта, определенных его руководством и собственниками.

Литература

1. МСА (ISA) 315 «Выявление и оценка рисков существенного искажения через изучение деятельности и окружения организации» [Текст] [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mf.gov.md> (дата обращения: 03.12.2016). –

Название с экрана.

2. Постановление Правительства РФ от 23.09.2002 № 696 «Об утверждении федеральных правил (стандартов) аудиторской деятельности» [Текст] / Консультант Плюс. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.consultant.ru> (дата обращения: 03.12.2016). – Название с экрана.

3. Бурцев, В.В. Внутренний контроль: основные понятия и организация проведения / В.В. Бурцев // Менеджмент организации в России и за рубежом. – 2014. - № 2. - [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.klerk.ru/boss/articles/6641/> (дата обращения: 03.12.2016). – Название с экрана.

4. Карзаева, Н.Н. Организация системы внутреннего контроля за ведением бухгалтерского учета и составлением бухгалтерской отчетности [Текст] / Н.Н. Карзаева // Бухучет в сельском хозяйстве – 2013. - № 10. – С. 65 – 77.

5. Серебрякова, Т.Ю. Влияние отраслевых особенностей кооперативного сектора экономики на определение целей функционирования системы внутреннего контроля [Текст] / Т.Ю. Серебрякова, В.А. Максимов // Экономика и современный менеджмент: теория и практика. 2014. - № 34. – С. 156-160.

Карикова Елена

слушатель магистратуры

Научный руководитель: к.э.н. Захорошко С.С.

УО «Гродненский государственный аграрный университет»

г. Гродно, Республика Беларусь

НАПРАВЛЕНИЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА САХАРНОЙ СВЕКЛЫ

После Великой Октябрьской социалистической революции в Беларуси не осталось ни одного действующего сахарного завода. Для восстановления промышленного свеклосеяния, удовлетворяющего, требованиям промышленности начали проводить полевые опыты, их результаты позволили установить, что культура со стороны почвы и климата не встречает препятствий [1]. Биоклиматический потенциал, Беларуси (интегральный показатель продуктивности природных условий) оценивается в 100-121 балл. Сахарная свекла характеризуется высоким потреблением питательных веществ, тепла, света, влаги и очень требовательна к условиям произрастания, поэтому

очень важно строгое соблюдение принятой технологии возделывания сахарной свеклы. Благоприятными для выращивания сахарной свеклы являются хорошо аэрируемые, богатые гумусом суглинистые почвы, обладающие высокой влагоемкостью и воздухопроницаемостью. Наилучшими возможностями для свеклосеяния в республике обладают Минская и Гродненская области [2]. В Беларуси общая площадь занимаемая под посевы сахарной свеклы около 102,7 тысяч гектаров: в Гродненской 35,9 тыс. га, Минской 39,6 тыс. га, Брестской 22,9 тыс. га и Могилевской 4,3 тыс. га. Площади посевов сахарной свеклы в фермерских хозяйствах совсем незначительны.

Объемы посевных площадей сахарной свеклы постоянно увеличивались с 2011 по 2014 год на 5,3 тыс. га. (5,3%). Больше всех увеличила свои площади Гродненская область на 4,1 тыс. га (11,7%), в то время как Брестская область уменьшила на 0,3 тыс. га (1,3%), Минская область и Могилевская расширили посевные площади на 1 (2,7%) и 0,5 тыс. га (10%) соответственно. Но уже в 2015 размер посевных площадей занятых под производство сахарной свеклы снизился на 3,1 тыс. га по отношению к 2014 году. В целом же с 2011 по 2015 год посевная площадь сахарной свеклы увеличилась на 2,2% (рис. 1).

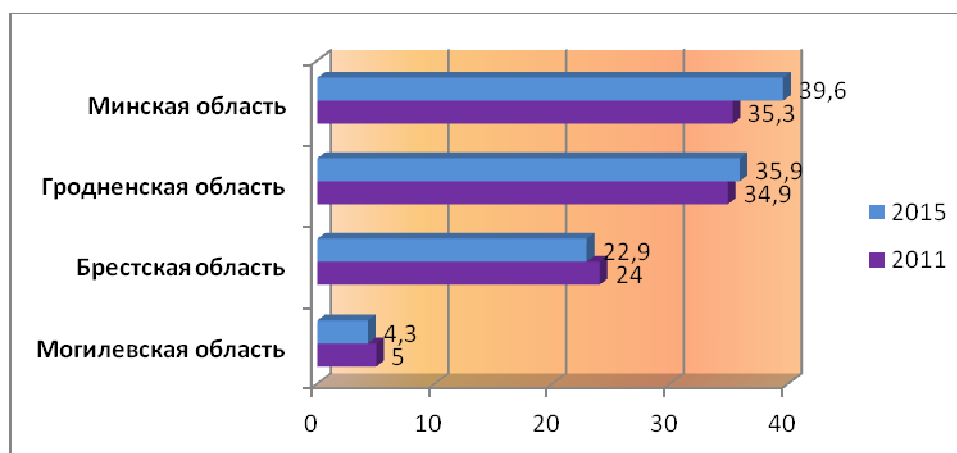

Рис. 1. Посевная площадь сахарной свеклы в 2011 -2015 году по областям тыс. га

По эффективности возделывания свекла занимает третье место в республике в сельском хозяйстве среди рапса и овощей открытого грунта. Сахарная свекла – очень затратная культура, но в то же время и очень прибыльная. При урожайности корнеплодов не меньше чем 350 ц/га производство сахарной свеклы становится рентабельным.

В основном производство сахарной свеклы сосредоточено в Гродненской (44%), Минской (32%), и Брестской областях (21%). Средняя урожайность по республике с 2011 по 2015 год составила 433,8 ц с 1 га. С 2011 по 2014 год ее показатели выросли на 9 ц с 1 га (2%), но в 2015 году урожайность снизилась на 28,7% по отношению к 2014 году [3]. Это в основном связано с погодными

условиями 2015 года.

Основной показатель, характеризующий деятельность свеклосеющих хозяйств – валовый сбор сахарной свеклы. От него зависит объем реализации сырья и уровень рентабельности производства. Валовый сбор с 2011 по 2014 год увеличился на 7%, но в 2015 снизился по отношению к 2014 году на 31,3%. Если рассматривать этот показатель в динамике, то можно увидеть, что рост валового сбора за рассматриваемые годы, происходит в основном за счет увеличения площадей, а не урожайности (рис. 2).

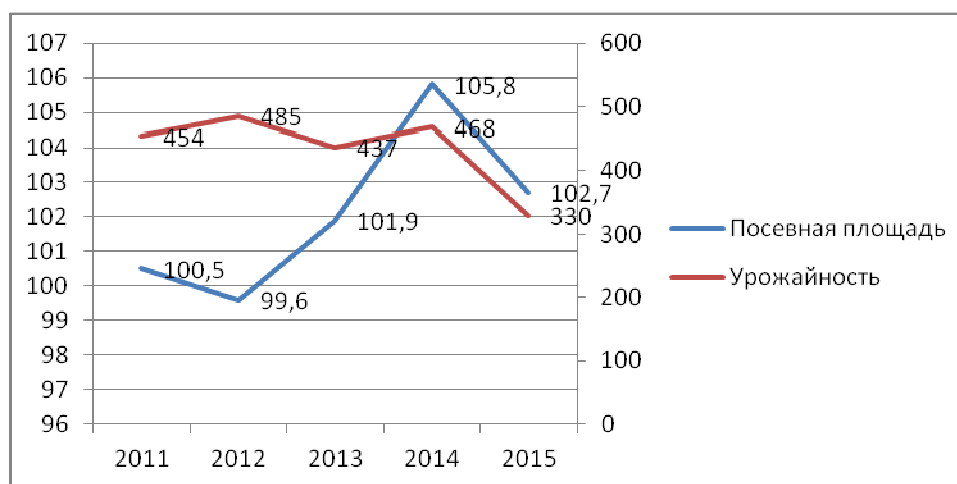

Рис. 2. Динамика показателей производства сахарной свеклы в Беларуси

Поэтому для более интенсивного пути развития производства сахарной свеклы основными направлениями могут стать:

1. Повышение урожайности с учетом природно-климатических условий.
2. Оптимизация сырьевой зоны перерабатывающих предприятий.
3. Сокращение потерь при транспортировке и хранении сахарной свеклы.
4. Выбор качественного семенного материала, своевременная обработка почвы, точные сроки высева семян, уход за посевами, уборка и т.п.

Литература

1. Вострухин, Н.П. Сахарная свекла: НПЦ НАН РБ по земледелию, Опытная научная станция по сахарной свекле [Текст] . - Минск : Минская фабрика цветной печати, 2011. - 366 с.

2. Сахарная отрасль 2015 [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.uniter.by/upload/Sugar%20industry_report.pdf. – Дата доступа: 04.12.2016.

3. Национальный статистический комитет Республики Беларусь [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/realny-sector-ekonomiki/selskoe-hozyaistvo>. - Дата доступа: 04.12.2016.

Качмар Оксана

к.е.н., доцент

Тернова Світлана

слухач магістратури

ВП НУБІП України «Бережанський агротехнічний інститут
м. Бережани

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗВІТНОСТІ

Прийняття правильного і своєчасного управлінського рішення є головною передумовою ефективності діяльності будь-якого підприємства. Задля цього, керівник відповідного рівня, повинен отримати чітку, повну і необхідну інформацію у вигляді, придатному для сприйняття. Саме таким вимогам повинна відповідати звітність, яка складається. У зв'язку з тим, що звітність різниться між собою за об'єктами дослідження, її розділяють за видами. Всі види звітності є взаємозв'язаними між собою: вони використовують спільну інформаційну базу, на основі звітності одного виду може формуватись звітність іншого виду тощо. Однак досі чіткого регламентування структури звітності підприємства немає як в законодавчій базі, так і серед думок науковців.

У вітчизняній і зарубіжній обліково-економічній літературі виділяють два підходи до визначення сутності звітності: обліковий і статистичний. Досі між науковцями тривають дискусії стосовно того, чи є звітність елементом методу бухгалтерського обліку, чи все ж таки - однією з форм статистичного спостереження [1, с. 104].

Питання визнання науковцями єдиної дефініції «звітності» є досить важливим, оскільки якість, своєчасність і повнота звітних показників багато в чому залежать від правильного розуміння сутності даного поняття та його інформаційного змісту.

Ще в 1988 році проф. В.Ф. Палій і проф. Я.В. Соколов писали: «Звітність виконує важливу функціональну роль в системі економічної інформації. Вона інтегрує інформацію всіх видів обліку, забезпечує зв'язок і порівняння планових, нормативних і облікових даних. ...є засобом управління господарством і одночасно методом узагальнення і представлення інформації про господарську діяльність» [2, с. 218-220].

З цього приводу проф. Ф.Ф. Бутинець зазначає, що: «Сукупність показників звітності є вихідною обліковою інформацією, що дозволяє:

- встановити стратегію, мету та результати діяльності підприємства, оцінити можливості, які підприємство має і які при цьому для нього відкриваються;
- приймати своєчасні та обґрунтовані управлінські рішення;
- координувати дії розрізнених структурних підрозділів, спрямовуючи їх

зусилля на досягнення поставлених цілей" [3, с. 9].

Аналізуючи наведені в обліково-економічній літературі визначення, слід зазначити, що більшість авторів при визначенні сутності терміну «звітність» використовують такі поняття, як система (сукупність) показників, відомостей, даних, форм, звітів, спосіб узагальнення, процес, форма спостереження та ін.

Так, П.В. Хомин підкреслює, що «звітність є самостійною системою подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту і в жодному разі не може вважатись складовим елементом (прийомом) бухгалтерського обліку» [4, с. 9].

Напротивагу зазначеному вище, у літературі зі статистики одностайно наголошується на тому, що звітність є однією з організаційних форм статистичного спостереження.

Вважаємо недоцільним відносити звітність лише до елементів методу бухгалтерського обліку або форми статистичного спостереження. При веденні бухгалтерського обліку звітність виступає невід'ємним елементом його методу, оскільки вона забезпечує виконання завдань і функцій обліку щодо задоволення інформаційних потреб зацікавлених користувачів. Тобто забезпечує узагальнення облікової інформації щодо стану та результатів всіх напрямів діяльності підприємства за звітний період у системі підсумкових показників для її надання заінтересованим користувачам. А при здійсненні статистичного дослідження звітність є основною формою (джерелом інформації) статистичного спостереження.

Отже, звітність є досить різносторонньою категорією, тому серед науковців існують суперечності щодо її сутності. Основним завданням складання звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації щодо всіх напрямів діяльності підприємства для ефективного прийняття відповідних рішень.

Література

1. Іваненко, В.О. Звітність як елемент методу бухгалтерського обліку та форма статистичного спостереження [Текст] / В.О.Іваненко// Вісник ЖДТУ. - 2010. - № 2(52). – С. 104-112.
2. Палий, В.Ф. Теория бухгалтерского учета: [учебник] [Текст] / В.Ф. Палий, Я.В. Соколов. - [2-е изд., перераб. и доп.]. - М.: "Финансы и статистика", 1988.- 279 с.
3. Звітність підприємства: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] [Текст] / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця та Н.А.Остап'юк. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 428 с.
4. Хомин, П.Я. Формування звітності в підсистемах фінансового, управлінського податкового обліку: монографія [Текст] / П.Я. Хомин. - Тернопіль: Економічна думка, 2004.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

Кернасюк Юрій

к.е.н., с.н.с.

Кіровоградська ДСГДС НААН
м. Кропивницький

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Розвиток сільськогосподарського виробництва в Україні за умов глобальних кліматичних змін і економічних зрушень має бути спрямований на вирішення комплексу проблем із забезпечення продовольчої безпеки держави, формування нових екологічно збалансованих і високопродуктивних зональних агроєкосистем, підвищення рівня добробуту мешканців сільських територій та конкурентоспроможності аграрної продукції.

Для розв'язання означених проблем вітчизняними вченими розроблено Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р., де передбачено у якості досягнення мети формування високоєфективної конкурентоспроможної на внутрішньому і зовнішньому ринках галузі економіки, що забезпечує продовольчу безпеку держави, виробництво високоякісної сільськогосподарської продукції в обсягах, достатніх для задоволення потреб населення і переробних галузей, та надійну економічну основу соціально-економічного розвитку українського села [1, с. 7-8].

Прискорення процесів глобалізації і економічної інтеграції вітчизняного аграрного сектору у світову економіку зумовлює необхідність додаткових досліджень теоретичних і методичних питань наукового забезпечення ефективного розвитку сільськогосподарського виробництва, що визначає актуальність їх проведення та практичну значимість.

Метою досліджень є розробка науково-методичного обґрунтування стійкого екологічно безпечного сільськогосподарського виробництва і розвитку сільських територій в степовій зоні України, прогнозування обсягів конкурентоспроможної продукції, потреб його ресурсного забезпечення для збереження продовольчої безпеки, підвищення економічної ефективності та зростання експортного потенціалу галузі.

Як відзначає Ю.О. Лупенко, “вихід сільського господарства на траєкторію сталого економічного зростання залежить від реалізації комплексу заходів, що передбачають максимальне використання та прискорене освоєння сучасних технологій, перехід галузі на інноваційну модель розвитку” [2].

Це потребує зосередження роботи вчених на поглибленому вивченні актуальних проблем розвитку аграрної сфери і їх аналізу у комплексі із системним дослідженням теоретико-методологічних засад організації ефективного ведення сільськогосподарського виробництва на регіональному рівні, а також розробки відповідних моделей з урахуванням наявного ресурсного потенціалу та можливостей використання інноваційних технологій.

На сучасному етапі ринкових відносин аграрна економічна наука має бути залучена до системного дослідження теорії і методології оцінки ефективності використання потенціалу сільськогосподарського виробництва, розробки нових науково-методичних підходів його підвищення на основі формування синергетичних цілей інноваційної, соціальної та екологічної моделі розвитку, що повинно стати найважливішим фактором виходу галузі на шлях забезпечення сталого зростання.

З цієї точки зору В.Я. Месель-Веселяка стверджує, що “ефективність сільськогосподарського виробництва залежить від зовнішніх і внутрішніх факторів. До зовнішніх належать ціновий і податковий механізм, до внутрішніх – забезпечення ефективного рівня господарювання” [3].

Якщо вплив зовнішніх факторів на розвиток сільськогосподарського виробництва досить глибоко вивчений вченими, то стосовно внутрішніх факторів цього однозначно не можна стверджувати. Адже традиційні підходи щодо порівняння різних організаційно-правових форм господарювання не враховують дію специфічних чинників, властивих кожній із них і зональних умов діяльності, що не дозволяє дати адекватну оцінку ефективності їх функціонування та зумовлює необхідність продовження наукових досліджень у цьому напрямку для розробки нової перспективної моделі розвитку галузі.

“Кон’юнктура ринку поглиблює протиріччя між приватними інтересами бізнесу й інтересами суспільства, оскільки виробляється прибутковіша продукція без урахування структури сівозмін, а це в свою чергу впливає на екологію та соціальну сферу сільських територій” [4].

Тому особливого значення сьогодні набуває завдання науково-методичного обґрунтування інноваційної моделі сталого розвитку сільського господарства на зональному рівні з урахуванням впливу природно-кліматичних і економічних умов у взаємодії з основними факторами виробництва – землею, капіталом та працею, а також іншими чинниками зовнішнього і внутрішнього характеру впливу.

Література

1. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на

період до 2020 року [Текст] / Ю. О. Лупенко, В. Я. Месель-Веселяк [та ін.] ; за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка –К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. –182 с.

2. Лупенко, Ю. О. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в аграрній сфері України [Текст] / Ю. О. Лупенко // Економіка АПК. – 2014. – № 12. – С. 5–11.

3. Месель-Веселяк, В. Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації в сільському господарстві [Текст] / В. Я. Месель-Веселяк // Економіка АПК. – 2010. – № 4. – С. 3–17.

4. Ільчук, М. М. Диверсифікація діяльності підприємницьких структур аграрної сфери [Текст] / М. М. Ільчук, С. О. Нікітченко, Є. Ф. Перегуда // Економіка АПК. – 2016. – № 4. – С. 5–12.

Китайчук Тетяна

к.е.н., доцент

Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОНТРОЛЮ ПІДПРИЄМСТВА

Підвищення ефективності бухгалтерського контролю дозволить запобігти зловживанням і порушенням звітно-економічної інформації, усуненню негативних явищ та недопущення їх у майбутньому,

Вагомий внесок у формування теоретичних та організаційно-методичних аспектів бухгалтерського обліку й контролю діяльності підприємств здійснили вітчизняні вчені: М.Т. Білуха, В.П. Бондар, Ф.Ф. Бутинець, Г.Г. Кірейцев, Л.О. Сухарева, Н.М. Малюга, Є.В.Калюга, Н.І. Рубан, В.В. Сопко, В.О.Шевчук, О.І. Ястремський.

Внутрішній контроль тісно пов'язаний із бухгалтерським обліком, який складається із форм, процедур і методів, що дають змогу вести облік майна, джерел його утворення, а також усіх інших фактів господарської діяльності в грошовому вираженні шляхом суцільного, безперервного, документального і взаємопов'язаного їх відображення у відповідних облікових регістрах, а потім – у відповідній звітності. Внутрішній контроль орієнтований і на перевірку бухгалтерського обліку, тобто своєчасності облікових записів за здійсненими операціями, правильністю їх відображення та їх результативністю [1].

Організація бухгалтерського контролю має бути цілісною системою, складовими якої є способів, прийомів і методів, які охоплюють увесь комплекс

контрольних процедур, починаючи з формування інформаційної бази, проведення контрольних дій, та повинна закінчуватись узагальненням результатів контролю.

Суб'єктами бухгалтерського контролю діяльності підприємства є працівники відділу внутрішнього контролю, головний бухгалтер, контролер (як окрема посада без створення відповідного відділу) або уповноважена на те керівництвом підприємства особа.

Саме порушення в організації обліку найчастіше призводять до незаконних витрат, недостач майна, зайвого нарахування платежів до бюджету, лишків необоротних активів, ТМЦ, орендованих основних засобів. Серед порушень цієї групи можна виділити найпоширеніші: списання видатків без підтверджуючих документів, неповне (несвоєчасне) оприбуткування ТМЦ, невідображення окремих господарських операцій.

У першу чергу такого роду порушення пов'язані із прагненням суб'єктів господарювання штучно знизити податкове навантаження. Наслідками таких порушень у бухгалтерському обліку є: здійснення витрат не за цільовим призначенням, завищення кредиторської заборгованості, заниження вартості активів, лишки грошових коштів і матеріальних цінностей, заниження вартості основних засобів і ТМЦ, заниження орендної плати, неповне оприбуткування, зайве нарахування платежів до бюджету.

Інші порушення бухгалтерського обліку: недодержання порядку оформлення бухгалтерських документів; застосування бланків і реєстрів невстановлених форм; невідповідність між даними аналітичного і синтетичного обліку; невідповідність між показниками фінансової звітності; порушення терміну подання авансових звітів; ведення 2 касових книг; ведення 2 Головних книг.

Основна маса порушень цієї групи допускається бухгалтерами виключно з приводу недбалого виконання ними своїх службових обов'язків. Внаслідок чого можуть бути здійснені витрати не за цільовим призначенням. Разом з тим існує гостра проблема в тому, що внутрішній бухгалтерський контроль - доволі часто не виявляє реальних проблем, пов'язаних з фінансовими результатами, підтверджує фальшиву звітність тощо.

Тому доцільно делегувати упорядковані посадові обов'язки між працівниками, котрі беруть участь у формуванні інформації, щодо ведення справ і формування інформації, допоможе уникнути зловживань і крадіжок, а також виявляти випадкові помилки.

Одним із основних важелів досягнення міцної фінансової дисципліни на підприємстві, ефективного попередження порушень і недоліків у веденні бухгалтерського обліку, а у кінцевому результаті – ефективного управління підприємством – є запровадження обов'язкового внутрішнього фінансового контролю на підприємствах усіх форм власності [2].

Удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів з питань

бухгалтерського обліку та фінансової звітності є вирішальним у вирішенні проблеми якісного бухгалтерського обліку та ефективного управління підприємством.

Від належної організації бухгалтерського контролю на підприємстві залежить ефективність роботи працівників, добробут підприємства та можливість виявлення всіх негативних явищ, які заважають працювати.

Таким чином, відсутність та недостатня ефективність функціонування служб внутрішнього контролю можуть стати однією з головних причин зростання ризику, зниження якості управління і, як наслідок, можливості понесення збитків суб'єктом господарювання.

Література

1. Букіта, С.І. Організація внутрішнього контролю на підприємстві / С.І. Букіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/808>.

2. Білуха, М.Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: підручник [Текст] / М.Т. Білуха, М.Г. Дмитренко, Т.В. Микитенко; за ред. проф. М.Т. Білухи. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К.: Українська академія оригінальних ідей, 2006. – 888 с.

Климаш Анастасія
студентка

Науковий керівник: к.е.н. Піменова М.М.
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро

ДЕРЖАВНА ФІНАНSOVA ПОЛІТИКА У СФЕРІ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Мале підприємництво – в умовах сучасних тенденцій глобалізації та модернізації – є ключовим фактором розвитку економіки держави. Тому стає актуальним пошук шляхів удосконалення фінансової політики держави у підтримці малого бізнесу.

Дана тема викликає постійний інтерес з боку науковців. Зокрема питання фінансової політики у сфері малого підприємництва досліджували Яремченко Л.М., Скорик Г.І., Варцаба В.І., Апостолюк О.Ю.

У 2014 році (без урахування діяльності банків, бюджетних установ, тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя

та частини зони проведення антитерористичної операції) у загальній кількості суб'єктів господарювання в Україні, яких налічувалось близько 1,93 млн., 99,1 % 1,9 млн. становлять суб'єкти малого підприємництва [1]. Тобто за цим показником Україна вже досягла загальносвітового рівня. Водночас малими підприємствами сформовано 22% від загального обсягу реалізованої продукції [1], порівняно з відповідним показником європейських країн – 60%.

Державна фінансова політика України у сфері малого підприємництва регулюється цілою низкою законодавчих актів, а зокрема Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва, в Україні», Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва», Концепцією Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки.

Однак велика кількість нормативних документів не свідчить про збільшення капіталовкладень з державного бюджету на розвиток малого бізнесу.

За даними державної статистики України більшою мірою свою діяльність суб'єкти господарювання переважно фінансують самостійно, за рахунок власних коштів підприємств (72,2% до загального обсягу інвестицій). Помітним є невелике збільшення частки коштів державного та місцевих бюджетів у 2015 році в порівнянні із 2014 роком (2,4% і 5,0% до 0,7% і 2,6% відповідно). Проте, вже з I півріччя 2016 року ці показники знову зменшилися і складають 0,7% і 3,2% відповідно. Така динаміка свідчить про необхідність вдосконалення системи фінансової політики і державної підтримки у сфері малого бізнесу.

Дієвість фінансової політики для малого бізнесу можна проаналізувати за показниками фінансових результатів діяльності, які наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Фінансові результати до оподаткування малих підприємств України за 2013-2015рр., млн. грн.

Роки	Фінансовий результат до оподаткування	Підприємства, які одержали прибуток		Підприємства, які одержали збиток	
		у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат	у % до загальної кількості підприємств	фінансовий результат
2013	-25057,9	66,0	39640,9	34,0	64698,8
2014	-175262,4	66,5	49156,1	33,5	224418,5
2015	-111906,0	73,9	95483,0	26,1	207389,0

Джерело [2]

Результати таблиці 2 свідчать, що в загальний фінансовий результат до оподаткування малих підприємств України має від'ємне значення, що вказує на неефективну та збиткову діяльність. У загальній кількості малих підприємств у

2015р. 73,9% отримали прибуток і 26,1% отримали збиток. Такі результати свідчать про незадовільну та недостатню фінансову політику для суб'єктів малого підприємництва України.

Чинником, який ускладнює сталий розвиток малого підприємництва є труднощі отримання кредиту. Банківський кредит малим підприємствам складно отримати внаслідок високих відсоткових ставок та відсутності забезпечення. За період 2012-2015 рр. облікова ставка НБУ зросла з 7,50% до 22,00%, середньозважена ставка за кредитами в національній валюті до 20,20% [4].

Отже, на сьогоднішній день в Україні вже розроблені програми та стратегії розвитку малого підприємництва. Для запровадження дієвої системи державної фінансової політики відносно суб'єктів малого підприємництва необхідно розробити та здійснювати єдину програму розвитку та фінансової підтримки малого бізнесу, де буде визначено комплекс дій держави у даній сфері та встановлені суми необхідних для впровадження коштів, визначені контролюючі та відповідальні органи.

Першочерговим завданням має бути збільшення долі державного та місцевого бюджетів у загальному обсязі капітальних інвестицій, переважну частину яких наразі складають власні кошти підприємств.

Для збільшення частки малих підприємств у загальній кількості реалізованої продукції доцільно спростити процедуру отримання кредитів та запровадити пільгові ставки кредитування.

Література

1. Проект стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року; Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки : Розпорядження Кабінету міністрів України від 28 серпня 2013 р. № 641 р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-%D1%80>.
4. Апостолюк, О.Ю. Пріоритети державної фінансової підтримки малого бізнесу в Україні / О.Ю. Апостолюк [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5085>.

Коваль Надія

к.е.н., доцент

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ: СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ

Термін «якість життя» вперше з'явився в книзі Дж. Гелбрейта «Суспільство достатку» (1958). Концепція якості життя – це сучасне продовження інтелектуальних пошуків, розпочатих Т. Шарденом та В. І. Вернадським, які увели у науковий світ поняття «ноосфера» – «сфера розумно організованої взаємодії суспільства та природи. Біосфера перетворюється у ноосферу за цілеспрямованої діяльності людства шляхом реалізації заходів з раціонального природокористування» [1, с. 17-18].

Нині не існує загальноприйнятого наукового визначення «якості життя». Вважаємо, що найбільш точно визначення досліджуваного поняття наводять А. Н. Ткачов та Е. В. Луценко, які вважають, що якість життя – це комплексне поняття, яке в порівнянні в просторі і часі формі відображає ступінь задоволення матеріальних, культурних і духовних потреб людини, що оцінюється як за рівнем задоволеності людиною своїм життям за її власною суб'єктивною самооцінкою, так і вимірюване компетентними та інформованими спеціалістами за набором об'єктивних показників [2].

У сучасному світі якість життя є головною метою соціально-економічного розвитку та найважливішим критерієм ефективності управління економічними процесами та соціальною сферою [3, с. 10].

Оцінювання якості життя необхідне, щоб мати змогу проаналізувати поточний рівень соціально-економічного розвитку країни чи окремого регіону порівняно з іншими країнами чи регіонами; визначити цілі та розробити стратегію державної та регіональної соціально-економічної політики; оцінити результативність соціально-економічних реформ та рівень підтримки їх населенням; за необхідності здійснювати коригування діяльності органів влади та управління, що пов'язана з підвищенням якості життя населення.

Оцінювання якості життя можна охарактеризувати як процедуру виявлення ступеня відповідності основних параметрів і умов життєдіяльності людини її життєвим потребам, а також особистим уявленням про гідне життя [3, с. 9].

З метою оцінювання використовують кількісні, якісні й інтегральні показники, а також два підходи: об'єктивний (на основі різноманітної статистичної інформації; якість життя в даному випадку близька до поняття рівня життя) та суб'єктивний (на основі соціологічних опитувань).

Проведені дослідження вітчизняних та зарубіжних методик оцінювання якості життя свідчать, що єдиної методики оцінювання якості життя

принципово не може бути створено. Це пояснюється наступними причинами:

- якість життя є синтетичною, багаторівневою, багатофакторною і багатокомпонентною системою і містить у собі економічні, соціальні, політичні, психологічні, медичні, технологічні, культурологічні, екологічні та інші компоненти, не має загальновизнаної формалізованої структури, а тому не може мати стандартного набору індикаторів;

- для того, щоб можна було оцінити якість життя, слід мати певну базу порівняння, тобто необхідно сформулювати бажаний «стандарт життя», який має бути загальноприйнятним, та містити можливість кількісних оцінок рівня задоволення потреб населення;

- оскільки в процесі оцінювання якості життя використовують не лише об'єктивний, а й суб'єктивний підходи, необхідно пам'ятати, що суб'єктивне сприйняття різноманітних компонентів якості життя окремими людьми може дуже різнитися (для одних людей якість життя – це, перед усім, високий рівень духовного розвитку, а для інших – матеріального статку), що зумовлює проблеми методологічного характеру, пов'язані з розрахунками окремих індикаторів та конструюванням узагальнених показників якості життя населення;

- кожна країна має певні особливості розвитку, економічні, екологічні, соціальні проблеми, які хвилюють її громадян та повинні враховуватись, на думку науковців та представників органів влади й управління, в методиках оцінювання якості життя, тому створення універсальної методики є надважким завданням;

- створення такої методики також пов'язане з необхідністю врахування можливостей отримання достовірної інформації для оцінювання якості життя, що пов'язане з особливостями статистичних систем різних країн, необхідності обґрунтування показників, які будуть виступати аналогами тих, які в окремих країнах не розраховуються.

Отже, вибір методик оцінювання якості життя має бути обумовлений необхідністю вирішення конкретних завдань та досягнення визначеної мети в певній сфері наукових знань чи суспільного життя.

Література

1. Якість життя населення регіону: аналіз, прогнозування, соціальна політика: Монографія [Текст] / Під ред. В. Г. Никифоренка. – Одеса: Одеський нац. економічний унів-тет, 2012. – 316 с.

2. Ткачев, А. Н. Качество жизни населения как интегральный критерий оценки эффективности деятельности региональной администрации [Текст] / А. Н. Ткачев, Е. В. Луценко // Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета. – 2004. – №4.

3. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь [Текст] / [Е. М. Лібанова, О. М. Гладун, Л. С. Лісогор та ін.]. – К.: Інститут демографії та

соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Програма Розвитку ООН, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2013. – 50 с.

4. Бікулова Д. У. Методичні підходи до оцінювання якості життя людини: зарубіжний та вітчизняний досвід [Текст] / Д. У. Бікулова // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2014. – № 3. – С. 225-230.

Козачишин Євгеній
слухач магістратури
Крокус Інесса
слухач магістратури

Науковий керівник: к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ
м. Вінниця

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ФОНДОВОГО РИНКУ

Перспективи економічного розвитку всіх сторін сучасної господарської діяльності можливі за відповідних вимог, кількісних та якісних параметрів для української економіки. Реформування економіки з метою подолання наслідків економічної кризи та відповідність її світовим стандартам потребує створення сприятливого інвестиційного клімату для вітчизняних і закордонних інвесторів, становлення та ефективного розвитку національного фондового ринку.

Останнім часом ми маємо можливість спостерігати не надто позитивні тенденції в розвитку фондового ринку України, все ж рівень його розвитку змушує бажати кращого. В порівнянні із фондовими ринками розвинутих держав вітчизняний фондовий ринок перебуває на початкових етапах розвитку, в стані низької ліквідності і не достатньої привабливості для залучення інвесторів - потенційних користувачів його послуг.

Ситуація на фондовому ринку перебуває під впливом обставин, які мають місце в країні: політичних; економічних; регуляторних (проблем із репатріацією фінансових інвестицій за кордон через зміну нормативної бази НБУ щодо цих операцій). А оскільки понад 2/3 організованого фондового ринку України формує іноземний капітал, то зрозуміло, проблеми з виводом інвестицій мають своєю зворотною стороною проблеми їх входження [1].

Ще однією з важливих причин розвитку фондового ринку України є його низька ліквідність та слабка внутрішня підтримка. Тобто, у випадку настання кризового стану на фондовому ринку і бажанні інвесторів продати власні цінні

папери, ринок не здатний повністю поглинути обсяг, що продається, і в результаті, продавець вимушений істотно знижувати ціну і ринок провалюється.

Не на найвищому рівні знаходиться внутрішня підтримка українського фондового ринку - вітчизняні інституціональні інвестори (пенсійні фонди, страхові компанії, які розміщують свої резерви в ліквідних акціях, інститути спільного інвестування) очевидно програють західним інвесторам за обсягом коштів, що інвестуються в український фондовий ринок, оскільки ті дуже швидко реагують на будь-які новини на відміну від українських.

Окрім слабкої внутрішньої підтримки та низької ліквідності на фондовому ринку України існує ще одна фундаментальна проблема: вкрай низький відсоток акцій, які обертаються на біржі. З цього випливає, що фондовий ринок України є вкрай недорозвиненим і на ньому неможливо реалізовувати довготривалі інвестиційні стратегії. Саме за таких умов уповільнюється як і розвиток ринку, так і розвиток національної економіки в цілому.

Для того, аби покращити ситуацію на фондовому ринку України необхідні координовані дії Парламенту, Уряду та Фонду державного майна України. На нашу думку потрібно створити систему інформування і консультування населення щодо ситуації на фондовому ринку, більш активно розвивати накопичувальну пенсійну систему та проводити приватизацію державних підприємств переважно через фондову біржу. Виконання цих умов є достатнім для того, щоб швидко зробити вітчизняний фондовий ринок прозорим, ліквідним та ефективним [2, с. 46].

Також не можна не звернути увагу на покращення діяльності фондового ринку за рахунок виконання власних обов'язків депозитарієм, який згідно нинішньому законодавству повинен брати на себе функції клірингової організації. Клірингова організація та біржа повинні перебувати у тісній взаємодії, що не можливо без існування чіткого технологічного зв'язку. Тільки такий зв'язок дозволить створювати нові інструменти і, найголовніше, нові розрахункові механізми, які, в свою чергу, дозволять повністю гарантувати виконання всіх операцій на фондовій біржі.

У 2011 році, крім нестабільності глобального фондового ринку, український ринок цінних паперів «розгойдували» ще і внутрішні чинники. Втім, у таких умовах українські інвестори продовжували заробляти, віддаючи перевагу строковим інструментам, чого не скажеш про інвестиційні фонди, тільки п'ять з яких змогли отримати прибуток за підсумками 2011 року.

Головним розчаруванням 2012 року на українському фондовому ринку було критичне падіння обсягу торгів, однак 2013 рік за цим показником зумів перевершити свого попередника. Так, загальний обсяг угод на Українській Біржі за 2013 рік склав 10,23 млрд. грн., хоча в 2012 році був більше ніж удвічі вищим: 24,1 млрд. грн. [3]. На фоні зниження інвестиційної привабливості України, був зупинений процес притоку капіталу із-за кордону. Усі інститути

працювали лише за рахунок внутрішнього ресурсу, але різка девальвація гривні і його мінімізувала. В 2014 році фондовий ринок України переживав не найкращі часи.

На нашу думку, щоб усунути існуючі недоліки на фондовому ринку слід починати із системного аналізу законодавчої та нормативної бази, що регулює діяльність фондового ринку, а також перейняти закордонний досвід регулювання фондового ринку. Так як покращення функціонування та збільшення популярності фондової біржі України, її успішний розвиток, сприятиме залученню інвестицій в національну економіку, зближенню її зі світовим господарством та відповідності світовим тенденціям розвитку, а звідси і позитивним зрушенням в національній економіці країни загалом.

Література

1. Краснова, І.В. Фондовий ринок в Україні: стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.problecon.com/pdf/2014/1_0/129_134.pdf.
2. Чемодуров О. Капіталізація фондового ринку та економічне зростання/ О. Чемодуров // Економіка України. – 2011. - № 9 (598). – с. 43-53.
3. Прибуток на уламках: огляд інвестицій на фондовому ринку за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua.prostobank.ua/finansoviy_gid/investitsiyi/statti/.

Коленда Наталія

к.е.н., доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк

ПРОБЛЕМИ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

В умовах проведення реформаторських дій в усіх сферах суспільного життя та зниження довіри до влади постає потреба в істотному поліпшенні якісного складу органів державного управління та органів місцевого самоврядування. На це звертається увага практично в більшості нормативно-правових актів, що пов'язані з питаннями удосконалення державного управління та державної служби. Разом з тим, саме персонал державної адміністративної системи сьогодні піддається різкій критиці. Йому дорікають

за відсутність професіоналізму і компетентності, ініціативності і рішучості, прояви байдужості і корумпованості. Владні структури звинувачуються в несистемному кадровому комплектуванні апарату державного управління [1, с. 4]. І в цьому контексті така діяльність, якою є кадрове забезпечення усіх сфер державного управління набуває неабиякого значення щодо забезпечення належної реалізації положень Конституції України.

Варто зазначити, що науковцями мало досліджено поняття кадрового забезпечення органів державного управління та його якості. Зокрема, проаналізувавши існуючі визначення цього поняття, робимо висновок, що автори намагаються дати стисле трактування поняття, яке, в більшості випадків, не адаптоване до принципів діяльності державної служби в Україні.

З огляду на це в авторському визначенні під кадровим забезпеченням органів державного управління – розуміємо комплексну злагоджену діяльність, яка направлена на пошук, оцінку, добір і відбір кадрового складу органів державного управління, який відповідає певним критеріям, а також подальше навчання, розвиток, мотивацію, просування та правовий захист державних службовців відповідно до принципів кадрової політики держави.

Кадрове забезпечення органів державного управління можна представити через систему роботи з державними службовцями. Основними елементами роботи з персоналом в органах державного управління є:

- підготовчо-організаційна робота – планування кількісного та професійного складу персоналу, формування переліку вимог до претендентів на відповідні посади державної служби;

- підбір, відбір та формування кадрового складу державної служби, що базується на оцінці відповідності вмінь і навиків окремих конкретній посаді;

- розвиток та навчання персоналу;

- планування кар'єри працівників;

- присвоєння рангів – визначають певну ієрархію у відносинах між працівниками, мають певне значення у встановленні прав на матеріальне, грошове забезпечення та деякі пільги [2, с. 18];

- оцінка персоналу, яка передбачає проведення їх атестації та тестування з метою визначення ділових, професійних, моральних та особистих якостей, відповідності займаній посаді, а також можливості переведення на більш відповідальну посаду;

- психологічне консультування та забезпечення психологічної стійкості персоналу;

- гарантування соціальної безпеки працівників;

- формування корпоративної культури;

- розробка мотиваційної політики.

Проте ефективність кадрового забезпечення характеризує показник його якості. Якість кадрового забезпечення органів державного управління – це інтегральний показник рівня забезпечення державної служби персоналом, який

базується на визначенні ефективності та продуктивності праці, рівні володіння та використання інноваційних технологій, знання та дотримання законодавчих актів, та враховуватиме думку громади до якості обслуговування.

До чинників, які впливають на якість кадрового забезпечення органів державного управління відносять:

- освітній рівень працівників;
- кількість працівників, які мають науковий ступінь;
- плинність персоналу в органах державного управління;
- відповідність освіти державного службовця займаній посаді;
- кількість державних службовців, які підвищили кваліфікацію.

Проведена оцінка, результати якої відображені в ряді інших досліджень, та аналітичні міркування дозволили виявити ряд системних проблем у сфері кадрового забезпечення державної служби, зокрема у:

- системі мотивації персоналу та його соціального захисту;
- системі оцінки ефективності діяльності та її плануванні;
- системі підбору та розвитку персоналу;
- системі організації кадрової роботи.

З метою вирішення виявлених проблем було визначено основні шляхи поліпшення якості кадрового забезпечення державної служби, серед яких варто виділити: зростання освітньо-професійного рівня та створення системи навчання державних службовців; удосконалення підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації державних службовців; удосконалення методики організації та проведення атестації працівників; зменшення плинності персоналу; оптимізація системи стимулювання праці державних службовців.

Література

1. Яцуба, В. Г. Кадрове забезпечення державного управління (організаційно-правовий аспект): Дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 [Текст] / Українська академія держ. управління при Президентіві України / В. Г. Яцуба. – К., 1999. – 210 с.

2. Кагановська, Т. Є. Кадрове забезпечення державного управління в Україні : Монографія [Текст] / Т. Є. Кагановська. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. – 330 с.

Колос Зеновій

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ОЦІНКА ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТЕХНІЧНИМИ ЗАСОБАМИ

Забезпечення рентабельного сільськогосподарського виробництва та підвищення рівня продовольчої безпеки країни залежать від наявності, ефективності використання і відтворення ресурсного потенціалу аграрних підприємств.

Технічні ресурси відносяться до основних засобів сільськогосподарських підприємств, які займають, як правило, основну питому вагу в загальній вартості основного капіталу підприємства. Від їх кількості, вартості, технічного рівня, ефективності використання багато в чому залежать кінцеві результати діяльності підприємства. Головною передумовою ефективного агропромислового виробництва є достатнє забезпечення сільгоспвиробника тракторами і комбайнами різних модифікацій, а також навісним устаткуванням для них. Оптимальне поєднання кількості сільськогосподарської техніки та її характеристик обумовлює своєчасність і якість виконання всього комплексу агротехнічних заходів, які використовує агропідприємство для виробництва сільськогосподарської продукції.

Саме від достатньої кількості сільськогосподарської техніки значною мірою залежить дотримання існуючих технологій та впровадження нових більш прогресивних. Недостатня кількість технічних засобів є однією з головних перешкод на шляху до інтенсивного їх розвитку. В динаміці наявності тракторів у сільськогосподарських підприємствах Тернопільської області зменшилася на 245 од., або на 8,1%, зернозбиральних комбайнів – на 64 од., або на 8,7%, бурякозбиральних комбайнів – на 31 од., або на 21,9% порівняно з 2012 роком (табл. 1).

Технічні засоби в більшості випадків були придбані десятки років тому. Вони вже морально та фізично застаріли й не дають змоги вчасно і якісно виконати запланований комплекс робіт. Через недостатню кількість фінансових ресурсів сільськогосподарські підприємства майже не купують нові зразки техніки.

Разом із зменшенням кількісного складу технічних засобів слід зазначити тенденцію до збільшення потужностей двигунів. За аналізований період цей показник зріс на 20,7% і на кінець 2015 року становив більше 119 к.с.

Крім того, значна частина основних фондів сільськогосподарських підприємств регіону не є придатними для диверсифікованого виробництва продукції, що звужує сферу їхнього застосування. Внаслідок цього виникає дефіцит фінансових ресурсів сільгоспвиробників, який обмежує можливість

придбання ними нових технічних засобів.

Таблиця 1

**Динаміка забезпеченості тракторами та комбайнами
сільськогосподарських підприємств Тернопільської області**

Показник	Рік				
	2012	2013	2014	2015	2015 р. до 2012 р. у %
Трактори всього, шт.	3054	3108	2927	2809	91,9
Трактори з розрахунку на 1000 га ріллі, шт.	7	6	6	5	71,4
Середня потужність двигуна, к.с.	98,6	102,0	104,5	119,1	120,7
Комбайни, з них:					
зернозбиральні	743	685	687	679	91,3
на 1000 га посівної площі зернових	3	3	3	3	100,0
кукурудзозбиральні	19	20	16	20	105,2
на 1000 га посівної площі кукурудзи	0,2	0,1	0,1	0,2	100,0
бурякозбиральні	142	119	109	111	78,1
на 1000 га посівної площі буряків	4	4	3	8	200,0
Наявність енергетичних потужностей усього, тис. кВт	813	808	815	879	108,1
на 100 га посівної площі, кВт	151	150	149	162	107,2

У стратегії забезпечення ефективного використання ресурсного потенціалу аграрного сектора важливе місце належить вирішенню комплексу практичних аспектів, пов'язаних з матеріально-технічним оновленням сільськогосподарського виробництва. Актуальною на даний час є необхідність поширення досвіду частини господарств області щодо кооперування, тобто обміну технікою чи купівля послуг технічного виконання сільськогосподарських робіт.

Література

1. Білоусько, Т.Ю. Проблеми технічного забезпечення аграрних підприємств в контексті підвищення їх конкурентоспроможності [Текст] / Т.Ю. Білоусько // Вісник НТУ «ХПІ». – 2013. – № 52 (1025) – С. 7 – 12.
2. Олійник, О.В. Необхідність та умови розширеного відтворення в сільському господарстві України [Текст] / О.В. Олійник // Економіка АПК. — 2005. – № 4. – С. 31-35.
3. Малік, М.Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми : монографія [Текст] / М.Й. Малік, О.А. Нужна. – К. : ННЦІАЕ, 2007. – 270 с.

Кондратьева Ирина

к.э.н., доцент
Курганская ГСХА
г. Курган, Россия

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРИРОДООХРАННЫХ МЕРОПРИЯТИЙ

Выбирая варианты перехода к устойчивому развитию, различные направления экологизации экономики, необходимо иметь критерий, чтобы решить, какой вариант или направление лучше. Можно говорить об улучшении здоровья, о сохранении красивых ландшафтов, но в экономике мерилom качества проекта служит понятие экономическая эффективность (сопоставление затрат и выгод). Проект следует реализовать, если он экономически эффективен, и отвергнуть - если не эффективен.

Определенно, экономическая оценка экологической составляющей проекта - дело сложное, а пророй и невозможное. Однако, инвестиции при любой экономической системе дефицитны, в этом случае необходимо делать выбор из большего числа вариантов решений.

При определении эффективности (результативности) мероприятий по рациональному использованию природных ресурсов есть объективная необходимость руководствоваться главными принципами:

- в качестве эффекта (результата) рассматривается удовлетворение потребностей в условиях воспроизводственного процесса;
- комплексное рассмотрение всех результатов использования ресурсов, их охраны и воспроизводства;
- результативность мероприятий по охране и воспроизводству природных ресурсов должна быть скорректирована с учетом неопределенности ожидаемых результатов, так как ни человек, ни сама природа не могут полностью воссоздать утраченные свойства природных ресурсов, можно только частично восстановить их;
- сохранение природно-ресурсного потенциала для последующего использования;
- эффективность определяется как относительный показатель, в связи с тем, что невозможно предугадать ожидаемые результаты, а поэтому нет четкой возможности оценить объем необходимых затрат.

В настоящее время механизмов выбора экологических проектов выступает общая (сопоставление затрат и выгод) эффективность (*Ээф*), которую можно определить следующим образом:

$$Ээф = \frac{Э_i + \sum Y_n}{ПЗ} \quad (1),$$

где $Э_i$ - суммарный эффект (результат) от экологического, социального

эффекта, утилизации отходов, предотвращение потерь, руб.;

$\sum Y_n$ - размер предотвращенного ущерба, руб.;

$ПЗ$ - приведенные суммарные затраты, которые определяются по формуле:

$$ПЗ = C + E_n * K \quad (2),$$

где C - текущие затраты, руб.; K - капитальные затраты, руб.; E_n - нормативный коэффициент эффективности капиталовложений (0,12), трансформирующийся в условиях рыночных отношений в коэффициент дисконтирования [2].

Формула (1) проста, но действенна для ограниченного отрезка времени, когда не учитывается инфляция. В многолетних проектах необходимо сопоставлять современные и будущие затраты и выгоды с помощью дисконтирования, позволяющего привести денежные массы к одной размерности. Коэффициент дисконтирования (L) определяется по формуле:

$$L = \frac{1}{(1+E)^t} \quad (3),$$

где E - норма дисконта, характеризующая темп изменения ценности денежных ресурсов во времени, принимаемая обычно равной средней относительной ставке банковского процента; t - количество лет жизни проекта [2].

Соотношение дисконтированных потоков затрат и выгод называют чистой приведенной стоимостью (чистым дисконтированным доходом). Для определения приемлемости проекта используется показатель внутренней нормы доходности, эквивалентный дисконтной ставке (E), при которой выгоды равны затратам.

Одним из подходов для определения эффективности природоохранных инвестиций является сравнительная эффективность, критерий которой - минимум приведенных затрат, определяемый по формуле:

$$C + r * K \rightarrow \min \quad (4),$$

где C - текущие годовые затраты, руб.; K - капитальные вложения, руб.; r - процентная ставка по кредитам.

Главным при расчете показателя сравнительной эффективности является выявление такого варианта, который бы минимизировал затраты при достижении поставленной цели. Такой подход удобен в случаях, когда определить выгоду сложно, а цель проекта важна для общества (например, экологические или социальные проекты).

Таким образом, использование вышеуказанных способов расчета эффективности природоохранных мероприятий, существенным образом характеризует сложившиеся критерии целесообразного использования природных ресурсов, и тем самым способствует как повышению эффективности развития производства, так и улучшению состояния окружающей природной среды.

Литература

1. Каракеян, В.И. Экономика природопользования [Текст] / В.И. Каракеян. - М: Изд-во Юрайт, 2011- 249 с.
2. Кондратьева, И.В. Организационно - экономические основы природопользования: Учеб.пособие для вузов [Текст] /И.В. Кондратьева - Курган: изд-во КГСХА, 2013 - 345 с.

Королева Наталия

к.э.н.

Левченко Александр

к.э.н., доцент

Белгородский государственный технологический
университет им. В.Г. Шухова
г. Белгород, Россия

ФИНАНСОВЫЕ АСПЕКТЫ ОКАЗАНИЯ МЕЖДУНАРОДНОЙ ПОМОЩИ ДЛЯ ПРЕОДОЛЕНИЯ ГУМАНИТАРНОГО КРИЗИСА НА БЛИЖНЕМ ВОСТОКЕ

Гуманитарная катастрофа, охватившая страны Ближнего Востока после наступления «арабской весны», принадлежит к числу наиболее острых проблем современности. По оценкам участников Всемирного гуманитарного саммита, кризис затронул судьбы 125 млн. чел. [1]. По данным ООН, в 2015 г. насильственному перемещению подверглись 65,3 млн. чел. или каждый 124-й житель планеты [2]. Основным поставщиком международной помощи жертвам ближневосточного кризиса остается УВКБ ООН, а также межведомственная инициатива Агентств ООН и др. (всего 200 партнеров) по оказанию помощи сирийским беженцам и принимающим их общинам. Инициатива финансируется в рамках двух программ: 3RP (Regional Refugee and Resilience Plan) и HRP (Humanitarian Response Plan).

УВКБ ООН. Первоначальный бюджет на 2015 г. для Ближнего Востока и Северной Африки, утвержденный Исполнительным Комитетом УВКБ ООН, составил 1,886 млрд. долл. В конце 2015 г. скорректированный бюджет на 2015г. увеличился до 2,137 млрд. долл. вследствие роста расходов для урегулирования ситуации в Ираке и Йемене. Общая сумма собранных благотворительных средств составила 1,23 млрд. долл., в результате чего почти половина потребностей региона осталась без ответа. Наибольший объем частных пожертвований был собран в Нидерландах (10,8 млн. долл.), Германии

(7,5 млн. долл.), Швейцарии (5,7 млн. долл.), США (3,76 млн. долл.), Швеции (3,5 млн. долл.) и ОАЭ (2,53 млн. долл.). Крупнейшими правительственными донорами являются США (496,7 млн. долл.), Кувейт (120,1 млн. долл.), Великобритания (102,3 млн. долл.), ЕС (98 млн. долл.), Германия (77 млн. долл.), Япония (55,3 млн. долл.) и Саудовская Аравия (28,6 млн. долл.) [3]. Несмотря на рекордные объемы благотворительной помощи, финансирование программы УВКБ ООН в 2015 году покрыло только 57% запланированных расходов. К последствиям дефицита средств на Ближнем Востоке относятся:

- недофинансирование статей расходов программы 3RP (получено 21% от необходимого объема средств), сокращение возможности беженцев и принимающих сообществ преодолеть проблему бедности;

- острое недофинансирование образовательного сектора в Ираке (в лагерях Курдистана только 71% сирийских детей-беженцев в возрасте 6-17 лет посещают школу; несколько школ закрылись вследствие отсутствия средств для оплаты труда учителей, остальные школы работают в две смены);

- несмотря на то, что в Ливане 860 тыс. социально уязвимых ливанцев, сирийцев и палестинцев получают ежемесячную продовольственную помощь в форме целевых наличных денег, ее объем сократился в среднем с 27 до 18,2 долл./чел. в месяц, и др. отрицательные последствия.

Программы 3RP и HRP. С целью сбора средств для финансирования программ 3RP и HRP была организована конференция (3-4 февраля 2016 г., Лондон), по результатам которой доноры заявили о готовности пожертвовать 11,22 млрд. долл., включая ежегодные взносы до 2020 г. Количество доноров, предоставляющих ежегодное финансирование, выросло с двух в 2015 г. до 17 в 2016 г., что является положительной тенденцией с точки зрения планирования расходной части бюджета по урегулированию затяжного гуманитарного кризиса на Ближнем Востоке [4]. Если бы обещания доноров выделить 5,86 млрд. долл. в 2016 г. были выполнены, эта сумма позволила покрыть 86% запланированных расходов в текущем году по программам 3RP и HRP. Однако, по состоянию на 31 мая 2016 года было фактически получено только 30% (1,38 млрд. долл.) бюджета 3RP [5].

Вследствие дефицита финансирования беженцы сталкиваются с трудностями в обеспечении первостепенных жизненных потребностей. Растет численность семей, которые исчерпали запасы сбережений. Средний размер долга сирийских беженцев в Ливане увеличился с 850 до 990 долл.; 70% семей живут за чертой бедности (в 2014 г. – 50%). В городах Иордании за чертой бедности находятся 90% беженцев, 67% семей живут в долг, который в среднем составляет 818 долл. Потребление 62 тыс. беженцев в Египте не достигает и половины размера минимальной потребительской корзины. Многие беженцы не имеют легального статуса и права на официальную помощь, подвергаются риску депортации и другим угрозам. В сложившейся ситуации только финансирование гуманитарных программ в полном объеме может частично

приостановить дальнейшее обострение проблемы бедности и обеспечить выживание всех, кто нуждается в помощи в странах Ближнего Востока.

Литература

1. The World Humanitarian Summit [Електронний ресурс] / Official website. URL: <https://www.worldhumanitariansummit.org> (Дата обращения: 04.12.2016).

2. Global Trends: Forced Displacement in 2015 [Електронний ресурс] / UNHCR. UN Refugee Agency. URL: <https://s3.amazonaws.com/unhcrsharedmedia/2016/2016-06-20-global-trends/2016-06-14-Global-Trends-2015.pdf> (Дата обращения: 04.12.2016).

3. UNHCR Global Report 2015 [Електронний ресурс] / URL: <http://www.unhcr.org/publications/fundraising/574ed7014/unhcr-global-report-2015-middle-east-north-africa-mena-regional-summary.html> (Дата обращения: 04.12.2016).

4. Овчарова, Н.В. Риски применения краудфандинга как способа финансирования и внедрения инноваций [Текст] / Овчарова Н.В. // Вестник БГТУ им. В.Г. Шухова. - 2016. - №2. - С. 214-216.

5. Mid-Year Report June 2016 [Електронний ресурс] / URL: <http://www.3rpsyriacrisis.org/wp-content/uploads/2016/09/3RP-Mid-year-Report-Final.pdf> (Дата обращения: 04.12.2016).

Котько Наталія

к.е.н., завідувач лабораторії

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

с. Оброшино, Львівська обл.

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ

Визначальним спонукальним мотивом розбудови державності, утвердження євроінтеграційного курсу України є забезпечення високих стандартів життя громадян. Обсяги, структура та динаміка доходів сільського населення, формуючи параметри рівня його життя, слугують своєрідним індикатором як ефективності функціонування національної соціально-економічної системи, так і результативності усіх складових аграрної політики держави.

Вагомим чинником, що потребує окремої уваги як дослідників, так і в площині практичних підходів реалізації соціально-економічної політики

держави є обумовлений сформованим господарсько-виробничими профілями територій сучасний стан і висока вірогідність погіршення показників регіональної диференціації доходів населення, зокрема - сільського. При цьому тенденції до поглиблення даного явища простежуються в різних аспектах: збільшення розриву в рівнях показників; наростання відмінностей у співвідношеннях структурних складових грошових доходів і сукупних ресурсів домогосподарств як у міжрегіональному вимірі, так і в межах окремих економічних районів, а також у їх внутрішньому територіально-поселенському розрізі – між сільською і міською місцевостями.

Узагальнення результатів дослідження регіональних особливостей формування доходів сільського населення через призму аналізу статистичних матеріалів [1, с.251; 2, с.127-130, 134-136; 3, с. 119; 4, с. 121] дає підстави констатувати:

- порівняно із загальнодержавним рівнем, найвища частка та динаміка зростання доходів від підприємницької діяльності та від самозайнятості – в Закарпатській області, а доходів від продажу сільськогосподарської продукції – в Чернівецькій; доходи від власності в усіх областях Карпатського регіону є нижчими від загальнодержавного рівня.

- в економічних районах з переважно аграрною спеціалізацією (Подільський, Карпатський, Поліський) в 2015 р. значно нижчою, порівняно з загальнодержавним показником, була питома вага оплати праці (на 10,8; 5,5; 5,6 відс. п. відповідно); у даній групі економічних районів більшу роль відіграють соціальні трансферти та нижчою є питома вага грошових доходів у структурі сукупних ресурсів домогосподарств;

- найвища частка доходів від підприємницької діяльності в 2015 р. фіксується в Карпатському регіоні – 10,8% (в Україні – 5,6%); доходів від продажу сільськогосподарської продукції та доходів від власності – в Подільському – 5,7% та 2,2% відповідно (в Україні – 3,4; та 1,1%); найвища питома вага вартості спожитої продукції, отриманої з особистого підсобного господарства та від самозаготівель в 2015 р. була на Поліссі – 8,9; (5,1% - в домогосподарствах України).

- попри відмінності між рівнями загальнодержавних і регіональних показників складових сукупних ресурсів сільських домогосподарств, спостерігається загалом однакова спрямованість їх тенденційних змін.

Зважаючи на незначні коливання значень показників структурних складових, як в Україні, так і регіональному вимірі, є підстави стверджувати про відсутність відчутного позитивного впливу здійснюваних суспільно-економічних перетворень на процеси формування доходів сільського населення. Стабільно низьку, незважаючи на певне зростання в окремі роки, питому вагу доходів від підприємницької діяльності та самозайнятості можна розцінювати - як індикатор інституційної якості й сприятливості підприємницького середовища, а також в контексті масштабів прихованого

безробіття та неформальної зайнятості.

Таким чином, характер сформованої структури сукупних ресурсів сільських домогосподарств за об'єктивної обмеженості, в умовах стагнації національної економіки та переважна монофункціональності її сільського сегменту, можливостей нарощування обсягів створення нової вартості вимушено спонукатиме до посилення орієнтації сфери державного регулювання доходів на їх перерозподіл. Це призводитиме до зростання податкового навантаження на зайнятих у формальному секторі, та, як наслідок – до подальшої тінезації оплати праці й заощаджень, наростання «утриманських» і протесних настроїв і соціальної нестабільності. Викривлена структура доходів сільського населення та їх порівняно низький рівень сповільнюватиме (а то й унеможливуватиме) вирішення завдань соціально-економічної модернізації моделі територіального розвитку [5, с. 9-17], що передбачають: здійснення глибоких структурно-секторальних змін, спрямованих, передусім, на подолання монофункціональності сільської економіки; техніко-технологічне оновлення виробництва соціальну та інституційну модернізацію.

Література

1. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2015 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України) [Текст] . - К.: [Б.в.]. – 2016. –380с.
2. Домогосподарства Львівської області. Статистичний збірник [Текст] / Головне управління статистики у Львівській області – Л. : [Б.в.]. – 2016. – 204 с.
3. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2013 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України) [Текст]. - К.: [Б.в.], 2012. – 380с.
4. Домогосподарства Львівської області у 2005-2010 роках. Статистичний збірник [Текст] / Головне управління статистики у Львівській області – Л. : [Б.в.]. – 2012. – 209 с.
5. Пітюлич, М. М. Регулювання розвитку гірських територій в умовах модернізації економіки України [Текст] : автореф. дис. ... докт. екон. наук.: 08.00.05 / М. М. Пітюлич. – Л. – 2016. – 43с.

Кравець Оксана

слухач магістратури

Науковий керівник: д.е.н., професор Щурик М. В.

Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького
м. Івано-Франківськ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

За умов переходу економіки України до ринкових відносин, суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності значно зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їхньої кредитоспроможності та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності.

У сучасних умовах господарювання аналіз фінансового стану підприємства, в тому числі його кредитоспроможності є необхідною складовою процесу управління підприємством. Головним напрямком його практичної реалізації є виявлення можливостей підвищення ефективності функціонування підприємства, визначення перспектив його майбутнього розвитку.

Окремі аспекти якості інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану, в тому числі кредитоспроможності підприємства досліджені сучасними вітчизняними економістами, а саме у роботах Бутинця Ф.Ф., Бутко А.Д., Гадзевича О.І., Ізмайлової К.В., Каліни А.В., Мниха Є.В., Нескреби А.М., Сопка В.В., Чумаченка М.Г. та інші.

Істотний внесок у розвиток і вдосконалення методики аналізу фінансового стану зробили зарубіжні фахівці: Баканов М.І., Барнгольц С.Б., Єфімова О.В., Метьюс М.Р., Міддлтон Д., Новодворський В.Д., Погостинський Ю.А., Рішар Ж., С. Дж. Браун, Томпсон А.А. та інші.

Не зменшуючи цінності напрацювань зазначених вчених-економістів, зауважимо, що інформаційне забезпечення аналізу кредитоспроможності в контексті нових законодавчих змін не знайшло належного відображення в їхніх роботах і потребує подальших наукових досліджень.

Основу інформаційного забезпечення оцінки фінансового стану підприємства становить фінансова звітність. Її використання дає можливість отримати інформацію фінансового характеру, яка слугує базисом оцінки фінансового стану підприємства.

Загальні вимоги щодо складання фінансової звітності затверджені наказом Мінфіну України від 07.02.2013 р. № 73, яким визначено мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності [1]. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» регулює порядок складання та надання звітної інформації всіма підприємствами, організаціями, установами всіх форм власності за винятком банківських та бюджетних установ. В основі «Загальних вимог до

фінансової звітності» покладено Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1. Таким чином, Н(П)СБО 1 – це черговий крок назустріч міжнародним стандартам фінансової звітності.

В результаті аналізу фінансової звітності визначаються найважливіші показники оцінки кредитоспроможності підприємств. До таких показників можна віднести: коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами, коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансування, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт співвідношення мобільних та іммобілізованих коштів, коефіцієнт забезпечення запасів та витрат власними джерелами, коефіцієнт майна виробничого призначення, коефіцієнт вартості основних засобів в майні, коефіцієнт вартості матеріальних оборотних коштів в майні, коефіцієнт прогнозування банкрутства та коефіцієнт відновлення платоспроможності [2, с.235].

В той же час сучасні технології фінансового аналізу потребують суттєвого розширення інформаційної бази. Окрім стандартних форм фінансової та статистичної звітності, використовуються позаоблікові зовнішні щодо підприємства джерела інформації, що характеризують стан зовнішнього економічного середовища: ринків товарів і послуг, внутрішнього та міжнародного фінансових ринків, систем оподаткування тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що бухгалтерська (фінансова) звітність покликана давати достовірне і повне уявлення про зміни не тільки у кредитоспроможності підприємства, а й у фінансовому стані в цілому, вона є інформаційною базою фінансового аналізу всієї діяльності організації. Результати аналізу служать підставою для прийняття оптимальних управлінських рішень щодо управління кредитоспроможністю підприємства.

Література

1. Наказ 07.02.2013 № 73 Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: редакція від 09.08.2013 р.

3. Щурик, М.В., Луцька Н.М, Тимоць М.В.. Фінансовий аналіз – Івано-Франківськ [Текст] /М.В. Щурик, Н.М. Луцька, М.В. Тимоць : «НАІР», 2014. – 432 с.

Кропивко Максим

к.е.н., с.н.с., провідний науковий співробітник
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
м. Київ

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ

Протягом усього періоду існування селянські господарства відігравали вагомий роль не лише у забезпеченні продовольчої безпеки нашої держави, а й були суттєвим джерелом наповнення бюджету членів домогосподарств, особливо територіально розміщених у сільській місцевості.

При цьому порівняння результатів господарської діяльності цих господарств дозволяють стверджувати, що у сучасних умовах їхній подальший розвиток можливий лише шляхом застосування екстенсивного ведення виробництва. Так площа сільськогосподарських угідь у перерахунку на одного умовного працівника тут становить 3,6 га, що майже в 12 разів нижче, порівняно із сільськогосподарськими підприємствами. Аналогічна ситуація спостерігається й за іншими показниками.

Так середня працевіткість у селянських господарствах складає 72,3 люд.-днів/га, а виробництво валової продукції в розрахунку на одного умовного – 26,5 тис. грн., що у 10,5 і 12,3 рази відрізняється від результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

При цьому селянським господарствам, насамперед сільських домогосподарств, критично необхідно мати землю з метою виробництва сільськогосподарської продукції для самозабезпечення основними видами продуктів харчування. Відповідно до проведених розрахунків потреба у сільгоспугіддях для продукування сільськогосподарської продукції згідно раціональних норм харчування у перерахунку на одну особу для сільських домогосподарств складає 0,4 га, домогосподарств селищ та малих міст – 0,12, а для міських домогосподарств – 0,02 га.

Результати збалансування земельних і трудових ресурсів селянських господарств свідчать, що землезабезпеченість домогосподарств нині недостатня для забезпечення самовиробництва основних продуктів харчування. Так рівень землезабезпечення домогосподарств, розміщених у великих містах, складає 32,2 %, у малих містах та селищах міського типу – 27,5, а у сільській місцевості – 79,1 %. У той же час, рівень працевітченості селянських господарств для домогосподарств, розміщених у великих містах, складає 179,8%, у малих містах та селищах міського типу – 257,4, а у сільській місцевості 152,0 %. Якщо ж рівень землезабезпечення домогосподарств довести до норми, то і тоді рівень працевітченості буде вищим за потребу (відповідно на 163,3 %, 111,6 та 121,6 %). Тому надання домогосподарствам земельних ділянок на рівні

визначених соціальних норм землевідведення буде повністю забезпечене трудовими ресурсами цих домогосподарств. Відповідні земельні ресурси для забезпечення домогосподарств на рівні соціальних норм землевідведення в країні є, проте необхідно в процесі адміністративної реформи їх консолідувати.

Отже, з метою стимулювання розвитку селянських господарств необхідно внести відповідні зміни у Земельний кодекс України, а справляння податку із земель для їхнього ведення доцільно здійснювати з площі землі, яка перевищує соціальну норму спільного землекористування домогосподарства. При цьому рівень землезабезпечення домогосподарства доцільно визначати відношенням фактичної площі землі в користуванні до соціальної норми землевідведення.

З іншої сторони, через високу працемісткість робіт до 73 % домогосподарств, які володіють земельними наділами вище соціальних норм землевідведення, віддають землю в оренду, а більшість особистих селянських господарств спеціалізуються на вирощуванні найменш працевитратних монокультур з високими цінами на ринку: зернових, соняшнику, сої тощо.

Тому для збільшення обсягів й асортименту вирощуваної в особистих селянських господарствах рослинницької і тваринницької продукції, необхідно стимулювати їх перетворення на глибоко спеціалізовані сімейні фермерські господарства. При цьому, з метою створення ефективно працюючих сімейних ферм для кожної з них доцільно розробляти якісні інноваційно-інвестиційні проекти та надавати їм фінансову і консультаційну допомогу.

Куделич Олег
магістрант

Научный руководитель: к.э.н., доцент Володько О.В.
Полесский государственный университет
г. Пинск, Республика Беларусь

АУТСТАФФИНГ КАК ФОРМА ОПТИМИЗАЦИИ БИЗНЕС ПРОЦЕССОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

На современном этапе развития рынка все больше ужесточается конкуренция. Компании стремятся снизить издержки самых затратных статей организации – оплата труда персонала и налоговых отчислений. В ряде случаев субъекты хозяйствования могут быть заинтересованы в снижении издержек, связанных с наймом персонала (осуществление расчета, начисление и выплата им заработной платы и компенсаций, уплата соответствующих налогов, ведение личных дел, трудовых книжек, предоставление отпусков, больничных

и т.п.). Для этого организации могут прибегнуть к способам, не закрепленным в законодательстве, но начинающим находить применение на практике.

В современный отечественный бизнес прочно входит такой вид услуг как аутстаффинг. Аутстаффинг (от англ. out - внешний и staff - штат) – вывод своих сотрудников за штат, оформление их в штат другой организации, а затем заключение договора с этой организацией на предоставление работников [1, с. 63].

В более широком смысле аутстаффинг следует понимать как сделку организации с кадровым (лизинговым) агентством, в ходе которой последнее передает заказчику сотрудников для осуществления ими трудовой деятельности на определенное время за определенную плату [2].

Особенно выгодно использовать аутстаффинг компаниям, стремящимся расширить штат, но при этом не желающим потерять льготное налогообложение. Описанная выше схема даёт им такую возможность: количество работников возрастает фактически, но не де-юре.

При аутстаффинге компания-исполнитель (аутстаффер, провайдер) обязана нести ответственность за качество работы, которую выполняют сотрудники. При этом не может возникнуть ситуации, когда недобросовестность работника приводит к простоя или пагубно сказывается на проекте: в таком случае фирма-исполнитель немедленно заменяет не справившегося с работой сотрудника. Замены оперативно проходят и тогда, когда сотрудник выпадает по объективным причинам: болезнь, декрет и т.д. Если у работников возникают претензии по поводу условий или оплаты труда, решение подобных споров также берет на себя исполнитель. Таким образом, заказчик зависит от компании аутстаффера в целом, а не от отдельных людей, что, конечно, гораздо более надежно.

В сферу ответственности заказчика входит выплата гонорара компании-исполнителю. Стоимость услуги аутстаффинга рассчитывается, исходя из нескольких факторов: срока оказания услуги, количество персонала и уровня заработной платы, предоставляемых сотрудников.

Аутстаффинг активно применяется такими зарубежными фирмами, как «Kelly Services», «Manpower», «Adecco Global», «Coleman Services Inc», «UNISTAFF». Он интенсивно развивается в России («Агентство Анкор», «Метрополис», «Агентство Контакт», «Империя кадров» и др.) и начинает использоваться в Республике Беларусь (кадровые агентства ООО «Вест Джи Групп», группа компаний «Эрудит», «Devbrain», ИП «Чистый свет плюс» и др.) [3, с.73].

Среди достоинств аутстаффинга персонала можно выделить следующие:

- снижение налогового бремени на предприятие за счет возможности выбора выгодной системы налогообложения. Оптимизация системы налогообложения достигается путем вывода персонала за штат организации в штат аутстаффинговой организации при сохранении фактического количества

работников. Практика показывает, что в большинстве случаев аутстаффингом персонала в Беларуси пользуются организации, которым в силу специфики своей деятельности выгоднее остаться на упрощенной системе налогообложения при численности персонала до 100 человек, либо перейти с общей на упрощенную систему, осуществив перевод персонала в штат провайдера и снизив численность работников до 100 человек;

- возможность привлечения нужного персонала как на временную или сезонную, так и на постоянную работу;
- упрощение работы кадровой службы и бухгалтерии. Поиск и подбором персонала занимаются специалисты аутстаффинговой компании. Так же производят необходимые отчисления, налоги, отпуска, больничные, прием, увольнение, ведение табелей и др.;
- риск ответственности перед работниками по трудовым спорам несет аутстаффинговая организация.

Мировая практика накопила определенный опыт по применению аутстаффинга в управлении персоналом. Так, Международная организация труда признала заемный труд законной сферой деятельности. В 1997 г. на 85-й сессии МОТ были приняты конвенция № 181 и рекомендация № 188 в отношении частных агентств занятости. В конвенции допускается найм работника специально для предоставления его третьим лицам (юридическим или физическим) в целях использования его труда в своих интересах, а также предусматривается минимальный набор социальных гарантий. Государство, где применяется заемный труд, должно предоставить работникам, привлекаемым на условиях агентской занятости, определенные гарантии и защиту: свобода объединений, ведение коллективных переговоров, минимальная заработная плата, продолжительность рабочего времени, пособия по социальному обеспечению, возможность профессиональной подготовки, безопасность труда и др [4].

Однако в Беларуси до сих пор сохраняются невыясненными вопросы нормативного регулирования аутстаффинга. Ни трудовое ни гражданское законодательство Республики Беларусь отношения, возникающие при найме персонала, по сути, не регламентирует. Существуют лишь упоминания в белорусском законодательстве, которые можно отнести к услугам аутстаффинга. В связи с отсутствием нормативно-правового регулирования предприятия оформляют подобные сделки с некоторым опасением.

Таким образом, аутстаффинг может представлять для организаций определенный интерес. В современных условиях использование аутстаффинга предоставляет много возможностей для бизнеса, экономики и общества. Преимущества использования аутстаффинга очевидны, однако проработка нормативно-правовой базы предоставления услуг аутстаффинга необходима и способна оптимизировать данные процессы в Республике Беларусь.

Литература

1. Гаенкова, Т. Аутсорсинг и аутстаффинг по-белорусски [Текст] / Т. Гаенкова // Главный Бухгалтер. Практический журнал для бухгалтеров. – 2013. – № 47. – с. 63-70
2. Мансуров, Р.Е. Экономическая эффективность аутстаффинга / Административно-управленческий портал [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.aup.ru/articles/personal/18.htm>. Дата доступа: 15.11.2016.
3. Шатовицкая, Ю. С. Аутстаффинг и особенности его применения на региональном уровне в Республике Беларусь в условиях создания единого экономического пространства [Текст] / Ю. С. Шатовицкая. / Современные тенденции развивающегося общества: проблемы экономики, права, экологии : сб. науч. ст. – 2015. – с. 69–77.
4. Конвенция № 181 международной организации труда о частных агентствах занятости / Инфо-право. Законодательство России. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://infopravo.by-ru.info/fed1997/ch05/akt18045.shtm>. Дата доступа: 16.11.2016.

Кузьменок Зинаида

м.э.н., старший преподаватель

Родцевич Николай

к.э.н., заведующий кафедрой

Бобруйский филиал

УО «Белорусский государственный экономический университет»

г. Бобруйск, Республика Беларусь

ВКЛАД МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА В ЭКОНОМИКУ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Малый и средний бизнес в современном мире, несомненно, играет огромную роль. Современная рыночная экономика не способна функционировать и развиваться без него. В связи с чем, становление и развитие малого и среднего предпринимательства, его деловая активность является основной из проблем экономической политики в условиях нормального функционирования рыночного механизма. Темпы экономического роста, качество валового национального продукта, а также его структуру определяют субъекты малого и среднего предпринимательства

Создание условий для развития малого и среднего предпринимательства в

Республике Беларусь является одним из направлений улучшения экономического положения страны. За последние годы наблюдается положительная динамика количественного роста субъектов малого предпринимательства. Данный показатель в 2014 г. по сравнению с 2013 г. возрос на 2,79 % и составил 114208 организаций. Количество микроорганизаций увеличилось в 2014 г. по сравнению с 2013 г. на 2,6 %, малых организаций на 5,02 %. Однако в 2015 г. по отношению к 2014 г. количество субъектов малого предпринимательства сократилось: микроорганизаций на 6684 организаций или на 6,72 %; малых организаций на 61 или на 0,49 %; средних организаций на 22 или на 0,82 %. Сокращение субъектов малого и среднего предпринимательства обусловлено прежде всего новыми условиями ведения предпринимательской деятельности. Всего в 2015 г. количество субъектов малого и среднего предпринимательства составило 107441 организаций.

Основные финансовые показатели эффективности функционирования малого и среднего бизнеса достаточно значительные.

Из года в год растет выручка от реализации и выручка от реализации на 1 работника. В 2015 г. выручка от реализации составила 827500 млрд. руб., что больше чем в 2014 г. на 15,46 %, а выручки в расчете на 1 работника составила 728,4 млн. руб., что на 22,1% больше, чем в прошлом году.

Исследуя прибыль от реализации товаров, работ и услуг, следует отметить, что она подвержена колебаниям. В 2013 г. она составляла 42739,3 млрд. руб., а в 2014 г. упала до 37499,1 млрд. руб. Однако в 2015 г. прибыль от реализации возросла на 22,18 % и составила 45817,3 млрд. руб. Прибыль от реализации в расчете на 1 работника также подвержена колебаниям и имеет самый высокий показатель в 2015 г. равный 40,3 млн руб. на чел. Ее рост по отношению к 2014 г. составил 29,12 %, а по отношению к 2013 г. – 16,8 %.

Чистая прибыль на одного работника имеет устойчивую тенденцию к снижению и в 2015 г. составила 9,5 млн руб. Снижение по отношению к 2014 г. составило 45,07 %, а по отношению к 2013 г. - 56,0 %

Роль малого и среднего бизнеса в основных экономических показателях страны в последние годы незначительно снижается. Динамика основных показателей вклада малого и среднего предпринимательства в основные экономические показатели представлена на рисунке.

Для оценки вклада малого и среднего бизнеса в экономику страны используем такие показатели как вклад во внутренний валовой продукт, среднесписочную численность работников и долю в выпуске товаров и услуг.

Необходимо отметить, что для оценки вклада малого и среднего бизнеса в экономику используются различные показатели в разных странах.

Вклад малого и среднего предпринимательства во внутренний валовой продукт имеет устойчивую тенденцию к спаду. В 2015 г. удельный вес малого и среднего бизнеса в ВВП сократился по отношению к 2014 г. на 0,6 процентных

пункта и составил 21,1 %. Снижение удельного веса малого и среднего бизнеса в выпуске товаров и услуг в 2015 г. в сравнении с предыдущим 2014 г. составило 0,3 процентных пункта. Сократилась и доля организаций малого и среднего бизнеса в средней численности работников страны по сравнению с 2014 г. на 0,7 процентных пункта.

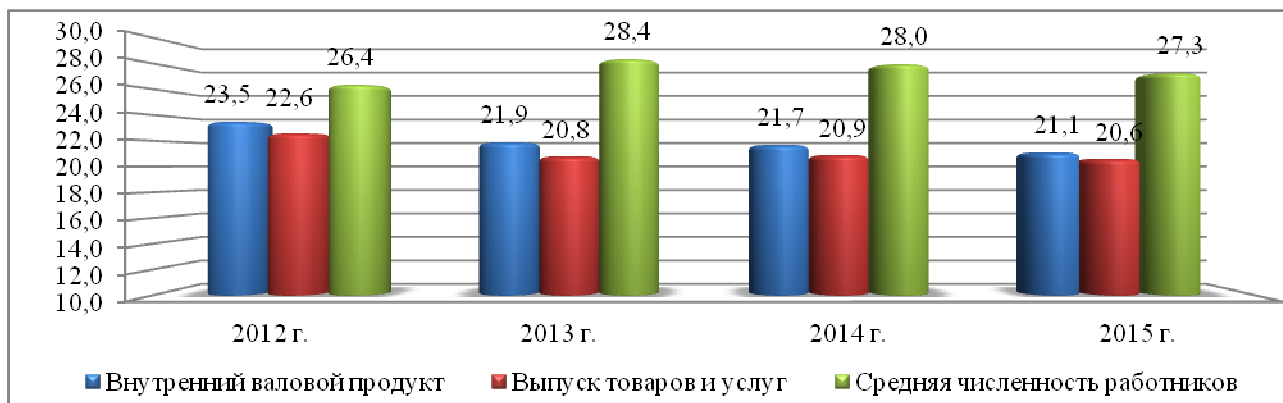

Рис. 1. Доля малого и среднего бизнеса в основных экономических показателях, %

Примечание – Источник: собственная разработка на основе: [1].

В результате проведенного анализа можно сделать вывод, что малый и средний бизнес является необходимым элементом национальной экономики и, несмотря на отрицательную динамику, имеет нереализованный потенциал. Активное развитие данного сектора экономики создает условия для стабильного экономического роста. В Республике Беларусь малое и среднее предпринимательство имеет особое значение для развития экономики и формирования рыночных условий хозяйствования. Эффективное функционирование малого бизнеса является одним из решающих факторов развития экономики. Однако по сравнению с развитыми экономиками вклад малого и среднего бизнеса в экономику в Республике Беларусь недостаточно велик.

Литература

1. Малое и среднее предпринимательство в Республике Беларусь. Статистический сборник [Текст] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь, редкол. И.В. Медведева [и др.]. – Минск, 2016. – 368 с.

Лапковская Дарья

студентка

Лавриненко Мария

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Володько О.В.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ПРОБЛЕМЫ И ЭФФЕКТИВНОСТЬ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТОВ

В настоящее время, в условиях экономической нестабильности странам приходится выдерживать сложную конкурентную борьбу, решать постоянно возникающие проблемы и искать перспективы дальнейшего развития.

Мировой финансовый кризис перестал быть чисто финансовым. В него втянута практически вся мировая экономика, в том числе и экономика Беларуси.

Для выхода из кризиса необходимо постоянно изыскивать дополнительные источники привлечения средств в страну, при этом учитывая рискованность проведенных мероприятий.

В качестве приоритетных направлений устранения вышеуказанной проблемы должно стать привлечение инвестиций, а также реализация собственных инвестиционных проектов.

Инвестиционный проект - это обоснование экономической целесообразности, объема и сроков осуществления капитальных вложений, а также необходимая проектная документация, разработанная в соответствии с законодательством Республики Беларусь и утвержденными в установленном порядке стандартами (нормами и правилами), а также описание действий по осуществлению инвестиций [1].

Чаще всего, при реализации инвестиционных проектов субъекты хозяйствования прибегают к помощи финансовых посредников-банков.

При кредитовании инвестиционных проектов банками следует применять механизм оценки степени достижения запланированных результатов по отдельным этапам и итогам реализации госпрограмм с целью возможности перенаправления финансовых ресурсов на более эффективные проекты.

В целях обеспечения сбалансированного развития экономики Советом Министров Республики Беларусь ежегодно утверждаются планы финансирования государственных программ мероприятий в которых указаны предельные объемы кредитования инвестиционных проектов, осуществляемых с государственной поддержкой.

Важную роль в финансовой системе страны занимает также ОАО «Банк развития Республики Беларусь». В настоящее время проводится работа по концентрации льготного кредитования госпрограмм с бюджетной поддержкой в

активных операциях ОАО «Банк развития Республики Беларусь».

Решение о кредитовании инвестиционного проекта принимается в случае признания его: экономически эффективным – при соответствии рассчитанных в бизнес-плане инвестиционного проекта показателей его эффективности критериям отнесения проектов к эффективным, определенным актами законодательства, а также локальными нормативными правовыми актами ОАО «Банк развития Республики Беларусь»; финансово реализуемым – при достаточности собственных источников, заемных и привлеченных средств для финансирования проекта в планируемые сроки, а также при возможности погашения привлекаемых долгосрочных кредитов, иных обязательств в полном объеме и установленный срок [2].

Для реализации государственной поддержки инвестиционной деятельности организаций Беларуси необходимо предпринять следующие меры:

1) Отказаться от временных мер поддержки предприятий оказавшихся в сложной экономической ситуации. При реорганизации убыточных предприятий необходимо разработать мероприятия по переводу работников на высокопроизводительные рабочие места на других предприятиях.

2) Виды государственной поддержки, не оказывающие стимулирующего влияния на повышение эффективности инвестиционной деятельности, следует исключить (бюджетные ссуды, займы).

3) В условиях конкуренции белорусским предприятиям необходимо выбирать те инвестиционные проекты, для которых может быть применена схема проектного финансирования. При этом, для эффективного применения данной схемы необходимо наличие «проектной компании», целью которой является исключительно ее реализация. В качестве такой компании необходимо создать структурное подразделение на базе ОАО «Банк развития Республики Беларусь».

Вышеперечисленные мероприятия позволят сконцентрировать бюджетные ресурсы на отдельных направлениях и будут способствовать их максимальной отдаче.

Литература

1. Вахрин, П.И. Организация и финансирование инвестиций: Практикум [Текст] / П.И. Вахрин . - М.: Маркетинг, 2000. - 286 с.

2. Постановление Совета Министров Республики Беларусь, от 05.01.2012 г. № 14/1; в ред. Постановления Совета Министров и Национального банка Республики Беларусь от 08.08.2013 г., № 697/13 // Консультант Плюс: Беларусь [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. центр правовой информации Республики Беларусь. Минск, 2016. –Режим доступа: <http://www.pravo.by>. – Дата доступа: 19.11.2016.

Леднёва Ирина

к.э.н., доцент

УО «Белорусский государственный экономический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

УСТОЙЧИВОСТЬ РАЗВИТИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА: ПРЕДПОСЫЛКИ, СУЩНОСТЬ

В условиях нарастающей турбулентности экономической, экологической и социальной среды современного мира проблема устойчивого развития приобретает всё большую актуальность, как в мировом масштабе, так и в пределах отдельных государств, регионов, рынков.

Происходящие процессы глобализации и регионализации, с одной стороны, способствуют нарастанию положительных тенденций экономического развития, а, с другой, – усиливают проблемы асимметрии и неустойчивости социально-экономического развития. Решение изложенных противоречий видится в рамках концепции устойчивого развития, рассматривающей экономический рост посредством гармоничного и сбалансированного развития трех сфер: социальной, экономической и экологической, при этом императивом в данной концепции призван стать экологический фактор [1].

Современные подходы к исследованию устойчивости социально-экономических систем характеризуются методологическим плюрализмом, углубляющейся взаимосвязью с естественными науками, попытками обоснования ведущей роли неустойчивости и хаоса в экономическом развитии, разработкой теории устойчивости составных элементов системы и глобальной теории устойчивости.

Термин «устойчивость» применительно к социально-экономическим системам, являющимися субъектами рыночных отношений, можно сформулировать следующим образом: устойчивость развития таких систем – это состояние, которое в условиях динамических изменений внутренней и внешней среды обладает положительной тенденцией к получению дохода и обеспечивает на длительный период удержание, а в последующем и расширение контролируемой части целевого рынка на основе постоянно разрабатываемых и внедряемых инвестиций в хозяйственную деятельность [2].

Устойчивость потребительского рынка – это способность сохранять определенные параметры функционирования и развития с учетом воздействия различных негативных условий и факторов, нивелировать последствия кризисных ситуаций, адекватно реагировать на изменение конъюнктуры и стимулировать целевое развитие экономических агентов. При разработке стратегии устойчивого развития потребительского рынка необходимо применение комплексного, взаимосвязанного подхода, учитывающего современные требования и тенденции развития экономики страны в целом, основным из которых является устойчивое развитие как гармоничное

(сбалансированное), заключающееся в обеспечении такого процесса изменений, при котором эксплуатация природных ресурсов, направление инвестиций, ориентация научно-технического развития, развитие личности, институциональные и конъюнктурные изменения согласованы друг с другом и способствуют укреплению нынешнего и наращиванию будущего потенциала потребительского рынка с целью повышения качества жизни, удовлетворения человеческих потребностей и реализации гуманистических устремлений.

Литература

1 Новоселов, С.И. Направления решения проблем обеспечения устойчивого сбалансированного развития региона [Текст] / С.И. Новоселов // Бизнес в законе. – 2013. – № 4. – С. 168–172.

2 Сульвопар, А.Б. Развитие теории устойчивости социально-экономических систем [Текст] / А.Б. Сульвопар // Вестник Ассоциации Вузов туризма и сервиса. – 2009. – № 2. – С. 83–88.

Лемеш Валентина

к.э.н., доцент

УО «Белорусский государственный экономический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ АУДИТА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ

Зародившийся в конце прошлого столетия отечественный независимый аудит прошел ряд этапов, на каждом из которых возникали и решались различные проблемы. За прошедший период в Республике Беларусь было принято свыше 1000 нормативных правовых актов различного уровня, в том числе декреты и указы Президента Республики Беларусь, кодексы и законы, постановления Совета Министров и Министерства финансов, документы Аудиторской палаты и других органов.

За период времени, прошедшего после принятия Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» 12.07.2013 № 56-З [1] произошли существенные изменения, ряд из которых свидетельствует о критическом состоянии аудита в нашей стране. Так, требования норм статьи 7 указанного Закона о наличии в штате аудиторской организации не менее пяти аудиторов, для которых эта организация является основным местом работы вместо ранее установленных трех, привело к значительному сокращению числа аудиторских организаций со 146 до 82 на 20.09.2016. Наряду с организациями в республике

по состоянию на 21.10.2016 работает 362 аудитора – индивидуальных предпринимателя. За период с 2011 г. по 2015 г. численность аттестованных аудиторов снизилась с 1493 до 1446 [2] и по прогнозам специалистов будет снижаться.

Пунктом 2 статьи 17 Закона Республики Беларусь «О бухгалтерском учете и отчетности», предусмотрено новое требование: общественно значимые организации (за исключением банков) обязаны составлять за 2016 год и последующие годы годовую консолидированную отчетность в соответствии с МСФО в официальной денежной единице Республики Беларусь [3]. При этом предусмотрены дополнительные требования к аудиторской организации, проводящей обязательный аудит годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, составленной в соответствии с МСФО [1, ст. 7]:

– наличие на сайте аудиторской организации в глобальной компьютерной сети Интернет информации о ее деятельности согласно требованиям к такой информации, установленным Министерством финансов Республики Беларусь;

– наличие в штате аудиторской организации не менее двух аудиторов из числа указанных в части второй настоящей статьи, имеющих специальную подготовку в области МСФО.

Подчеркнем, что ни в самом законе, ни в других документах нет разъяснений и требований по документам, подтверждающим специальную подготовку в области МСФО. По утверждению специалистов Министерства финансов Республики Беларусь в 59 аудиторских организациях работает 227 специалистов, имеющих международные сертификаты по МСФО [4]. Однако на сайте указанного министерства данная информация отсутствует.

Еще одним важным нерешенным аспектом в Республике Беларусь является отсутствие саморегулируемых аудиторских организаций. Статьей 8 Закона предусмотрено, что аудиторские организации и (или) аудиторы – индивидуальные предприниматели в целях координации своей деятельности, а также представления и защиты общих интересов могут создавать аудиторские объединения в соответствии с законодательством Республики Беларусь [1, с. 8]. В настоящее время в республике созданы Ассоциация профессиональных аудиторов (АПУ), Ассоциация аудиторских организаций (ААО) и Ассоциация сертифицированных бухгалтерским и аудиторов Беларуси. Однако данные объединения не могут быть зарегистрированными в качестве саморегулируемых в связи с отсутствием правового поля по саморегулируемым организациям. В результате ни одно из общественных объединений Республики Беларусь не является членом Международной федерации бухгалтеров. Это значит, что в республике до сих пор нет официального перевода Международных стандартов аудита (МСА). Отечественным аналогом МСА являются Национальные правила аудиторской деятельности (НПАД). Их разработкой занимается Министерство финансов Республики Беларусь. В

настоящее время действует 35 НПАД, из которых 29, по мнению представителей Минфина, соответствуют МСА [4]. В этом контексте хочется отметить, что Беларусь является членом Евразийского экономического союза и активно участвует в подготовке проекта Соглашения об аудиторской деятельности на территории Евразийского экономического союза. Если учесть, что другие страны участницы этого союза применяют МСА, то нашей стране предстоит очень серьезная работа по гармонизации отечественного законодательства

Литература

1. Закон Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» от 12.07.2013 № 56-3.
2. [Электронный ресурс] - Режим доступа: http://minfin.gov.by/ru/auditor_activities/requirements/.
3. Закон Республики Беларусь «О бухгалтерском учете и отчетности» от 12.07.2013 № 57-3.
4. Сорока, Н.В. Аудит-25: баланс потребностей и возможностей [Текст] / Н.В. Сорока // Интервью. Экономическая газета от 04.10.2016 г. № 76 (1983).

Літвінов Віталій
старший викладач
ВП НУБіП «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

СКЛАДОВІ ФОНДУ СПОЖИВАННЯ АГРОПІДПРИЄМСТВ

По методу утворення і соціально-економічних форм використання фонд споживання підрозділяється на: фонд заробітної плати і доходів, фонд суспільного споживання, внутрішній фонд громадських організацій і апарата керування. Прогрес суспільства звичайно супроводжується ростом реальної заробітної плати і доходів, поліпшенням якості предметів споживання і послуг, що випереджають розвитком предметів споживання тривалого користування і культурно-побутового призначення, засобів розвитку невиробничої сфери. Однак ріст фонду споживання має об'єктивні межі, його надмірний ріст неминуче приведе до необґрунтованого скорочення фонду нагромадження, що підірве матеріальні основи розширеного відтворення й економічного росту. Тому необхідно прагнути до оптимального сполучення фонду споживання і фонду нагромадження, щоб забезпечувалися як високі і стійкі темпи

економічного росту, так і підвищення рівня життя, реальних доходів і споживання народу.

З одного боку матеріальне стимулювання працюючих може бути ефективним при обґрунтованому визначенні кінцевих результатів виробництва та формуванні фонду споживання у відповідності з результатами господарської діяльності. Проте, з іншого – в більшості країн світу сільське господарство є депресивною галуззю економіки та потребує значного вливання фінансових ресурсів з боку держави. Обсяг фонду споживання має покривати всі затрати на відновлення якостей трудових ресурсів та їх розвиток, підвищення кваліфікації.

Саме тому важливим є визначення основних напрямів використання фонду споживання агропідприємств.

Фонд споживання призначений для фінансового забезпечення розвитку соціальної сфери (крім витрат капітального характеру) і матеріального забезпечення працівників підприємств агропромислового комплексу, а також для виплати проміжних дивідендів. Головною особливістю, що вирізняє цей фонд від інших фінансових фондів підприємства є те, що його формування не приводить до утворення нового майна.

Фонд оплати праці на державних сільськогосподарських підприємствах формується в межах фінансових коштів, що надходять з державного бюджету; за рахунок частини доходу, що був одержаний внаслідок господарської діяльності та з інших джерел.

На підприємствах агропромислового комплексу частина заробітної плати, що нараховується робітникам у грошовому виразі, може виплачуватися у натуральній формі. Натуральна оплата має велике значення для працівників сільськогосподарських підприємств. За рахунок неї працівники роблять натуральні запаси продовольства. Для задоволення потреб працівників у сільськогосподарській продукції на агропідприємствах створюється натуральний фонд. Порядок формування фонду натуроплати, ціни нарахування та співвідношення між грошовою та натуральною формою оплати праці, перелік видів продукції, якими вона може бути виплачена (крім заборонених законодавством видів продукції), термін виплати натуральної продукції – все це зазначається в угоді між працівниками сільськогосподарський підприємств та його власниками чи керівництвом (колективному договорі).

В багатьох країнах в умовах розвитку національної економіки та встановлення ринкових засад її функціонування натуральна форма оплати є досить ефективним мотиваційним чинником зацікавленості працівників в ефективній трудовій діяльності.

В деяких країнах набула поширення своєрідна форма стимулювання продуктивності праці, коли працівникам надається певна частина продукції, одержана понад нормативні обсяги, встановлені в договорі між трудовим колективом та керівництвом підприємства в формі натуральної оплати

Іншою складовою частиною фонду споживання підприємств агропромислового бізнесу є нарахування на заробітну плату робітників

відповідно до чинного законодавства країни. Вони включають нарахування в обов'язкове пенсійне страхування, соціальне страхування, фонд безробіття та інші фонди, які визначаються урядами країни. В деяких країнах з метою розвитку певних підгалузей сільського господарства встановлюються пільги на відрахування до державного бюджету.

Кошти фонду споживання сільськогосподарських підприємств направляються на виплату проміжних дивідендів акціонерам та вкладникам; виплата дивідендів по привілейованим акціям; виплату дивідендів по акціях трудового колективу та вкладень працівників в майно підприємства. Розмір цих виплат визначається розміром чистого прибутку підприємства.

Література

1. Дієсперов, В.С. Оплата сільськогосподарської праці [Текст] / В.С.Дієсперов // Економіка АПК.-2012.-№9.-С.76-83.
2. Харченко, Т.М. Шляхи вдосконалення мотивації праці найманих працівників сільськогосподарських підприємств [Текст] / Т.М.Харченко.-Суми: ПП Вінніченко М.Д., ФОП Литовченко Є.Б., 2012.-40с.

Лук'яник Микола
к.е.н., завідувач відділу
Інститут сільського господарства Західного Полісся
с. Шубків, Рівненська обл.

Якубовська Наталія
к.е.н., доцент
Рівненський інститут слов'янознавства
м. Рівне

АКТУАЛІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ В ПРОСУВАННІ НАУКОМІСНОГО ПРОДУКТУ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Аграрна галузь України являє собою складну систему взаємозалежних та взаємовпливаючих елементів: суб'єктів господарювання (фермерські господарства, сільськогосподарські підприємства, інтегровані агроформування, приватні домогосподарства тощо); ринків (сортів рослин, порід тварин, техніки, обладнання, засобів захисту, консалтингу тощо); переробних галузей тощо.

Для галузі характерними є: високий ступінь залежності від природно-кліматичних умов, які є принциповою передумовою існування та специфіки

галузі; значний вплив державної політики та законодавчої бази (особливо в сільському господарстві); галузь є наукомісткою на всіх етапах, починаючи від розробки сорту і закінчуючи реалізацією товарної продукції.

Ефективний розвиток такої складної та багатofакторної галузі можливий за умови, що діяльність кожного структурного елемента має бути «сучасною» і адекватною загальній ринковій кон'юктурі.

В даній галузі ринок наукомісного продукту (в тому числі наукового консалтингу) є досить статичним, комерційні ефекти від використання наукових розробок для виробників невидимі і невідчутні.

В даному контексті ринок наукомісного продукту, в тому стані, який на сьогодні існує в Україні є досить консервативний і пасивний.

Маркетинговий підхід до створення товару в ринкових умовах має бути комплексним, з визначенням стратегічних і тактичних цілей суб'єкта господарювання, врахуванням комплексу факторів впливу на його діяльність.

Як і для будь-якого іншого ринкового продукту, для наукомісного продукту застосування інструментів маркетингу з метою активного просування на ринку є доцільним, наприклад, таких як концепція «4P», трьох рівнів товару, диференційованого маркетингу, класифікації B2B і B2C тощо.

Навіть поверхневий огляд активності застосування вищезгаданих інструментів (концепцій) маркетингу демонструє, що в даній галузі маркетинговий потенціал застосовується вкрай обмежено.

Інститут сільського господарства Західного Полісся Національної академії аграрних наук України є типовою установою, що виробляє наукомісний продукт для аграрної галузі, тому проаналізувати діяльність даної установи через призму маркетингових концепцій є першочерговим завданням для ідентифікації поточного стану та окреслення доцільної маркетингової стратегії.

Так, наприклад, концепція 4P передбачає «змішування» таких компонентів як «продукт», «ціна», «місце» і «просування» виходячи з специфіки товару, а також цілей і завдань суб'єкта господарювання.

Диференціація і констатація діяльності вищеназваної установи по складових «4P» буде наступною:

«Продукт» ап'орі є наукомістким, а, отже, унікальним і специфічним, диференціювати можна як: товар (сільськогосподарська продукція), технології і консультаційні послуги (консалтинг).

«Ціна» визначається на основі витратної методики, недоліком якої є недостатня гнучкість при зміні ринкової кон'юктури.

Щодо складової «місце», то установа знаходиться в Рівненській області, тобто в «умовах середовища»: кліматичних, економічних, соціальних, політико-правових тощо; в сільській місцевості із зручним транспортним сполученням і в безпосередній близькості до стаціонарних дослідних полів, де можна наглядно продемонструвати «продукт» установи.

До складової «просування» відноситься: підготовка та проведення Днів

поля, семінарів, нарад для керівників, спеціалістів сільськогосподарських підприємств, фермерських господарств та інших зацікавлених осіб з питань землеробства, рослинництва, тваринництва та агробізнесменеджменту; поширення інформації про інноваційні розробки на науково-практичних конференціях та шляхом пропагування їх серед керівників і спеціалістів агропромислового комплексу і в засобах масової інформації.

Загалом, маркетингова діяльність установи не виходить за рамки масового маркетингу, хоча є всі передумови для застосування концентрованого або диференційованого маркетингу.

Окремо варто зауважити, що установа продукує як товар, так і послугу, маркетинг яких принципово відмінний.

Отже, виходячи з вищесказаного, можна зробити висновок, що застосування маркетингового інструментарію (концепції, стратегії, методи, моделі тощо) в просуванні наукомісного продукту в аграрній сфері не достатньо актуалізовано.

Поглиблена верифікація та структурування маркетингових категорій стосовно продукту установ аграрної науки в Україні дозволить інтенсифікувати забезпечення аграрного сектору економіки сучасними науковими розробками, що, в свою чергу, поживавить кон'юнктуру галузі загалом.

Лук'янова Марія
к.е.н., старший викладач
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

МАКРОЕКОНОМІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КООПЕРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ

Кооперації відводиться велика роль як у підвищенні ефективності дрібнотоварного сектора агропродовольчого виробництва, так і в поліпшенні умов життєдіяльності на селі загалом [1, 2, 3]. Одним з найважливіших факторів високої конкурентоспроможності кооперативів у розвинутих країнах є державна підтримка їх діяльності, яка передбачає державне регулювання і допомогу організаційно-правовими та економічними методами. Необхідність державної підтримки кооперативної діяльності обумовлюється спільністю інтересів держави і кооперації, їх узгодженістю у вирішенні економічних та соціальних питань на місцевому, регіональному і національному рівнях.

В Україні можемо спостерігати стрибкоподібну траєкторію створення та

функціонування кооперативів. Так, упродовж 2009 р. кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Україні збільшилась з 496 до 645, а вже у 2011 р. зменшилась до 583. На початок 2016 р. їх кількість становила вже 1026 [4]. Такі перепади, зокрема, пов'язують із непрогнозованістю державної політики [5].

Через відсутність послідовної державної аграрної політики процеси реформування відбувалися із запізненням, непослідовно і неефективно. В результаті поки що не вдалося повною мірою використати переваги кооперації. Недооцінка значимості кооперативних форм господарювання засвідчила про недостатню кооперативну освіченість кадрів як у міністерствах і відомствах, так і в регіонах. Неадекватне розуміння суті кооперації, ототожнення колективних сільськогосподарських підприємств з кооперативами призвело до того, що в Україні набули масового поширення так звані псевдокооперативні структури, що істотно стримувало розвиток реальних кооперативних процесів.

Макроекономічне регулювання кооперативних процесів передбачає на національному рівні - визнання вагомості кооперативного сектора в багатуокладній економіці; формування сприятливого нормативно-правового та інформаційного поля кооперативної діяльності; контроль за дотриманням норм законодавства, в тому числі антимонопольного, всіма суб'єктами ринкових відносин; на місцевому рівні - підтримку кооперативної ініціативи органами місцевої влади та місцевого самоврядування; сприяння об'єднавчим процесам сільського населення; невтручання в справи кооперативних формувань.

Існує об'єктивна необхідність розробки і практичної реалізації дієвої політики співпраці держави і кооперативів. Така політика має базуватися на принципах спільності інтересів і паритетності. Основними напрямками діяльності державних органів влади в сфері кооперації повинні стати: створення умов для розвитку та функціонування кооперативного сектора економіки, його підтримки та захисту; активізація діяльності кооперативів у розв'язанні економічних проблем і реалізації соціальної політики держави в межах спільних з державою програм співпраці; використання кооперативних цінностей для зміцнення основ демократії і формування громадянського суспільства; розширення співпраці кооперативів України з міжнародним кооперативним рухом.

Державна політика підтримки кооперативного руху має характеризуватися наступними рисами: децентралізація, налагоджений діалог між центральними та місцевими органами влади, збільшення потенціалу місцевих органів влади в ефективному прийнятті рішень.

Державна підтримка сільських ініціатив з розвитку малого підприємництва, кооперації позитивно впливає на формування середнього класу – прошарку населення, який дійсно готовий нести відповідальність за сталий розвиток економіки. Ініціювання кооперативного руху має відбуватися на мікрорівні. Особлива роль у інтенсифікації кооперування належить місцевим органам влади: місцевим відділам агропромислового та економічного розвитку,

сільським і селищним радам, а також Національній спілці сільськогосподарських кооперативів України, сільськогосподарським дорадчим службам.

Дуже важливим для розвитку сільської місцевості є створення місцевими органами влади сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва, кооперування. Це сприятиме наповненню місцевих бюджетів, і відповідно, збільшить можливості їх участі в територіальному розвитку. Передбачається, що кооперативні організації будуть співпрацювати з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в питаннях виробництва продукції та надання послуг з метою зниження рівня безробіття (завдяки кооперації можна забезпечити роботою 1-1,5 млн. осіб), вирішенні інших економічних і соціальних проблем.

Література

1. Шевчишин, М. М. Кооперативні засади розвитку виробничої і соціальної сфер села [Текст] : автореф. дис. ... к-та екон. наук : 08.00.03 / М. М. Шевчишин . – ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – К., 2007. – 20 с.

2. Бородіна, О. М. Державна підтримка агросфери: еволюція, проблеми [Текст] / О. М. Бородіна, С. В. Киризюк, О. Л. Попова [та ін.]; за ред. О. М. Бородіної. – К.: Інститут економіки та прогнозування НАНУ, 2008. – 264 с.

3. Жибак, М.М. Фермерські господарства Прикарпаття: стан та шляхи удосконалення їх функціонування [Текст] / М. М. Жибак, Г. М. Христенко // Агросвіт. – 2014. – № 9. – С. 3-6.

4. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/ministry?nid=15750>. – Назва з екрана.

5. Іван Томич: розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів – магістральний шлях для АПК України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a7d.com.ua/novini/4541-van-tomich-rozvitok-slskogospodarskih-obslugovuyuchih-kooperativv-magstralniy-shlyah-dlya-apk-ukrayini.html> . – Назва з екрана.

Михайлов Микола

к.т.н., директор
ТОВ „Хопштайнер Україна”
м. Київ

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ХМЕЛЯРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Хмелярство – важлива галузь сільського господарства, яка потенційно може забезпечити сільськогосподарським товаровиробникам значні доходи від реалізації хмелепродукції та її використання у пивоварінні, медицині, парфумерії, харчовій та іншій галузях промисловості. Більше того - в Європі вона вважається однією з найбільш прибуткових галузей рослинництва. Тільки пивоварна промисловість України сьогодні потребує більше ніж 6,0 тис тонн хмелепродукції вартістю понад 1,5 млрд. грн. І тим дивовижніше на цьому фоні виглядає занепад українського виробництва цієї культури, яке, крім того, ще і має статус дотаційного.

У це важко повірити, але на початку ХХ століття Німеччина, Бельгія та Британія — визнані в світі пивовари — купували хміль на Волині, бо за якістю він не поступався кращим закордонним зразкам, а за ароматом — навіть їх перевищував. Відтак уже в 1907 році до Великої Британії було вивезено 9 пудів хмелю, а 1912-го — 492. Українці вирощували високі (як на той час) врожаї цієї культури — 10—12 центнерів з гектара, при вартості виробництва одного центнера 18—25 рублів. Німецьким же, австрійським, французьким та англійським виробникам хміль обходився у 1,5—2 рази дорожче. Збут хмелю вважався досить прибутковою справою (його ціна у десятки разів перевищувала ціну зерна), і в 1913 році площі під цю культуру в Україні становили вже 6 тисяч гектарів. На жаль, наприкінці 80-х років минулого століття Україна була вже п'ятим у світі (після США, Німеччини, Китаю та Чехословаччини) виробником хмелю [1].

Впродовж 140-річної історії вітчизняного хмелярства галузь переживала різні етапи свого розвитку. За радянських часів Україна була основним постачальником хмелю для пивоварної промисловості, на 70 % забезпечуючи потреби у сировині всього Радянського Союзу. Крім того, до 1991 р. щорічно за межі країни вивозилося понад 4,0 тис. тонн хмелю. У середині 80-х рр. минулого століття країна за площею насаджень (9,4 тис. га) і валовим збором (8,0 тис. т) була на п'ятому місці в світі після США, Німеччини, Китаю і Чехословаччини. На той час галузь хмелярства була найважливішою бюджетоутворюючою складовою агропромислового комплексу регіону Полісся України. Колишній досвід господарств-виробників хмелю свідчить про те, що продукція хмелярства є джерелом значних фінансових надходжень: займаючи лише 1,1–1,5 % ріллі, грошові надходження від вирощування хмелю в структурі рослинницької продукції складала 50 %, а у спеціалізованих господарствах –

понад 90 % [2, 3].

Сьогодні економічні умови виробництва хмелепродукції потребують покращення з метою підвищення його ефективності. За останні 25 років площі під хміль впали з 7,4 тис. га в 1990 році до 0,4 тис. га в 2015 році, тобто в 18,5 разів [4]. Культура втрачає позиції надзвичайно швидко, незважаючи навіть на відмічену світом якість українського хмелю - вітчизняні хмільники відомі вирощуванням найпримхливіших ароматичних сортів рослини. Головною проблемою є збут продукції. Попри те, що хміль широко використовується в медицині і косметології, найбільшим напрямом збуту залишається пивоваріння. Українське пивоваріння знаходиться на злеті, відкривається безліч приватних пивоварень, росте популярність розливного пива, українське пиво цінуватися у світі. І в той же час, українські пивовари віддають перевагу для свого продукту імпортній сировині.

Перша і найочевидніша причина полягає в неможливості закуповувати однорідну продукцію великого розміру. Для великого виробника пива разова закупівля сировини може перевищувати 100 тонн, причому уся партія має бути як одного сорту, так і однієї якості. З урахуванням того, що валове виробництво хмелю в Україні в 2015 році ледве перевалило за 300 тонн, організувати консолідовану закупівлю сировини в декілька постачальників майже нереально. І якщо це питання вирішити, пивовари стикаються з наступною, ще складнішою проблемою.

Річ у тому, що технологічно для пивоварні недоцільно закупівля необробленого хмелю у вигляді шишок. Великі виробники пива вимушені купувати сировину в же переробленому виді - в гранулах або (що набагато простіше і вигідніше) у вигляді екстракту. В Україні зараз діє два гранулятори, потужностей яких вистачає для покриття поточних масштабів виробництва культури. Проте, зусиллями виробників хмелю так і не вдалося консолідувати їх роботу на рівні, достатньому для будівництва екстракційного заводу.

В результаті, за даними Державної служби статистики, в 2014 році Україна було імпортовано 341,9 тонн хмелю і продуктів його переробки, в 2015 році - 382,8 тонн. Основним джерелом імпорту сировини стала Німеччина (82%). Єдиним напрямом збуту продукції хмелярства в Україні залишаються невеликі, часто приватні пивоварні, яким досі вигідніше купувати українську сировину, чим імпортувати єврозамінники.

Отже, якщо світовий ринок хмелю має позитивну динаміку розвитку завдяки високому попиту на хмелепродукцію та його характерними ознаками є інтеграція виробників хмелю й переробних заводів, які поєднані у великомасштабні корпорації, що забезпечує безперервний процес хмелевиробництва (від виробника до споживача хмелю), то, вважаємо, відродження українського хмелярства можливе за рахунок новітніх інновацій та інвестицій для розширення площ під цю культуру, впровадження нових високоврожайних сортів, які мають задовольнити найбільш вибагливих

пивоварів, а також розширення ринків збуту як на Україні, так й світу.

Література

1. Михайлов, М.Г. Ми всі зобов'язані пивоварам // Урядовий кур'єр. – 11 серпня 2015 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/mikola-mihajlov-mi-vsi-zobovuzani-pivovaram>
2. Михайлов М.Г. Теоретичні аспекти розвитку матеріально-технічної бази аграрних підприємств: збірник тез доповідей II-ї Міжнародної науково-практичної конференції „Сучасні технології аграрного виробництва” (9-10 листопада 2016 року) [Текст] // Міністерство освіти і науки України, Національний університет біоресурсів і природокористування України. – К., 2016. – С. 88-90.
3. Саблук, П. Т. Економічний інтерес у розвитку аграрного виробництва: монографія [Текст] / Саблук П. Т. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2014. – 356 с.
4. Матеріально-технічне забезпечення сільського господарства України [Текст] : Посібник / [Лупенко Ю.О., Захарчук О.В., Вишневецька О.В. та ін.]; за ред. Ю.О. Лупенка та О.В. Захарчука. – К. : ННЦ ІАЕ, 2015. – 144 с.

Назаренко Ірина

к.т.н., доцент

Заболотня Ксенія

асистент

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ТУРИЗМУ В М. КРИВИЙ РІГ

Перспективним напрямком розвитку сучасного ринку послуг є туристичний бізнес. Він забезпечує динамічний розвиток економік багатьох країн через істотний внесок у ВВП, збільшення зайнятості населення, формування доходної частини бюджету. У світі одним з важливих і перспективних видів туризму є бізнес-туризм. Цей вид туризму може дати додатковий прибуток суб'єктам туристичної індустрії, оскільки «ділові туристи відрізняються більш високим рівнем витрат порівняно з відпочиваючими туристами» [1].

Питанням розвитку бізнес-туризму присвячені дослідження Драчевої О.Л., Забаєва Ю.В., Ісмаєва Д.К. [1], Нікітенко С.І. [2], Пандяк І.Г. [3] та ін. Відсутність системності та послідовності у вивченні проблем розвитку бізнес-туризму в Україні, складність і багатоплановість досліджуваних питань обумовлюють актуальність теми дослідження.

Значний потенціал бізнес-туризму має місто Кривий Ріг, оскільки саме в ньому сконцентрована потужна база діючих промислових об'єктів та об'єктів індустріальної спадщини, що викликають інтерес у туристів. Місто має низку унікальних промислових підприємств та може запропонувати потенційним туристам знайомство з потужним гірничо-металургійним комплексом, що є найбільшим як на Дніпропетровщині, так і в Україні. З огляду на це, дослідження сучасного стану та перспектив розвитку бізнес-туризму у м. Кривий Ріг є актуальним завданням, що має вагоме практичне значення.

У м. Кривий Ріг станом на 01.11.2015 р. налічується понад 74 суб'єкти господарювання, що здійснюють туристичну діяльність. З цього числа лише 4 суб'єкти мають туроператорську ліцензію, 3 з них здійснюють діяльність, пов'язану з бізнес-туризмом. Це – «Кривбастур», «SilkyWay» та «Рів'єра». Для решти суб'єктів туристичної діяльності основним напрямом є виїзний туризм за межі України. Бізнес-туризм міста сприяє місцевому економічному розвитку, стимулює ринкові відносини, активно впливає на розвиток суміжних галузей економіки (готельно-ресторанний бізнес, транспортні перевезення тощо), будівництво, індустрію дозвілля, виробництво товарів широкого вжитку, зайнятість населення, роботу з охорони пам'яток історії та культури, та ін.

Динаміка основних показників популярності розвитку бізнес-туризму в м. Кривий Ріг наведена в табл. 1.

Таблиця 1

**Динаміка основних показників популярності розвитку
бізнес-туризму в м. Кривий Ріг**

Показники	Одиниці виміру	2014	2015
Співпраця з туристичними операторами	шт.	2	28
Проведення заходів, на яких було представлено місто через бізнес-туризм	шт.	5	11
Кількість екскурсиводів, залучених до проведення екскурсій з промислової тематики (станом на кінець року)	осіб	4	10
Створення в соціальній мережі Facebook групи "Кривий Ріг туристичний"	осіб	0	20 000

Необхідною умовою розвитку бізнес-туризму є ефективне функціонування готельної індустрії, що дає близько 60% усіх доходів від туризму. До послуг туристів м. Кривий Ріг 10 закладів для розміщення. Разом з тим, існуюча кількість цих закладів не може задовольнити потребу зростаючої кількості іноземних та вітчизняних туристів різних соціальних категорій.

Незважаючи на те, що розвиток бізнес-туризму в м. Кривий Ріг позитивний, залишається ряд невирішених проблем: нерозвинена інфраструктура бізнес-туризму, недостатньо розвинена система професійної підготовки та перепідготовки кадрів для індустрії ділового туризму, невідповідність ціни якості надаваних послуг, нерівномірний розподіл ділових туристів в місті.

Таким чином, для розвитку бізнес-туризму в м. Кривий Ріг необхідно побудова партнерських відносин між державою, навчальними закладами, підприємствами, міжнародними організаціями з метою розробки і реалізації державної політики, ефективною маркетинговою стратегією для просування бізнес-туризму, розвитку системи професійної підготовки та перепідготовки кадрів у сфері бізнес-туризму, створення умов найбільш ефективного використання туристичного потенціалу міста, збільшення кількості туристів, які здійснюють ділові подорожі, підвищення якості послуг, що надаються в закладах проживання, торгівлі, ресторанного господарства та побутового обслуговування, залучення капітальних інвестицій у розвиток бізнес-туризму. Це дозволить отримати додатковий прибуток, забезпечити робочі місця і дасть збільшення надходжень до бюджету.

Література

1. Драчева, О. Л. Економіка і організація туризму: міжнародний туризм: навч. посібник [Текст] / О. Л. Драчева, Ю. В. Забаєв, Д. К. Ісмаєв та ін. – М. : КНОРУС, 2007. – 576 с.

2. Нікітенко, С. І. Діловий туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку [Текст] / С. І. Нікітенко // Наукові праці. – 2006. – Т.52. – Вип.39. – С. 139-143.

3. Пандяк, І. Г. Сучасний стан та проблеми розвитку інфраструктури ділового туризму в Україні [Текст] / І. Г. Пандяк // Вісн. Львів. ун-ту. Серія: Географія. – 2007. – Вип. 34. – С.183-188.

Науменко Ольга

студентка

Чухліб Алла

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ БОРОШНА

На сьогодні особливої уваги набуває дослідження ефективності функціонування ринку борошна, як одного з стратегічно значимих ринків країни.

Ринок борошна складається з промислового (90%) й побутового споживання (10%). Пшеничне борошно займає 90% від загального обсягу пропозиції.

Внутрішнє споживання борошна в країні є основним фактором формування ринку борошна. В свою чергу, головним чинником, що впливає на внутрішнє споживання борошна, є чисельності населення України. За роки незалежності Україна втратила понад дев'ять мільйонів громадян. Чисельність населення України зменшилась з 51,8 млн. осіб в 1990 році до 42,8 млн. осіб у 2015 році, або на 17,4%.

Хліб, крупи та макаронні вироби традиційно входять в число найдешевших продуктів, складаючи основу харчування абсолютної більшості українців. Проте, зменшення чисельності населення країни безпосередньо вплинуло на зменшення обсягів внутрішнього споживання продуктів переробки зерна.

Основне виробництво борошна сконцентровано на 20-ти виробниках, що контролюють 50% ринку борошна. Підприємствами-лідерами з виробництва борошна у 2015 році є: Державний резерв України, ПАТ «Державна

продовольчо-зернова корпорація», ХК «Хліб Києва».

Протягом 2005-2015 років спостерігається тенденція до зменшення виробництва та споживання хлібобулочних виробів (табл. 1, рис. 1) [1].

Таблиця 1

Показники споживання хлібобулочних виробів в Україні за 2005-2015 рр.

Рік	Чисельність населення, млн. ос.	Виробництво, тис. т	Споживання на 1 ос. на рік, кг
2005	47,3	2264	48
2006	46,9	2160	46
2007	46,6	2034	44
2008	46,4	1978	43
2009	46,1	1828	40
2010	46,0	1808	39
2011	45,8	1763	39
2012	45,6	1686	37
2013	45,5	1510	34
2014	45,4	1335	30
2015	42,8	1206	28

Виробництво хлібобулочних виробів знизилось у 2015 році порівняно з 2005 роком на 46,7%, споживання у розрахунку на 1 особу за рік – на 41,7%.

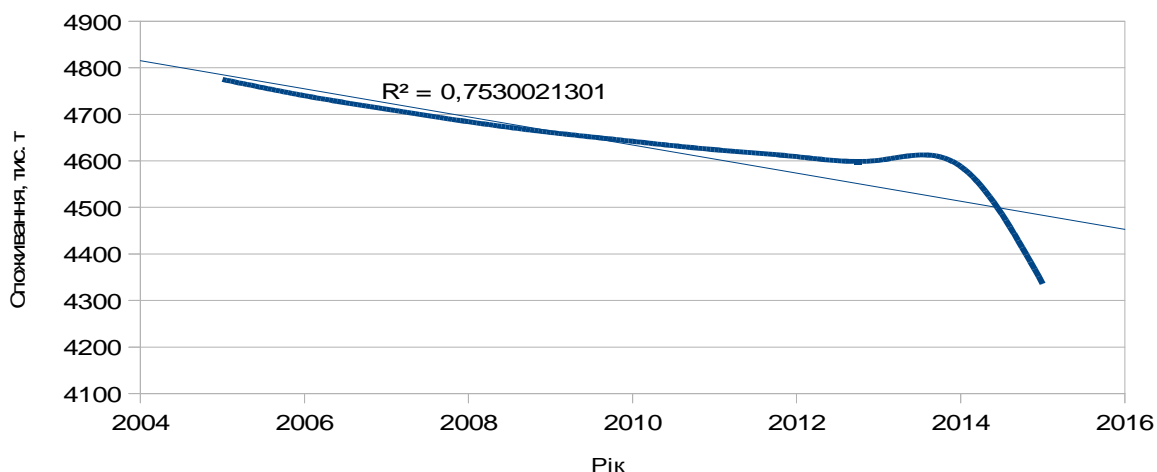

Рис. 1. Динаміка споживання хлібобулочних виробів, тис. т

Рівняння лінійного тренду споживання хлібобулочних виробів, тис. т має вигляд:

$$Y_t = 4633,73 - 30,18t$$

Рівняння лінійного тренду відображає систематичне зменшення споживання хлібобулочних виробів за досліджуваний період.

Проте, на відміну від внутрішнього споживання, експортна складова характеризується позитивною тенденцією. Зокрема, в 2014/15 МР було експортовано 258 тис. тонн борошна, що майже в 3 рази більше порівняно з 2010/11 МР.

Основними експортерами борошна минулого сезону стали ТОВ КХП «Талне», ДПЗКУ, ТОВ «Мегаімпортплюс», ТОВ «Вінницький КХП №2», ТОВ «Енліль», «Новопокровський КХП».

Географія експорту борошна не зазнала істотних змін. Найбільшими імпортерами українського борошна є Китай, КНДР, Молдова, Ізраїль, Індонезія, Палестина, Ангола, Філіппіни, Сирія. Новими напрямками експорту борошна за звітний період стали Бенін, В'єтнам, Камбоджа, Ємен, Єгипет, Сенегал, Руанда, Нігерія, Мадагаскар, Лівія, Ірак.

Таким чином, впродовж останнього десятиріччя спостерігається зменшення виробництва і споживання борошна на внутрішньому ринку з одночасним збільшенням обсягів його експорту. Головним фактором скорочення обсягів борошномельного виробництва є зниження попиту хлібопекарської промисловості та зменшення чисельності українців і споживання хлібобулочних виробів у розрахунку на одну особу.

Література

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Костецька, Н.І. Ринок хліба і хлібобулочних виробів України: стан і перспективи розвитку [Текст] / Н.І. Костецька// Галицький економічний вісник. – 2015. – Т. 48. – № 1. – С. 26–31.

Налецкая Татьяна

к. э. н., доцент

УО «Белорусский государственный экономический университет»
г. Минск, Республика Беларусь

ПОВЫШЕНИЕ ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ПОСРЕДСТВОМ РАЗВИТИЯ МЕТОДИК УПРАВЛЕНИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННЫМИ ЗАПАСАМИ

Величина производственных запасов оказывает непосредственное влияние на результаты расчетов показателей характеризующих платежеспособность организаций. Так, в соответствии с методикой анализа платежеспособности и финансового состояния утвержденной постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.12.2011 №1672 «Об определении критериев оценки платежеспособности субъектов хозяйствования» [1] (в редакции постановления Совета Министров Республики Беларусь от 22.01.2016 № 48) и постановлением Министерства финансов Республики Беларусь, Министерства экономики Республики Беларусь от 27.12.2011 №140/206 «Об утверждении Инструкции о порядке расчета коэффициентов платежеспособности и проведения анализа финансового состояния и платежеспособности субъектов хозяйствования» (в редакции постановлений Министерства Финансов Республики Беларусь, Министерства Экономики Республики Беларусь от 22.02.2016 № 9/10) [2] обобщающим показателем платежеспособности промышленных организаций в Республике Беларусь является коэффициент текущей ликвидности, рассчитываемый путем отношения величины краткосрочных активов (строка 290 Бухгалтерского баланса) к краткосрочным обязательствам (строка 690 Бухгалтерского баланса).

Просматривается тесная взаимосвязь между формированием краткосрочных активов и платежеспособностью организаций.

Как показало исследование сложившейся в практике организаций промышленности и специальной экономической литературе преобладают методики формирования производственных запасов исходя из объема производства без обоснования их величины расчетами нормативов с учетом степени соблюдения показателей планов реализации продукции, а вопрос нормирования запасов готовой продукции широкого освещения специалистами в области экономики организаций и комплексного экономического анализа хозяйственной деятельности вообще не получил [3-5].

При таком подходе к расчету норм запаса по сырью, материалам, комплектующим и другим аналогичным ценностям происходит их завышение.

В ситуации неплатежеспособности промышленных организаций и при трудностях с реализацией произведенной продукции целесообразным является осуществлять нормирование производственных запасов под однодневный оборот реализации продукции с учетом подготовки партий к отгрузке. В

противном случае это, с одной стороны, отвлекает денежные средства на приобретение излишних сырья, материалов и т.д., что требует помимо прочего дополнительных затрат на их хранение, а с другой – отвлекает денежные средства из кругооборота средств предприятия в остатках готовой нереализованной продукции. При удельном весе материальных затрат в общих затратах на производство продукции организаций промышленности свыше 60 % не считается с этим обстоятельством нельзя. К тому же часть материалов и комплектующих «оседают» в незавершенном производстве.

Таким образом, расчеты норматива сырья, комплектующих и т.д. под плановый объем производства или их удельному весу в затратах на производство приводят к излишней величине фактических производственных запасов, что отвлекает их из кругооборота, а следовательно, оказывает непосредственное влияние на платежеспособность организаций. Основой рассчитываемой нормы запасов сырья, материалов должен служить под однодневный оборот реализации продукции с учетом подготовки партий к отгрузке. Даже при стабильном объеме реализованной продукции оборачиваемость производственных запасов при этом значительно увеличится, что позволит высвободить денежные средства для обеспечения ими первостепенных потребностей организаций.

Литература

1. Об определении критериев оценки платежеспособности субъектов хозяйствования : постановление Совета министров Республики Беларусь, 12 дек. 2011 г., № 1672 (ред. от 22.01.2016)// Консультант Плюс : Беларусь. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. Центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2016.

2. Об утверждении Инструкции о порядке расчета коэффициентов платежеспособности и проведения анализа финансового состояния и платежеспособности субъектов хозяйствования : постановление Министерства финансов Республики Беларусь и Министерства экономики Республики Беларусь, 27 дек. 2011 г., № 140/260 (ред. от 22.02.2016)// Консультант Плюс : Беларусь. Технология 3000 [Электронный ресурс] / ООО «ЮрСпектр», Нац. Центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2016.

3. Синица, Л.М. Организация производства: учебник [Текст] / Л.М. Синица – 3-е изд., доп. и перераб. – Минск: ИВЦ Минфина, 2014. – 608 с.

4. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учебное пособие / колл. авторов. – 3-е изд. перераб. и доп. – М.: КНОРУС, 2015. – 720 с.

5. Экономика предприятия: учеб. [Текст] / Л.А. Лобан, В.Т. Пыко. – Минск: совр. школа. – 2011. – 432 с.

Неміш Дмитро

к.е.н., с.н.с., завідувач відділу

Прикарпатська державна сільськогосподарська станція
Інституту сільського господарства Карпатського регіону
м. Івано-Франківськ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Проблематика правового статусу особистих селянських господарств є відносно новою, а відтак, ступінь її наукової розробки не є значним, вона лише поверхнево розглядається науковцями в контексті загальних досліджень проблем правового статусу особистих селянських господарств. Наведені вище обставини обумовили вибір теми даного дослідження та свідчать про її актуальність.

Вивчення наукових джерел з питань правового становища особистих селянських господарств набуває особливого значення для аналізу теоретичних і практичних аспектів правового становища особистих селянських господарств, дозволяє зрозуміти юридичну природу особистих селянських господарств, визначити тенденції та перспективи розвитку інституту правового становища особистих селянських господарств.

Метою досліджень є аналіз та узагальнення правових питань діяльності особистих селянських господарств, а також визначення перспектив розвитку наукових досліджень в цій сфері.

Дослідження сучасних особливостей функціонування особистих селянських господарств, формування їх правового та соціально-економічного статусу знайшли своє відображення в працях таких вчених економістів як В.К. Збарського, М.Й. Маліка, В.Я. Месель-Веселяка, І.В. Свиоуса, О.М. Онищенко, І.В. Прокопи та ін. [1, 2, 3, 4, 5].

Вивчення наукових джерел показує, що в аграрно-правовій та земельно-правовій науці України постійно ведеться науковий пошук у сфері правового статусу особистих селянських господарств. При цьому, головна увага науковців зосереджена на дослідженні особливостей правового регулювання земельних відносин у особистих селянських господарств, що є цілком виправданим з огляду на те, що особистим селянським господарствам належить важлива роль у формуванні ефективного, конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва в Україні.

Недостатнє розуміння сутності і ролі сімейних ферм у формуванні цивілізованого аграрного устрою в Україні призвело до того, що інституціювалася ідея оформлення діяльності особистих селянських господарств (ОСГ) як сімейних фермерських господарств (СФГ) через внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство». Запропоновано оформляти організацію і діяльність ОСГ без створення юридичної особи шляхом їх реєстрації як фізичних осіб — підприємців. Це нібито забезпечує

найлегшу імплементацію сімейних фермерських господарств у чинне правове поле завдяки внесенню мінімальної кількості змін до інших правових актів (зміни вносяться лише до Податкового кодексу). При цьому не враховується та важлива обставина, що наявне в нас правове поле настільки недосконале, що запропонована спроба «вписатися» в нього зводить нанівець позитивні очікування від прийняття законопроекту. Основні негативні наслідки такого підходу зводяться до наступного:

1. Реєстрація сімейних фермерських господарств як фізичних осіб — підприємців «заганяє» їх у систему оподаткування, яка істотно відрізняється від оподаткування інших виробників сільськогосподарської продукції. Ці види оподаткування «прив'язані» до землекористування господарств, а фермери — фізичні особи — підприємці платитимуть єдиний податок, який справляється у відсотках від суми їх доходу. Отже, замість уніфікації принципів оподаткування подібних категорій виробників сільгосппродукції сімейні фермерські господарства виводяться за межі єдиної системи.

2. Набуття особистими селянськими господарствами статусу сімейного фермерського господарства — фізичної особи — підприємця істотно збільшить їх податкове навантаження, особливо якщо господарства займаються виробництвом тваринницької продукції чи вирощуванням трудомістких сільськогосподарських культур. Така перспектива не заохочуватиме ОСГ до трансформації у запропоновану форму господарювання. Передбачуване ж звільнення новостворених сімейних фермерських господарств від оподаткування на 3 роки істотно не змінить ситуації і водночас може запустити процес періодичної ротації (самоліквідації і відродження у новому форматі) частини цих господарств.

3. Для ОСГ, які потенційно могли б трансформуватися в сімейні фермерські господарства (СФГ), важливе значення має зручність і прозорість виконання процедур, пов'язаних зі зміною статусу, та повне усвідомлення пов'язаних з цим прав і обов'язків. Йдеться про укладення і посвідчення договору про створення СФГ; реєстрацію СФГ та пов'язаною з цим постановкою їх на облік в податковій інспекції, Пенсійному фонді, органах статистики тощо; ведення обліку і звітності і т.д. Якщо все це вимагатиме поїздок до райцентру, вистоювання у чергах тощо, то кількість ОСГ, охочих набути новий статус, різко зменшиться.

4. Вагомим стимулом для трансформації ОСГ в сімейні фермерські господарства є запровадження пільгової системи соціального страхування зайнятих у них осіб. У законопроекті записано відповідне положення, але воно сприймається як пуста обіцянка, тому що, по-перше, дуже неконкретне, по-друге, не є (не може бути) нормою закону. Для цього необхідно вносити зміни до інших законів або приймати спеціальний закон. Реєстрація ж фермерського господарства у статусі фізичної особи-підприємця передбачає негайну постановку його на облік у Пенсійному фонді і, отже і сплати внесків.

5. Абсолютно неприйнятною є пропозиція змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо фактичної заборони селянам реалізовувати надлишки виробленої продукції на ринках, а також заготівельним, переробним підприємствам і організаціям, іншим юридичним та фізичним особам без набуття статусу суб'єкта підприємницької діяльності — виробника сільськогосподарської продукції. Це може призвести не лише до згортання чи тінізації діяльності ОСГ, але й до серйозних проявів громадянського невдоволення.

Аналіз реальної практики функціонування особистих селянських господарств протягом останніх років дозволив виділити основні стримуючі чинники їхнього розвитку як повноцінної складової вітчизняного аграрного сектору. До них можна віднести низьку частку обстежених господарств, які займаються сільськогосподарською діяльністю; відсутність даних про економічну ефективність сільськогосподарської діяльності, що в поєднанні з першим чинником по суті переводить особисті селянські господарства в розряд тіньової економіки; залишки синдрому «підсобності», нав'язаного особистим селянським господарствам за часів колгоспно-радгоспного господарювання; практичне витіснення їх із системи державної підтримки сільського господарства; ігнорування потреб особистих селянських господарств у процесі формування ринкової інфраструктури аграрного сектору; невпорядкованість трудового статусу осіб, зайнятих в особистих селянських господарствах, виведення їх за межі системи державного соціального страхування.

Інтеграція особистих селянських господарств, насамперед тих, що виробляють товарну сільськогосподарську продукцію, у ринкові механізми функціонування аграрного сектору є необхідною умовою завершення становлення його в Україні як цілісної системи. Це вимагає прийняття стратегічних рішень і здійснення низки практичних заходів, спрямованих на поліпшення інституціонального й соціального середовищ діяльності селянських господарств.

Література

1. Збарський В.К. Тенденції розвитку особистих селянських господарств [Текст] / В.К. Збарський, М.П. Канівський // Агроінком. – 2008. – №5–6. – С. 56–61.
2. Малік М.Й. Теоретичні засади та напрями трансформації особистих селянських господарств [Текст] / М.Й. Малік, В.М. Заяць // Економіка АПК – 2013. №5. – С.87-95/
3. Месель-Веселяк В.Я. Аграрна реформа і організаційно-економічні трансформації в сільському господарстві [Текст] / В.Я. Месель-Веселяк // Організаційно-економічні трансформації в аграрному виробництві: матер. Дванадцятих річних зборів Всеукр. конг. економістів-аграрників (25-26 лют. 2010 р. м. Київ) / відп. ред. П.Т. Саблук; ННЦ "ІАЕ. – К. 2010. – С. 1136.

4. Свиноус І.В. Методологічні аспекти трактування поняття "Особисте селянське господарство" [Текст] / І.В. Свиноус // Агроінком. – 2008. – №5-6. – 53-56.

5. Прокопа І.В. Диференціація господарств населення за характером виробництва наслідки ринкової трансформації [Текст] / І.В. Прокопа, Т.В. Беркта, М.Г. Бетлій // Економіка і прогнозування. – 2010. – №3. – С. 74-89.

Османова Ольга

студентка

Приходько Наталья

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Володько О.В.

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ПРОБЛЕМЫ КРЕДИТОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Кредитование подразумевает предоставление денежных средств кредитополучателю на условиях платности, срочности и возвратности. В нашем случае кредитополучателем является предприятие или организация, осуществляющая хозяйственную деятельность.

Данная тема весьма актуальна для экономики в целом, так как заёмные средства для предприятий (организаций) являются важным источником финансирования, а из деятельности этих предприятий строится экономика.

В настоящее время кредитование промышленных предприятий осуществляется в целях поддержания их хозяйственной деятельности. Кредиты выдаются на обновление производства, на закупку сырья, на выплату зарплат, на погашение старых кредитных обязательств и так далее. Главной проблемой в сфере кредитования предприятий (организаций) на сегодняшний день является рост проблемной задолженности по кредитам, что означает неспособность должников выплатить долги.

На примере одного из ведущих банков страны ОАО «АСБ Беларусбанк» рассмотрим структуру проблемных кредитов. Из проведённого анализа сделан вывод, что с 2011 по 2015 год сумма проблемных кредитов, выданных данным банком, выросла на 240,3%. К примеру, объём проблемных кредитов в отрасли машиностроения за пятилетний период вырос на 269,6%. Изменение суммы

проблемной задолженности в пищевой отрасли имеет скачкообразный характер, в 2015 году она стала больше на 292,6%, чем в 2011 году. Также стоит обратить внимание на металлургию, поскольку в этой отрасли произошёл резкий рост суммы проблемных кредитов. В период с 2011 по 2015 годы она выросла более чем в 10 раз. Общая проблемная задолженность по кредитам в 2015 году по сравнению с 2014 выросла на 74,9%. Сумма проблемных кредитов лесной, деревообрабатывающей и целлюлозно-бумажной промышленности за год стала больше на 373,5%; металлургии – на 100,2%; лёгкой промышленности – на 103,2%. Только в топливной промышленности сумма проблемных кредитов сократилась на 59%. Среди всех отраслей промышленности отличилась пищевая – сумма проблемных кредитов в этой отрасли увеличилась на 437%. Большая часть таких предприятий работает с убытками, но их нужно поддерживать, как так деятельность предприятий пищевой промышленности является социально значимой. Таким образом, общая проблемная задолженность по кредитам промышленности растёт в последние годы всё больше, особенно за период 2014-2015 годов.

Большой рост проблемных кредитов обусловлен как сложной экономической ситуацией в стране, так и характером организации производства предприятий. Свою роль играют так же высокие процентные ставки по кредитам. Отдельные предприятия работают, пытаются погасить долг, но необходимость выплачивать высокие проценты приводит к убыткам (а для уже убыточных предприятий – ещё большим убытком). Таким образом, финансовое состояние предприятия ухудшается.

Постоянное рефинансирование долга (выдача кредита на погашение старого кредита) является ещё одной проблемой. Предприятия «привыкли» работать в таких условиях и готовы брать кредит на погашение предыдущего кредита постоянно. Это снижает эффективность производства и стремление предприятий к развитию и инновациям, а также работа некоторых предприятий (не выпускающих социально значимую продукцию, например) в таких условиях является бессмысленной.

Подводя итог, можно сказать, что большая часть средств, выданных в форме кредита отраслям промышленности, не приносит положительного эффекта как предприятиям, которые профинансируются, так и банкам, которые предоставляют кредиты, поскольку заемные средства используются нерационально и неэффективно. Из этого следует необходимость прекращения кредитования убыточных и неэффективно функционирующих предприятий, поскольку инвестиции в них не окупаются. Однако проведение этого мероприятия приведет к ликвидации предприятий, а, следовательно, к сокращению штата работников, что приведет к росту безработицы. Решением данной проблемы может служить либо полная реорганизация производства, либо поглощение этого предприятия другим предприятием.

Литература

1. Кучиев, А.З., Повышение доступности банковского кредитования реального сектора экономики [Текст] / А.З. Кучиев // Вестник северо-осетинского государственного университета имени Коста Левановича Хетагурова. — 2014. — № 3. — с. 325-328.

2. Консолидированная финансовая отчетность в соответствии с международными стандартами финансовой отчетности [Электронный ресурс]. — Режим доступа: https://belarusbank.by/site_ru/31538/otchet_MCFO_Belarusbank_rus_2015.pdf (дата обращения 10.11.2016 р.). — Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк». Консолидированная финансовая отчетность за 2015 год с аудиторским заключением независимой аудиторской организации.

Павлов Костянтин

к.е.н., доцент, докторант

Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки
м. Луцьк

ЗНАЧЕННЯ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОГО МАЙНА В КРАЇНАХ СВІТУ

В умовах сучасності, перехідний період до моделі господарювання сприяв формуванню та розвитку ринку нерухомості. Важливість чого обумовлюється тісним зв'язком з іншими елементами ринкової системи. З функціонуванням нерухомості пов'язане життя та діяльність людей різних прошарків населення в усіх сферах управління, підприємництва та організації; це складова національного багатства та своєрідна основа для існування і розвитку організацій та підприємств будь-якої форми власності. Усе це робить дослідження нерухомості надзвичайно актуальним.

Сучасне тлумачення поняття нерухомого майна пройшло досить тривалий шлях формування. Більшість країн світу рецепіювали положення римського приватного права, але підходи до розуміння нерухомості зазнавали певних змін.

На сьогодні кожна держава, зважаючи на власні правові традиції та рівень розвитку суспільних відносин, самостійно визначає речі, які є нерухомими або на які поширюється режим нерухомого майна. Такий підхід до визначення поняття нерухомого майна у різних правових системах відображається в нормативно-правових актах, які регулюють приватноправові відносини, а тому одна й та сама річ може мати різний статус: в одних країнах може бути

нерухомою, а в інших – рухомою.

Згідно з цивільним законодавством Російської федерації нерухомість – це земельні ділянки; ділянки надр; відокремлені водні об'єкти і все, що міцно зв'язане з землею, а саме об'єкти, переміщення яких без значної шкоди їх призначенню неможливе [2].

Цивільний кодекс Німеччини до нерухомого майна відносить землю та її складові частини; споруди; речі, що міцно пов'язані з ґрунтом; насіння, якщо воно внесене в землю; продукти землі, поки вони пов'язані з ґрунтом; насадження та рослини (ст.94-96 Німецького цивільного укладу) Відповідно, схожі ознаки нерухомого майна містяться і в Цивільних кодексах Швейцарії, Італії (ст.812), Японії (ст. 86) [4].

В свою чергу, цивільний кодекс Франції, поняття нерухомості розглядає у значно ширшому його розумінні. До об'єктів нерухомого майна відносить землю та пов'язані з нею споруди, врожай, ліси тощо; за її призначенням – машини, інструменти і сировина, що використовується на підприємстві, сільськогосподарське знаряддя й худоба, хоча за своєю природою вони є рухомими [1].

Відповідно до Цивільного кодексу Бразилії (ст. 43) 1920 р. нерухомими речами є: ґрунт з його поверхнею, природними приналежностями, враховуючи дерева, плоди на корені, наземний простір і надра; те, що особа прикріплює до землі на тривалий час, посіви в землі, будівлі та споруди, які не можуть бути переміщені без руйнування, переобладнання, розламування або завдання їм шкоди [8].

Цивільний кодекс Республіки Куба 1987 р. (ч. 2 ст. 46.1) визначає, що матеріальними речами може бути нерухоме майно чи особиста власність, розуміючи під нерухомим майном землю та інші речі, прикріплені до неї так надійно, що це унеможливорює користування ними чи їх використання за попереднім призначенням [7].

На суттєво іншому підході ґрунтується законодавство США. За законом «Про ліцензування і реєстрацію нерухомого майна» (1980 р.) визначено, що нерухомим майном є будь-яке майнове право на землю або майно, що знаходиться на землі, незалежно від того, чи є воно матеріальним або нематеріальним, умовним або безумовним, чи знаходиться воно в межах Федерації чи будь-де в іншому місці, включаючи орендне право, строкові права й визначені аналогічним чином майнові права [6].

Дещо схожий підхід до визначення нерухомого майна використано в Торговельному й Цивільному кодексі Таїланду. У ст. 139 цього Кодексу міститься таке визначення: «Нерухомим майном є земля, а також речі, надійно прикріплені до неї, або які формують одне ціле з нею. Нерухоме майно також включає речові права, пов'язані з землею або речами, що формують з нею одне ціле» [5].

Узагальнюючи викладене вище, можна дійти таких висновків: єдиною річчю, яка безспірно визнається нерухомим майном є земля; положення

законодавства окремих країн взагалі не передбачають можливість поширення режиму нерухомого майна на рухомі речі; у різних країнах поняття «нерухоме майно» визначається по-різному; законодавство одних визначає нерухомість через права на неї, законодавство інших – через фізичні властивості (здатність до переміщення, можливість використання за цільовим призначенням тощо).

Література

1. Асаул А.М. Економіка нерухомості: Підручник. [Текст] / А.М. Асаул, І.А. Брижань, В.Я. Чевганова. – К.: «Лібра», 2004. – 304 с.
2. Федеральный закон России «О государственной регистрации прав на недвижимость, имущество и сделок с ними» от 21.07.1997 №11-ФЗ.
3. Шевченко, О. Некоторые особенности отношений с недвижимостью: понятие недвижимости и проблемы ее регистрации в Украине [Текст] / О. Шевченко // Підприємництво, господарство та право. – 2002. – № 2. – С. 34–38.
4. Юридический энциклопедический словарь [Текст] / Под. Общ. Ред. В.Е. Крутских. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Инфра-М, 2000. – VI. 450 с. (Сер. Библиотека словарей «Инфра-М»).
5. Commercial and Civil Code of Thailand [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.thailawonline.com/en/thai-laws/civil-code>.
6. Real estate licensing and registration act (RELPA) : Act of 1980, P.L. 15, No. 9 (Current through 9/4/2009) USA [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.parealtor.org/content/upload/AssetMgmt/Legal%20Services/Laws%20&%20RegulationsLicensing%20Act%20current.pdf>.
7. The Civil code of Cuba: Law № 59, passed by the National Assembly in its sitting of 16 July 1987 / Translated by Lawyers Without Borders. London. : 2009 [Електронний 148 сторінка вченого часопис цивільного і кримінального судочинства № 4(7) ресурс]. — Режим доступу: <http://www.proyectoelectoralcuba.es/Pages/ImageAttachment.aspx>, с. 11.
8. The Civil code of Brazil / Aldao, Campos & Gil. One Wall street New York City. — St. Louis. : The Thomas Law book co., 1920 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://openlibrary.org/books/OL20441520M/The_Civil_Code_of_BrazilBeing_Law_No._3_071_of_January_1_1916_in_Effect. с. 15.

Петренко Катерина

к.е.н., доцент

Національний технічний університет України «КПІ»

м. Київ

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ДИНАМІКИ ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ УКРАЇНИ НА ФОНІ ПОГЛИБЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ БОРГОВОЇ КРИЗИ

В сучасних умовах розвитку країн світу нарощування зовнішнього боргу стало характерним для більшості національних економік. У теперішній час не існує держави, яка була б спроможна не залучати зовнішні запозичення та підтримувати економіку лише за рахунок власних коштів.

Таким чином, проблема формування зваженої боргової політики та зменшення боргового навантаження на сьогоднішній день є важливою як для всього світу, так і для України. Отже, невирішеність на сучасному етапі формування боргових зобов'язань багатьох теоретичних, методолого-організаційних і практичних проблем у цій сфері роблять цю тему актуальною.

За останні роки на фоні поширення глобалізаційних процесів інтеграція між країнами з розвинутою економікою та перехідною економікою стає все більшою. Інтеграційні процеси торкаються всіх сфер макроекономічної політики, у тому числі й ринку капіталів, де залучаються фінансові ресурси для проведення фінансування основних потреб держави.

У країн з відкритою економікою грошово-кредитна та валютна політики держави знаходяться у тісному взаємозв'язку та пов'язуються між собою через ринкові механізми. Через це збільшується залежність держав від зовнішніх запозичень у процесі глобалізації фінансових ринків. Мобільність і масштабність потоків світового капіталу базуються саме на нерівномірності економічного розвитку окремих країн та на порушенні рівноваги поточних платіжних балансів держав.

На сьогоднішній день аналіз стану заборгованості та ефективності управління боргом стає значно більш важливим. Для України, як і для більшості країн, запозичені кошти є головним джерелом покриття бюджетного дефіциту, як державного, так і місцевого бюджетів. Обсяги заборгованості, динаміка та структура боргу, темпи зростання у тому числі є показниками фінансово стану країни та відповідно ефективної боргової політики. В Україні постійний дефіцит державного бюджету, залучення коштів для його покриття за останні роки призвели до значного зростання обсягу боргу. Таким чином, значні обсяги заборгованості, як зовнішньої, так і внутрішньої, та зростаючі витрати на її обслуговування зумовлюють необхідність більш детального розгляду цієї проблеми та відповідно пошуку шляхів покращення управління боргом.

Розглядаючи динаміку зовнішнього боргу в Україні, можна сказати, що протягом 2011-2016 років сума валового боргу виросла з 59,22 млрд. дол. до

66,59 млрд. дол. США станом на 31.08.2016 року [1].

З суми валового зовнішнього боргу можна виділити державний борг, показники якого зросли практично у 1,27 рази протягом розглянутого періоду (з 44,72 млрд. дол. до 57,19 млрд. дол. Щодо ВВП країни, то можна сказати, що з 2011 до 2013 року відбувалося його помірне зростання (з 163160 млн. дол. у 2011 році до 183310 млн. дол. у 2013), потім з 2014 року відбувся різкий спад до 90615 млн. дол. на кінець 2015 року, після чого рівня 2011 року так і не вдалося наздогнати [2].

Основними факторами, які сприяли збільшенню зовнішніх запозичень в Україні, є наступні:

1) Хронічний дефіцит державного бюджету України та поточного рахунку платіжного балансу.

2) Нестабільність грошової одиниці, яка призводить до відтоку капіталу з банківського сектору та недовіри до нього через часті банкрутства.

3) Постійне здешевлення національної валюти, що привело до збіднення населення та збереження капіталів фізичних осіб поза межами банків в іноземній валюті.

4) Надмірна імпортна енергетична залежність.

5) Значна потреба в інвестиціях для соціально-економічних перетворень та реформ в усіх галузях економіки на фоні глобального зниження інвестиційної активності.

Основною проблемою нашої держави є те, що вона використовує запозичені гроші лише для покриття дефіциту бюджету замість вкладення їх у сфери, які зможуть принести прибуток у майбутньому. Відповідно, розмір боргу з часом збільшується, а наявність коштів на його покриття не зростає. Через це країна бере нові кредити заради погашення старих і боргова яма відповідно до цього збільшується.

Таким чином, можна зробити висновок, що рівень боргової безпеки країни на сьогоднішній день є не високим, а зростаюча зовнішня заборгованість стає важливим фактором фінансової безпеки України в умовах поглиблення фінансової глобалізації.

Література

1. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/borg/statistichna-informacija-schodo-borgu>.

2. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/gdp/>

3. Мунтіян, В. Глобалізація інвестиційних процесів та економічна безпека України [Текст] / В. Мунтіян // Фінансовий ринок України. – [Електронний ресурс]: Режим доступу до журналу. - http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/055.htm

Печень Валентина

к.с.-х.н., доцент

Бобруйский филиал

УО «Белорусский государственный экономический университет»

г. Бобруйск, Республика Беларусь

ЭКСПОРТ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ И ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

В Республике Беларусь с целью создания условий устойчивого развития агропромышленного комплекса разработана и принята Государственная программа развития аграрного бизнеса Республики Беларусь на 2016-2020 гг. Целями программы – повышение эффективности сельскохозяйственного производства и сбыта сельскохозяйственной продукции и продуктов питания, а также повышение их конкурентоспособности, обеспечение внутреннего рынка страны отечественной сельскохозяйственной продукцией и продовольствием в необходимых объемах и надлежащего качества на основе формирования рыночных механизмов хозяйствования и развития аграрного бизнеса.

Одной из задач, направленных на достижение поставленной цели является увеличение объемов экспорта сельскохозяйственной продукции и продуктов питания. Программой предусмотрено, что темпы роста экспорта сельскохозяйственной продукции и продуктов питания в 2016 г. к предшествующему году составят 104,5 %. Прогнозируется ежегодное увеличение объемов экспорта продукции и в 2020 г. темп роста экспорта должен достигнуть значения 108.8 % к предшествующему году[1].

В этой связи актуальным является изучение основных закономерностей экспорта сельскохозяйственной продукции за период 2011-2015 гг.

Анализ показал, что наблюдается общая тенденция увеличения удельного веса экспорта сельхозпродукции продуктов питания в общем объеме внешней торговли. Темп роста экспорта сельскохозяйственной продукции изменялся с 10,0 % в 2011 г., до 16,7 % в 2015 %. Экспорт продукции по рынкам сбыта за исследуемый период представлены в таблице 1 [2].

Таблица 1

Рынки сбыта сельскохозяйственной продукции и продуктов питания за 2011-2015 гг. Республики Беларусь, млн долл. США

Показатель	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Экспорт, всего	4123,4	5083,6	5782,6	5606,4	4453,0
в том числе со странами СНГ	3696,0	4390,0	5121,2	5097,1	3990,3
из них с Российской Федерацией	3287,8	4012,8	4699,4	4734,5	3747,6
со странами вне СНГ	427,3	693,7	661,4	509,3	462,7

Данные таблицы 1 показывают, что 2011-2013 гг. наблюдается положительная тенденция роста объемов экспорта сельскохозяйственной

продукции и продуктов питания. Индекс роста объемов экспорта к предшествующему году в 2012 г. и 2013 г. составил соответственно 1,23 и 1,14. В последующие годы отмечено падение объемов экспорта продукции. Так в 2014 г. к 2013 г. этот показатель составил 0,97, а в 2015 г. к 2014 г. – 0,79.

Аналогичная тенденция изменения индекса объемов экспорта наблюдается и в поставках продукции на рынки стран СНГ. За период 2011-2015 гг. индекс роста (падения) объемов экспорта к предшествующему периоду составил соответственно: 1,19; 1,17; 0,995 и 0,78.

Увеличение объемов экспорта сельскохозяйственной продукции и продуктов питания на рынок Российской Федерации отмечено в течение 2011-2014 гг. Но в 2014 г. к 2013 г. экспорт увеличился всего 35,1 млн долл. США (индекс роста – 1,007). И только в 2015 г. произошло уменьшение поставок сельскохозяйственной продукции на рынок России (индекс роста (падения) объемов экспорта составил 0,79).

Для стран вне СНГ увеличение экспортных поставок сельскохозяйственной продукции к предшествующему году отмечено только в 2012 г. (индекс роста – 1,62). В последующие годы этот показатель равен соответственно 0,95; 0,77 и 0,91.

Анализ структуры экспорта показал, что основной рынок сбыта продукции – рынок стран СНГ. Удельный вес товаров, поставленный на этот рынок за период 2011-2015 гг. изменялся в пределах 86,4-90,9 % общего объема экспорта. Наибольшая доля экспортных поставок – 2014 г., а наименьшая – в 2012 г. Доля рынка России – 78,9-88,5 % общего объема экспорта, или 89,0-93,9 % экспорта сельхозпродукции и продуктов питания на рынки стран СНГ. Наибольшая доля экспорта продукции на рынок России, в общем его объеме, отмечена в 2014 г., а в объеме экспортных поставок стран СНГ – в 2015 г.

Республика Беларусь поставляет продукцию 16 наименований. Это сахар, молоко и сливки несгущенные, молоко и сливки сгущенные и сухие, картофель, сыр и творог, мясо и пищевые субпродукты домашней птицы, яйца, говядина свежая или охлажденная и др. В целом сальдо внешней торговли сельскохозяйственной продукции и продуктов питания за период исследования имеет положительное значение. Максимального значения этот показатель достиг в 2013 г. (1593,5 млн долл. США), минимального – в 2015 г. (4,6 млн долл. США). Положительное значение данного показателя отмечено также для рынка стран СНГ и рынка России, отрицательно – рынок стран вне СНГ.

Исследования позволяют сделать вывод, что задача диверсификации экспорта продукции сельского хозяйства и продуктов питания (как и в целом для экономики) для Республики Беларусь является актуальной.

Литература

1 Государственная программа развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016-2020 гг. [Электронный ресурс]. – Минск, 2016. – Режим

доступа: http://gomel-fermer.by/download/razvitie_2016-2020.pdf – Дата доступу 09.10.2016.

2 Сельское хозяйство Республики Беларусь. Статистический сборник [Электронный ресурс]. – Минск, 2016. – Режим доступа: http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/publications/izdania/public_compilation/ – Дата доступу 09.10.2016.

Проць Тетяна

слухач магістратури

Науковий керівник: к.е.н., доцент Качмар О.В.

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ПРОБЛЕМИ ВПЛИВУ РІЗНОМАНІТНИХ ЧИННИКІВ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Організація оплати праці і формування її рівнів складають основу соціально-трудова відносин як в суспільстві так і в сільськогосподарському підприємстві, охоплюючи всіх учасників трудового процесу.

Існуючі прогресивні системи оплати праці є однією з основних засад побудови виробничих відносин, з допомогою яких досягається високий рівень ефективності праці. Такі чинники виробничої діяльності, як мотивація трудового колективу, продуктивність праці та розмір оплати праці є важливою передумовою досягнення кращих показників економічного розвитку сільськогосподарських підприємств. Дана ситуація вимагає комплексного аналізу організації прогресивних форм та систем оплати праці в сільськогосподарських підприємствах.

Оплата праці — це винагорода за працю, яку вкладає працівник у сільськогосподарське виробництво. В умовах ринкових відносин значно зростає роль нормування праці. За його допомогою можна оцінити трудовий внесок працівників з урахуванням кількості та якості, витраченої на виробництво певної продукції.

В умовах ринку мотивуючі функції оплати праці передбачають наступні умови:

- розмір заробітної плати кожного працівника має визначатися особистим його трудовим вкладом в загальний результат колективної праці;
- посилення диференціації в оплаті праці в залежності від її складності і якості, споживчих властивостей продукції, яка виробляється;

- поступова відмова від грошових компенсацій за непрестижну роботу і шкідливі умови. Такі компенсації консервують несприятливі умови і стимулюють впровадження науково-технічного прогресу, а також знецінюють працемотивуючу функцію оплати;

- розширення стимулюючої зони оплати праці шляхом встановлення оптимальних співвідношень гарантованого суспільством мінімуму заробітної плати, який забезпечує відтворення кваліфікованої робочої сили і максимально можливого заробітку, який забезпечив би якісні відмінності в рівні добробуту працівників з різним трудовим вкладом;

- зміна функцій і ролі преміальних систем.

В сучасних умовах заробітна плата в Україні повною мірою не виконує усіх функцій. Впродовж багатьох років (навіть десятиріч) заробітна плата в Україні підтримувалася на соціально низькому рівні. Сьогодні для більшості найманих працівників вона перетворилася на невелику (та ще й негарантовану) соціальну виплату, що дозволяє пережити, перебути важкі часи, але ніяк не досягти добробуту. Штучне стримування заробітної плати призвело до того, що нині витрати на заробітну плату в Україні в розрахунку на одиницю валового національного продукту майже вдвоє нижчі, ніж у країнах з розвинутою ринковою економікою.

При цьому рівень оплати праці в кожному сільськогосподарському підприємстві залежить від кінцевого результату його роботи, тобто від валового прибутку. Взаємозв'язок міри праці та її оплати здійснюється через форми і системи оплати праці, які залежать від особливостей сільськогосподарського виробництва, від нових економічних та трудових відносин.

Специфіка праці в аграрному секторі виробництва полягає в тому, що при її однакових затратах можна отримати різні кінцеві результати, які залежать також від погодно-кліматичних умов, від родючості землі, від сортів насіння. Все це необхідно враховувати при застосуванні відповідних форм та систем оплати праці.

Сільськогосподарські підприємства самостійно обирають форми і системи оплати праці і матеріального стимулювання, які найбільшою мірою відповідають умовам конкретного господарства та досягнутому рівню соціально-психологічних відносин у трудових колективах, їх довіри один до одного і рівня добросовісного ставлення до праці.

Оплата за кінцеві результати є важливою передумовою досягнення гармонії в оплаті праці, оскільки встановлює прямий зв'язок заробітної плати з результатом. При цьому, заробітна плата жорстко не обмежується, а залежить тільки від обсягу і якості реалізованої продукції та її ціни на ринку.

Отже, основним економічним законом, який регулює величину заробітної плати, є закон вартості робочої сили. Його вимоги зводяться до того, щоб величина заробітної плати забезпечувала нормальні умови відтворення робочої сили та не була нижчою від того рівня, який дає змогу підтримувати стан

постійної працездатності й утримувати членів сім'ї.

Література

1. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами [Текст] . – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 1040 с.
2. Закон України "Про оплату праці" від 24 березня 1995 р. №108/95-ВР.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 № 928-VIII.
4. Демчак, І. М. Методичні рекомендації щодо підвищення вартості робочої сили в сільському господарстві та подолання міжгалузевої і міжрегіональної диференціації в оплаті праці [Текст] / [І. М. Демчак, Г.М. Адаменко, В. В. Петрик, В. П. Слупський, О. С. Філоненко]. – К. : НДІ «Укראгропромпродуктивність», 2010. – С. 37.
5. Демчак, І. М. Методичні рекомендації з оплати праці робітників сільськогосподарських підприємств на збиранні зернових культур урожаю 2015 року [Текст] / [І. М. Демчак, О. О. Митченко, О. П. Савицька, М. Ф. Кисляченко та ін.]. – К. : НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2015. – 38 с.

Радченко Оксана

к.е.н., с.н.с., провідний науковий співробітник
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
м. Київ

СТАН ВИКОНАННЯ АГРАРНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ ПЕРЕД РЕФОРМАМИ 2017 РОКУ

На даний час бюджетна підтримка сільського господарства України, її структура та фінансування визначаються відповідно до щорічного Закону України «Про державний бюджет». Дані про її планові та фактичні обсяги за період 2013-2016 рр. приведено у таблиці 1.

Зокрема, у 2016 році з основного фонду Державного бюджету планується надати 350 млн грн держпідтримки, насамперед на здешевлення кредитів для АПК – 300 млн грн, на підтримку тваринництва – 50 млн грн. Зі спеціального фонду кредитування в сумі 1419,64 млн грн планується виділити на Аграрний фонд 1400,00 млн грн, на кредити фермерським господарствам – 15,82 млн грн, та 3,8 млн грн на лізинг сільгосптехніки. Станом за три квартали 2016 року здешевлення кредитів профінансоване на 42%, підтримка тваринництва не

фінансувалась, а видатки на Аграрний фонд (за двома напрямками загалом) профінансовані на 27,5%.

У порівнянні з попереднім періодом, бюджетна підтримка сільського господарства у 2016 році запланована на рівні 24% по загальних видатках і 14% по видатках апарату проти 2013 року. Якщо у 2013 році на аграрний сектор планувалося 2,09% загальних видатків держбюджету, то у 2016 році – лише 0,32%.

Таблиця 1

**Бюджетна підтримка сільського господарства України
за 2013-2016 рр., млн грн**

Показники	Роки							
	2013		2014		2015		2016	
	План	Факт	План	Факт	План	Факт	План	Факт*
Видатки МАПіП	9062,96	7193,35	6606,98	5501,31	2605,55	2133,73	2171,01	1185,9
% у загальних	2,09	1,78	1,43	1,28	0,43	0,37	0,32	0,25
Загальний фонд	4665,26	4175,43	3428,63	3359,15	1884,16	1621,89	1616,90	889,48
% у загальних	51,48	58,05	51,89	61,06	72,31	76,01	0,25	0,20
Видатки апарату	4761,35	3613,34	3322,70	2636,82	885,78	525,57	663,07	285,2
% у загальних	52,54	50,23	50,29	47,93	34,00	24,63	30,54	24,03
Загальний фонд	1760,59	1668,89	1498,03	1486,35	674,60	449,62	510,03	231,59
% у загальних	36,98	46,19	45,08	56,37	76,16	85,55	31,56	26,02
Структура видатків	100	100	100	100	100	100	100	100
На підтримку с.г.	49,17	37,03	33,4	20,13	75,77	70,68	63,08	61,75
підтримка виробництва	38,15	22,60	29,89	15,74	62,66	63,02	46,08	44,21
підтримка Аграрного фонду	11,02	14,43	3,51	4,39	13,11	7,66	17,00	17,54
інші	50,34	62,47	66,46	79,70	23,59	28,24	36,92	38,28

* за січень-вересень 2016 року

Джерело: розраховано за даними Держказначейства [1].

За структурою видатків відбулися зміни, оскільки бюджет катастрофічно низький, то багато статей не планується і не фінансується. Тому якщо у 2013 році на підтримку безпосередньо сільського господарства планувалося 38%, то у 2016 році – 46%. Значно скоротились у 2016 році і обсяги кредитних (позичкових) бюджетних ресурсів, проти рівня 2013 року вони склали лише 20%.

Таким чином, за три квартали 2016 року виконання бюджетних видатків по МАПіП здійснено на 53,2%, а по апарату – на 39,6%. Обмеженість державних коштів спонукає до фінансування лише тих програм, які продемонстрували хоча б деяку ефективність у минулі бюджетні періоди. Реальної оцінки виконання кожної бюджетної програми та їх загальної ефективності не здійснюється. Тому, з огляду на складну ситуацію, державна політика підтримки аграрного сектору зазнає значних змін.

Відповідно по Проекту Державного бюджету на 2017 рік (друге читання на засіданні Кабміну від 3 листопада 2016) [1], загальний бюджет МАПіП склав 7,554 млрд грн, а з врахуванням кредитування – 8,396 млрд грн. Видатки

на апарат МАПіП складають 4,046 млрд грн, у тому числі на пряму підтримку сільгоспвиробників майже 90%.

Збільшено фінансування за всіма напрямками, зокрема видатки на підтримку виробників у 2017 році проти затверджених показників 2016 року зросли у 6 разів, або на 3,3 млрд грн. Серед переліку бюджетних програм підтримки розвитку сільського господарства у 2017 році збережено як чинні у попередніх періодах (у 2014-16 рр.), так і передбачено фінансування за новими програмами. Вперше після трирічної перерви заплановано видатки загального фонду за бюджетною програмою "Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними" в обсязі 0,075 млрд грн, що дасть можливість збільшити площі закладання багаторічних насаджень та стимулюватиме розвиток інфраструктури.

У 2017 році на підтримку розвитку галузі тваринництва за рахунок коштів загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою "Державна підтримка галузі тваринництва" передбачені видатки у сумі 0,21 млн грн. на забезпечення стабілізації поголів'я худоби, збільшення його чисельності і стабілізації виробництва, що в 5 разів перевищує показник 2016 року.

Вперше вводиться бюджетна програма «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників», на яку передбачено видатки державного бюджету у загальному обсязі майже 3,0 млрд грн, у тому числі за рахунок загального фонду – 1,473 млн грн, які будуть спрямовані на підтримку фермерства, малого та середнього бізнесу. Проте механізм розподілу коштів за цією програмою не розроблений, є тільки ключові напрями.

Виконання затвердженого аграрного бюджету на 2016 рік за три квартали здійснюється загалом за планом. Проте фінансування виробничих програм підтримки виявляється нижчим, ніж загалом видатків МАПіП. Програми кредитування виконано лише на 44%, діяльності Аграрного фонду – на 18%, а галузь тваринництва не фінансувалась.

Держбюджет-2017 враховує продовження значної частини реалізації програм, які діяли у 2014-2016 роках, проте загалом, на фоні економічної нестабільності, зростання інфляції, невизначеності вектору розвитку задекларована у проекті держбюджету-2017 підтримка аграрного сектору є суто формальною і не впливатиме належним чином на його розвиток, оскільки галузь на відміні спец режиму втратила значно більше. Наразі, на стан галузі у більшій мірі впливатимуть зовнішні фактори, які формують найбільшу частку збуту та прибутків.

Література

1. Державна казначейська служба України. Офіційний веб-сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення 16.11.2016 р.). – Назва з екрана.

2. Проект Державного бюджету на 2017 рік (з/п № 5000 від 15.09.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032 (дата звернення 16.11.2016 р.).– Назва з екрану.

Ребрина Ніна

здобувач

Науковий керівник: к.е.н., доцент Скороход І.С.

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
м. Луцьк

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В РЕГІОНІ

У зв'язку з усвідомленою необхідністю переходу до «безпечної» економіки особливу роль надається екологічним інноваціям. Вони є базовим продуктом еколого-інноваційної діяльності по створенню, використанню і впровадженню у виробництво еколого-орієнтованого нововведення, що реалізуються у вигляді екологічних товарів (виробів або послуг), технологій їх виробництва, методів управління на всіх стадіях і збуту товарів, що сприяють розвитку і підвищенню соціально-економічної ефективності функціонування суб'єктів господарювання, забезпечують ресурсно-екологічну безпеку, мінімізацію впливу та охорону навколишнього середовища. Еколого-інноваційна діяльність в межах економічної системи (місцевої, регіональної або національної) також залежить від виконання суб'єктами (університетами, дослідними центрами, структурами підтримки інноваційної діяльності, промисловими підприємствами, громадськими організаціями) рамкових угод (норм і правил). Інтенсивність і якість взаємодії цих суб'єктів визначає продуктивність такої системи.

До механізмів, здатних мінімізувати екологічне навантаження при незначних інвестиціях, таких, що активно впроваджуються в управлінську практику за кордоном, належать інноваційні стратегії екологічно чистого виробництва, коефективності, використання кращої з наявних технологій, ресурсозбереження, індустриального симбіозу, а також міжнародні системи менеджменту та аудиту, добровільні погоджування й програми, екологічне маркування тощо [3].

Для формування екологічної інноваційної системи необхідно [2]:

– утворення єдиної регіональної системи просування інноваційного

продукту даного регіону;

– акумулювання даних про потреби в інноваційній продукції (технологіях) і оперативне інформування про це ВНЗ і наукових організацій, які здійснюють свою діяльність в даному регіоні;

– розвиток регіональної інформаційної мережі, що повинна здійснювати інформаційне забезпечення інноваційної діяльності на всіх етапах (ідея – дослідження – розроблення – впровадження);

– створення науково-методичної бази для створення та підтримки різних типів підприємств, організацій інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, наукових парків, інноваційних бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій і технополісів);

– формування інноваційно-активних територій (технополісів, наукових парків);

– розвиток діючих елементів інфраструктури та створення нових ланок (добудовування «технологічних коридорів»), які будуть забезпечувати швидке просування інновацій від досліджень до комерціалізації і випуску продукту на ринок.

Екологічна інноваційна система охоплює три рівня [1]:

1. Рамкові умові, які, в свою чергу, можна також розділити на три складові:

– інфраструктура та ресурси, до яких зокрема входить якість та стан транспортної системи, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в регіоні, природні ресурси та особливості регіону;

– структурна складова, яка характеризує законодавчу базу, регіональну політику, промислову політику тощо;

– надструктурна складова, яка характеризує рівень та особливості культурного розвитку, звичаї, традиції та правила поведінки, що прийняті в регіоні.

2. Ресурси для здійснення інновацій, до яких відносяться професійні навички, знання та технології, а також капітал, які необхідні для здійснення інноваційної діяльності.

3. Інституції, або інституційний рівень, тобто той рівень, на якому відбувається взаємодія між активним суб'єктами регіональної інноваційної системи, а саме: фірми (підприємства), регіональні агенції підтримки інноваційної діяльності та інші посередники, освітні та науково-дослідні установи, фінансові посередники та ланцюжки поставок.

Оскільки впровадження еко-інновацій вимагає координації зусиль як держави, підприємства так і усіх контрагентів його ринкового середовища, необхідно залучити до цього процесу регіональні чинники впливу на конкурентну перевагу регіону – екоінноваційність, як умову розвитку факторно-орієнтованої економіки у напрямку до орієнтованої на інновації.

Література

1. Регіональні інноваційні системи: досвід розвинених країн і перспективи його використання в Україні: навчально-методичний посібник [Текст] / ДП «Укртехінформ» – Київ, 2013. – 325 с.
2. Регіональні інноваційні системи: ідентифікація, оцінка, інститути та інструменти розвитку [Текст] / науково-аналітична доповідь; за ред. Л.І. Федулової. – К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2012. – С. 157.
3. Хумарова, Н. И. Экологизация инновационных стратегий снижения отходоёмкости производства [Текст] / Н. И. Хумарова // Вісник економічної науки України. – 2008. – № 2 (14). – С. 158.

Рознина Нина

к.э.н., доцент

Курганская ГСХА им. Т.С. Мальцева

г. Курган, Россия

Багрецов Николай

к.э.н., доцент

Курганский институт железнодорожного транспорта УрГУПС

г. Курган, Россия

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ПО ПОДДЕРЖКЕ И РАЗВИТИЮ ПОДСОБНЫХ ПРОИЗВОДСТВ

В современной экономике меры по развитию сельскохозяйственного производства и сельских территорий должны быть направлены на создание эффективных подсобных производств, входящих в структуру сельскохозяйственных организаций или учреждённых ими, осуществляющих переработку сельскохозяйственной продукции, производство строительных материалов и промышленной продукции из местного сырья на основе инновационных технологий, народные промыслы, агро- и этнотуризм [2].

Подсобных производств – это производственные структуры сельскохозяйственных организаций, использующие специфику их ресурсного потенциала, осуществляющие доработку, переработку сельскохозяйственной продукции, природного и другого сырья, оказание услуг в целях увеличения доходной части денежного потока, занятости населения и повышения конкурентоспособности головных организаций [1].

Развитие подсобных производств насчитывает не одно столетие, однако в условиях современной экономики они не прижились. Это связано с отсутствием требуемых денежных вложений для их развития и трудностями в получении кредитов. Поэтому необходимо постоянное изыскание мер, ресурсов и направлений регулирования финансово-кредитной поддержки сельскохозяйственных товаропроизводителей со стороны государства.

На федеральном уровне необходимо:

1. Внести поправки в федеральный закон «О сельскохозяйственной кооперации» в части включения несельскохозяйственной деятельности в разрешенные для сельскохозяйственных потребительских кооперативов виды деятельности;

2. Внести поправки в федеральный закон «О развитии сельского хозяйства», в части конкретизации механизмов государственной поддержки для несельскохозяйственной деятельности в сельской местности (регулирование налогово-бюджетной, кредитно-денежной и амортизационной политик);

3. Разработать Концепции развития сельских подсобных производств в РФ.

На региональном уровне необходимо:

1. Разработать целевую программу «Развитие сельских предприятий по переработке сельскохозяйственной продукции, добыче и переработке природных ресурсов, народных художественных промыслов, включая сферу услуг в Курганской области на 2017-2022 годы»;

2. Организовать бесплатное обучение и профессиональную переподготовку кадров, проведение семинаров в целях обмена опытом, знаниями для развития творческой и предпринимательской инициативы в сфере подсобных производств, налаживания межрайонных и межрегиональных культурных и производственных связей;

3. Создать технопарки с целью образования в них секции для разработки бизнес проектов по переработке сельскохозяйственной продукции, природного сырья, оказанию услуг (этно- и агротуризм);

4. Создать сельскохозяйственные кооперативные рынки в каждом районе.

На уровне муниципальных образований необходимо:

1. Повысить уровень технической и технологической оснащённости сельскохозяйственных предприятий, их подсобных производств и предприятий на основе развития лизингового инвестирования и долгосрочного кредитования с привлечением частного капитала;

2. Разработать и реализовать региональную программу двухступенчатого образования по инновационному менеджменту;

3. Разработать положение о приоритетной поставке продовольственных товаров подсобных производств и предприятий для муниципальных заказов;

4. Ввести дополнительные налоговые льготы для сельскохозяйственных товаропроизводителей, вкладывающих свои средства в развитие предприятий по переработке сельскохозяйственного, природного сырья и оказанию услуг;

5. Распространить налоговые льготы аграрных хозяйств с 70% выручки от реализации сельскохозяйственной продукции на сельские подсобные производства (предприятия);

6. Увязать оплату труда органов местного самоуправления и муниципальных органов власти с показателями развития сельскохозяйственных предприятий и подсобных предприятий и с показателями социально-экономического развития муниципальных образований [1].

При создании сельских подсобного производства необходимо учитывать: рациональное размещение производства, условия, способствующие удешевлению продукции, наличие аналогичных производств на данной территории, наличие транспорта, трудовых ресурсов, производственных мощностей, а также отношение объемов производства продукции подсобных производств к общественной потребности в ней на каждой территории.

Литература

1. Рознина, Н.В. Развитие сельских подсобных производств в условиях формирования рыночных отношений (на материалах Курганской области) [Текст] : диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук / дис-д-ра экон. наук. / Н.В. Рознина. - Курган, 2010. – 189 с.

2. Тютрина, Н.В. Сельские подсобные производства и промыслы в системе агропромышленного комплекса. [Текст] / Н.В. Тютрина, П.Е. Подгорбунских. -Аграрный вестник Урала, 2008. - № 4. - С. 5-7.

Романенко Лариса

д.е.н., професор

Київський національний економічний

університет ім. Вадима Гетьмана

м. Київ

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Розвиток підприємств в умовах сучасного інформаційного суспільства визначається рівнем та ступенем використаних в підприємницькій діяльності, інформаційних технологій та їх інтеграцією в Інтернет-середовище. Загальна стратегія розвитку яку розробляє та реалізує підприємство залежить від багатьох факторів, серед яких, зокрема: цілі підприємства; особливості ринку та

частка ринку яку займає підприємство на ньому; конкурентні переваги підприємства; галузеві особливості функціонування підприємства; уніфікованість бізнес-процесів, кількість і структура зв'язують з постачальниками та споживачами, технології виробництва, стратегії, якими керуються конкуренти, потенціал підприємства, витрати підприємства на виробництво та реалізацію продукції.

В той же час використання стратегії інтеграції інформаційних технологій в діяльності підприємства можливо лише при узгодженні із загальною стратегією підприємства на конкурентному ринку [1, 2].

Співвідношення цих стратегій залежить від того, яку роль приділяють інформаційним технологіям, тобто як використовуються нові можливості Інтернет-середовища в формуванні конкурентних переваг підприємства. В таких умовах важливим фактором виступає рівень зрілості самого підприємства, його здатність до впровадження інформаційних технологій. В той же час активне впровадження інформаційних технологій при інтеграції підприємства в Інтернет-середовище залежить і від сприйняття такої інтеграції споживачами і постачальниками, які формують зовнішнє середовище підприємства. Тому при розробці та реалізації стратегії розвитку важливо враховувати які можливості підприємства до використання інформаційних технологій так і ступінь готовності до цього зовнішнього середовища [3, 4].

Розглянемо найбільш широко вживані типи стратегій інтеграції інформаційних технологій : стратегія функціональної підтримки , стратегія бізнес інтеграції, стратегія створення цінності організації, стратегія зміни і розвитку організації.

Стратегія функціональної підтримки. Роль і значення інформаційних технологій при цій стратегії обмежується лише технічною підтримкою. Для цього не потребується високого рівня зрілості інформаційних технологій. Функція інформаційних технологій зводиться до технічних рішень. При цьому інформаційні технології не здатні фундаментально змінювати бізнес процеси та моделі.

Стратегія бізнес-інтеграції. Ця стратегія поєднує інтеграцію в створення цінності і можливості підтримки бізнесу. Для неї характерна інтеграція деяких елементів виробничого процесу з інформаційними технологіями. Але при цьому перед інформаційними технологіями також не стоїть задача фундаментальної зміни бізнес-процесів та вплив на стратегічне управління.

Стратегія створення цінності організації. Ця стратегія характеризується більш високим впливом інформаційних технологій на стратегічне управління. При цьому інформаційні технології залучаються до зміни бізнес-процесів. Крім вирішення технічних питань і інтеграції перед інформаційними технологіями стоїть задача зміни бізнес-процесів.

Стратегія зміни і розвитку організації. При реалізації цієї стратегії інформаційним технологіям відводиться максимально важлива роль в створенні цінності. Інформаційні технології набувають самостійного розвитку і здатні

суттєво впливати на виробництво продукції чи послуг, посилювати ринкові позиції підприємства., вихід на нові ринки збуту, трансформувати саму модель функціонування підприємства.

Отже вищезазначені типи стратегій інтеграції інформаційних технологій відображають загальне бачення та концепцію впровадження інформаційних технологій в діяльності підприємства.

Література

1. Кастельс, М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура [Текст] / Кастельс М.; Пер. с англ. Под науч. ред . О.М. Шкаратана. – М.; ГУВИСЭ, 2000. – 608 с.

2. Корецький, М.Х. Стратегічне управління [Текст] / М.Х. Корецький, А.Д. Дегтяр, І.О. Дацій. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 204 с.

3. Лепа, Н.Н. Методы и модели стратегического управления предприятием [Текст] / Лепа Н.Н. // НАН Украины, Ин-т экономики промышленности. – Донецк: ООО «Юго-Восток Лтд», 2002. – 186 с.

4. Успенский, И.В. Энциклопедия Интернет-бизнеса [Текст] / И.В. Успенский. – СПб.: Питер 2001. – 432 с.

Романенко Ольга

к.е.н., доцент, декан факультету економіки і права
Київський національний лінгвістичний університет
м. Київ

ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ПРОДУКТІВ ХРЧУВАННЯ ТА ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Аналіз виробництва основних видів продукції підприємств харчової промисловості (табл. 3.6.) дозволяє констатувати, що після спаду виробництва у 2008, 2009 та 2010 р. почалося зростання деяких її видів. Зокрема, в 2015 р. у порівнянні з 2009 р. у 1,8 рази збільшилось виробництво свіжої та охолодженої свинини, в 2,9 – свинини мороженої, в 1,2 – молока обробленого рідкого, в 1,3 – олії соняшникової. З інших видів харчової промисловості зростання не відбулося [1].

Обсяги виробництва основних видів харчової промисловості є недостатніми для підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних виробників, збільшення рівня збуту продукції харчування, забезпечення норми

споживання основних продуктів харчування населенням України відповідно до нормативів МОЗ та зростання експорту.

Левову частку калорій, понад 71% українці отримують з продукції рослинного походження. Натомість частка продукції тваринного походження є незначною – 28,9%, що в 1,9 рази нижча від встановленого граничного критерію (55%) [2]. 2015 р. у порівнянні з 2014 р. середньодушове споживання м'яса і м'ясопродуктів зменшилось на 3,4%, плодів і ягід – на 6,7%, риби і рибопродуктів – на 24% [3].

До негативної тенденції відноситься те, що рівень самозабезпеченості України по м'ясу і м'ясопродуктам хоча і збільшився в 2015 р., але все одно є недостатнім і становить 92,7% [4].

До кризових явищ, що склалися в тваринництві, призвело скорочення поголів'я худоби. Це вплинуло на спад виробництва вітчизняних підприємств м'ясопереробної промисловості. Деякі великі м'ясопереробні підприємства повністю збанкрутували, а велика кількість тих виробництв, що функціонує, використовують свої виробничі потужності лише на 30%.

Згідно з довгостроковими прогнозами споживання молока і молокопродуктів населенням України в 2015-2020 рр. буде мати позитивну тенденцію до зростання. Середньорічні темпи зростання споживання молока і молокопродуктів передбачаються на рівні 5% [6].

2014 р. в Україні вироблялося на 11,5 млн. т. молока більше ніж у 2013 р. [4]. В той же час на переробку було використано лише 5 млн. т. молока, а кінцевим споживачам продано лише 2 млн. т. молока. Це підкреслює досить низький рівень переробки сирого молока. На вітчизняних молокопереробних підприємствах переробляється лише 40% від виробленого молока, в Чехії – 80%, в Польщі – 77%, в Угорщині – 75%. Отже, рівень переробки молока в Україні є неефективним та не відповідає світовим стандартам якості [5, 6].

Вітчизняні молокопереробні підприємства купують сировину як у сільськогосподарських підприємств, так і у сільського населення країни. Проблемою для їх успішної та конкурентоспроможної діяльності є як обсяги постачання, зокрема, їх своєчасність, так і доставка до виробництва. Великою проблемою є низька якість сирого молока, яке не відповідає санітарним нормам та світовим стандартам.

Отже для збільшення обсягів збуту, підвищення рентабельності та посилення конкурентоспроможності підприємств цієї галузі промисловості як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках необхідно: здійснити реструктуризацію, модернізацію та консолідацію активів компаній; суттєво посилити технологічний прогрес у виробництві продуктів харчової галузі промисловості, завдяки впровадженню новітніх технологій. Це дозволить скоротити витрати на переробку продуктів харчування, підвищити рівень якості готової продукції, знизити ціни на необхідний для кінцевого споживача товар; швидкими темпами досягти міжнародних стандартів якості та безпечності продукції для виходу вітчизняних товаровиробників на світові ринки та ринки

країн ЄС та збільшення частки ринку на них; залучати іноземних інвесторів для розширення товарного асортимента та виробничих і експортних потужностей; впливати на зміну психології вітчизняних споживачів, посилення розуміння важливості та частоти споживання корисних, зокрема м'ясо-молочних продуктів харчування серед населення України.

Література

1. Виробництво основних видів продукції за 2011-2014 роки. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>; служба статистики України. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>

2. Калорійність середньодобового раціону населення. Статистичний збірник 2014 р. [Електронний ресурс] / за ред. І.М.Жук. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – С. 32. – Режим доступу: http://www.agroua.net/files/economics/statistics/zb_bsop_2014.pdf.

3. Огляд продовольчої безпеки України у 2014 р. та бліц-прогноз на 2015 р. [Електронний ресурс] // Економічний дискусійний клуб. – Режим доступу: <http://educlub.com.ua/analitika/oglyad-prodovolchoyi-bezpeky-ukrayiny-u-2014-roci-ta-blic-prognoz-na-2015-rik>.

4. Виробництво основних видів промислової продукції по місяцях 205 року. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua/>.

5. Соціальний звіт за 2014 р. Міністерства соціальної політики України // На правах рукопису. – 62 с.

6. Аналитический департамент УАК [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://agrocant.org/content/ukrayina-molochniy-sektor-pidsumkr-2013>; Аналіз ринку молока і молочних продуктів [Електронний ресурс] // MilkUA. Info. – Режим доступу: <http://www.milkua.info/files/6429331.Pdf>.

Рохацевич Карина

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Зазерская В.В.
Брестский государственный технический университет
г. Брест, Беларусь

АНАЛИЗ ПОТЕНЦИАЛА ЭКСПОРТА ТРАНСПОРТНЫХ УСЛУГ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Место и роль транспорта в экономике Беларуси характеризуются такими показателями, как – доля транспорта и связи в валовом внутреннем продукте (ВВП) Республики Беларусь в 2014 году составила 7,9%, что на 2,5% больше, чем в 2013 году (в сопоставимых ценах), в основных фондах страны в 2015 году составила 15,4%, структуре инвестиций в основной капитал в 2015 году 8,5% [1]. Управление отраслью осуществляет Министерство транспорта и коммуникаций.

Таким образом, являясь одной из отраслей, формирующих инфраструктуру экономики, обеспечивающих взаимосвязь всех ее элементов, перед транспортом стоит задача достижения уровня развития передовых стран и интеграция в мировую транспортную систему.

Транспортная система страны представлена железнодорожным, автомобильным, водным, речным, воздушным и магистральным (трубопроводным) транспортом. Анализ макроэкономических показателей позволил выявить следующие тенденции в его развитии.

В 2015 году было перевезено 447,2 млн. тонн различных грузов, по сравнению с 2014 годом этот показатель снизился на 4,3%. Лидером по перевозке является автомобильный транспорт – в совокупности было перевезено 40,3% грузов или 180,2 млн. тонн [1]. В 2015 году грузооборот всеми видами транспорта составил почти 126 млрд. тонн-км, и по сравнению с 2014 годом снизился на 4,1% [1]. В среднем за 5 лет пассажирооборот снизился по таким видам транспорта как автомобильный на 1,9%, железнодорожный на 2,7%, внутренний водный на 15,9% [1]. В 2015 году по сравнению с 2014 годом экспорт перевезенных грузов снизился по таким видам транспорта как трубопроводный на 19,64%, железнодорожный на 24,2%, автомобильный на 21,8%, воздушный на 14,57%, внутренний водный на 25,10% [2]. В 2015 году по сравнению с 2014 годом импорт перевезенных грузов снизился по таким видам транспорта как железнодорожный на 3,8%, автомобильный на 14,7%, внутренний водный на 29,1% [2]. Для выравнивания ситуации необходимо улучшить экспортный потенциал транспорта.

Распределение перевозок внешнеторговых и международных грузов между видами транспорта показывает, что сокращается роль железнодорожного транспорта, растет значение автомобильного и воздушного видов транспорта в доставке внешнеторговых и международных грузов. При

этом значительная часть экспорта транспортных услуг приходится на грузовые перевозки.

Для определения потенциала транспортной системы необходимо оценить систему продвижения услуг. Предлагаю для количественной оценки потенциала системы продвижения услуг (СГТУ) транспорта использовать показатель прироста ВВП в результате роста экспорта транспортных услуг.

Для того чтобы рассчитать данный показатель необходимо рассчитать темпы роста ВВП, долю транспорта в добавленной стоимости ВВП в отчетном году, темпы роста экспорта транспортных услуг, мультипликатор. Значение коэффициента мультипликатора задается экспертным путем.

В 2012 году потенциал системы продвижения услуг (СУП) транспорта составляет 121,8%, а уже в 2015 г. (-128,3%).

Таким образом уровень потенциала экспорта транспортных услуг значительно снизился, главным образом за счет значительного снижения экспорта транспортных услуг. Транспортная система страны, особенно в 2014-2015 гг., сдерживает темпы экономического роста.

Модернизация транспортной системы через систему определенных транспортной стратегией мер должна способствовать превращению уникального географического положения Беларуси в реальное экономическое преимущество по использованию транзитного потенциала, экспорта транспортных услуг.

Экспортный потенциал транспортной отрасли существенно недооценен и недоиспользован, требуется развернутая система поддержки экспорта и доступа наших товаров на рынки других стран.

Литература

1. Транспорт и логистика Республики Беларусь: справочник [Текст] / Министерство транспорта и коммуникаций Республики Беларусь, Н. В. Горбанева, А. В. Орлович; под редакцией И. И. Карбановича – Минск, 2012.

2. Национальный Интернет-портал Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. – Режим доступа: [http:// belstat.gov.by](http://belstat.gov.by).

Свирейко Наталья

к.э.н., доцент

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

ОРИЕНТАЦИЯ НА ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЕ В РАЗВИТИИ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОГО РЫНКА БЕЛАРУСИ

В последние годы развитие продовольственного рынка Беларуси происходит в условиях роста импорта, обострения конкуренции, роста числа торговых сетей, расширения ассортимента, изменения потребительского спроса в сторону функциональных продуктов и снижения покупательной способности населения. Потребление основных продовольственных товаров (соли, сахара, муки, крупы, растительного и сливочного масел, макаронных изделий, алкогольных напитков и пива) в 2015–2016 гг. по сравнению с 2011 г. имеет тенденцию к сокращению. Рост спроса характерен лишь для кондитерских изделий, сыров. За пять лет возрос импорт сахара, масел, муки, сыров, кондитерских изделий, алкогольных напитков.

В соответствии с Концепцией национальной продовольственной безопасности Республики Беларусь удельный вес импорта в общем объеме товарооборота продовольствия должен составлять не более 25 %. В 2000 году этот показатель был равен 29,7 %, в 2006 г. – 25 %, в 2010 гг. – 17 %, в последние годы составляет 17–18 % [1], т.е. не превышает критического значения. Однако по отдельным группам товаров удельный вес импорта в объеме продаж на внутреннем рынке достаточно велик.

В зависимости от удельного веса импорта в продажах ввозимые в значительных количествах продовольственные товары можно разделить на три группы:

1) с низкой степенью зависимости от импорта (импорт составляет 13–20 % объема продаж): алкогольные и безалкогольные напитки, сыры, мучные кондитерские изделия;

2) с умеренной степенью зависимости от импорта (импорт составляет 27–46 % объема продаж): кондитерские изделия (карамель, жевательная резинка, мармелад, зефир, конфеты, шоколад и прочие), соль, овощи и грибы, детское питание, рыба, ракообразные и моллюски, консервы и пресервы рыбные, макаронные изделия, соки, сушеные и консервированные орехи, овощи и фрукты, крупа;

3) с высокой степенью зависимости от импорта (импорт составляет 70 % объема продаж и более): фрукты (главным образом, цитрусовые, косточковые, семечковые, бананы, виноград), чай, кофе, какао и специи, растительные масла.

В рамках решения проблемы продовольственной безопасности страны стратегически важным является обеспечение сбалансированного соотношения между отечественными и импортными товарами на внутреннем рынке. Для

этого принимаются меры по увеличению выпуска отдельных продуктов питания отечественного производства, разрабатываются программы действий по импортозамещению. Например, на 2016 г. было запланировано освоение 20 позиций импортозамещающих продовольственных товаров, в т.ч. бисквитных рулетов и пирожных, печенья-сэндвич, батончиков мюсли, жевательных конфет и мармелада, многослойных шоколадных батончиков и конфет из нуги, консервированной кукурузы, маринованных грибов, сока прямого отжима, замороженных картофелепродуктов и др.

В результате проведенных мер по импортозамещению за 2010–2015 гг. объемы производства растительных масел и макаронных изделий в натуральном выражении возросли в 1,5–1,6 раза, сыров, рыбы и морепродуктов – в 1,2–1,4 раза [2]. Наряду с ростом объемов производства, по растительным маслам и макаронным изделиям произошло некоторое сокращение импорта.

В дальнейшем, на наш взгляд, следует продолжить работу по замещению импорта фруктов (главным образом, яблок и груш), кондитерских изделий, детского питания, растительных масел, крупы. Необходимыми условиями для импортозамещения являются эффективность производства с точки зрения сырьевой базы, технологий, рентабельности и конкурентоспособность выпускаемой продукции по качеству, цене, маркетинговым показателям.

Литература

1. Свирейко, Н. Е. Импортозамещение продовольствия: отечественный опыт, результаты и перспективы [Текст] / Н. Е. Свирейко // Экономика и управление. – 2014. – № 4 (40). – С. 70–74.
2. Балансы товарных ресурсов Республики Беларусь: статистический сборник, 2016 / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. – Минск, 2016. – 59 с.

Селицкая Светлана

к.п.н., доцент

Бобруйский филиал

Белорусский государственный экономический университет

г. Бобруйск, Республика Беларусь

ИССЛЕДОВАНИЕ ПОДХОДОВ К КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПЕРСОНАЛА КАК ФАКТОРУ ПОВЫШЕНИЯ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Изменения приоритетов хозяйственной деятельности реального сектора экономики актуализирует значимость конкурентоспособности как фактора деловой активности предприятия. В этих условиях персонал все чаще рассматривается учеными и практиками в качестве составляющей общей конкурентоспособности предприятия. Формирование, поддержка и развитие оптимального уровня конкурентоспособности персонала является объективным условием эффективной работы предприятия и требует создания теоретической и методической базы. Однако, несмотря на научный интерес к управлению конкурентоспособностью персонала многие аспекты проблемы в трудах исследователей в полной мере не раскрыты. Это касается, прежде всего, неоднозначности трактовок данного понятия, определения сущности и содержания, уровня и структуры конкурентоспособности персонала, разработки и практической реализации механизмов управления ею.

Исследуя данную проблему, нами было определено, что она находится в центре внимания зарубежных, отечественных ученых-экономистов. Как показало исследование, значимость проблемы повышения конкурентоспособности персонала предприятий актуализируется в условиях усиления роли глобализации и международной конкуренции и принадлежит к категории междисциплинарных научных проблем, поэтому в настоящее время нет однозначного толкования понятия конкурентоспособность персонала.

Отмечая недостаточность проработки данной проблемы, дефицит методологических и методических подходов к анализу, все же можно выделить несколько подходов к определению ее сущности. Так по мнению Сотниковой С.И. структурный подход рассматривает конкурентоспособность персонала как сложное явление, включающее комплекс характеристик, в основе которых лежит выделение компонентов трудового потенциала. С позиции функционального подхода конкурентоспособность персонала воспринимается как способность персонала к осуществлению профессиональной деятельности, определяющей возможность участия персонала в трудовой деятельности, способность в заданных условиях достигать определенных результатов труда, при этом выявляется вклад каждого работника в достижение целей организации [3].

Таблиця 1

Определение понятия конкурентоспособность персонала

Автор	Конкурентоспособность персонала	Характеристика
Головачев А.С.	...относительная и обобщённая характеристика специалиста по перечню конкурентных преимуществ в сравнении со специалистом – конкурентом одной и той же специальности	Определяется степенью удовлетворения потребности субъекта хозяйствования в специалисте с учетом его заработной платы
Грошелева Е.Г.	...способность рабочей силы реализовывать совокупность профессиональных, личностных и деловых качеств, которые характеризуют её специфические особенности и способности удовлетворять требования работодателей.	Учитывается ограничения, связанные с требованиями работодателей и способность рабочей силы к самореализации.
Носкова В.М. Шабурова А. В.,	...фактор, отражающий степень развития трудового потенциала работников предприятия, который позволяет данному предприятию в существующих производственно-экономических условиях производить и сбывать продукцию, являющуюся по своим характеристиками более привлекательной для потребителей, чем продукция конкурентов.	Берется во внимание развитие потенциала сотрудников; учитываются факторы внутренней и внешней среды; учитываются цели предприятия: производить и сбывать продукцию.
Сапиженко В.В. Сорокин Д.Е.	...интегративное качество персонала, обеспечивающее реализацию факторов успеха предприятия на рынке товаров и услуг. Интегративность конкурентоспособности проявляется в тесном взаимодействии личностных, профессиональных и квалификационных свойств персонала.	Персонал рассматривается как интегративная сущность, комплекс психофизиологических, профессионально-квалификационных, ценностно-мотивационных и стоимостных характеристик трудовых ресурсов
Сотникова С.И.	...конкурентоспособность отдельных работников и их групп, которая в значительной мере зависит от механизма функционирования человеческого ресурса в производственно-коммерческом процессе.	Конкурентоспособность персонала рассматривается как сумма отдельных элементов и ставится в зависимость от факторов внутренней среды предприятия

Выявленная взаимосвязь между конкурентоспособностью персонала и компонентами трудового потенциала работников, которые в зависимости от

степени соответствия предъявленным к ним требованиям выступают в качестве конкурентных преимуществ либо потенциалом конкурентоспособности, позволяет трактовать данную категорию в отличие от существующих подходов с позиций, базирующихся на основных положениях теории трудового потенциала. Однако, следует отметить, что с позиции обозначенного подхода основное внимание уделяется методам повышения производительности труда и не учитывается, что сотрудники имеют собственные цели, потребности, склонность к творчеству, т. е. человек в процессе трудовой деятельности рассматривается как придаток производства.

Обозначенные подходы раскрывают различные точки зрения на конкурентоспособность персонала и позволяют определить ее как: функциональное качество рабочей силы, характеризующее степень удовлетворения рыночной потребности в труде; свойство человеческого капитала; характеристику, отражающую степень развития трудового потенциала; характеристику, отражающую потенциальные возможности персонала, реализуемые через трудовое поведение; совокупность свойств персонала, позволяющих ему достигать эффективности профессиональной деятельности; свойство успешно выдерживать конкуренцию на рынке труда по сравнению с работниками аналогичных профессий, специальностей, уровня квалификации. Понимание конкурентоспособности персонала основано на интеграции представленных подходов, а анализ исследований конкурентных отношений в сфере труда дает основания выделить следующие объекты: конкурентоспособность персонала; конкурентоспособность управленческого персонала (менеджера); конкурентоспособность работника; конкурентоспособность рабочей силы; конкурентоспособность специалиста; конкурентоспособность в сфере труда.

С позиции концепции управления человеческими ресурсами люди рассматриваются как главное достояние (ресурс) организации, добытое в конкурентной борьбе, которое надо мотивировать и развивать наравне с другими ресурсами для достижения стратегических целей. В связи с этим, предлагаем рассматривать конкурентоспособность персонала как совокупность личных и профессиональных свойств персонала, которые дают возможность быстро адаптироваться к изменяющейся ситуации, эффективно исполнять функциональные обязанности, принимать оптимальные решения, а также эффективно реализовываться на рынке труда.

Мы разделяем точку зрения большинства исследователей, которые полагают, что дальнейшие научные поиски в этой сфере должны охватывать вопросы анализа и оценки действия факторов, влияющих на обеспечение конкурентоспособности персонала предприятий. обстоятельный анализ поможет, на наш взгляд, стать основой совершенствования механизма повышения конкурентоспособности персонала предприятий, определения путей формирования таких качественных и количественных преимуществ работников, благодаря которым на фоне создания конкурентной среды станут

возможными инновационные сдвиги в экономике страны, обеспечение конкурентных позиций предприятий и государства на мировых рынках.

Литература

1. Грошелева, Е.Г. К вопросу конкурентоспособности управленческого персонала [Электронный ресурс]. – Электрон. дан. – Днепропетровск. 2006-2014. - URL: <http://www.rusnauka.com/NIO/Economics> (дата обращения: 07.10.2016).

2. Сапиженко, В.В. Формирование конкурентоспособности управленческого персонала крупных промышленных предприятий: дис. канд. экон. наук. [Текст] / В.В. Сапиженко. - Иркутск, 2004. – 147 с.

3. Сотникова, С.И., Немцева Ю.В. Конкурентоспособность персонала как объект управления [Электронный ресурс] - Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/konkurentosposobnost-personala-kak-obekt-upravleniya#ixzz4Q6MMrwIJ> режим доступа 15.11.2016

Сеник Іван

к.с.-г.н., с.н.с., провідний науковий співробітник
Тернопільська дослідна станція ІВМ НААН

м. Тернопіль

Галайдіда Ольга

викладач

Деркач Наталія

методист

ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого
м. Заліщики

МАТЕМАТИКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЄВИРОБНИЦТВА НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

Розвиток України на сучасному етапі та на перспективу пов'язаний із асоційованим членством та подальшим вступом в Європейське співтовариство. Інтеграційні процеси держави зумовлюють необхідність змін в економіці країни в цілому та аграрній її складовій зокрема. Однією із головних проблем аграрного сектору економіки України залишається істотне збільшення й стабілізація виробництва зернобобових культур, зокрема сої, яка є основним

джерелом збалансованого за амінокислотним складом і вмістом екологічно чистого білка. У рослини сої завдяки поєднанню двох процесів фотосинтезу і біологічної фіксації азоту, інтенсивно синтезуються майже всі цінніші органічні речовини, які є в рослинному світі [1].

Як свідчать дані Державної служби статистики, в Україні протягом останніх років спостерігається стрімке зростання розмірів посівних площ та обсягів виробництва сої. Аналогічна ситуація спостерігається і на Тернопільщині [3], табл. 1.

Таблиця 1

Посівні площі, урожайність та валові збори сої у Тернопільській області

Роки	Посівні площі сої, тис. га	Урожайність сої, ц/га	Валові збори сої, тис. т
2010	24,7	16,9	41,4
2011	27,9	16,7	46,5
2012	37,7	20,4	77,0
2013	49,9	20,3	101,3
2014	68,6	24,2	166,3
2015	104,5	16,3	170,0

Аналізуючи період 2010-2015 рр. слід відмітити, що відбувається зростання посівних площ сої із 24,7 тис. га у 2010 році до 104,5 тис. га у 2015 році та валових зборів відповідно з 41,4 тис. т до 170,0 тис. т. Проте урожайність сої все ще залишається на невисокому рівні і визначається в основному кліматичними факторами.

Одночасно з цим, як свідчать проведені маркетингові дослідження, спостерігається підвищення закупівельних цін на вирощену продукцію, що свідчить про наявність попиту на зерно сої. Так, у 2010-2011 маркетинговому році 1 т сої коштувала 3500 грн., а у 2015-2016 році – 8800 грн., [4], (рис. 1).

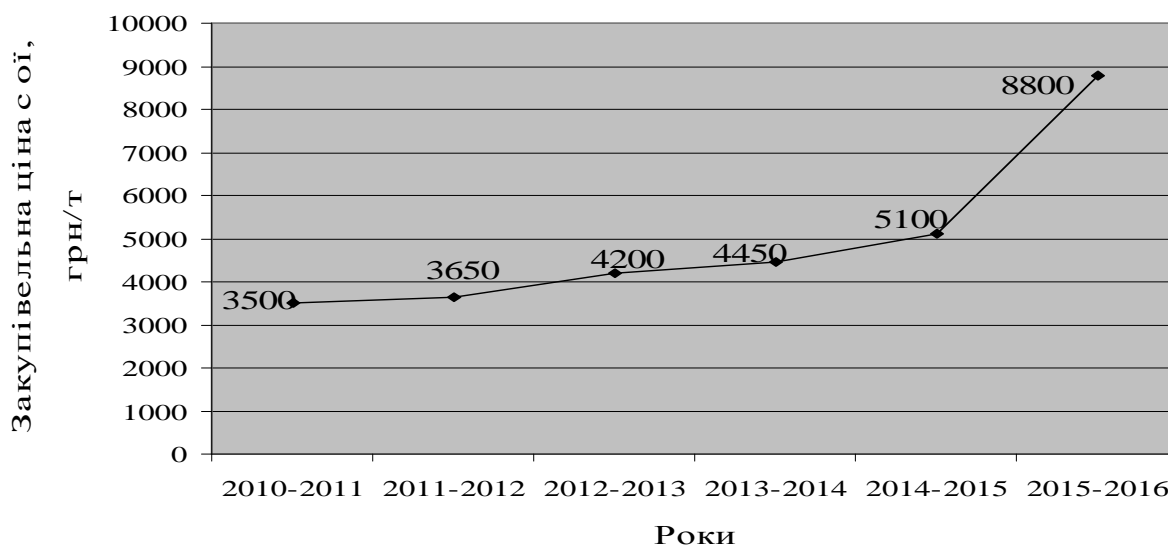

Рис. 1. Закупівельні ціни на сою

Зростання закупівельних цін з 2010-2011 по 2015-2016 рр. становило 5300 грн./т, що створило передумови для збільшення посівних площ сої, оскільки в умовах ринкової економіки сільськогосподарські товаровиробники самі визначають перспективні та стратегічні напрями виробництва, одним із яких є соєсіяння.

Використовуючи метод кореляційно-регресійного аналізу [2] нами розроблено математичну та побудовано графічну модель, які відображають залежність розмірів посівних площ сої від урожайності та закупівельної ціни, рис. 2.

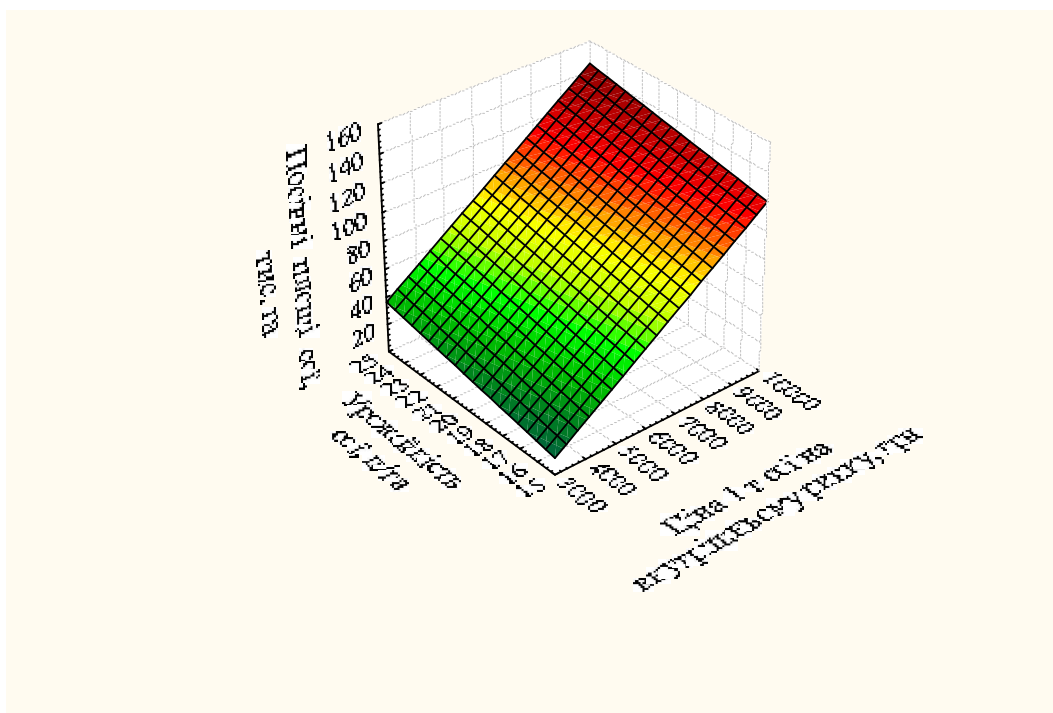

Рис. 2. Модель залежності розмірів посівних площ сої від урожайності та закупівельних цін

Рівняння регресії $Y = -70,785 + 0,0154X_1 + 2,4361X_2$ достовірно описує зазначену залежність, оскільки ймовірність нульової гіпотези менше 5% ($p < 0,05$). У зазначеній математичній моделі Y – посівні площі сої, тис. га, X_1 – закупівельна ціна, грн./т, X_2 – урожайність, т/га. Коефіцієнт множинної кореляції становить 0,99, що свідчить про високу тісноту зв'язку між незалежними та залежною змінними.

Використовуючи розроблену математичну модель (рівняння регресії), знаючи при цьому урожайність зерна сої та реалізаційну ціну можна із високою точністю спрогнозувати можливі розміри посівних площ сої, (табл. 2). Проведені розрахунки свідчать про те, що коефіцієнти варіації між фактичними та розрахунковими значеннями розмірів посівних площ є невисокими і знаходяться на рівні 0,1-10,3%, що свідчить про слабе варіювання зазначених величин.

Таблиця 2

Фактичні та розрахункові посівні площі сої по Тернопільській області

Роки	Посівні площі сої, тис. га		Коефіцієнт варіації даних, %
	фактичні	розрахункові*	
2010	24,7	24,3	1,2
2011	27,9	26,1	4,7
2012	37,7	43,6	10,3
2013	49,9	47,2	3,9
2014	68,6	66,7	2,0
2015	104,5	104,4	0,1
Середнє значення коефіцієнта варіації			3,68

*Примітка: посівні площі розраховані з використанням математичної моделі (рівняння регресії)

Таким чином, використання методів математичної статистики та маркетингових і статистичних досліджень дозволяє моделювати та розраховувати можливі напрямки розвитку аграрного виробництва.

Література

1. Бабич, А.О. Сучасне виробництво і використання сої [Текст] / А.О. Бабич. – К. Урожай, 1993. – 432 с.
2. Ермантраут, Е.Р. Статистичний аналіз агрономічних дослідних даних в пакеті Statistica 6.0. Методичні вказівки [Текст] / Е.Р. Ермантраут, О.І. Присяжнюк, І.Л. Шевченко. – К.: ТОВ «ПоліграфКонсалтинг», 2007. – 55 с.
3. Рослинництво України. Статистичний збірник – 2015 [Текст] . [відп. за випуск О.М. Прокопенко]. — К. : Державна служба статистики України, 2016. — 180 с.
4. Історія цін на сільськогосподарську продукцію. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.nibulon.com/data/zakupivlya-silgospprodukcii/istoriya-cin.html>

Середіна Ганна
старший викладач
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
м. Харків

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ КРАЇНИ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

В умовах системної трансформації світової економіки помітно зростає роль теоретичного та методологічного обґрунтування управління фінансовою безпекою держави. За наявних глобалізаційних процесів та негативних наслідків світової фінансової кризи, актуальним стає зміцнення позицій України в міжнародному господарстві, подальше проведення перетворень у соціально-економічній сфері, реформування фінансової системи. Це включає розробку важелів ефективного управління фінансовою безпекою країни, які б сприяли своєчасному визначенню потенційних та подоланню реальних загроз фінансовій безпеці країни та прискоренню темпів економічного зростання.

Наукові дослідження управління фінансовою безпекою країни знайшли відображення в працях таких українських вчених, як О.І. Барановського, Б.В. Губського, Н.М. Внукової, М.М. Єрмошенко, Я.А. Жаліло, В.І. Мунтіяна, Г. Пастернак-Таранушенка, В.А. Предборського, О.О. Сльозко, А.І. Сухорукова та інших вчених, в яких розглянуто сутність, складові фінансової безпеки країни та базові засади її забезпечення.

Однак недостатньо висвітленими і дискусійними залишаються питання щодо розуміння управління фінансовою безпекою України в умовах фінансової кризи.

Згідно ряду наукових досліджень стверджується, що розвиток економіки відбувається циклічно. Кризи є його невід'ємною частиною, супроводжують всю історію людства і можуть розглядатися як загальноцивілізаційна закономірність. Це дає підставу вважати, що на фінансову безпеку кожної країни впливають кризи, які заздалегідь є прогнозованими та передбачуваними. А значить, дестабілізація фінансової безпеки країни в умовах фінансової кризи, явище транспарентне та прогнозоване. Це є передумовою створення ефективної системи управління фінансовою безпекою країни в умовах фінансової кризи.

Визначено, що фінансова безпека являється основною складовою національної та економічної безпеки держави та управління фінансовою безпекою країни здійснюється на рівнях особистості, галузей та підприємств, регіональному, державному та міжнародному.

На основі огляду літературних джерел [1-12] і контент-аналізу конкретизовано сутність дефініції “криза”, що на відміну від існуючих, сформульована з позиції її впливу на рівень фінансової безпеки країни, що дало змогу обґрунтувати її як, стадія на етапі функціонуванні економічної системи,

що проявляється через порушення системних зв'язків та неспроможність суб'єктів системи ефективно виконувати свої функції і супроводжується виходом фінансових параметрів економічних процесів за нормальні межі. Фінансовими параметрами у даному випадку є індикатори фінансової безпеки країни, "межі" - порогові значення індикаторів, які одночасно є ознаками загроз фінансовій безпеці країни. Під "нормальними межами" розуміємо такий стан, при якому забезпечуються прийнятні значення всіх, або майже всіх, індикаторів (при незначних відхиленнях від відповідних порогових значень).

Управління фінансовою безпекою країни є певним чином завжди антикризовим. Запропоновано розглядати антикризове управління, як систему управлінських заходів щодо діагностики, попередження, нейтралізації і подолання кризових явищ і їх чинників на всіх рівнях фінансової безпеки країни.

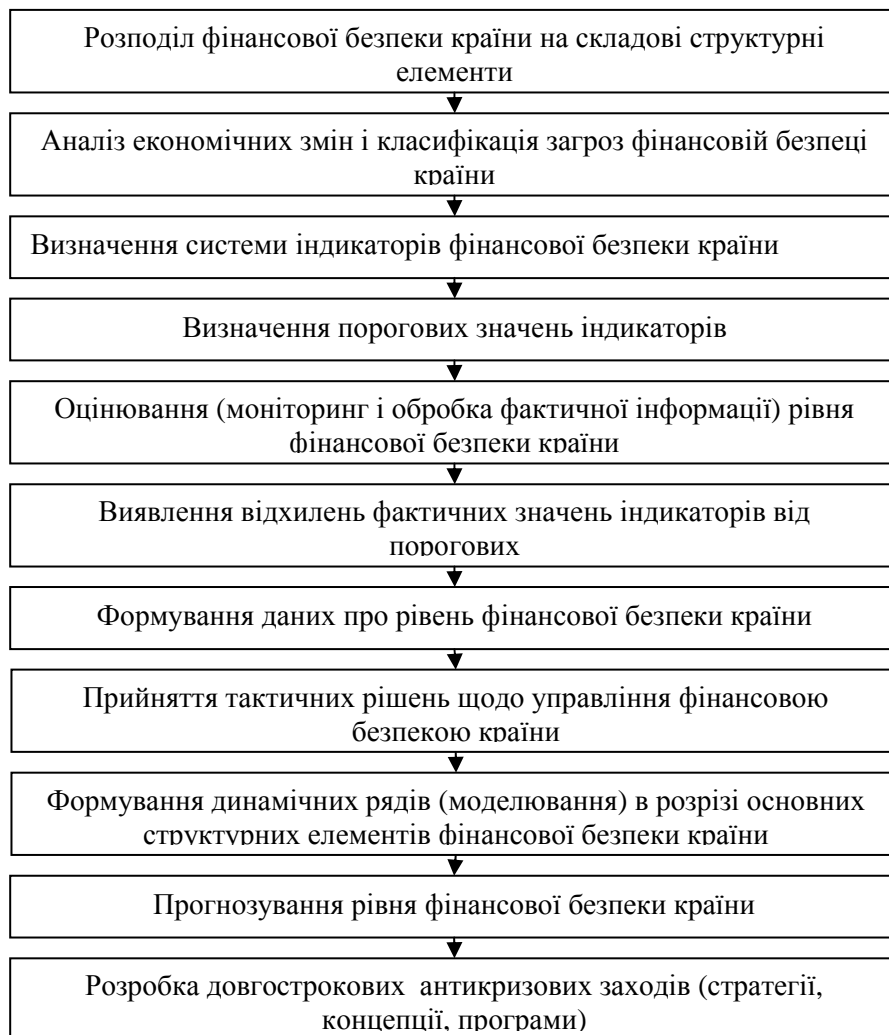

Рис. 1. Послідовність реалізації етапів управління фінансовою безпекою держави в умовах фінансової кризи

Шляхом реалізації відповідних етапів управління фінансовою безпекою держави в умовах фінансової кризи, і як наслідок, розробки довгострокових антикризових заходів (стратегії, концепції, програм), кризові ситуації можуть бути керованими.

Послідовність реалізації етапів управління фінансовою безпекою держави в умовах фінансової кризи наведений на рис. 1.

Розробка антикризових програм може здійснюватися з урахуванням світового досвіду і особливостей національної економіки.

Ефективне управління фінансовою безпекою країни є важливим завданням для багатьох країн. Це завдання стає пріоритетним перед загрозою фінансової кризи. Якщо країна знаходиться в зоні дії фінансової кризи, то така ситуація априорі вказує на втрату фінансової безпеки в тій чи іншій мірі. Для відновлення фінансової безпеки необхідні відповідні умови. При цьому важливе місце посідає скоординована організаційна діяльність державних органів.

Література

1. Coping with crisis: The management of disasters, riots and terrorism [Text] / (Eds) U. Rosental, M.Charles, P. t'Hart. – Springfield: Charles C. Thomas, 1989.
2. Crisis, choice and change: Historical studies of political development [Text] / (Eds.) G.A. Almond, S.C. Flanagan, R.J. Mundt. – Boston: Little, Brown and company, 1973.
3. Crozier, M. The bureaucratic phenomenon [Text] . – Chicago: University of Chicago Press, 1964.
4. Janis, I., Mann L. Decision – making: A psychological analysis of conflict, choice and commitment [Text] . – New York: Free Press, 1974.
5. Семенченко А.І. Методологія стратегічного планування у сфері державного управління забезпеченням національної безпеки України [Текст] / А.І. Семенченко : Монографія. – К.: НАДУ, 2008. – 425 с.
6. Міжнародна і національна безпека: Короткий словник термінів [Текст] / Уклад.: Г.П.Ситник, В.Ю.Богданович, М.Ф.Єжеєв; За заг.ред. Г.П.Ситника. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 86 с.
7. Корнілов, І.Є. Кризові явища та проблеми національної безпеки в контексті загальних положень соціосинергетики [Текст] / Корнілов І.Є., Сотникова К.В. // Стратег.панорама. – 2007. – №1. – с. 75-80.
8. Политический энциклопедический словарь [Текст] . – М., 1993. – 431 с.
9. Герасименко, Н. Антикризисное управление: информационно-аналитические системы поддержки принятия решений [Текст] / Н. Герасименко // Проблемы теории и практики. – 2007. – №3. – с. 68-78.
10. Монтес, М.Ф. ” Азиатский вирус ” или ” Голландская болезнь”? Теория и история валютных кризисов в России и других странах. [Текст] / М.Ф. Монтес, В.В. Попов / Пер. с англ. – М.: Дело, 1999. – 136 с.

11. Современный словарь иностранных слов [Текст] . – СПб.: Дуэт, 1994. – 752с.
12. Жданова, И.Ф., Вартумян Э.Л. Англо-русский экономический словарь [Текст] / И.Ф. Жданова , Э.Л. Вартумян . – 3-е изд. – М.: Рус. яз., 2000. – 880 с.

Серова Елизавета

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

СПОСОБЫ ЗАЩИТЫ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЯ

Корпоративный контроль – это дополнительный эффект, возникающий в результате достижения одним лицом или группой взаимосвязанных лиц определенного объема корпоративных прав. Достижение пороговых значений объема корпоративных прав позволяет этим лицам влиять на волю юридического лица (хозяйственного общества), а при достижении определенных значений – полностью определять ее. То есть под корпоративным контролем понимается фактическая возможность одного лица или группы взаимосвязанных лиц влиять на формирование воли юридического лица на основе распоряжения определенным объемом корпоративных прав [2].

Реальный объем прав каждого акционера зависит от величины принадлежащего ему пакета акций. Совокупность прав, выраженных в одной ценной бумаге, остается неизменной, однако с увеличением числа ценных бумаг проявляется эффект в виде дополнительных прав или формирования условий, гарантирующих принятие (или непринятие) определенных решений органами общества по воле акционера (или группы взаимосвязанных акционеров).

Наращивание корпоративных прав и связанного с ними корпоративного контроля у акционера или группы лиц характеризуется как поглощение компании.

Несовпадение понятий «корпоративные права» и «корпоративный контроль» проявляется в специальных способах защиты корпоративного контроля.

Совокупность прав, удостоверяемых ценными бумагами, принадлежащими акционеру, не изменяется – остается неизменным количество принадлежащих ему акций, однако при этом может измениться корпоративный контроль акционера над деятельностью корпорации за счет изменения его доли

в уставном капитале [1].

Наряду со способами защиты корпоративных прав предусмотрены специальные способы защиты корпоративного контроля:

– преимущественное право приобретения дополнительных акций, размещаемых по подписке;

– возврат инвестиций (компенсации) при принятии решения о реорганизации (выкуп акций по требованию акционеров);

– возврат инвестиций (компенсации) при поглощении компании посредством приобретения крупных пакетов акций (обязательное предложение);

– дробные акции при консолидации акций как альтернатива их принудительного выкупа;

– распределение дополнительных акций акционерам, не поддерживающим решение о реорганизации общества в форме выделения;

– кумулятивное голосование при избрании членов коллегиальных органов общества.

Указанные механизмы призваны решать следующие задачи: сохранить достигнутый уровень корпоративного контроля в обществе или не допустить его чрезмерного изменения, сохранить статус участника общества при консолидации акций и обеспечить справедливое распределение корпоративных прав в случае образования притязаний нескольких лиц на одну акцию. Кумулятивное голосование обеспечивает владельцам небольших пакетов голосов возможность избрать поддерживаемых ими кандидатов в коллективный орган общества.

Каждая организация обладает внутренними и внешними механизмами роста. Внутренние реализуются через увеличение прибыльности существующих активов, повышение операционной эффективности и инноваций, внешние – за счет внешних инвестиций, в том числе за счет слияний и поглощений. Слияния и поглощения позволяют организациям решать многие стратегические задачи: получение эффектов масштаба, расширение географии деятельности, усиление рыночных позиций или финансовой мощи, переход в новые, более перспективные отрасли, доступ к передовым технологиям. Во всем мире слияния и поглощения являются одними из самых распространенных способов развития, к которым прибегают в настоящее время многие компании [3].

Литература

1. Гайдар, Е. Экономика переходного периода. Очерки экономической политики посткоммунистической России. 1998-2002 [Текст] / Е.Гайдар. – М.: «Дело», 2003. – С. 512-522.

2. Глушецкий, А.А. «Корпоративное право» и «корпоративный контроль» – у каждого свои задачи. [Электронный ресурс] / А.А. Глушецкий.

[Электронный ресурс] URL: <http://www.eg-online.ru/article/198863> (Дата обращения 05.11.2016).

3. Серова, Е.Г. Корпоративный финансовый контроль: практика, тенденции и особенности его становления и развития в России [Текст] / Е.Г. Серова, В.В. Шеховцов // Ученые записки Российской Академии Предпринимательства. – 2015. – № 45. – С. 110-122.

Скороход Ірина

к.е.н, доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Україні слід враховувати величезний потенціал екологічного ринку, що швидко розвивається. Даний ринок перебуває у тісному взаємозв'язку як з іншими секторами товарного ринку, так і з ринком факторів виробництва.

Розвиток ринку екологобезпечних товарів та послуг стимулює раціональне використання природних ресурсів, сприяє мінімізації негативних наслідків порушення екологічної рівноваги природних систем, удосконаленню методики та практики оцінки збитків, завданих погіршенням якості ресурсів тощо, тобто має безпосередній вплив на стан ринку природних ресурсів. Розвиток ринку екологобезпечних товарів та послуг впливає і на стан ринку праці – з одного боку, забезпечуючи попит на робочу силу, а з іншого, впливаючи на умови її відтворення [3, с. 137].

Екологічна сертифікація продукції відноситься до добровільних видів сертифікації. Об'єктами сертифікації є харчові продукти, різноманітні товари та вироби, послуги, об'єкти нерухомості тощо. Екологічній сертифікації не підлягають лікувальні засоби та тютюнові вироби. Екологічні стандарти на продукцію визначають переваги певної категорії продукції чи послуг відносно їх впливів на стан довкілля та здоров'я людини протягом життєвого циклу. Такі стандарти встановлюють додаткові критерії до чинних державних вимог відносно походження та якості сировини чи матеріалів; екологічних характеристик, енергоємності і ресурсоємності виробництва; виключають застосування трансгенної продукції, особливо токсичних речовин, потенційно небезпечних харчових домішок; значно обмежують обсяги (концентрацію) потенційно небезпечних хімічних речовин у готовій продукції; сприяють

зменшенню утворенню відходів виробництва та споживання.

У світі існують кілька десятків національних та міждержавних сертифікаційних систем які здійснюють оцінку відповідності продукції згідно ISO 14024 (ДСТУ ISO 14024) і входять до складу міжнародної організації Глобальної мережі екологічного маркування (GEN) [2].

Найбільш поширені в Україні знаки екологічного маркування представлено на рис. 1. За законодавством України товаровиробникам забороняється використовувати у формі самодекларацій такі неперевірені (документально не підтверджені) твердження відносно продукції, як «екологічно чистий», «екологічно безпечний», «екологічно сприятливий», «сприятливий до ґрунту», «не забруднюючий», «зелений», «сприятливий до природи» та «сприятливий до озону» тощо. Екологічно сертифікованою продукцією слід вважати ту, яка має сертифікат підтвердження відповідності та відмічена знаком екологічного маркування який належить певній сертифікаційній системі [1].

**Країни
північної
Європи**

**Країни
ЄС**

Канада

Росія

Китай

Німеччина

Рис. 1. Найбільш поширені в Україні знаки екологічного маркування

Джерело: [1]

Серед перешкод, що стоять на заваді розвитку ринку екологічних товарів та послуг в Україні, можна відмітити той факт, що малі та середні підприємства часто не розуміють, що означає вести екологічний бізнес, як це робити і які пов'язані з цим витрати. Перевиконання нормативних вимог – іще більш складна задача, головне «вузьке місце» якої – недостатня інформованість про економічно ефективні можливості. Адже, в країнах, де ринок екологічних товарів та послуг розвивається швидкими темпами, саме малий і середній бізнес вкрай важливі для розвитку економіки. Згідно з дослідженнями Світового Банку (World Bank), на частку даного бізнесу припадає 95 % всього існуючого бізнесу, і близько 60 % робочих місць у приватному секторі. Такі компанії також формують до 50 % валової доданої вартості [4].

Українські підприємства, які застосовують різні методи ведення екологічного бізнесу, здійснюють це трьома різними способами: впроваджуючи

систему екологічного менеджменту (СЕМ), вживаючи заходів щодо підвищення ресурсо-ефективності та виробляючи екологічні товари та послуги.

Одним із перспективних шляхів розвитку ринку екологічних товарів та послуг в Україні є активізація виробництва та споживання органічної продукції. Оскільки, світовий ринок органічної продукції щороку зростає на 10 % та характеризується тенденцією до перевищення попиту над пропозицією. Таким чином, можливості, що існують для розвитку ринку екологічних товарів та послуг в Україні, необхідно використовувати як для поліпшення якості навколишнього середовища, так і для підвищення конкурентних переваг українських компаній на світових ринках.

Література

1. Матеріали Українського порталу зі сталого споживання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.gpp.in.ua/znaki-markuvannya/ukrajinskij-znak-ekologichnogo-markuvannya-zelenij-zhuravlik>.

2. Офіційний веб-сайт Global Ecolabelling Network (GEN) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.globalecolabelling.net>.

3. Петрушенко, Ю. М. Міжнародний досвід формування ринку екологобезпечних товарів та послуг [Текст] / Ю. М. Петрушенко, В. О. Садовий, С. В. Тарасенко // Механізм регулювання економіки. – 2009. – № 4, Т. 2. – С. 136–141.

4. Світовій економіці як ніколи потрібен розвинений малий та середній бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://persona.pumb.ua/ua/club/digest/detail.php?CODE=svitoviy-ekonomitsi-yak-nikoli-potriben-rozvineniy-maliy-ta-seredniy-biznes>.

Сливінська Оксана

к.е.н., доцент

Попівчак Наталя

слухач магістратури

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Проблемі обліку виробничих запасів приділяється значна увага в Україні, оскільки від організації їх обліку залежить розвиток як підприємства так і економіки країни в цілому. Запаси є однією з важливіших і необхідних складових активів підприємств всіх форм власності. Вони займають домінуючу позицію у структурі витрат підприємства, їх облік та оцінка впливає на результати господарської діяльності підприємства та на розкриття інформації про його фінансовий стан. Важливою умовою правильної організації обліку виробничих запасів є їх правильне групування (класифікація).

Дослідженням класифікації виробничих запасів займалися такі вчені, як Ф.Ф. Бутинець, І.А. Бланк, П.С. Безруких, В.М. Бойко, А.Б. Борисов, В.П. Завгородній, М.С. Пушкар, В.Г. Швець, В. Сосько, В.В. Ковальов, А.А. Оглобін, Р.В. Кружкова, В.А. Даєнічева, Р.Б. Чейз, Н.Дж. Еквілайн, Р.Ф. Якобс та інші.

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» запаси визначено як активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, а також утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, управління підприємством.

Існує класифікація запасів, що базується на плані рахунків бухгалтерського обліку. При цьому запаси поділяють на: сировину і основні матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, малоцінні та швидкозношувані предмети. Деякі із авторів також подають класифікацію запасів за планом рахунків бухгалтерського обліку, проте паралельно ще пропонують класифікацію запасів за економічним змістом, виділяючи дев'ять класифікаційних ознак: за місцем перебування, наявністю на підприємстві, наявністю на початок та кінець періоду, стосовно до балансу, ступенем ліквідності, обсягом, сферою використання, складом та структурою.

Структура запасів залежить від виду діяльності та відповідної форми власності підприємства. Аналіз наукової літератури дає можливість узагальнити і виділити основні класифікаційні ознаки та відповідні види запасів. Основними класифікаційними ознаками, що можна виділити при поділі

запасів є такі: цільове призначення, місце перебування, час зберігання на підприємстві, період використання, форма власності, структура.

Найбільш поширеною є типова класифікація за функціональною ознакою й призначенням у виробництві. Відповідно до таких ознак запаси поділяються на основні й допоміжні. Заслуговує на увагу й класифікація виробничих запасів в залежності від їх ролі в процесі виробництва. Для цього запаси на підприємстві рекомендується класифікувати на три групи: матеріали, що постійно споживаються і від яких залежить безперервність виробничого процесу; матеріали, які використовуються постійно, але безпосередньо не пов'язані з виготовленням продукції; матеріали, потреба в яких виникає досить рідко.

Запаси за призначенням поділяються: для реалізації та для виробництва (виробничі). За місцем перебування: у постачальників, посередників, роздрібній торгівлі, дорозі, виробничому процесі, підзвітних осіб, на складах підприємства. За формою власності: власні, запозичені, на утриманні. За часом зберігання на підприємстві: швидкоколіквідні, тривалого зберігання, тимчасового зберігання. За цілями: поточні, тактичні, стратегічні. За структурою запаси поділяються на: сировину і матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію.

Важливою передумовою ефективного управління виробничими запасами на підприємстві є їх чітка класифікація. Розуміння економічної сутності виробничих запасів та правильна класифікація справляє значний вплив на правильність подальшого обліку їх на підприємстві.

Література

1. Багрій, К.Л. Поняття матеріальних запасів підприємства: необхідність їх створення [Текст] / К.Л. Багрій // Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Чернівці: Книги XXI, 2009. - Вип. IV Економічні науки. – С. 104 – 109.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246 (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
3. Хом'як Р. Л. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посібник. [Текст] / Р. Хом'як, В. Лемешівський. – 7-ме вид., перероб. і доп. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2008. – 1224 с.

Соегова Бахар

студентка

Научный руководитель: к.и.н., доцент Ганчар А.И.

УО «Гродненский государственный аграрный университет»

г. Гродно, Республика Беларусь

АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА МОЛОКА В ГРОДНЕНСКОМ РАЙОНЕ

Экономическая эффективность производства молока характеризуется рядом промежуточных натуральных и конечных стоимостных показателей. Анализируя данные по производству молока в Гродненском районе Республики Беларусь, можно отметить значительную тенденцию к росту себестоимости 1 т молока, которая в 2015 г. составила 3195,5 тыс. руб., что на 234% больше чем в 2011 г. Это связано с тем, что поднималась цена на корма, энергоресурсы и нефтепродукты, плата за труд. Все это в совокупности укрупняет себестоимость. Вместе с себестоимостью растет и цена реализации 1 т молока (2015 г. – 4721,1 тыс. руб., 2011 г. – 1712,2 тыс. руб.). В целом производство молока в Гродненском районе прибыльно, так как выручка от реализации превышает полную себестоимость молока, при этом наибольшая прибыль была получена в 2014 г. и составила 234401 млн. руб., что значительно выше чем в 2011 г. (71163 млн. руб.). Наиболее полно экономическую эффективность молочного скотоводства характеризует показатель рентабельности. Так, наибольший уровень рентабельности был достигнут в 2011 г. и составил 78,75%, а наименьший – в 2013 г. и составил 42,8%. По сравнению с 2011 г. цена реализации 1 т молока в 2015 г. увеличилась на 176%. Что касается уровня товарности, то в 2015 г. он увеличивался по сравнению с 2011 г. на 4%.

Одной из задач при изучении эффективности производства молока является анализ среднегодового удоя в расчете на 1 гол крупного рогатого скота молочного направления и его связь с основными показателями производства: себестоимостью 1 т реализованного молока, поголовьем коров, валовым надоем молока, товарной продукцией, уровнем товарности, трудоемкостью 1 т молока, производительностью труда при производстве молока, расходом кормов на 1 тонну, уровнем кормления, ценой реализации 1 т тонны молока, прибылью в расчете на 1 т. Для решения этой задачи используется метод группировки.

Процесс образования однородных групп на основе разделения статистической совокупности на части или объединение изучаемых статистических единиц в совокупности по определенным для них признакам называют статистической группировкой.

Проведем анализ группировки хозяйств Гродненского, Щучинского и Берестовицкого районов по признаку – среднегодовой удой в расчете на 1

голову. Источник исходных данных – годовые отчеты за 2015 г. Исходные данные для дальнейшего анализа были сведены в базу данных. Следующим этапом анализа является ранжирование данных, для чего значение группировочного признака (среднегодовой удой на 1 корову) расположено в порядке возрастания для определения границ и количества групп.

Таблица 1

**Группировка сельскохозяйственных организаций Гродненского,
Щучинского, Берестовицкого районов по среднегодовому удою молока
в расчете на 1 корову**

Параметр	Номер исследовательской группы			Отношение 3 группы в % к 1 группе
	5	11	8	
Количество хозяйств в группе	5	11	8	
Среднегодовой удой от 1 коровы, кг	5066,4	6572,5	8341	165
Себестоимость 1 т. реализованного молока, тыс. руб.	3475,4	3132,4	3026,7	87
Поголовье коров, гол.	1366	1412,4	1386,5	102
Валовый надой молока, т	6934,8	9313,3	11551,8	167
Товарная продукция, т	6452,2	8728,1	10927,9	169
Уровень товарности, %	92,8	97,5	95,3	103
Трудоемкость 1 т молока, чел.-ч./т	18,6	12,7	8,7	47
Производительность труда при производстве молока, т/чел.-ч	0,06	0,08	0,12	200
Расход корма на 1 т молока, т.к.ед.	1,17	0,9	0,72	62
Уровень кормления, т.к.ед./гол	5,8	5,9	6,04	104
Цена реализации 1 т молока, тыс. руб.	4363,8	4332,4	4733,5	108
Прибыль в расчете на 1т, тыс. руб.	805,7	1129,7	1617	201

Из таблицы видно, что в первую группу вошли 5 хозяйств, где среднегодовой удой в расчете на 1 корову находится в интервале от 3792 кг до 5532, а среднее значение группировочного признака равно 5066 кг. Во второй группе – 11 хозяйств, где среднегодовой удой в расчете на 1 корову находится в интервале от 5533кг до 7272кг, а среднее значение группировочного признака равно 6573 кг. В третьей группе – 8 хозяйств, где среднегодовой удой в расчете на 1 голову находится в интервале свыше 7273 кг, а среднее значение группировочного признака равно 8341 кг.

Из таблицы хорошо видна связь между размером среднегодового удою в расчете на 1 голову и основными показателями.

Проанализировав данные, можно сделать вывод о том, что поголовье, продуктивность коров и валовой надой молока с 2011 г. по 2015 г. увеличились. Причем темп увеличения поголовья выше, чем темп увеличения продуктивности. Это может говорить о том, что в Гродненском районе увеличивают валовой надой молока, прежде всего за счет увеличения поголовья коров, а не за счет увеличения продуктивности коров.

Стаднік Руслан
студент магістратури
Семенишена Наталія

к.е.н., доцент
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ІНСТИТУЦІЙНИХ ОДИНИЦЬ СТОСОВНО БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

Загальновідомо, що основною метою облікової політики є забезпечення одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, необхідні для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень.

Протягом останніх років у публікаціях науковців і здобувачів досить часто порушувалися питання організації бухгалтерського обліку як у цілому, так і на окремих його ділянках. Проблеми формування облікової політики підприємства, як важливої складової організації бухгалтерського обліку висвітлюються у працях таких відомих вчених-економістів, як В.Г. Лінник, Г.Г. Кірейцев, Н.М. Ткаченко, В.М. Жук, Ю.Я. Лузан, Л.К. Сук, Н.В. Семенишена та ін.

Що стосується галузевого напрямку розвитку нормативного забезпечення організації обліку, то існує необхідність розробки, затвердження та доведення до кожного агропромислового підприємства Методичних рекомендацій з формування та документального оформлення облікової політики. Така необхідність випливає із недосконалої нормативного, методичного та інформаційного забезпечення і стану практики організації обліку в аграрних підприємствах.

Введення в практику облікової роботи національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а в перспективі – впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в повному обсязі, зумовило проведення окремих заходів як на загальнодержавному рівні, так і в окремих підприємствах. Ці заходи мають як організаційний, економічний, технологічний, так і методичний характер. Одним із найпроблемніших для бухгалтерів аграрних підприємств етапів впровадження П(С)БО 30 “Біологічні активи” стало застосування методичних підходів щодо організації обліку біологічних активів та сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю [2].

В 2007 році в практику бухгалтерського обліку аграрних підприємств запроваджено кардинально нові організаційні та методичні підходи, пов'язані із запровадженням П(С)БО 30 “Біологічні активи”.

Головною відмінністю МСБО 41 та П(С)БО 30 в порівнянні з бувшим (традиційним) обліком сільськогосподарської діяльності є оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції по справедливій вартості, а не за собівартістю. Можливість альтернативної оцінки, і лише біологічних активів, «за собівартістю» (як це є в МСБО 41) або за первісною вартістю (як це в П(С)БО 30) є несуттєвим, при розгляді цього питання.

За дослідженнями В.М.Жука [1], жодна з колишніх країн СНД, що запровадила облік сільськогосподарської діяльності за МСБО 41, не наважилась на такий кардинальний крок, як повна відмова від оцінки за собівартістю. В аналогічних національних стандартах Молдови, Литви та інших країн вирішено зберегти оцінку за собівартістю як можливий альтернативний варіант оцінки.

Відповідно, підприємства потребують роз'яснення та методів реалізації підходів до організації оцінки біологічних активів, побудови робочого плану рахунків для обліку біологічних активів, враховуючи їх класифікаційні ознаки.

Незважаючи на те, що в самому П(С)БО 30 немає таких елементів облікової політики, які передбачали б вибір методичних підходів (як, наприклад, у П(С)БО 7 «Основні засоби» щодо методів нарахування амортизації, у П(С)БО 9 «Запаси» щодо методів оцінки запасів при їх списанні), його положення стосовно оцінки сільськогосподарської продукції, визначення фінансових результатів мають вплив на ряд складових облікової політики підприємства.

Очевидно, інституційним одиницям аграрного сектору необхідно створити внутрішні регламенти щодо порядку оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції, де було б чітко викладено організацію облікової політики щодо оцінки біологічних активів та сільгосппродукції за справедливою вартістю ; порядок визначення справедливої вартості, порядок оформлення рішень Комісії з її визначення, порядок отримання інформації про активні ринки біологічних активів та сільськогосподарської продукції.

Від обраного методу оцінки біологічних активів багато в чому залежить і побудова робочого плану рахунків. Для того, щоб правильно побудувати робочий план рахунків необхідно звернути увагу на основні підходи до їх оцінки.

Якщо говорити про оцінку біологічних активів для цілей бухгалтерського обліку і звітності, то їх слід розглянути на предмет можливості продажу на активному ринку це краще зробити за галузями рослинництва і тваринництва.

Біологічні активи рослинництва дають сільськогосподарську продукцію, яка є віддільною від біологічного активу, а сам біологічний актив, як правило не продається і не купується. Так плодові сади, виноградники, посіви зернових тощо, є невід'ємними від землі, на них немає активного ринку і операції з купівлі-продажу таких активів є не звичайними для сучасного ведення сільськогосподарської діяльності. Їх не можна прирівняти до реалізації сільськогосподарської продукції. Тому, в практичній діяльності біологічні активи рослинництва, як правило, будуть обліковуватись за первісною

вартістю. Довгострокові біологічні активи рослинництва слід обліковувати на рахунку 162 “Довгострокові біологічні активи рослинництва, що обліковуються за первісною вартістю”, а поточні біологічні активи рослинництва - на рахунку 23 “Виробництво” на субрахунку 231 “Рослинництво”. Облік на цих рахунках ведеться за первісною вартістю, тобто за фактичними витратами на їх вирощування.

Що стосується біологічних активів тваринництва, то ці активи є специфічними, оскільки така продукція тваринництва як приріст живої маси є невід’ємною від самого біологічного активу (тварини), тому реалізація тварин в живій вазі вважається реалізацією сільськогосподарської продукції, відповідно активний ринок на дані активи існує. Продуктивну худобу з основного стада також завжди є можливість вибракувати та продати у живій вазі. Тому, в практичній діяльності, біологічні активи тваринництва, як правило, будуть обліковуватись за справедливою вартістю.

Зважаючи на вищенаведені положення, в робочому плані рахунків є необхідність виділення додаткових рахунків третього (четвертого) порядку для обліку довгострокових біологічних активів. В межах виділених субрахунків доцільно відкривати аналітичні рахунки за видами біологічних активів, за структурними підрозділами, за матеріально-відповідальними особами.

Таким чином, внесення пропонованих змін до внутрішніх регламентів інституційних одиниць аграрного сектору в частині порядку оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції, удосконалення робочого плану рахунків дозволить бухгалтерським службам підприємств регламентувати облік біологічних активів та сільськогосподарської продукції, процедури їх оцінки та визнання.

Література

1. Жук В.М. Методологічний супровід застосування П(С)БО 30 «Біологічні активи» / В.М. Жук // Фінанси, облік і аудит: Зб. наук. праць. Спец. випуск. Ч. 1. / Відп. ред. М.М. Коцупатрий. – К.: КНЕУ, 2007. – 200 с. – С.75-84.

2. Семенишена Н.В., Левченко З.М. Оцінка біологічних активів : проблеми використання справедливої вартості [Текст] // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – Випуск 7 (25). – Ч.5. – Редкол.: відп.ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. – Луцьк, 2010. – С. 265–271.

3. Семенишена Н.В. Оцінка за справедливою вартістю: особливості та перспективи застосування [Текст] // Облік, контроль та аналіз на підприємствах АПК : стан та перспективи розвитку : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 20–21 жовтня 2010 р. – Вінниця:РВВ ВНАУ, 2010.

4. Семенишена Н.В. Проблемы развития отраслевого бухгалтерского учета на Украине в контексте институциональных изменений [Текст] // Конкурентный потенциал региона: оценка и эффективность использования :

Сборник статей Международной научно-практической конференции, 30 ноября 2010г., г. Абакан (Российская Федерация) / отв. ред. Н.Ф.Кузнецова. – Абакан : Издательство ГОУ ВПО «Хакасский государственный университет им. Н.Ф.Катанова», 2010. — С. 175—177.

Стемковська Ірина
старший викладач
Стемковський Віталій
слухач магістратури

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

З метою ведення обліку основних засобів і складання звітності, планування їх відтворення, проведення переоцінок та інвентаризацій у практиці необхідно якимось чином згрупувати об'єкти основних засобів за окремими ознаками у однорідні групи, тобто класифікувати. Під класифікацією основних засобів слід розуміти групування їх за певними ознаками в якісно однорідні групи. Класифікація полегшує поточний облік основних засобів, спрощує складання звітності про наявність та рух основних засобів. Існує декілька ознак, за якими можна класифікувати основні засоби.

В. П. Завгородній і В. Я. Савченко зводять класифікацію основних засобів тільки до однієї їхньої ознаки – «у залежності від характеру участі основних фондів у процесі розширеного відтворення» й підрозділяють за цією ознакою на виробничі й невиробничі основні засоби.

Більш детальну класифікацію пропонує у своїх роботах Н. М. Ткаченко [4, с. 140]. Автор групує основні засоби: за функціональним призначенням (виробничі, невиробничі), за галузями народного господарства (промисловість, будівництво, сільське господарство і т.д.), за натурально-матеріальним складом або видами, за ступенем використання (діючі, недіючі, запасні) й приналежності (власні, орендовані).

За функціональним призначенням основні засоби поділяються на групи: виробничі і невиробничі. До складу виробничих основних засобів належать засоби, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню у сфері матеріального виробництва. На відміну від виробничих, невиробничі основні засоби не беруть безпосередньої участі у процесі матеріального виробництва й призначені, в основному, для

обслуговування житлового та комунального господарств, забезпечення культурно-побутових потреб населення у невиробничій сфері тощо.

За приналежністю основні засоби поділяються на власні і орендовані. Власні засоби повністю належать даному підприємству і відображаються в балансі і звітності підприємства. Орендовані – це ті засоби, які належать підприємству лише на термін оренди і в балансі та звітності не відображаються.

За ступенем використання у виробничій і господарській діяльності основні засоби поділяються на діючі та недіючі. До діючих основних фондів відносяться ті, які знаходяться в експлуатації, у тому числі ті, які тимчасово не використовуються або здані в оренду іншим підприємствам на договірних засадах. До недіючих основних засобів відносяться ті, які знаходяться в резерві.

За галузями народного господарства основні виробничі засоби поділяються на такі, які використовуються у промисловості, сільському господарстві, транспорті, будівництві, торгівлі, лісовому господарстві та інших видах діяльності сфери матеріального виробництва, а також у житлово-комунальному господарстві, охороні здоров'я, фізичній культурі, соціальному забезпеченні, освіті, культурі, мистецтві, науці тощо.

Для планування, обліку, аудиту та аналізу найбільше значення має класифікація основних засобів, яка передбачена П(С)БО №7 «Основні засоби». Відповідно до даного П(С)БО основні засоби поділяються на такі групи: земельні ділянки; капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; будівлі, споруди та передавальні пристрої; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар (меблі); тварини; багаторічні насадження; інші основні засоби [3].

МСБО 16 не містить вимог щодо класифікації основних засобів, але передбачають їх розподіл на такі класи: земля, будівлі, автотранспорт, машини і устаткування, літаки, кораблі, меблі і приладдя, офісне обладнання [1].

Згідно Податкового кодексу України основні засоби підлягають розподілу за такими групами: група 1 – земельні ділянки, група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом, група 3 – будівлі, споруди, передавальні пристрої, група 4 – машини та обладнання, група 5 – транспортні засоби, група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі), група 7 – тварини, група 8 – багаторічні насадження, група 9 – інші основні засоби, група 10 – бібліотечні фонди, група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи, група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди, група 13 – природні ресурси, група 14 – інвентарна тара, група 15 – предмети прокату, група 16 – довгострокові біологічні активи [2].

Отже, згідно з Податковим кодексом основні засоби поділено на 16 груп. По суті, це ті самі групи, що і в П(С)БО 7 «Основні засоби». Відмінність полягає у тому, що у ПКУ встановлено мінімально допустимі строки корисного використання, тобто строк використання окремих груп основних засобів не може бути менший, ніж це встановлено кодексом.

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» від 1.01.2009 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.p^.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsl7link1/JF5H901V.html.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 року № 92 [Текст] // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Ткаченко, Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: [підруч.] [Текст] / Н. М. Ткаченко. – 6-те вид. – К.: Видавництво А.С.К., 2005. – 784 с.

Ступенёва Алеся
студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Макеенко Г.И.
Белорусский государственный экономический университет,
г. Минск, Республика Беларусь

О СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ЭКСПЕРТНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ ОПЕРАЦИЙ ПРИ БАНКРОТСТВЕ ОРГАНИЗАЦИИ

На современном этапе развития Республики Беларусь деятельность коммерческой организации может быть приостановлена либо вовсе утрачена в результате потери организацией своей платежеспособности. Такая ситуация возникает из-за совокупного действия множества различных факторов, связанных с состоянием и управлением производственным или иными процессами ее деятельности. При устойчивой неплатежеспособности организации необходимо затронуть такое понятие как банкротство.

В соответствии с Законом Республики Беларусь «Об экономической несостоятельности (банкротстве)» от 13 июля 2012 г. №415-3 (ред. от 4 января 2014 г.) под банкротством понимается неплатежеспособность, имеющая или приобретающая устойчивый характер, признанная решением экономического суда о банкротстве с ликвидацией должника – юридического лица, прекращением деятельности должника – индивидуального предпринимателя. А экономическая несостоятельность – это неплатежеспособность, имеющая или приобретающая устойчивый характер, признанная решением экономического

суда об экономической несостоятельности с санацией должника [1].

Назначение судебно-бухгалтерской экспертизы необходимо для определения ложного банкротства, сокрытия банкротства, преднамеренного банкротства, выявления действия или бездействия, приводящие к созданию или увеличению неплатежеспособности, установить причинно-следственные связи между ними либо вводящие в заблуждение кредиторов и иных лиц относительно финансового состояния субъекта хозяйствования, а также для определения последствий в виде материального субъекта. Эксперту необходимо обладать знаниями в области бухгалтерского и налогового учета, финансов и кредита, экономики и управления, планирования и организации, налогов и налогообложения, ценообразования и т.д. Если это случай криминального банкротства, то оно может быть связано не только с искажениями в учете и отчетности, но и с осуществлением сделок на заведомо невыгодных условиях, другими деяниями, приводящими к ухудшению финансового состояния субъекта хозяйствования. В перечень таких сделок и деяний включаются операции с приобретением, отчуждением, арендой и списанием имущества, финансированием деятельности и возникновения обязательств, поставками ресурсов и продукции, начислением и выплатой заработной платы и т.д. [2].

Экспертиза финансового состояния и платежеспособности должника может быть назначена экономическим судом, по ходатайству управляющего, а также по предложению других юридически заинтересованных лиц, участвующих в деле об экономической несостоятельности (банкротстве), при условии покрытия этими лицами судебных расходов, связанных с проведением такой экспертизы. В результате судебно-бухгалтерской экспертизы могут быть выявлены факты предоставления сведений, не соответствующих действительности, подделки документов и искажения бухгалтерской отчетности.

Подделкой может являться внесение в подлинный документ определенных изменений и дополнений, свидетельствующих о «благополучном» финансовом положении экономически несостоятельного субъекта экономической деятельности, либо изготовление фальшивого документа с таким же содержанием. Искажение бухгалтерской отчетности – это внесение в документы бухгалтерской отчетности сведений, не соответствующих действительности, которые показывают якобы хорошее финансовое положение субъекта экономической деятельности, на самом деле являющимся неплатежеспособным.

Такие действия являются следствием сокрытия экономической несостоятельности (банкротства), которые влекут за собой причинение ущерба кредитору в крупном размере, и наказываются в соответствии со ст.239 УК Республики Беларусь, т.е. штрафом, или лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью, или

арестом, или ограничением свободы на срок до трех лет, или лишением свободы на тот же срок. Если же такое деяние относится к ложной экономической несостоятельности (банкротству) и влечет за собой причинение ущерба кредиторам в особо крупном размере, то в соответствии с частью 2 ст.238 УК Республики Беларусь, то такое деяние наказывается штрафом, или ограничением свободы на срок до пяти лет, или лишением свободы на тот же срок. Если же в результате указанных деяний ущерб не наступил или он причинен не в крупном размере, т.е. отсутствует состав преступления, предусмотренного ст.239 УК Республики Беларусь, то при наличии обстоятельств, указанных в уголовном кодексе, подделка документов будет влечь за собой уголовную ответственность только по ст.380 или ст.427 УК Республики Беларусь.

На данном этапе в Республике Беларусь раскрываемость преступлений в сфере банкротства является достаточной низкой. Это является следствием того, что большинство таких деяний носит латентный характер. Для того чтобы увеличить раскрываемость таких преступлений необходимо усовершенствовать законодательную базу, разработать поочередный план проведения судебно-бухгалтерской и других экономических экспертиз, повышать уровень квалификации экспертов, а также включать новые методы исследования финансовой и бухгалтерской документации.

Литература

1. Об экономической несостоятельности (банкротстве) [Электронный ресурс]: Закон Респ. Беларусь, 13.07.2012 г., N 415-3 (ред. от 04.01.2014г.) // ИБ "КонсультантПлюс: Беларусь" [Электронный ресурс]. - Минск, 2014.
2. Смольский, А.П. Особенности и проблемы проведения судебных экономических экспертиз по вопросам банкротства [Электронный ресурс]: ИБ "КонсультантПлюс: Беларусь" [Электронный ресурс]. - Минск, 2014.
3. Уголовный кодекс Республики Беларусь: 09.07.1999 г., N 275-3 (ред. от 19.07.2016) // // ИБ "КонсультантПлюс: Беларусь" [Электронный ресурс]. - Минск, 2016.

Ступень Назар

к.е.н., доцент

НУ «Львівська політехніка»

м. Львів

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Ринкові перетворення вітчизняної економіки, що супроводжуються подальшим погіршенням соціально-економічного стану населення країни, привели в дію численні дестабілізуючі чинники розвитку, а нестійкість – стала характерною рисою функціонування соціально-економічних систем різного рівня. На тлі сформованої ситуації рекреаційна сфера займає особливе місце в системі господарського комплексу держави, оскільки в ній відбувається відтворення трудових ресурсів і оздоровлення населення країни, що робить її економічно і соціально значимою.

Лікувальні та оздоровчі функції рекреаційних територій обмежені певними просторовими і ресурсними межами, окреслюють родовища бальнеологічних ресурсів, в зв'язку, з чим вивчення економічних відносин і процесів в зазначеній сфері передбачає не тільки аналіз цих проблем на національному рівні, а й їх дослідження з урахуванням конкретних особливостей [2].

Для цього потрібно чітко розуміти, якими ж властивостями наділені рекреаційні території (рис.1) та розрізняти фактори, що впливають на ці властивості тієї чи іншої території.

Функціональна різноманітність є головною ознакою класифікації рекреаційного природокористування. На сьогоднішній день вчені виділяють наступні рекреаційні функції:

- лікувальна – направлена на відновлення здоров'я людини;
- пізнавальна – направлена на розвиток духовного потенціалу особистості;
- спортивна – направлена на розвиток фізичних сил людини.

Комбінування різних видів рекреації. Видів рекреації на сьогоднішній день може бути безліч, оскільки будь-яка дія чи територія може в тій чи іншій мірі використовуватись для відновлення фізичних чи моральних сил. Чим більше перерахованих вище видів рекреації зможе запропонувати одна рекреаційна територія, тим вище буде її рекреаційна цінність.

Циклічність. Однією з найважливіших властивостей рекреаційних територій є циклічність надання рекреаційних послуг. Тобто, рекреаційні властивості територій повинні або повністю відновлюватись в часі до моменту їх наступного використання, чи їх використання взагалі не повинне зменшувати їх цінності. Якщо ці вимоги не задовольняються, суб'єктам надання

рекреаційних послуг потрібно здійснювати витрати на приведення рекреаційних територій до їх первинного стану.

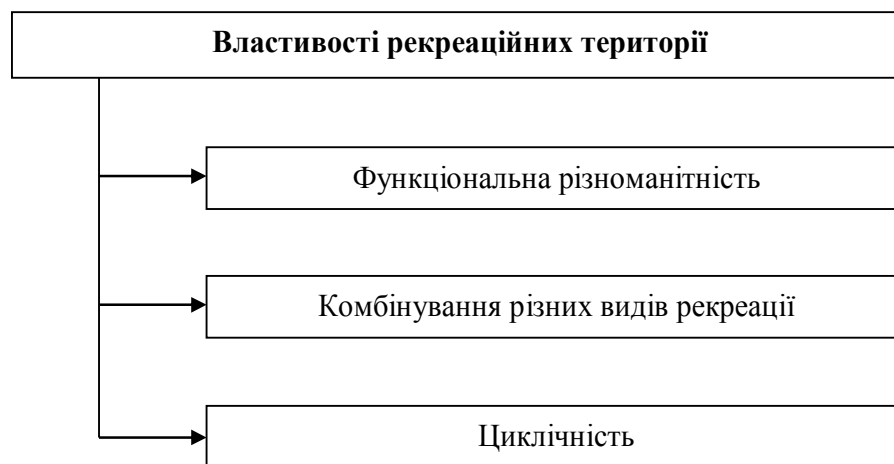

Рис. 1. Властивості рекреаційних територій

Джерело: систематизовано на основі: [1, 3].

Значимість завдання проектувальників та організаторів відпочинку полягає не лише в правильному виборі території для організації рекреаційної діяльності, а й наповненні її антропогенними атракторами (тобто, такими, що штучно створені людьми), властивості яких відповідають інтересам споживачів. Привабливість території буде зберігатися тривалий час тільки в тому випадку, якщо будуть підтримуватися їх експлуатаційні характеристики, розроблятися і впроваджуватися нові методи демонстрації атракторів, з'являтися нові властивості, поліпшуватися доступність до рекреаційних об'єктів, створюватися нові центри. Недооблік цих факторів може призвести в майбутньому до зниження інтересу і, як наслідок, зменшення доходу від користування такими територіями.

Сьогодні особлива роль належить рекреації і туризму, які являють собою форму відпочинку, основна мета якої лежить в підтримці та вдосконаленні комплексного здоров'я людини, що включає в себе не лише фізичне та психічне, а й духовно-моральне та соціальне. При цьому, в туризмі все більшою мірою проявляється оздоровча спрямованість відпочинку, а у відпочинку в рекреаційних закладах споживачами стають не тільки групи населення, що потребують певного лікування чи профілактики захворювань, а й цілком здорові люди різного віку і соціального статусу.

Основними факторами і умовами формування рекреаційних властивостей території є соціально-економічні, демографічні, ресурсно-екологічні, геополітичні та соціально-психологічні. Виявлені фактори мають багаторівневу природу в залежності від природи виникнення, тривалості користування, способу розвитку відносно середовища функціонування.

Література

1. Боголюбова, С.А. Эколого-экономическая оценка рекреационных ресурсов // Международный журнал экспериментального образования. – 2010. № 3. – С. 27–28.
2. Никоноров, С.М. Концепция стратегического развития экотуризма в регионах России: [монографія] / С.М. Никоноров. – Германия: LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH & Co. KG Heimrich-Вцcking-Str. 6-8, 66121, Saarbrücken, Germany, 2012. – 304 с.

Таратула Руслана

к.е.н., доцент, завідувач кафедри
Львівський національний аграрний університет
м. Дубляни

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Сьогодні умови господарювання обумовлюють необхідність створення інформаційної системи, що забезпечує раціональне управління земельними ресурсами на місцевому рівні. Вона може бути представлена у вигляді автоматизованої бази, яка систематизує інформацію про земельно-ресурсний потенціал територіальної громади. Це є безсумнівною перевагою, адже постійне вдосконалення інформаційних технологій спрощує процес обробки і зберігання даних для організації процесу використання і охорони земельних ресурсів на місцевому рівні.

Системна цілісність інформаційної основи організації землекористування покликана забезпечити комплексне планування використання земельних ресурсів з урахуванням сукупного екологічного впливу на їх стан, а також забезпечує формування раціональної системи землеохоронної діяльності, що вказує на цілеспрямоване здійснення землеохоронних заходів. Такий підхід, як показує практика, досить повно охоплює весь процес формування землегосподарських систем різних територіальних утворень, що в кінцевому підсумку дозволяє створити сприятливі умови як життєдіяльності населення, так і в цілому значно підвищити якість довкілля [1, с. 112]. Забезпечити ефективність цього процесу можливо лише за умови залучення інформаційних технологій, які дозволять об'єднати в єдину інформаційну систему весь масив інформації про стан територій, їх ресурсний потенціал, екологічний стан земель

та раціональність розміщення на них природно-господарських об'єктів. Отже, наявність комплексної інформаційної системи дозволяє забезпечити раціональне землекористування та досягнути високої ефективності з урахуванням всіх видів та форм відомостей про земельні ресурси та потенціал території. З огляду на це, в проектно-кошторисній документації стосовно розміщення, будівництва та експлуатації об'єктів нерухомості неодмінно повинен бути розділ, присвячений охороні довкілля, що враховує формування та реалізацію комплексної системи заходів щодо забезпечення на досить високому рівні екологічної безпеки, як в рамках окремого підприємства, так і на всій території, яку охоплює вищезазначена документація. Це дозволить створити передумови для ефективного залучення всієї території, що підвищить прибутковість виробництва та сприятиме соціально-економічному розвитку територій. Зростання прибутковості виробничої діяльності дозволить залучити більше коштів на реалізацію природоохоронних проектів та збільшити інвестування в розвиток екологізації виробництва. Найбільшої ефективності в даному випадку можна буде сягнути лише за умови чіткого здійснення всього комплексу запланованих заходів, які стосуються не лише процесу використання земельних ресурсів, а й усієї сільськогосподарської діяльності на певній території.

Еколого-економічний механізм регулювання використання земельних ресурсів в господарській діяльності покликаний забезпечити збереження прийняттого рівня екологічної безпеки в процесі виробництва. Для виконання цим механізмом свого прямого функціонального призначення необхідно забезпечити формування таких інформаційних відносин, які могли б забезпечити функціонування суб'єктів землекористування з огляду на їх складну структуру та характер. Саме тому використання інформаційних систем в процесі регулювання землегосподарської діяльності та забезпечення прийняттого рівня екологічної безпеки є надзвичайно важливим як в процесі розробки природоохоронних заходів, так і під час економіко-математичного моделювання процесів регулювання господарської діяльності [2, с. 19].

Створення інформаційних баз, здійснення моніторингу за станом земельних ресурсів та довкілля загалом дає можливість здійснювати розробку комплексних програм, які б включали в себе:

- якісне планування та впровадження землегосподарських систем в рамках територіальної громади;
- розробку комплексних проектів щодо територіальної організації територіальних громад;
- впровадження інноваційних підходів в землеустрій територіальних утворень;
- формування інвестиційної привабливості територій з урахуванням соціально-економічного розвитку та екологічної безпеки землекористування;
- формування науково-обґрунтованої системи еколого-економічного

управління місцевими землекористуваннями незалежно від форм власності і господарювання на цих територіях.

З огляду на вищесказане, можна стверджувати, що основою для ефективного землекористування є інформаційні системи, які включають в себе інформацію не лише про стан земельних ресурсів, їх основну характеристику, географічне розташування та підпорядкування, а й про стан довкілля, рівень та характер забруднення, джерела шкідливого впливу тощо, про соціальні та економічні показники – рівень соціально-економічного розвитку, рівень безробіття, показники фінансової та інвестиційної діяльності підприємств та організацій. Окрім цього, інформаційні системи повинні включати інформацію про перспективні напрями розвитку території згідно економічних, екологічних та соціальних особливостей, що дозволить сформулювати комплексну оцінку господарської та природоохоронної політики сільськогосподарських підприємств на тій чи іншій території.

Структуру інформаційного забезпечення в сфері використання земельних ресурсів на місцевому рівні варто розглядати як масив пов'язаних між собою кількісних та якісних показників в текстовій та графічній формі стосовно об'єкта земельних відносин. Кожен такий об'єкт, як зазначалось вище, має свої особливості, що відображається і на інформаційному забезпеченні. Таке забезпечення для реалізації своїх основних функцій включає в себе блок семантичної інформації. Ця інформація носить довідково-нормативний характер та використовується для визначення параметрів складових елементів будь-якого об'єкта земельних відносин, розробки алгоритмів для визначення характеристик такого об'єкта. Окрім цього, сюди входить нормативно-правова і соціально-економічна інформація стосовно методів використання ресурсного потенціалу територій.

У зв'язку з цим постійно відбувається трансформація чи коригування земельно-інформаційних систем, оскільки відбувається зміна відомостей, удосконалення підходів і технологій, що передбачають необхідність переходу на інноваційні методи формування баз даних за всіма параметрами інформаційних ресурсів щодо землекористування територіальної громади.

Загалом, відзначимо, що політика органів місцевого самоврядування в сфері землекористування залежно від конкретної ситуації має включати управлінські рішення щодо збалансованого використання земельних ресурсів, створення сприятливих умов для розробки та впровадження комплексу землеохоронних заходів, спрямованих на охорону довкілля і зрештою на поліпшення життєдіяльності місцевого населення. Економічне стимулювання в сфері раціонального землекористування повинно спиратися на наукову концепцію земельної ренти. При цьому регулювання платежів за використання земельних ресурсів має відбуватися з урахуванням рентної складової і особливостей прояву її в рамках територіальної громади.

Література

1. Миргород, М.М. Роль земельної інформаційної системи в управлінні земельними ресурсами [Текст] / М.М. Миргород // Збалансоване природокористування. – 2014. – № 4. – С. 111–115.

2. Беляков, Э.В. Механизм информационного обеспечения управления земельными ресурсами в современных условиях [Текст] / Э.В. Беляков // Экономика и экология территориальных образований. – 2011. – № 6. – С. 18–23.

Тимоць Мирослава

к.е.н., доцент, завідувач кафедри

Мартишук Михайло

слухач магістратури

Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького

м. Івано-Франківськ

ФІНАНСОВІ КРЕДИТНІ ВІДНОСИНИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Складна ситуація у світовій економіці загалом і в українській зокрема є наслідком накладення однієї на одну одразу двох криз: у міжнародних грошово-кредитних відносинах і фінансовому секторі. В Україні становище ускладнилося через політичну нестабільність, що призвела до кризи довіри, особливо до банківської сфери. Тож необхідність активізації міжнародного співробітництва України у сфері міжнародного кредитування й інвестування для стабілізації ситуації в умовах економічної кризи є очевидною. Сучасний розвиток міжнародної економіки характеризується її подальшою глобалізацією, головним чином унаслідок нерівномірності розвитку країн світу: найрозвинутіші з них та світові фінансові організації інвестують кошти у менш розвинені економіки з метою підтримання стабільності національних господарських систем.

З метою вироблення дієвих заходів боротьби з соціально-економічною й фінансовою кризами особливу увагу слід звернути на роль кредитування й інвестування, а також основні проблеми України щодо формування антикризових заходів [1, с. 12].

Треба наголосити, що для подолання економічної кризи в Україні потрібно в першу чергу стимулювати національне виробництво шляхом активізації співпраці нашої держави з міжнародними організаціями. До речі, сьогодні це питання активно досліджується вітчизняними науковцями і

практиками. Варто зауважити, що нинішня криза є однією з наймасштабніших у історії. Заходи, спрямовані на боротьбу із глобальною кризою вживають усі охоплені нею країни, кожна відповідно до своїх можливостей. Оскільки економіка кожної країни має свої особливості, шляхи подолання кризових явищ мають бути до певної міри унікальними, хоча деякі заходи є актуальними для всіх країн світу, зокрема використання для оздоровлення економіки кредитного потенціалу. Антикризові заходи та інструменти різняться ще й через різне розуміння сутності кризи. Так, в Україні її розглядають здебільшого як кризу ліквідності, хоча, на нашу думку, її потрібно розглядати як кризу довіри. Для розв'язання проблеми кризи довіри треба насамперед забезпечити фінансову систему необхідними механізмами гарантування та/або страхування повернення коштів [2, с. 54].

На мій погляд, криза в Україні спричинена не так крахом банківської системи, як недосконалістю економічних перетворень, що можна виправити з допомогою антикризових заходів. При цьому останні повинні бути прозорими і зрозумілими суспільству й бізнесу, щоб не склалася думка, ніби рішення приймається на користь окремої фінансової групи чи банку.

Для подолання кризи потрібно прийняти ряд рішень на підтримку кредитних ринків, акцентуючи увагу на питаннях поновлення ринку міжбанківських кредитів, розвитку інституту державних гарантій і зниження Нацбанком ставки рефінансування. Експерти вважають, що потрібно знайти точки секторального економічного відновлення, куди банки могли б ефективно спрямувати свої ресурси, тобто застосувати селективну політику або її елементи. Але для банків важлива наявність залучених і позичених коштів, хоча на докапіталізацію українських комерційних банків [3, с. 28].

Основні ризики, що загрожують стабільності банківської системи України це неповернення коштів за кредитами, боргові зобов'язання перед іноземними кредиторами, коливання курсу гривні до долара. Економічна криза виявила наявність у банківському секторі структурних дисбалансів, що стримує його розвиток та загострює ризики, пов'язані з реалізацією банківської стратегії. До таких дисбалансів належать розрив у фінансуванні банківських операцій, дисбаланс ліквідності, валютний, надлишок відділень банків. В Україні, як і в більшості пострадянських країн, рівень витрат перевищує рівень заощаджень.

Шляхи вирішення:

1. Рефінансування банківського сектору має бути організоване під попит на гроші з боку реального сектору економіки. Якщо поставити за мету контроль ефективності використання коштів, то потрібно рефінансувати комерційні банки не просто під гарантії повернення коштів, а, наприклад, під заставу векселів перспективних виробничих підприємств.

2. Комерційні банки України не можуть конкурувати з іноземними банками щодо кредитних операцій, оскільки ставка рефінансування

надзвичайно висока. З огляду на це необхідно переглянути її в бік зниження.

3. Необхідно створювати свою, незалежну, фінансову систему, яка орієнтувалася б на гривню і внутрішній кредитний потенціал. А загальна економічна політика повинна поступово змінювати свою спрямованість від антикризової до інноваційної.

4. Для розв'язання окреслених проблем потрібен комплексний підхід щодо використання різних інструментів фінансової і кредитної політики, а також низка заходів, націлених на зменшення залежності реальної економіки від впливу негативних зовнішніх факторів [4, с. 35].

Література

1. Івасів, І.П. Яка банківська система потрібна Україні? [Текст] / Івасів І.П./ Вісник НБУ.- 2013.- №4. –С.12.

2. Шевченко, Р. І. Банківські операції: навч.-метод посіб. [Текст] / Р. І. Шевченко. – К.: КНЕУ, 2012. –С.54

3. Савостьяненко, М.В. Інвестиційні проекти міжнародних фінансових організацій в Україні[Текст] / М.В. Савостьяненко // Наукові праці НДФІ. — 2008. — № 1. –С.28

Тищенко Василь

к.н. з держ. упр., доцент

Гудович Олег

к.т.н., доцент

Інститут державного управління у сфері цивільного захисту
м. Київ

ЩОДО ПОРЯДКУ ПЛАНУВАННЯ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ТЕХНОГЕННОГО ТА ПРИРОДНОГО ХАРАКТЕРУ В УКРАЇНІ

Науково - технічний прогрес кожної розвинутої країни не тільки сприяє розвитку сучасного виробництва та покращенню умов праці і добробуту громадян, але й збільшує ризик аварій на великих промислових виробництвах. Величезне регіональне навантаження території України потужними промисловими та енергетичними об'єктами (у 2014 році в Україні функціонувало за даними Державної служби України з питань праці 9424 об'єкта підвищеної небезпеки) збільшує ризик аварій, збитки від яких можна порівняти з розміром національного бюджету середньої країни. А наявність в

Україні значних територій з несприятливим природним впливом та схильністю до проявів небезпечних природних явищ підсилює гостроту проблеми щодо вивчення стану техногенної й природної безпеки та необхідність пошуку шляхів його покращення. Забезпечення національної безпеки є невід'ємною функцією кожної держави, як суспільного утворення, що має гарантувати сприятливі умови для життя і продуктивної діяльності її громадян.

Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій (НС) техногенного й природного характеру з метою збереження життя та здоров'я людей, забезпечення сталого розвитку країни є однією зі складових національної безпеки держави, яку неможливо забезпечити без детального аналізу існуючого стану техногенної та природної безпеки, спостереження за ним у довгостроковій динаміці та розроблення заходів зі зменшення ризиків виникнення НС. Введенням у липні 2013 року в дію Кодексу цивільного захисту України, який регулює в державі відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, законодавчо упорядковано і посилено функції держави щодо забезпечення техногенної та природної безпеки в Україні. Статистичні дані свідчать про те, що у 2014 році в Україні зареєстровано 143 надзвичайні ситуації [1].

Одним з основних напрямів профілактичної діяльності у сфері техногенної безпеки щодо зменшення загроз виникнення НС є посилення планування заходів превентивного характеру та якісного планування у сфері цивільного захисту.

Відносини, пов'язані із захистом населення та територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій та реагуванням на них в Україні регулює Кодекс цивільного захисту України [2] Відповідно до його статті 130 для організації діяльності єдиної державної системи цивільного захисту Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання розробляються та затверджуються відповідні плани.

Порядок розроблення планів визначається Кабінетом Міністрів України.

Зокрема, суб'єктами господарювання розробляються: плани реагування на конкретні надзвичайні ситуації; інструкції щодо дій персоналу у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій для підприємства з малою чисельністю працюючих (50 осіб і менше); ПЛАС на об'єктах підвищеної небезпеки та розроблених до них спеціальних заходів протиаварійного захисту.

Розробка ПЛАС є найбільш складним процесом у плануванні заходів з реагування на НС на об'єктах підвищеної небезпеки, і перед цим передбачає цілу низку процедур і заходів, починаючи з ідентифікації об'єкта господарювання і закінчуючи проведенням розробки та експертизи декларації безпеки.

З 06.11.2012 на підставі наказу Міністерства юстиції України від 13.11.2012 №1672/5 втратило чинність Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій, затверджено наказом Комітету по нагляду за охороною праці України від 17.06.1999 № 112, що входило до Реєстру нормативно-правових актів з охорони праці під шифром НПАОП 0.00-4.33-99. Сьогодні базовими нормативними документами, що визначають вимоги щодо розробки суб'єктами господарювання плану локалізації і ліквідації аварійних ситуацій та аварій (далі - ПЛАС) на небезпечних територіях є стаття 11 Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 № 2245-III [4] та „Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях”, затверджені наказом МНС України від 15.08.2007 № 557, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 03.09.2007 р. за № 1006/14273 (далі - Правила № 557).

Стаття 11 Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» містить наступні вимоги. Суб'єкти господарювання які експлуатують ОПН, або у сфері управління мають ОПН, планують експлуатувати хоча б один ОПН, одночасно з розробленням декларації безпеки розробляють і затверджують план локалізації і ліквідації аварій для кожного ОПН. План локалізації і ліквідації аварій погоджують центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сферах цивільного захисту, пожежної і техногенної безпеки (Державна служба України з надзвичайних ситуацій). ПЛАС переглядається кожні 5 років, але може переглядатися або уточнюватися до закінчення 5 років, перегляд або уточнення може здійснюватися і до закінчення 5 років з дати його розроблення а саме: змін в умовах діяльності суб'єкту господарювання незалежно від їх причин. Відповідно до п.3.1.1 Правил керівники окрім проведення ідентифікації об'єктів, повинні забезпечити: розробку ПЛАС, розробку спеціальних заходів протиаварійного захисту відповідно до ПЛАС та інформування органів, що відповідають за дії щодо локалізації та ліквідації аварії, про аварійній ситуації, які пов'язані з небезпечними речовинами і можуть завдати шкоди життю та здоров'ю населення і навколишньому середовищу».

Таким чином, ПЛАС розробляє та затверджує суб'єкт господарської діяльності, а також може розробляти та затверджувати орендатор об'єкта підвищеної небезпеки [4,5], крім того вони повинні забезпечити:

- проведення ідентифікації та паспортизації відповідно до Положення про паспортизацію потенційно небезпечних об'єктів, затвердженого наказом МНС від 18.12.2000 № 338 (з0062-01), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 24.01.2001 за № 62/5253 (у редакції наказу МНС від 16.08.2005 № 140 (з0970-05), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 01.09.2005 за № 970/11250);

- розробку спеціальних заходів протиаварійного захисту відповідно до

ПЛАС;

- створення матеріальних (об'єктових) резервів для запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру і їх наслідків;
- впровадження, експлуатацію та технічне обслуговування систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення населення у випадку їх виникнення;
- створення відповідно до чинного законодавства аварійно-рятувальних служб та необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази;
- впровадження та утримання у робочому стані засобів зв'язку, аварійно-рятувальної техніки та обладнання і використання їх за призначенням;
- інформування органів, що відповідають за дії щодо локалізації та ліквідації аварії, про аварійні ситуації, які пов'язані з небезпечними речовинами і можуть завдати шкоди життю та здоров'ю населення і навколишньому середовищу;
- наявність постійно оновлювального запасу відповідних медичних препаратів, сучасних антидотів та інших фармацевтичних препаратів, у тому числі кисню [6].

Література

1. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2014 році [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.mns.gov.ua.
2. Кодекс цивільного захисту України. Закон України № 5403-VI від 02 жовтня 2012 р.
3. ДНАОП 0.00-4.33- 99 Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій.
4. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18 січня 2001 року № 2245-III.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 року №956 «Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки».
6. Наказ МНС України від 15.08.2007 №557 „Правила техногенної безпеки у сфері цивільного захисту на підприємствах, в організаціях, установах та на небезпечних територіях”.

Улько Євгеній

к.е.н., доцент

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
м. Харків

НОРМАТИВНА ГРОШОВА ОЦІНКА ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЯК ВАЖІЛЬ В УПРАВЛІННІ ВІДТВОРЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

В Україні протягом тривалого періоду часу спостерігається неухильне погіршення якісної характеристики ґрунтів. Погіршення відмічається за рахунок регулярного одержання середньо- та гостродефіцитного балансу гумусу, поживних речовин, пришвидшення процесів мінералізації органічної частини ґрунтів, зниження потужності гумусних горизонтів, зменшення запасів мінеральних речовин і їх мобільності, процеси зачерпнули й посилення негативних проявів у зміні реакцій і буферності ґрунтів, негативні прояви відбуваються й за гранулометричним складом, від якого достатньо суттєво залежить формування родючості ґрунтів.

Крім того, використання земель сільськогосподарського призначення супроводжується посиленою розораністю, невідповідністю співвідношень екологічно стабільних категорій земель, достатньо присутніми залишаються й завідомо екологічно небезпечні заходи з боку людини, в першу чергу це стосується спалювання наземної нетоварної продукції. Такі дії завдають прямих збитків і ґрунту, і довкіллю.

Порушення вимог систем землеробства, нехтування науковими і організаційними принципами при застосуванні технологій вирощування сільськогосподарських культур, здійснення господарської діяльності, переважно за відсутності еколого-економічного обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь призведе до виснаження ґрунтів, зменшення їх природної родючості, вресті потенціалу земель. Будь-яке сільськогосподарське виробництво за сучасних умов господарювання недопустиме без розробки й впровадження в господарську практику земпроектів. У іншому випадку це шлях в нікуди.

Для України, враховуючи її ціннісний виробничий ресурс – землю, яка містить істотні світові запаси гумусу, які розміщені майже на всій території країни, охорона ґрунтів повинна бути відведена в окрему стратегію національного значення, мати відповідний державний статус і нормативно-правову базу щодо регулювання процесів збереження та відтворення родючості ґрунтів. Допоки цього не буде, то використання земель здійснюватиметься на власний розсуд господарюючих суб'єктів, інших учасників земельних відносин, де питання збереження й охорони ґрунтів відіграватимуть останню роль, а визначальним залишиться здатність одержати прибуток. Це підтверджується й тим, що вже тривалий час пріоритетними стали сільськогосподарські культури

такі як соняшник, ріпак, які вирощуються на всіх без винятку за придатністю ґрунтах і природно-кліматичних зонах.

Такий підхід повинен бути зломленим, але не лише під примусом держави, а й через зміну економічного механізму впливу на господарюючих суб'єктів, що є найбільш ефективним і доцільним заходом.

Одним із таких кроків має бути здійснено посилення акценту на механізм регулювання процесів зі збереження й відтворення ґрунтів. У цьому разі, варто виділити такий важіль як нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення (надалі НГО). Між тим система заходів у галузі охорони земель, що передбачено п. 5 ст. 22 ЗУ “Про охорону земель” не розкриває безпосередній механізм такого регулювання, незрозумілим є й базові економічні підходи до оцінки таких заходів, що пов'язанні зі збереженням та відновленням родючості ґрунтів [1, 2].

Без достеменної й особливо важливо сучасної економічної оцінки земель, здійснити ефективне управління процесами збереження та відтворення природних комплексів не можливо. Земля вимагає справедливої економічної оцінки, що полягає в зваженому підході за досягнутого рівня ведення господарської діяльності, це дозволить, враховувати її як актив підприємств, при цьому зміни вартості активів мають зберігати свою методологічну базу в разі й змін пов'язаних з відновленням родючості земель та комплексом заходів щодо її охорони [3].

Тому найважливішим, в даному контексті, виступає методичний підхід щодо НГО земель. Як засвідчують дослідження [4], НГО можна застосовувати не лише для обчислення податкової бази, деяких процесуально-правових дій до відчуження майна, або нарахування розміру орендної плати за користування земельними ресурсами, а й зокрема в якості індикатора, визначаючи доцільність застосування різних технологій вирощування сільськогосподарських культур, оскільки це призведе до різної зміни в одержанні диференціального доходу.

Не винятком НГО здатне стати й для економічної оцінки діяльності в сфері охорони земель, зокрема відновлення родючості ґрунтів. Так як і в цьому випадку дані процеси пов'язанні з величиною витрат, і зростанням показників продуктивності земель. Очевидно, що понесені затрати на відновлення родючості земель, які сприятимуть обґрунтованому приросту врожайності сільськогосподарських культур, за всіх рівних умов, дозволять підвищити й грошову вартість земель. Адже в іншому випадку, загальна мета природоохоронної діяльності не буде зреалізована [5].

Проте чинна НГО вимагає не лише оновлення даних, але й саму модифікацію (зміну) методичного підходу до обчислення. Так, одним із необхідних кроків полягає в зміні бази зернових, щонайменше на п'ять сільськогосподарських культур [6]. При цьому має місце суттєве розходження в часі цін на зернові, оскільки чинна індексація не в повній мірі здатна врахувати

дані зміни, що більш детально досліджено в монографії Г.І. Шарого [7].

Література

1. Про охорону земель Закон України: від 19.06.2003 року № 962-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.

2. Улько, Є.М. Удосконалення нормативної грошової оцінки сільськогосподарських угідь в системі формування раціонального їх використання [Текст] / Є.М. Улько // Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи. Зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. 16-17 грудня 2015 р. – Тернопіль: Крок, 2015. – С. 206–209.

3. Улько, Є.М. Економічна оцінка та оренда земель сільськогосподарського призначення [Текст] / Є.М. Улько // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит в управлінні економічними процесами світової і національної економіки: сучасний стан та перспективи: зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. 11 грудня 2015 р. – Тернопіль: Крок, 2015. – С. 321–324.

4. Ульянченко, О.В. Оцінка ефективності землекористування за різних технологій вирощування сільськогосподарських культур [Текст] / О.В. Ульянченко, Г.І. Шарий, Є.М. Улько, О.В. Бухало // Вісник аграрної науки. – К. – 2014. – № 2. – С. 66–71.

5. Улько, Є.М. Науково-практична необхідність вдосконалення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення щодо їх розширеного відтворення природних комплексів [Текст] / Є.М. Улько // Інформаційні технології та інноваційні методи у теорії і практиці сучасного бізнесу: зб. наук. праць міжн. наук.-практ. конф. 22-23 листопада 2016 р. – Полтава: ПДАА, 2016.

6. Бухало, О.В. Підвищення ефективності сільськогосподарського землекористування за рахунок вдосконалення нормативно-грошової оцінки земель [Текст] / О.В. Бухало, Є.М. Улько // Економічні, екологічні та соціальні аспекти використання земельних ресурсів в Україні: кол. моногр. / за ред. д.е.н., професора, чл.-кор. НААН О.В. Ульянченка; Харк. нац. аграр. ун-т. – Х: Смугаста тип., 2015. – С. 128–146.

7. Шарий, Г.І. Інституційне забезпечення розвитку земельних відносин в аграрному секторі України: моногр. [Текст] / Г.І. Шарий. – Х.: Смугаста типограф. – 2016. – 601 с.

Федуняк Ігор

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах сьогодення, в сільському господарстві, гостро стоїть проблема інтенсифікації в сучасних умовах, коли потрібно ліквідувати різкий спад у виробництві зерна та кормів і головне забезпечити зростання його продуктивності.

Ринок продукції рослинництва є майже основним складником економіки будь-якої країни, що визначає продовольчу безпеку держави, а також визначає фінансово-економічне становище аграрних товаровиробників [1, с.117].

На даний час рослинництво України характеризується структурною незбалансованістю, сучасні господарства на шляху розвитку й ефективного функціонування потребують фінансової, економічної і технологічної збалансованості з переробними підприємствами та обслуговуючими організаціями, що здійснюють матеріально-технічне забезпечення.

Інтенсивні технології представляють систему агротехнічних прийомів, які дають змогу максимально реалізувати генетичний потенціал сортів і одержувати урожайність значно вищу, ніж забезпечують природні умови. Інтенсивний тип відтворення базується на максимальному використанні досягнень науково-технічного прогресу і підвищенні ефективності виробництва. Ефективність рослинно-продуктового підкомплексу має стратегічне значення не лише для аграрного виробництва, а й для економіки в цілому [2].

Продовольча безпека нашої країни ґрунтується на забезпеченні її необхідною кількістю найважливіших видів продукції і, в першу чергу, зерна. Обмеженість ресурсного потенціалу, зокрема земельних і трудових ресурсів, економічна й екологічна ситуація, що склалася на сучасному етапі в Україні, вимагають вирішення питання забезпечення постійно зростаючого попиту на зерно інтенсивним шляхом. Одним із таких шляхів є використання високоякісного насіння, використання нових сортів і гібридів, роль яких полягає у збільшенні врожайів, можливості одержання якісного зерна з високими хлібопекарськими властивостями.

Впровадження нових перспективних сортів є найбільш економічно вигідним і швидко доступним заходом, спрямованим на підвищення врожайності й нарощування валових зборів.

При інтенсивній формі розвитку збільшення виробництва продукції здійснюється на основі додаткових вкладень на ту ж саму площу за рахунок

зростання врожайності культур. Передумовами переходу до інтенсивного сільського господарства є: необхідність дальшого збільшення виробництва сільськогосподарської продукції; обмеженість орнопридатних земель; нагромадження додаткових матеріальних засобів і коштів у підприємствах для інтенсивного розвитку сільського господарства.

В умовах, коли вартість матеріально-технічних і енергетичних ресурсів значно зросла порівняно з вартістю сільськогосподарської продукції, проблема енерго- та ресурсозбереження стала пріоритетною й поставила перед науковцями завдання пошуку шляхів зниження витрат матеріально-технічних та енергетичних ресурсів, які можна вирішити, в першу чергу, через запровадження біогазових технологій.

Послідовна інтенсифікація сільського господарства базується на додаткових вкладеннях, але не можна пов'язувати її суть лише з абсолютним зростанням додаткових витрат. У процесі інтенсифікації додаткові вкладення повинні відображувати якісне вдосконалення всіх матеріальних ресурсів на основі науково технічного процесу.

Спеціалізація і концентрація сільськогосподарського виробництва сприяють впровадженню інтенсивних технологій вирощування культур, здійсненню заходів щодо захисту ґрунтів, різних видів меліорації, прогресивних систем ведення землеробства і тваринництва. Але навіть для конкретного періоду, закон концентрації виробництва зумовлюється особливостями розвитку і розміщення продуктивних сил, особливостями природних та економічних умов [3, с.29].

Інтенсифікація рослинництва передбачає насамперед інтенсивне і ефективне використання продуктивності землі, підвищення її родючості, так як вона є основним засобом сільськогосподарського виробництва.

Основними стратегічними напрямками інтенсифікації виробництва в аграрних підприємствах у сучасних умовах можуть бути: залучення інвестиційних ресурсів, розвиток спеціалізації і концентрації виробництва до оптимальних розмірів; нові підходи до розвитку підприємницької діяльності; розвиток виробництва на інноваційній основі шляхом застосування нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур, техніко-технологічна переоснащеність виробництва; диверсифікація виробництва і розвиток на цій основі внутрішньогосподарських виробничих відносин й обслуговуючої та збутової кооперації.

Інтенсифікація всебічно впливає на розвиток сільськогосподарського виробництва, створює нові можливості підвищення продуктивності праці, прискорює окупність виробничих витрат і знижує собівартість продукції.

Література

1. Андрійчук, В.Г. Економіка аграрних підприємств [Текст] / В.Г. Андрійчук. – Київ. – 2002. – 624 с.
2. Галушко, В.П. Основи аграрної економіки: Підручник. [Текст] /

В.П. Галушко. – К.: Вища школа. – 2003. – 399 с.

3. Дергач, І.В. Інтенсифікація розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні [Текст] / І.В. Дергач // Економіка АПК. – 2010. – №3. – с. 43.

Фльонц Оксана

старший викладач

ВП НУБіП «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Сучасний розвиток економіки України нерозривно пов'язаний з інвестиційними процесами, які є рушійною силою інтеграції економіки у світове господарство за рахунок оновлення основних фондів, переведення капіталів з одних сфер в інші, передачі технологій, інновацій та управлінського досвіду. Залучати, використовувати чи обмежувати інвестиції керівництво кожної країни визначає суб'єктивно відповідно до своїх соціально-економічних та національних особливостей.

Оздоровлення та розвиток сучасної економіки України неможливий без активізації інвестиційної діяльності, пошуку та залучення надійних інвесторів, які б розміщували свої інвестиції на довгострокові терміни, забезпечуючи цим стабільний розвиток важливих ланок господарства. Україна має всі шанси для залучення інвестиційних ресурсів та використання їх на користь економіки, тому що потенціал української економіки має досить «широкі горизонти» для свого розвитку.

Лише активна державна позиція та комплексний підхід щодо вирішення існуючих проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на мікро- і макрорівнях, дозволить з максимальною ефективністю реалізувати Україні свій потенціал в інвестиційній сфері, що стане передумовою її сталого економічного розвитку в майбутньому.

За даними Держстату у січні-червні 2016 року в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2859,1 млн.дол. США та вилучено 330,1 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу), у січні-червні 2015 року – 1042,4 млн. дол. США та 351,3 млн.дол.США відповідно.

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.07.2016 року становив

44790,7 млн.дол. США.

Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності.

На підприємствах промисловості зосереджено 29,6 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, в установах фінансової та страхової діяльності – 29,4 %.

До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає 83,5% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 11091,7 млн. дол. США, Нідерланди – 5769,0 млн. дол. США, Німеччина – 5447,4 млн. дол. США, Російська Федерація – 4740,4 млн. дол. США, Австрія – 2629,8 млн. дол. США, Велика Британія – 1969,0 млн. дол. США, Віргінські Острови (Брит.) – 1719,5 млн. дол. США, Франція – 1526,0 млн. дол. США, Швейцарія – 1476,5 млн. дол. США та Італія - 964,9 млн. дол. США.

До десяти регіонів: Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Київської, Луганської, Львівської, Одеської, Запорізької, Полтавської, Івано-Франківської областей та до м. Київ надійшло найбільше всього інвестицій – 94,1 відсотка всіх залучених прямих іноземних інвестицій. Таке спрямування прямих іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в регіональному розрізі не сприяє рівномірному соціально-економічному розвитку регіонів та посилює подальше збільшення розриву у їх розвитку.

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у січні-червні 2016 року складають 119,8 млрд. грн. Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами залучення капітальних інвестицій, у січні-червні 2016 року залишаються: промисловість – 33,4%, будівництво – 13,7%, сільське, лісове та рибне господарство – 14,5%, інформація та телекомунікації – 4,8%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт. Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України у січні-червні 2016 року складають 119,8 млрд. грн.

У рейтингу інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass за 2015 рік, опублікованому компанією BDO, Україна за рік піднялася на 20 позицій.

Україна в рейтингу розташовується на 89 місці і входить до переліку країн, що показали найкраще зростання за рік, нарівні з Білоруссю і Латвією. У 2014 році наша країна займала 109 місце.

Відтак, задля підвищення рівня інвестиційної привабливості нашої країни та активізації інвестиційної діяльності як на макро, так і на мікрорівнях необхідно: уряду та керівництву країни дотримуватися активної позиції щодо залучення інвестицій; підтримувати на державному рівні програми та проекти зарубіжних та вітчизняних інвесторів; продовжувати формування сприятливого інвестиційного клімату; забезпечувати прозорість, «партнерські» відносини між державою та інвестором; розвивати інвестиційний ринок та сприяти його інтеграції у світовий простір.

Лише активна державна позиція та комплексний підхід щодо вирішення існуючих проблем, пов'язаних з інвестиційною діяльністю на мікро- і макрорівнях, дозволить з максимальною ефективністю реалізувати Україні свій

потенціал в інвестиційній сфері, що стане передумовою її сталого економічного розвитку в майбутньому.

Література

1. Статистична інформація [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.

2. Статистична інформація [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.ebrd.com> - офіційний сайт Європейського Банку Реконструкції та Розвитку.

Хомин Ірина

к.е.н., старший викладач

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ДУАЛІЗМ І СИНТЕЗ КОНЦЕПЦІЙ ЦІНОУТВОРЕННЯ

Мабуть ніде, крім теорії ціноутворення, не знайдемо стільки помилок компетентних людей, подібних за своєю глибинною сутністю до концепції "останньої години" Н. Сеніора, (1790-1864), за якою прибуток нібито створюється в останню годину робочого дня. Проте, на відміну від вченого, який визнав цю помилку ще при житті, в позиціях інших стосовно теорії ціноутворення цього не сталося й вона донині всіяна, кажучи словами М. Блауга, рубцями вчорашніх проблем, учорашніх промахів, адже формування концепцій ціноутворення з виходом перших теоретичних праць, в яких учені осмислювали підґрунтя ціноутворення, було відображенням єдності й боротьби протилежностей.

Причому відразу появилися два взаємовиключних підходи до його пояснення. Приміром, А. Сміт стояв на позиціях трудової теорії вартості, проте в тому ж 1776 році його французький сучасник Е. Кондільяк стверджував, що основою ціни є наше уявлення про корисність певної речі. Подальший розвиток теорії економічної науки, замість знаходження поєднуючих ідей синтезу цих підходів, привів до відмінностей, теж сформульованих у ґрунтовних працях, які появилися майже одночасно.

Так, "Теорії політичної економії" Ст. Джевонса та "Основи вчення про народне господарство" К. Менгера, в яких обґрунтовано основні положення

цінності № датуються відповідно 1863 та 1871 роками. а в проміжку між цими датами вийшов I том "Капіталу" К. Маркса (1867), де теорія трудової вартості дістала своє завершене тлумачення. І ці взаємовиключні підходи до ціноутворення дожили до наших днів].

Водночас і витоки дуалізму концепцій ціноутворення можна помітити вже в теоретичних висновках меркантилістів. Але попри те, що мова йшла спершу про конкретні натуральні товари, передусім про зерно чи хліб, відразу намітився поділ їхньої сутності при дослідженні на об'єктивне й суб'єктивне. Об'єктивне неминуче приводило до абстрактності економічної категорії "товар", в якій суперечності поєднуються. Разом з тим суб'єктивні ознаки так само неминуче зумовлювали боротьбу думок меркантилістів, які відображали відмінність підходів до проблеми ціноутворення впродовж XV-XVIII ст., коли врешті-решт пізні меркантилісти, зокрема А. Монкретьєн, практично дезавуювали висновки ранніх меркантилістів.

Проте ні тоді, ні потім – уже в період класичної політекономії, – ця боротьба протилежностей не перетворилася в їхню абсолютну єдність. Навпаки, з виходом "Капіталу" К. Маркса вона загострилася, перетворившись за радянською методологією в непримиренний антагонізм, який навіть зумовив антиметодологічний поділ економічної теорії на політекономію соціалізму й капіталізму. Не дивлячись на те, що були добре відомі праці, в яких знамениті вчені, причому навіть частково визнані політичною економією соціалізму, як-от М. Туган-Барановський, пробували синтезувати теорію трудової вартості з теорією граничної корисності.

Наприклад, він писав: „Теорія граничної корисності і трудова, безумовно, протилежні, але не суперечливі. Рікардо й Менгер зосереджують свою увагу на різних сторонах одного й того самого процесу. Теорія Рікардо підкреслює об'єктивні фактори вартості, теорія Менгера – суб'єктивні моменти оцінки” [Туг – Б. осн. ек, с. 9,71].

Наступним ідею поєднання теорій трудової вартості й граничної корисності обґрунтував А. Маршалл, який резюмував, що „навіть на ринку з дуже коротким періодом існування, таким, наприклад, як місцева зернова біржа ..., поведінка продавців, котрі пропонують одну ціну й відкидають іншу, залежить дуже мало, якщо взагалі залежить, від обчислення витрат виробництва. Вони керуються головно поточним попитом, з одного боку, а з іншого – вже наявним запасом товару” [Маршалл, с.195].

Однак у вітчизняній економічній теорії утвердилась думка, що єдино вірною є теорія трудової вартості, започаткована Д. Рікардо. Насправді підстав для категоричного: „Отже, величина вартості даної споживної вартості визначається лише кількістю праці, або кількістю робочого часу, суспільно необхідного для її виготовлення” [Капит.т.1, с .48], в Д. Рікардо не знаходимо, бо якщо прослідкувати за його думкою далі, то видно, що на пізніх ступенях цивілізації, коли на арену економічних відносин виходить капітал, зв'язок між вартістю й затратами виробництва більш складний.

Зокрема, у відповідь на закиди його опонента Д. Рікардо писав: „Пан Мальтус думає мабуть що, згідно моєї теорії, витрати виробництва якої-небудь речі і вартості її тотожні; це так, якщо він під витратами розуміє „витрати виробництва” з уключенням прибутку. Оскільки він має на увазі не це, отже, він не зовсім зрозумів мене”. Більш того, Д. Рікардо підкреслив, що корисність „абсолютно притаманна вартості”, а ринкові коливання цін визначаються, з одного боку, масою товарів, доступних для продажу, і, з іншого боку, потребами й бажаннями людей” [Рікардо Д. Соч., Т.І, с.61]].

Тобто можна стверджувати, що в будь-якому випадку обміну товарів їхня ціна зумовлена взаємним впливом попиту-пропозиції та витрат виробництва, а спроби виокремити їх у незалежні чинники є хибними. Втім, ця проблема не така проста, аби можна було вважати її остаточно вирішеною цими тезами, тому наступні дослідження мають наукову значимість і перспективу.

Література

1. Туган-Барановский, М. И. Основы политической экономии [Текст] / М. И. Туган-Барановский. – М., 1998.

2. Маршалл, А. Основы экономической науки [Текст] /А. Маршалл; [предисл. Дж. М. Кейнса; пер. с англ. В. И. Бомкина, В. Т. Рысина, Р. И. Столпера]. – М.: Эксмо, 2008. – 832 с.

3. Маркс, К. Капитал. Критика политической экономии. (Пер. И. И. Скворцова-Степанова). Т. I. Кн. I. Процесс производства капитала. – М.: Политиздат, 1978. – 907 с.

4. Риккардо, Д. Начала политической экономии и налогового обложения. Избранное [Текст] /Д. Риккардо; [пер. с англ.; предисл. П. Н. Ключкина]. – М.: Эксмо, 2007. – 960 с.

Хринюк Олена

студентка

Чухліб Алла

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів

і природокористування України

м. Київ

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ МОРОЗИВА В УКРАЇНИ

Ринок морозива є одним з розвинених сегментів харчової промисловості України. Морозиво - один з найбільш популярних видів десерту; це заморожений молочний продукт з вмістом різних смакових добавок. Завдяки високим споживчим якостям, продукт користується постійним попитом.

Особливістю ринку морозива є наявність сильних коливань попиту. Протягом року сезон виробництва припадає на період з кінця весни до початку осені, потім обсяги реалізації впевнено падають.

Протягом двох останніх років спостерігається зростання виробництва морозива в Україні. Вітчизняні виробники займають тверді позиції на ринку. Водночас слід відзначити, що головною проблемою на українському ринку морозива є невисока платоспроможність жителів України. Українці щороку, в середньому, споживають біля 2-х кілограмів морозива. В Європі одна людина протягом року споживає 8-10 кг морозива, а в Америці - понад 20 кг на рік. Потенційно рівень ринку може збільшитись, як мінімум, у 5 разів. З іншого боку, на українському ринку відмічається тенденція зростання споживання морозива середнього і високого цінових сегментів. Таким чином, український ринок морозива має перспективи на подальший позитивний розвиток.

Головними виробниками українського морозива є ПАТ «Житомирський маслозавод», «Ласунка», «Ласка», Еліт, Львівський холодокомбінат.

ПАТ «Житомирський маслозавод» отримав європейський номерний сертифікат, що надає право експортувати продукцію до європейського ринку.

Морозиво ПАТ «Житомирський маслозавод» відповідає міжнародним нормам і стандартам.

Регіональне структурування виробництва морозива вказує на те, найбільші обсяги виробництва продукції припадають на Житомирську, Дніпропетровську, Львівську, Харківську та Кіровоградську області (рис. 1).

До 2015 року спостерігається негативна тенденція щодо виробництва морозива. Так, в 2013 році обсяг виробництва морозива становив 100,9 тис. тонн, в 2014 році – 93,7 тис. тонн. Тобто, ємкість ринку скоротилась на 7,1%. В 2015 році обсяги виробництва морозива зменшились ще на 9,4% і становили 84,9 тис. т, що в грошовому вираженні складає 152,8 млн. доларів. Проте слід зазначити, що в I кварталі 2016 року порівняно з I кварталом 2015 року спостерігається збільшення виробництва морозива з 8,5 тис. тонн до 10,7 тис.

тонн, або на 25,9%.

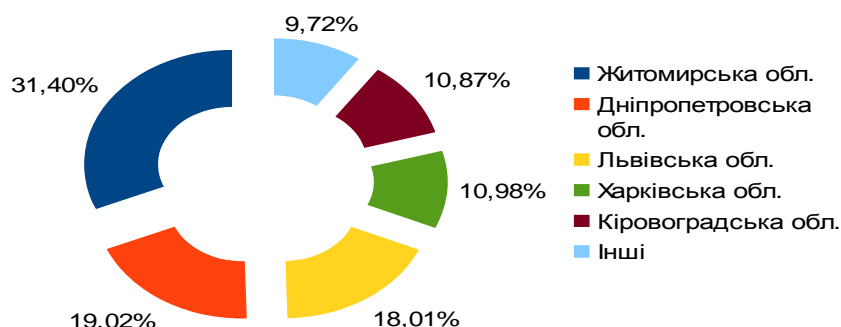

Рис. 1. Регіональне структурування виробництва морозива

Відповідно, позитивною є тенденція і щодо експорту морозива. За даними Державної фіскальної служби за I півріччя 2016 року порівняно з аналогічним періодом 2015 року обсяги експорту морозива та інших видів харчового льоду зросли на 16%. Обсяги експорту морозива та інших видів харчового льоду становили 1,8 тис. т, що на 0,3 тис. т більше у порівнянні з аналогічним періодом 2015 року. В грошовому вимірі експорт морозива та інших видів харчового льоду зріс на 360 тис. дол. та склав 3,6 млн. дол.

Динаміка показників експорту та імпорту морозива наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка показників експорту та імпорту морозива за 2010-2014 роки

Рік	Експорт, тис.т	Темп приросту експорту до попереднього року, %	Імпорт, тис. т	Темп приросту імпорту до попереднього року, %
2010	2,82	х	0,51	х
2011	2,62	93	0,80	158
2012	2,94	112	0,64	80
2013	3,01	103	0,81	127
2014	2,89	96	0,33	41

Дані таблиці 1 свідчать, що не існує чіткої тенденції щодо експорту та імпорту морозива.

Аналізуючи структуру попиту з точки зору упаковки слід зазначити, то найбільшим попитом користується морозиво у вафельному стаканчику, частка продажу якого становить близько 50%. Друге місце займає упаковка вагою від 0,5 до 2 кг. Основна частина населення (близько 80%) надає перевагу традиційному пломбіру, молочному вершковому морозиву без добавок, або з наповнювачами - шоколадом, карамеллю, фруктовим джемом.

Таким чином, середньорічне споживання морозива українцями значно менше, ніж норма споживання та середньорічне споживання населенням Європи. Проте, вітчизняний ринок морозива має потенційну ємкість та спроможний збільшити експортний потенціал продукції.

Література

1. Обзор рынка мороженого Украины 2016 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.marketing-ua.com>

2. Экспорт українського морозива. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ucab.ua/ua/pres_sluzhba/novosti/eksport_ukrainskogo_moroziva_zris_na_16

Христенко Галина

к.е.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

РОЗВИТОК ЛОГІСТИКИ ЗЕРНОВОГО РИНКУ

Сталий розвиток агропромислового комплексу та соціально-економічне зростання країни великою мірою залежать від стану зернового господарства, яке займає чільне місце в його структурі. В сучасних умовах господарювання одним з основних гальмівних чинників ефективного розвитку зернового ринку є недосконала система агрологістики.

Дослідженнями встановлено, що Україна входить у десятку найбільших світових виробників зернових та в трійку найбільших експортерів зерна. Так, за результатами 2014 р. Україна займала 1-у сходинку у світовому рейтингу виробників насіння соняшника (займаючи 23% світового ринку) та експортерів соняшникової олії (26% світового ринку), а також була 3-м найбільшим експортером кукурудзи (17,6 млн т) та ячменю (4,2 млн т), і 6-м найбільшим експортером пшениці (10,5 млн т). Експорт зернових сьогодні є однією із найбільших статей українського експорту. Впродовж останнього десятиріччя експорт зернових в Україні зріс на рекордні 250% і склав 35 млн т у 2014 р., або 9 млрд дол. США, що склало 36% від загального обсягу експорту країни. Очікується, що у 2030 р. розвиток агарного сектору дозволить Україні експортувати вже 50 млн т зерна, і стати одним із найбільших світових експортерів [1].

Неефективність в організації логістичних маршрутів доставки зернових та додаткові витрати на неї значно знижують їх конкурентоздатність на світовому

ринку, особливо при існуючих тенденціях падіння світових цін на зерно.

Логістичні витрати в Україні сьогодні є надзвичайно високими порівняно з її міжнародними конкурентами. Наприклад, у зерновому секторі України логістичні витрати складають 50-55 дол. США/т зерна, у той час як у Франції та Німеччині вони в середньому становлять лише 30 дол. США/т, в США - 34 дол. США/т. Як результат, аграрні виробники в Україні щороку втрачають прибутків як мінімум на суму біля 600 млн дол. Оскільки транспортування зернових обходиться їм в середньому на 20 дол. США/т дорожче, ніж конкурентам. Ця різниця є потенційним джерелом збільшення доходів та інвестицій у сільське господарство [1, 2].

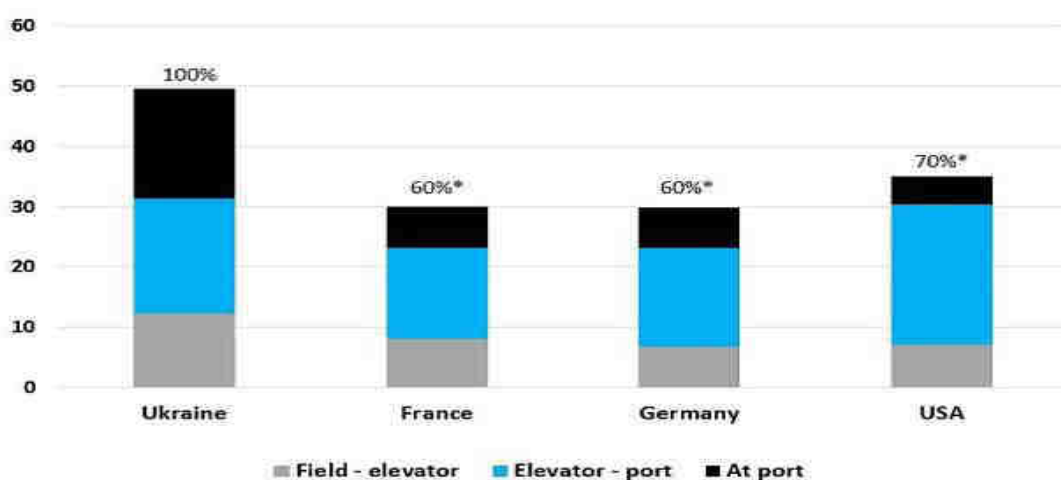

Рис. 1. Витрати на логістику пшениці, дол. США/т

Джерело: Звіт Світового банку «Перехід на вищий щабель: рекомендації зі вдосконалення системи зернової логістики в Україні».

Якби окрім виключно логістики вітчизняні аграрії могли таку ж частку від світової ціни як, наприклад, фермери в США (98% проти 60-68% в Україні), будучи більш конкурентними з точки зору якості продукції і умов поставки, то їх додатковий дохід міг би становити вже 1600 млн дол. Це стало б значною підтримкою для вітчизняного агросектору, оскільки ця сума є трохи більшою за весь обсяг інвестицій, здійснених у агросекторі України у 2014 році (1400 млн дол. США) [1].

Основними проблемами, що впливають на високу вартість логістики експорту зернових в Україні є:

- наявність бар'єрів для приватних інвестицій у логістичну інфраструктуру через недосконале державне регулювання аграрного сектору;
- недостатнє використання річкового транспорту;
- брак інвестицій у розвиток залізничного транспорту, велика зношеність парку вагонів та непрозорий доступ до них у «пікові» місяці експорту зернових;
- неефективне використання інфраструктури зі зберігання та

перевезення зерна, що є ключовою проблемою в логістиці зерна в Україні;

– надмірне використання автомобільного транспорту у перевезенні зернових від виробника до порту.

Неефективність української логістики та інфраструктури також відображена у низькій оцінці України за Індексом ефективності логістики (LPI) Світового банку – 2014 р. (2,98), що майже на 30 відсотків нижче за першу в рейтингу країну - Німеччину (4,12). Сусідня Польща істотно випереджає Україну за всіма компонентами LPI [2].

Слід зазначити, що неефективна логістика стає бар'єром для майбутнього зростання експорту зернових з України. Оскільки наявних потужностей з транспортування зерна лише вистачає для покриття потреб у експорті зерна на сьогодні. А вже у недалекому майбутньому експортери можуть зіткнутися з неможливістю вивезти певну частину експорту зерна за межі країни.

Таким чином, розвиток логістики зернового ринку є важливим фактором для реалізації продукції, зниження її собівартості, збільшення доходів сільськогосподарських товаровиробників, і як наслідок, забезпечення сталого розвитку зернопродуктового підкомплексу та аграрного сектора економіки.

Література

1. Науменко, Д. Логістика зернових в Україні: бар'єри для росту експорту [Електронний ресурс] / Д. Науменко Режим доступу: http://lb.ua/economics/2016/08/15/342521_logistika_zernovih_ukraini.html

2. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015-2020 роки: Проект [Електронний ресурс] / [Міністерство аграрної політики та продовольства України]. – К., 2015. – Режим доступу: http://iae.faaf.org.ua/images/iae/strateg_agro_print0.pdf.

Черник Діана
старший викладач
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ВІДХОДІВ РОСЛИННИЦТВА В ЯКОСТІ ДЖЕРЕЛ СИРОВИНИ ДЛЯ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Сьогодні в Україні одним з пріоритетних напрямів енергосектору є розвиток відновлюваної енергетики і енергозбереження. Не дивлячись на достатньо високий потенціал відновлюваних джерел енергії і ряду успішно реалізованих проєктів в цій області, в Україні існує ще значний, практично доступний, але невикористаний резерв цих відновлювальних джерел, вагоме місце серед яких займають відходи рослинництва, зокрема солома зернових культур.

У економічно розвинених країнах розроблені і апробовані різні варіанти енергетичного використання побічної продукції рослинництва і відходів тваринництва. Для соломи, стебел кукурудзи і соняшнику передбачається пряме спалювання, ферментація і гідроліз, газифікація і анаеробне зброджування.

В умовах залежності від імпорту нафти і газу, а також значного забруднення навколишнього середовища шкідливими викидами, Україна також повинна шукати альтернативні джерела для забезпечення країни паливом та енергією, які повинні бути екологічно чистими і не залежати від зовнішніх поставок.

Найбільш конкурентоздатним процесом в цих умовах вважається отримання теплової і електричної енергії за рахунок прямого спалювання побічної продукції рослинництва, зокрема соломи зернових культур. Енергія, що виробляється таким чином, може використовуватися для обігріву приміщень, сушки сільськогосподарської продукції, підігріву теплиць, електроприводу насосних установок і так далі. Проте, в структурі витрат на отримання соломи і використання її для виробництва енергії основна доля належить роботам по збору і підготовці до спалювання, що виступає в певній мірі стримуючим фактором над усуненням якого потрібно працювати.

Передумовою для сталого та економічно обґрунтованого використання відходів рослинництва і насамперед соломи зернових культур з енергетичними цілями є зниження її собівартості.

Але інтенсифікація виробництва, яка супроводжується постійним збільшенням цін на енергетику та добрива, спонукає до активного пошуку шляхів раціонального використання поживних решток, які донедавна могли просто спалювати, та змушує виробників с/г продукції дедалі більше

замислюватись, яким чином перейти до таких технологій по збиранню соломи, які зможуть зробити її дешевою сировиною для розвитку відновлювальної енергетики.

При сучасному валовому зборі зерна на рівні 50 млн т для енергетичних цілей може бути використано до 24 млн т соломи. При зростанні валового збору до 80 млн т ця цифра зросте до 40 млн т. Якщо врахувати, що така кількість рослинної маси еквівалентна 5 і 8 млн т умовного палива, відповідно, значення такого виду біопалива важко переоцінити. Так, енергія, що може бути отримана при використанні такої кількості палива, перевищує потужності усіх опалювальних котелень, що експлуатуються у сільській місцевості.

Використання соломи в таких обсягах дозволило б зекономити від 4,5 до 14 млрд м³ природного газу.

Ефект від використання альтернативного палива із відходів сільського господарства – соломи очевидний і полягає в наступному:

1. Створення екологічно чистого, безвідходного виробництва;
2. Економічно ефективного використання рослинних відходів;
3. Економія бюджетних коштів, що виділяються на закупку палива для обігріву житлового сектору;
5. Розвиток малого бізнесу та створення нових робочих місць в селах;

Таким чином використання відходів сільського господарства для виробництва енергії стрімко розвивається у країнах ЄС та має хороші передумови й перспективи в Україні, що викликано наступними факторами:

1. Висока енергетична інтенсивність економіки України в порівнянні зі світовими показниками. Високе споживання природного газу.
2. Критична залежність України від нестабільних поставок газу із зовнішніх ринків, у тому числі з Росії.
3. Високі та нестабільні ціни на природний газ, тенденції до їх збільшення для всіх категорій споживачів.
4. Високий потенціал виробництва біогазу з відходів АПК.
5. Великий потенціал виробництва біогазу/біометану при використанні вільних орних родючих земель для вирощування сировинних енергетичних культур за їх потенційно меншої собівартості (в порівнянні з виробництвом західних країн).

Ці фактори зумовлять розвиток біогазових технологій в Україні які дозволять у перспективі робити значний внесок у забезпечення енергетичної незалежності держави, сприятимуть створенню нових робочих місць, розвитку місцевої економіки, поліпшенню екології та підвищенню родючості ґрунтів.

Література

1. Біоенергетичний потенціал лісостепової та поліської зони України та перспективи його використання: монографія [Текст] / За заг. ред. д.с.-г.н., проф., член-кор.. УААН В.І.Ладики. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2009. – 300 с.

2. Біопалива (технології, машини і обладнання) [Текст] / [В. Дубровін, М. Корчемний, І. Масло, О. Шептицький, А. Рожковський, З. Пасторек, А. Гжибек, П. Євич, Т. Амон, В.В. Криворучко]. – К.: ЦТІ “Енергетика і електрифікація”, 2004. - 256 с.

4. Калетнік, Г.М. Розвиток ринку біопалива в Україні : [моногр.] / Г.М. Калетнік. – К. :Аграрна наука, 2008. – 464 с

Чернышева Вероника

студентка

Научный руководитель: к.э н., доцент Зазерская В. В.
Брестский государственный технический университет
г. Брест, Республика Беларусь

ОЦЕНКА ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

В условиях объективно происходящих процессов глобализации мирового сообщества и нарастающих темпов внедрения результатов научно-технического прогресса во все сферы жизни общества инновационная экономика является весьма эффективной и перспективной экономической моделью постиндустриального общества. Инновационная экономика способствует устранению устаревающих, неконкурентоспособных и формированию новых производственных структур, а также ускорению научно-технического прогресса.

Поэтому перед мировым сообществом стоит задача определения уровня инновационного потенциала той или иной страны, региона. Международные организации разрабатывают свои системы оценки инновационного потенциала, исходя из своих интересов и целей деятельности., оценивающие уровень развития национальной инновационной системы.

К примеру, результаты, полученные по методике европейского инновационного табло, служат инструментарием для информирования политиков и обсуждения проблем развития на национальном уровне и уровне ЕС, а также позволяют отслеживать уровень инновационной деятельности в глобальной перспективе. В свою очередь, глобальный инновационный индекс в настоящее время служит главным ориентиром для руководства компаний, директивных органов и других желающих получить представление об инновационных процессах, протекающих в мире.

Однако такие показатели, не могут в полной мере оценить национальные черты Республики Беларусь, ее особенности и направления развития, место в системе мирохозяйственных связей. Поэтому мы предлагаем оценивать инновационный потенциал Беларуси дифференцированно по различным потенциалам страны, связанных с направлениями деятельности (табл. 1).

Таблица 1

Методика оценки инновационного потенциала

Показатели	Интегрированный показатель, %
Производственно-технологический потенциал: <ul style="list-style-type: none"> • валовый внутренний продукт; • инвестиции в основной капитал; • стоимость ОПФ организаций промышленности; • степень износа ОПФ, в %; • количество предприятий. 	114,5
Кадровый потенциал: <ul style="list-style-type: none"> • численность экономически-активного населения; • численность персонала, занятого «НИиР»; • удельный вес исследователей в общей численности работников, выполнявших «НИиР»; • удельный вес студентов общей численности населения. 	97,3
Финансовый потенциал: <ul style="list-style-type: none"> • внутренние затраты на «НИиР»; • затраты на технологические инновации организаций; • расходы на образование, в % от общего объема расходов; • инвестиции в основной капитал, направленные на развитие образования. 	110,6
Информационный потенциал: <ul style="list-style-type: none"> • число абонентов, использующих все виды передачи данных; • удельный вес домашних хозяйств, имеющих доступ к сети Интернет с домашнего компьютера; • удельный вес организаций с персональным веб-сайтом в сети Интернет. 	110,6
Научно – технический потенциал: <ul style="list-style-type: none"> • число инновационно-активных предприятий; • объем отгруженной инновационной продукции; • патенты на изобретения 	108,3

Каждый из потенциалов можно оценить при помощи соответствующих показателей, по которым рассчитывается цепные темпы динамики, после чего можно вывести интегрированный показатель по каждому представленному потенциалу. Исходя из рассчитанных по блокам интегрированных показателей можно вывести общий средневзвешенный индекс, который в нашем случае составляет 108,1%. В свою очередь, в развитых странах аналогичный показатель мог бы достигать 120 - 130%.

Литература

1. Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь: стат. сб. [Электронный ресурс]. – Минск: Национальный статистический комитет Республики Беларусь. – 2016. – 141 с.
2. Статистический ежегодник Республики Беларусь 2016 [Текст] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь; ред. И.В. Медведева [и др.]. - Минск: [б. и.], 2016. - 518 с.

Шабаль Юлия

студентка

Сапожникова Дарья

студентка

Научный руководитель: к.э.н., доцент Макеенко Г.И.

Белорусский государственный экономический университет
г. Минск, Республика Беларусь

ЭКСПЕРТНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ РАСЧЕТОВ ПО ОПЛАТЕ ТРУДА

В настоящее время для успешного решения задач, которые стоят перед экономикой нашей страны, работниками контролирующих и налоговых органов решаются серьезные проблемы. Одной из них являются выплаты заработных плат «в конвертах» [1].

Свою актуальность эта проблема не теряет и сегодня. Обязанностью организаций и индивидуальных предпринимателей является уплата социальных платежей с доходов в пользу работников, предусмотренным действующим законодательством. Одновременно это является и бременем, так как выливается в большую сумму расходов. При выплате заработной платы «в конвертах» работники становятся социально не защищенными, теряют пособия по нетрудоспособности, пенсии, иные социальные выплаты, которые исчисляются исходя из официально начисленной заработной платы. В свою очередь недополучение сумм налогов сказывается на доходах тех категорий лиц, которые получают заработную плату из средств бюджета, - учителей, врачей.

Заработная плата «в конвертах» - элемент теневой экономики. Обычно источниками ее выплат являются неучтенная выручка, использование сомнительных схем по обналичиванию капитала и денежные доходы от незаконной предпринимательской деятельности. Поэтому с целью снижения налоговых платежей недобросовестные экономические субъекты могут

применить один из следующих способов: 1) заключение трудового договора на условиях получения минимальной заработной платы с последующими доплатами «в конвертах»; 2) без заключения трудового договора и выплатой заработной платы только «в конвертах» [2].

2 апреля 2015г. был подписан Декрет №3 «О предупреждении социального иждивенчества». В соответствии с ним, граждане, не участвующие в финансировании бюджета 183 календарных дня, т.е. не уплачивающие налоги в бюджет, в следующем году будут обязаны уплатить налог в размере 20 базовых величин. Действовать закон начал с 1 января 2016г. [3].

В настоящее время предусмотрены штрафы по выявленным и доказанным фактам выплаты зарплаты «в конвертах», как правило, в размерах 10-20% от неуплаченных сумм отчислений в ФСЗН. При действующих отчислениях в ФСЗН 34%, хозяйствующему субъекту экономически более выгодно выплатить заработную плату «в конвертах». Она выплачивается нанимателем без отчислений в Фонд социальной защиты населения и в Белгосстрах, поэтому заинтересованность в ней есть и у работников [4].

Министерством по налогам и сборам Республики Беларусь совместно с заинтересованными органами государственного управления разрабатывается проект Указа Президента Республики Беларусь.

Данный проект содержит новые нормы, дающие определение неотраженной заработной платы и устанавливающие ответственность за это нарушение. Главной мыслью проекта является установление того, что в случае добровольного сообщения гражданином о фактах выплаты ему заработной платы «в конверте» подоходный налог с таких денежных средств будет взиматься с нанимателя и уплачиваться за счет его собственных средств [5].

Предложением к проекту является ранжирование суммы процента отчислений в ФСЗН в зависимости от размера предприятия и размера выручки без учета НДС. Для микропредприятий предлагается установить наименьшую сумму отчислений в размере 25%, для малых предприятий – 28%, для средних предприятий – 31%, а для крупных предприятий со стабильной выручкой – оставить 34%. Это послужит стимулом для нанимателей не скрывать реальные доходы и не ущемлять социальное положение работника.

Подписание такого законодательного акта усовершенствует существующую нормативно-правовую базу, которая обеспечит борьбу с выплатой заработной платы «в конвертах».

Устранить негативные факторы выплаты заработной платы «в конвертах» возможно путем проведения комплекса мероприятий, включающих совершенствование законодательной базы, разъяснительную работу с работниками и нанимателями, создание экономических стимулов, при которых наниматели будут заинтересованы в отражении в учете реальных доходов, а также увеличение мер ответственности руководителей.

В конечном счете, получение заработной платы «в конвертах» оказывает негативное влияние как на работника, так и на нанимателя. В большей степени

это отражается на работнике в несчастных случаях или болезни, так как получаемое им вознаграждение будет незначительным. Будущее каждого работника в его руках: или получать официальную заработную плату с удержанием подоходного налога и взносов в государственные социальные фонды, или соглашаться с предложенными условиями и оставаться социально не защищенным.

Литература

1. Низкая заработная плата – повод для проверки [Текст] // Налоги Беларуси. – 2011. – № 28.
2. Комиссарова, С.В. Серые зарплаты - под контролем [Текст] / С.В. Комиссарова // Налоги Беларуси. – 2012. – № 41.
3. О предупреждении социального иждивенчества: Декрет Президента Респ. Беларусь 2 апр. 2015г., №3 // Эталон – Беларусь [Электронный ресурс] / Нац. Центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2015.
4. Пилипенко, А.А. К вопросу о заработной плате «в конвертах» [Текст] / А.А. Пилипенко // Промышленно – торговое право. – 2011. – № 09.
5. Махтадуй, М.О. Заработная плата «в конвертах» - это неправомерно [Текст] / М.О.Махтадуй // Налоги Беларуси. – 2015. – № 14.

Шаймухамстова Валерія

викладач

Уманський національний університет садівництва

м. Умань

АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ КОРМОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Функціональні стратегії, до яких відноситься стратегія кормозабезпечення, відображають конкретні шляхи досягнення специфічних цілей, окреслених конкурентною стратегією підприємства, окремими його підрозділами і службами. Прийняття до реалізації тієї чи іншої стратегії конкретним підприємством залежить від його позиції на ринку, динаміки розвитку, стратегічного потенціалу, характеристик продукції, що ним виробляється, виробничих і фінансових ресурсів тощо – внутрішніх факторів, – а також від поведінки конкурентів, стану економіки, національної економічної політики, культурно-соціального середовища та інших зовнішніх факторів.

Процес формування стратегії будь-якого рівня базується на ретельному

вивченні всіх можливих напрямів розвитку і діяльності підприємства і, традиційно, найпростіша схема включає етапи стратегічного аналізу, стратегічного планування і реалізації стратегії, які взаємопов'язані та замкнуті в єдиний контур.

Основними об'єктами аналізу зовнішнього середовища при формуванні стратегії кормозабезпечення є постачальники кормів, кормових добавок і кормової сировини та споживачі продукції тваринництва.

Вивчення кон'юнктури ринку кормів спрямоване на визначення «зон стратегічних ресурсів» з метою забезпечення виробництва продукції тваринництва належної якості з найменшими витратами і передбачає вивчення цін на корми, гарантії якості, часового графіку поставок, пунктуальності та відповідальності при виконанні умов постачальником, ризиків тощо.

Необхідність вивчення споживачів пояснюється двостороннім зв'язком між конкурентною стратегією тваринництва і функціональною стратегією кормозабезпечення: не лише споживацькі пріоритети (смакові уподобання, платоспроможність, соціально-психологічні та демографічні характеристики тощо) продукції тваринництва визначають зміст конкурентної стратегії та необхідні ресурси для забезпечення відповідної якості кінцевої продукції, а й доступність та якість кормів визначають її зміст і кількісні характеристики.

Основними об'єктами аналізу внутрішнього середовища виступають внутрішні ресурси та організація системи управління підприємства.

Оцінка системи кормозабезпечення у сільськогосподарському підприємстві визначається особливою складністю. Це обумовлено насамперед багатоаспектністю об'єкта дослідження (соціально-демографічний – вплив на обсяги виробництва та якість продукції тваринництва для забезпечення безперебійного постачання її населенню належної якості, а також зайнятість та умови праці; зоотехнічний – склад та якість кормів; технологічний – виробництво і використання кормів; організаційно-економічний – управління системою кормозабезпечення; агрономічний – виробництво кормової сировини), що вимагає аналізу як кожного окремого напрямку, так і їх синергетичного ефекту. По-друге, продукція кормовиробництва є проміжним продуктом, економічна ефективність якого проявляється після її використання, в кінцевому продукті – продукції тваринництва і залежить не лише від обсягу-якості-ціни кормової сировини, що ввійшла в раціон, а й від збалансованості раціонів. До того ж компоненти раціону мають різні джерела надходження (власне виробництво, обмін, купівля). Третьою обставиною, що необхідно враховувати при оцінці розвитку і функціонування кормовиробництва, є визначальний вплив на ефективність виробництва кормів ґрунтово-кліматичних умов та якості земельних угідь, географічного середовища та кліматичних умов, техніко-технологічного забезпечення.

Система показників стратегічної оцінки кормозабезпечення у підприємстві розподіляється на дві групи: (1) показники оцінки поточного стану в контексті стратегічної перспективи (експрес-діагностика) та (2)

показники оцінки стратегічного потенціалу.

Оцінка поточного стану кормозабезпечення у підприємстві проводиться за такими напрямками: зоотехнічна оцінка якості кормів; технологічна оцінка корму; економічна оцінка системи кормозабезпечення та використання кормів; оцінка стратегічного потенціалу (ресурсного, структурно-функціонального, системного).

Головним завданням етапу розробки альтернативних варіантів стратегії є генерація максимально великої кількості альтернативних стратегій різних видів. Усі стратегічні альтернативи проходять тестування на фінансову привабливість на основі обґрунтованих прогнозів про майбутні прибутки, витрати, а також інформації про необхідні інвестиційні вимоги і можливі ризики. Також критерієм привабливості стратегічної альтернативи кормозабезпечення є здатність забезпечувати більш високу вартість продукції тваринництва.

Оцінка стратегічних альтернатив проводиться за двома напрямками: 1) оцінка вироблених конкретних стратегічних альтернатив для визначення їх придатності, здійсненності, прийнятності та послідовності для підприємства і 2) порівняння результатів реалізації стратегії з рівнем досягнення цілей. На основі отриманих результатів обирається оптимальна стратегія для подальшого впровадження і реалізації.

Література

1. Горелов, Д. О. Стратегія підприємства [Текст] / Д. О. Горелов, С. Ф. Большенко. – Храків : Вид-во ХНАДУ, 2010. – 133 с.
2. Кобелев В. М. Теоретичні та методологічні основи формування стратегії розвитку підприємства [Текст] / В. М. Кобелев, Ю. В. Захарченко // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2013. – №42. – С. 297-303.
3. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа [Текст] / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2006. – 928 с.
4. Whole-farm economic, risk and resource-use trade-offs associated with integrating forages into crop–livestock systems in western China [Text] / Komarek, A. M., Bell, L. W., Whish, J. P. M., Robertson, M. & Bellotti, W. D. 2015 In : Agricultural Systems. 133, p. 63-72.

Шлекене Елена

к.э.н., доцент

Белгородский университет кооперации, экономики и права
г. Белгород, Российская Федерация

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЛИЗИНГА В РОССИИ

«Лизинг - совокупность экономических и правовых отношений, возникающих в связи с реализацией договора лизинга, в том числе приобретением предмета лизинга; договор лизинга - договор, в соответствии с которым арендодатель обязуется приобрести в собственность указанное арендатором имущество у определенного им продавца и предоставить лизингополучателю это имущество за плату во временное владение и пользование. Договором лизинга может быть предусмотрено, что выбор продавца и приобретаемого имущества осуществляется лизингодателем» [1].

В России лизинговые отношения развиты недостаточно. Однако лизингу удастся достаточно быстро интегрироваться в мировую финансовую систему.

Одним из факторов, которые препятствуют экономическому росту, является изношенность основных фондов российских организаций. Процесс их обновления финансируется в основном за счет нераспределенной прибыли предприятий и сдерживается нехваткой доступного заемного капитала. Лизинг как механизм альтернативного финансирования может сыграть важную роль в выполнении этой стратегической задачи, стоящей перед российской экономикой, - в переоснащении основных фондов предприятий [2].

На российском рынке в настоящее время применяются различные виды лизинга – финансовый, оперативный, возвратный, компенсационный, раздельный. Появилось разнообразие схем финансирования и предоставления гарантий участникам лизинговых операций.

Лизинг дает преимущества практически для всех участников лизинговой сделки, а именно:

- инвестирование в форме имущества в отличие от денежного кредита снижает риск невозврата средств, т. к. за лизингодателем сохраняется право собственности на переданное имущество;

- лизинг не требует немедленной оплаты денежных средств до ввода оборудования в эксплуатацию;

- предприятию проще получить имущество по лизингу, чем кредит на его приобретение, т. к. лизинговое имущество частично выступает в качестве залога;

- лизинговое имущество не увеличивает активы получателя лизинга, так как не находится на его балансе и данный факт позволяет освободить его от уплаты налога на это имущество;

- лизинговые платежи относятся на себестоимость продукции

лизингополучателя и соответственно снижают налогооблагаемую прибыль;

– производитель имущества получает дополнительные возможности сбыта своей продукции и др.

На сегодняшний день в России проводится политика по поддержанию лизинговых отношений в стране с учетом мирового опыта применения лизинговых операций для развития бизнеса.

Государственная поддержка операций лизинговых компаний делится на две основные группы:

- общие направления развития лизинга в России;
- специальные направления (развивающиеся по отдельным отраслям).

Государственная поддержка частного капитала заключается в долевом участии организации лизинговой инфраструктуры по инвестиционно-лизинговым проектам, а также распределении предприятиям, реализующим инвестиционную программу, государственных заказов на поставку товаров для нужд государства. Для выполнения данных лизинговых проектов государство выделяет лизингополучателям инвестиционные кредиты. Также государство предоставляет кредитным организациям в установленном законодательном порядке льготное налогообложение. Финансовые кредитные организации освобождаются от уплаты налога на прибыль, которую они получают после лизингового кредитования участникам лизинговых отношений для выполнения заключенного договора сроком не менее трех лет. К самым востребованным лизинговым программам в России относится:

- лизинг автомобилей (в том числе легковых);
- лизинг грузовых автомобилей;
- лизинг автобусов.

Лизинг в России является одной из важных задач государства, поэтому его поддержка направлена на формирование, развитие и совершенствование нормативно-правовой базы, обеспечивающей защиту правовых и имущественных интересов субъектов лизинговой деятельности.

Государственная поддержка обеспечивает развитие лизинга в России путем разработки и реализации федеральной программы, направленной на среднесрочное и долгосрочное социально-экономическое развитие как Российской Федерации в целом, так и отдельных ее регионов [3].

Таким образом, развитие лизинга в России подтверждает его важную роль в обновлении производства, расширении сбыта продукции и активизации инвестиционной деятельности. Особенно привлекательным лизинг становится с введением налоговых и амортизационных льгот.

Литература

1. О финансовой аренде (лизинге): Федеральный закон от 29.10.1998 г. № 164-ФЗ (в ред. от 03.07.2016 г.).
2. Русавская, О. В. Развитие лизинга в России: проблемы и перспективы

[Текст] // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 11. – С. 2016–2020.

3. Развитие лизинга в России [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://kredit-ubanka.ru/article/razvitiie-lizinga-v-rossii> (дата обращения 03.12.2016).

Щербатюк Василий
д.э.н., конференциар
Европейский университет
г. Кишинев, Республика Молдова

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ МЕТОД В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ

В теории и практике бухгалтерского учета финансово-хозяйственной деятельности предприятий и организаций разных стран издавна и весьма широко используется сравнение. Хотя этот достоверный и вполне очевидный факт, как правило, не отмечается в специальной литературе.

Как общенаучный метод познания, сравнение представляет собой познавательную операцию, лежащую в основе суждений о сходстве (тождестве, равенстве) или различии объектов (предметов, явлений и процессов). Посредством этой операции на основе некоторого фиксированного признака (основания сравнения) устанавливается сходство (тождество, равенство) или различие объектов и производные от них отношения одинаковости и неодинаковости, равенства и неравенства, соответствия и несоответствия, подобия и непоподобия. Сравнить следует однородные объекты реальной действительности и по существенным признакам.

Отмечая исключительную важность сравнения в познавательном процессе, И.П. Суслов пишет: «ничто в мире не может быть оценено само по себе, любое явление познается в сравнении. ... Сравнения вплетаются в живую ткань всего процесса познания, начиная с самых элементарных актов осмысления ощущений и восприятий, ... и кончая построением всеобъемлющих теоретических систем. ...»

Объективная возможность сравнений обуславливается наличием реальных явлений, находящихся в определенных связях и отношениях. Посредством сравнений обнаруживаются все виды связей и реальных отношений явлений – равенство и неравенство, тождество и противоположность, причина и следствие и т. д.» [1, с. 172-173].

Обязательным условием проведения сравнения является наличие, как минимум, двух однородных объектов – без соблюдения этого условия

невозможно его провести. Сравнение всегда проводится для достижения определенной цели – сравнение ради сравнения бессмысленно и бесполезно. В ходе сравнений всегда получают только два результата – сравниваемые объекты *A* и *B* тождественны (по данному основанию) или же они различны (по тому же основанию).

Метод сравнения широко используется в различных экономических науках, и в одной из них – бухгалтерском учете – для объективной оценки и улучшения его организации, методики и методологии, повышения качества и эффективности, более глубокого познания и совершенствования различных нормативных актов. Например, можно сравнить основные показатели сопоставимых Типовых планов счетов бухгалтерского учета разных стран (табл. 1).

Таблица 1

Показатели Планов счетов бухгалтерского учета разных стран

Страны	Количество				
	классов (разделов) счетов	групп счетов	счетов	субсчетов	счетов и субсчетов
Республика Молдова	9	32	148	309	457
Украина	0	0	87	258	345
Республика Таджикистан	7	43	179	25	204
Республика Беларусь	8	0	79	78	157
Республика Казахстан	8	53	178	0	178
Российская Федерация	9	0	73	62	135

В результате получим вполне обоснованный вывод о том, что между ними имеются существенные различия. Так, количество счетов и субсчетов в молдавском Счетном плане 457, в украинском 345, ... а в российском 135. И это при том, что масштабы, количество отраслей, уровень развития, объем иностранных инвестиций и международные связи экономики Республики Молдова многократно меньше аналогичных показателей экономик Украины, Республик Таджикистан, Беларусь и Казахстан, Российской Федерации [2, 4].

Как известно, в настоящее время в Республике Молдова действуют три типовых Плана счетов бухгалтерского учета: первый из них, называемый Общим, – в хозяйствующих структурах, некоммерческих и микрофинансовых организациях, второй – в лицензированных банках и третий – в бюджетной системе [3]. И вполне естественно возникает вопрос о правомерности и целесообразности (полезности) их сравнения их между собой. Наш ответ на него положительный. Поскольку такие сравнения позволяют, во-первых, лучше выяснить и понять особенности каждого из этих Планов и, во-вторых, более обоснованно и аргументированно совершенствовать их.

Кроме того, со строго определенными целями в бухгалтерском учете сравниваются:

- суммы финансово-хозяйственных операций в первичных документах и на соответствующих бухгалтерских счетах;
- фактические остатки денежных средств и товарно-материальных ценностей, полученные в результате их инвентаризаций, с учетными данными;
- первоначальная стоимость основных средств и малоценных и быстроизнашивающихся предметов с накопленной суммой их амортизации;
- суммы коммерческих дебиторской задолженности и обязательств во времени;
- суммы фактических расходов по операционной и другим видам деятельности с их бюджетами;
- фактическая и плановая себестоимость производства и реализации продукции, работ и услуг, а также ее величина с продажными ценами;
- остатки различных видов активов, капитала и обязательств на начало и конец отчетных периодов;
- показатели чистой прибыли (чистого убытка) отчетного периода в балансе и Отчете о прибыли и убытках;
- остатки элементов собственного капитала на начало и конец отчетного периода в балансе и Отчете об изменениях собственного капитала;
- фактические суммы денежных средств, израсходованных наличным путем на оплату в месяц, с установленным их лимитом на эти цели и др.

Таким образом, в заключение можно сделать вывод о том, что в современном бухгалтерском учете имеется множество различных объектов, которые сравнивают и можно сравнивать, получая при этом ценные предложения по его дальнейшему развитию и совершенствованию. Это способствует улучшению информационного обеспечения управления, принятию обоснованных экономических решений и повышению конкурентоспособности хозяйствующих структур рыночной экономики.

Литература

1. Суслов, И.П. Методология экономического исследования [Текст] / И.П. Суслов. 2-е изд., перераб. – М.: Экономика, 1983. – 216 с.
2. Щербатюк, В.В. Бухгалтерские счета и их Планы в зарубежных странах [Текст]: учебно-практическое пособие / В.В. Щербатюк. – К.: USEM, 2016. – 232 с.
3. Щербатюк, В.В. Планы счетов бухгалтерского учета Республики Молдова [Текст]: учебно-практическое пособие / В.В. Щербатюк. – К.: USEM, 2016. – 284 с.
4. Щербатюк, В.В. Основы финансово-хозяйственного контроля [Текст]: учебное пособие / В.В. Щербатюк, В.И. Евдокимович. – Кишинев: USEM, 2015. – 240 с.

Юрчик Вера

к.э.н., доцент

Аверина Ирина

доцент

Брестский государственный технический университет
г. Брест, Республика Беларусь

ФОРМИРОВАНИЕ КАПИТАЛА ПРЕДПРИЯТИЯ И ЕГО РАСЧЕТЫ В «1С: ПРЕДПРИЯТИЕ»

Эффективная деятельность предприятия во многом зависит от проведения предварительного краткосрочного планирования и реализации принятых управленческих решений. Исследуя финансово-хозяйственную деятельность субъекта хозяйствования за определенный период времени, используют полученные данные на основе применения системы бухгалтерского учета. Как правило, при анализе финансового состояния предприятия, в качестве основного результативного показателя выделяют бухгалтерскую прибыль. Так как источником налогов, уплачиваемых предприятием, выступает прибавочный продукт, созданный в производстве трудом, капиталом и природными ресурсами, то считаем целесообразным, при анализе финансового состояния применять в качестве критерия оценки не бухгалтерскую прибыль, а показатель добавленной стоимости как основу капитала предприятия.

Рассмотрим идентификацию показателя «капитал» с точки зрения разных авторов. Дж.М. Кейнс, характеризует капитал как актив, который приносит в течение периода его существования выгоду сверх его первоначальной стоимости [1]. А. Смит в своей работе «Исследования о природе и причинах богатства народов» при рассмотрении прибавочной стоимости затрагивает и характеристику капитала как основного источника производственного процесса «...хотя все капиталы предназначаются лишь на содержание производительного труда, однако количество труда, которое равные по размерам капиталы могут привести в движение, чрезвычайно колеблется в зависимости от способа их употребления, равно как изменяется и стоимость, какую их применение добавляет к годовому продукту земли и труда страны» [2].

Л.А. Леонтьев и Е.В. Баликоев, при исследовании работ Маркса, указывают: «...по Марксу капитал – это самовозрастающая стоимость, деньги, приносящие деньги через производство прибавочного продукта. Авансированная стоимость, приносящая прибавочную стоимость» [3]. Дж. Р. Хикс дает следующую характеристику капитала – это совокупность средств производства или денежная сумма, используемая в хозяйственных операциях с целью получения дохода. Природу капитала полней отражает увеличение его стоимости в денежной форме. Понятие капитал связывается с денежной

стоимостью, отраженной в бухгалтерских счетах фирмы. Именно данная трактовка должна фигурировать в плановых расчетах предприятия [4].

В.Ф. Палий при рассмотрении предмета бухгалтерского учета описывает капитал как величину средств, вложенных в хозяйственную деятельность, их перемещение и трансформация в процессе оборота, включая приращение либо уменьшение в результате хозяйственной деятельности [5].

По нашему мнению, показатель «капитал» (K), используемый в стабилизационной модели налоговой нагрузки, представляет собой сумму средств, которую предприятие израсходовало при приобретении материальных и приравненных к ним ресурсов (работы, услуги), предназначенных для обеспечения воспроизводственного процесса.

Основываясь на вышеупомянутых исследователях, считаем обоснованным применение категории «капитал» в стабилизационной модели налоговой нагрузки, которая определяется как оборотные средства, направленные на покупку материально-вещественных ресурсов для создания в производственном процессе добавленной стоимости.

Стабилизационная модель налоговой нагрузки представляет собой методику расчета для исследуемого предприятия планируемого объема выручки с учетом законодательно установленного уровня налоговых платежей.

$$Y = K + ДС \times \left| \frac{\Delta R}{\Delta ННдс} \right| = K + ДС \times |K_{\text{мульти}}| \quad (1)$$

где Y – объем производства предприятия; K – капитал – это стоимость сырья, материалов, полуфабрикатов, плата за электро- и теплоэнергию, информационные услуги и другие услуги оказанные предприятию; $ДС$ – добавленная стоимость; $K_{\text{мульти}}$ – коэффициент мультипликации [6].

Оптимальный объем выручки, рассчитанный по формуле (1), предопределяет сумму положительного финансового результата при существующем уровне налоговой нагрузки на предприятие.

Для применения стабилизационной модели налоговой нагрузки в деятельности предприятия на основе информационной базы данных бухгалтерского учета в «1С: Предприятии» была выполнена доработка по формированию отчета. Расчет реализован при помощи последовательного формирования 4-х внутренних ведомостей: «Расчет добавленной стоимости», «Расчет коэффициента мультипликации», «Расчет экономической добавленной стоимости», «Расчет планируемого объема реализации» (рис. 1).

В сформированной выходной форме ведомости № 3 на основе предложенной методики программа выполняет автоматический расчет планируемого объема реализации по формуле 1 для анализируемого предприятия.

Представленная стабилизационная модель налоговой нагрузки на основе показателя капитала позволяет субъекту хозяйствования осуществлять перспективное стратегическое планирование финансовой деятельности с учетом установленного законодательством уровня налоговых платежей и

одновременным регулированием финансового состояния.

№ п/п	Показатели	Согласно данным бухгалтерского учета	Формулы расчета показателей	Расчетные значения показателей
1	Добавленная стоимость (ДС), тыс.руб.	-	-	860000
2	Налоговая нагрузка на добавленную стоимость (ННДС)	-	-	0,5
3	Материальные затраты и плата за услуги (МЗ), тыс.руб.	-	-	463000
4	Коэффициент мультипликации налогов (Кмульти)	-	-	3,95
5	Планируемый объем реализации по модели налоговой нагрузки (Уплан), тыс.руб.	-	стр.3 + стр.1*стр.4	3860000
6	Фактический объем реализации по данным отчетности (Уфакт), тыс.руб. (оборот по счету 90)	1320000	-	-

Рис. 1. Выходная форма отчета ведомость № 3 «Расчет планируемого объема реализации»

Литература

1. Кейнс, Д.М. Общая теория занятости, процента и денег [Текст] / Д.М. Кейнс; пер. с англ. Н.Н. Любимова. – М. : Гос. изд. иностр. лит., 1948. – LI, 399 с.
2. Смит, А. Исследование о природе и причинах богатства народов : в 2 т. [Текст] / А. Смит. – М. ; Л. : Соцэкгиз, 1935. – Т. 2. – 337 с.
3. Леонтьев, Л.А. О работе К. Маркса «К критике политической экономии» (1859-1959) [Текст] / Л.А. Леонтьев. М. : Госполитиздат, 1959. – 135 с.
4. Хикс, Дж. Р. Стоимость и капитал : Пер. с англ. / Общ. ред. и вступ. Ст. Р.М. Энтова. – М.: Прогресс, 1988. – 488 с.
5. Палий, В.Ф. Основной капитал и оборотные материальные активы / В.Ф. Палий. – М. : Бератор-Пресс, 2003. – 199 с.
6. Юрчик, В.І. Облікова політика підприємств малого бізнесу і оптимізація оподаткування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / В.І. Юрчик. – Житомир, 2012. – 21 с.

Якубова Ирина

к.э.н., доцент, заведующая кафедры

Курякова Екатерина

слушатель магистратуры

Полесский государственный университет

г. Пинск, Республика Беларусь

ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ УЧЕТА ПРИБЫЛИ ОРГАНИЗАЦИИ

Своевременный, грамотный и достоверный учет финансовых результатов – залог успешной деятельности любого предприятия. Благодаря этому можно получить объективную информацию для дальнейшего ее анализа и принятия правильного управленческого решения.

На данный момент не существует единого определения для понятия ”финансовый результат“. В странах зарубежья существует несколько основных подходов к его определению:

1. Изменение величины чистых активов организации в течение отчетного периода,

2. Разница между величиной доходов и расходов деятельности организации,

3. Изменение величины собственного капитала организации в течение отчетного периода [1].

Основным документом для представления финансовых результатов деятельности предприятия в практике стран зарубежья является ”Отчет о финансовых результатах“ или ”Отчет о прибылях и убытках“. В зависимости от страны, от способа учета размер финансовых результатов будет отличаться.

Например, в Германии у Отчета вертикальная форма, а составляется он в затратном и функциональном форматах. Суть затратного формата состоит в том, что основной индикатор деятельности организации – это не только объем реализованной продукции, но и непосредственно объем произведенной продукции, количество использованных материальных ценностей и ресурсов. Суть функционального формата состоит в том, что затраты распределяются в зависимости от их включения в основную либо прочую деятельность организации [2, с. 102].

Во Франции Отчет составляется по вертикальной и горизонтальной форме, а при его формировании используется концепция производства. Ее суть заключается в том, что основным индикатором деятельности предприятия выступает выпущенная продукция за отчетный период [3].

В США Отчет может составляться по одноступенчатой или многоступенчатой форме. Если организация использует одноступенчатую форму, ее доходы и расходы группируются по-отдельности, разница между ними – это чистая прибыль. Суть многоступенчатой формы заключается в том, что расчет прибыли происходит последовательно с помощью увязки

соответствующих доходов и расходов [4].

Следующим этапом учета финансовых результатов является их эффективный анализ. В странах зарубежья при этом рассчитывается ряд показателей прибыли. Часть из них отражается в Отчете. Анализируются и некоторые другие: номинальная, реальная, минимальная, нормальная, целевая, максимальная, недополученная, предпринимательская виды прибыли. Данные показатели рассчитываются и анализируются в рамках текущего анализа. Также в странах зарубежья проводится и оперативный анализ. Суть его заключается в том, что проводится он по данным первичного учета, а также наблюдения за работой каждой структуры и каждого работника в отдельности [5, с. 23].

Также в странах зарубежья проводят перспективный и маржинальный анализ финансовых результатов. Суть прогнозного анализа заключается в изучении показателей с перспективой на будущее (от месяца до нескольких лет). В основе маржинального анализа лежит расчет маржинального дохода. Под ним понимается прибыль с учетом постоянных затрат организации.

Обобщив все вышеперечисленное можно сказать, что финансовый результат организации зарубежья – это более широкое понятие, чем чистая прибыль отчетного периода, и рассчитывается он не только как разница между доходами и расходами, но и как увеличение чистых активов или собственного капитала. Основные отличия в порядке учета финансовых результатов организаций зарубежья (Германии, Франции и США) заключается в форме составления и в методике расчета некоторых показателей. Основным сходством учета финансовых результатов стран зарубежья является обязательный к составлению документ – Отчет о прибылях и убытках.

Литература

1. Зарубежный опыт определения финансового результата [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://change-allmoney.ru/articles/economica/334-zarubezhnyj-opyt-opredeleniya-finansovogo-rezultata.html> (Дата доступа 01.12.2016 г.)
2. Швецова, О. В. Сравнительная характеристика российских и зарубежных подходов к формированию информации о финансовых результатах в отчетности: ученик [Текст] / О. В. Швецова. – Москва, 2013. – 104с.
3. Кудашева, В. А. Особенности составления финансовой отчетности в странах с континентальной моделью учета [Электронный ресурс] / В.А.Кудашева // — Режим доступа: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2012/Economics/7_98688.doc.htm
4. Баранов, А. В. Сравнительная характеристика формирования показателей отчетности о прибылях и убытках в отечественной зарубежной практике [Электронный ресурс] / А. В. Баранов, А. Е. Жминько — Режим доступа: <http://fin-buh.ru/text/108509-1.html> (Дата доступа: 02.12.2016 г.)
5. Никитин, С. Прибыль: теоретические и практические подходы: учебник

[Текст] / С. Никитин. — 2009. — 30 с.

Ярема Любов
к.е.н., доцент, декан
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК НАПРЯМ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ САМОДОСТАТНОСТІ

Диверсифікацію розвитку сільських територій регіону можна визначити як комплекс заходів, спрямованих на формування на існуючій природно-соціально-еколого-економічній базі оптимальної структури виробництва товарів, робіт, послуг; розширення сфер зайнятості та доходів сільського населення; урізноманітнення джерел та нарощування обсягів фінансування розвитку соціальної бази села [1].

Диверсифікація розвитку сільських територій регіону передбачає: диверсифікацію сільськогосподарського виробництва; розвиток несільськогосподарських видів діяльності в сільській місцевості; диверсифікацію сфер зайнятості та доходів селян, джерел фінансування розвитку соціальної бази села, форм власності та господарювання, ринків збуту продукції [3].

На регіональному рівні, як правило, для сільської місцевості традиційним стало домінування монофункціонального сільськогосподарського виробництва. З огляду на спеціалізацію підприємств переробної промисловості (у т.ч. підприємств харчової промисловості, розташованих у сільській місцевості), слід відзначити їх орієнтацію на використання місцевої сировини та орієнтацію на першочергове задоволення потреб місцевого, регіонального ринку. Монофункціональна орієнтованість економіки сільських територій знижує конкурентоспроможність, зумовлює деформації попиту та пропозиції на місцевих регіональних ринках, гальмує структурну модернізацію регіональних економічних комплексів [4].

Основними альтернативами сільському господарству на сьогодні виступають сфери будівництва, торгівлі, соціальних послуг тощо. Водночас, внаслідок перелічених вище перешкод до їх активного розвитку, наразі вони не мають можливості забезпечувати значної кількості населення доходами, достатніми до прожиття, а для частини сільських мешканців є лише додатковими видами діяльностями, які вони поєднують з веденням сільського

господарства. Також варто зауважити, що для тієї частини населення, яка є самозайнятою у сільському господарстві та здійснює діяльність на особистих присадибних ділянках, немає вимог щодо сплати страхових внесків на користь соціального страхування, отже у разі втрати можливості здійснення цієї діяльності, вони не зможуть розраховувати на соціальний захист держави [3].

Політика розвитку сільських територій є комплексним завданням, але, зрештою, зводиться до вирішення двох проблем: а) постачання суспільних послуг, а саме фізичної та соціальної інфраструктури, в сільській місцевості, та б) підтримка економічного розвитку села. В рамках останнього завдання, несільськогосподарська зайнятість, на додаток до сільського господарства, є важливим джерелом зайнятості на селі та можливістю підвищити доходи сільського населення, а відтак і стандарти життя в селах України [2].

Особливе місце у соціально-економічному розвитку сільських громад належить несільськогосподарським видам діяльності. Вони не тільки є важливим джерелом отримання стабільного заробітку сільськими домогосподарствами, але й зменшують рівень прихованого безробіття, яке виникло внаслідок трансформацій аграрної сфери. Крім того, сучасні сільськогосподарські виробники потребують додаткових послуг у переробці та реалізації їх продукції. Тому диверсифікація, стимулюючи розвиток виробничої інфраструктури, підвищує конкурентоспроможність аграрних підприємств та особистих селянських господарств, допомагає їм досягати у виробництві світових стандартів якості.

Диверсифікація можлива у разі створення в громаді сприятливого середовища для ведення підприємницької діяльності. Лише після цього доцільним є пошук інвесторів (як правило, під ними розуміють великі компанії), які б зацікавилися ресурсним потенціалом громади. Іншою категорією інвесторів, які залишаються поза увагою – це жителі громади, банки та інші фінансово-кредитні установи, що підтримують мале та індивідуальне підприємництво в сільській місцевості. Цей шлях є складнішим, оскільки потребує високого рівня активності органів місцевого самоврядування та ряду заходів: створення сприятливих умов діяльності малих підприємств та індивідуальних підприємців, формування механізмів їх фінансово-матеріальної підтримки, підвищення професійно-кваліфікаційного рівня населення, сприяння конкурентоспроможності товарів і послуг за межами території, створення відповідної інфраструктури.

В межах багатofункціонального розвитку сільських територій, поряд з диверсифікацією видів економічної діяльності та підтримкою формування її несільськогосподарських видів, необхідним є також приділення особливої уваги стимулюванню, нарощуванню обсягів виробництва та підвищенню ефективності сільського господарства, без якого неможливим є забезпечення продовольчої безпеки країни. Більше того, сільськогосподарський потенціал України загалом здатний забезпечувати потреби не лише власного населення,

але й формувати експорт агропромислової продукції, причому необхідним є зосередження не на сировинному експорті, а реалізації на зовнішніх ринках готової продовольчої продукції.

Тому з позиції багатofункціонального розвитку сільських територій підтримка сільського господарства повинна бути одним з ключових напрямів державної політики та покликана сприяти оптимізації структури сільськогосподарського виробництва, підвищенню його ефективності та конкурентоспроможності продукції, забезпечувати адекватний розподіл доходів між виробниками та посередниками на агропромисловому ринку, створювати умови для розвитку колективних форм сільського господарства (сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств) з метою об'єднання виробничих зусиль та підвищення якості продукції.

Література

1. Белей, С.І Сільські території як напрям дії державної політики / С.І Белей // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 126. — Харків: ХНТУСГ. — 2012. — С.186-192.

2. Проблеми та перспективи розвитку сільських територій України (на прикладі Карпатського регіону): науково-аналітична доповідь [Текст] / [В.В. Борщевський, Х.М. Притула, В.Є. Крупін, І.М. Куліш та ін.]; за ред. В.В. Борщевський. — НАН України. ІРД. — Львів, 2011. — 60 с.

3. Семенов, В. Ф. Використання потенціалу сільських територій регіону [Текст] / В. Ф. Семенов, О. В. Білега // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [«Імперативи розвитку України в умовах глобалізації»], (м. Чернігів, 13-14 травня 2011 р.). — Чернігів: ЧДІЕУ, 2011. — С. 61-63.

4. Уманець, Т.В. Методи оцінки економічного потенціалу регіону на мікрорівні [електронний ресурс] / Т.В.Уманець, Л.С, Шаталова. - Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2120/196.pdf>.

СЕКЦІЯ 6
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
SECTION 6
SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Арпентьева Мариям

д.п.н., доцент, профессор Института психологии
Калужский государственный университет им. К.Э. Циолковского
г. Калуга, Россия

ПАРЛАМЕНТАРИЗМ: ОТ ИЕРАРХИИ К ЛОУРАРХИИ

Парламентаризм, как известно, отражает становление в государстве системы разделения властей, при которой три ветви власти — законодательная, исполнительная и судебная — сосуществуют согласно принципу “сдержек и противовесов”. Данный принцип позволяет разным властям дополнять и контролировать друг друга, избегая сверхмерной концентрации властных полномочий одной из ветвей власти. В широком смысле парламентаризм - процесс распределения власти по линии от тотальной диктатуры и иерархии к «второй демократии» и лоулархии. В современном мире парламентаризм обретает все большее значение, а, значит, значение приобретает и решение проблем форм его осуществления, в том числе форм прямого и непрямого участия граждан в принятии и исполнении государственных решений [1, 2].

Парламентаризм — система представительства прав и законных интересов различных социальных групп (стейкхолдеров и т.д.) как особых социальных общностей, субъектов. Эта система опирается на создание и функционирование при органах государственной власти или в установленном ими порядке специальных посреднических, преимущественно общественных консультативно-совещательных структур, конвентов по типу парламента и и иных общественных институтов участия граждан в жизни государства. Гражданский парламентаризм также понимается как элемент гражданского общества, представляющий собой механизм реализации социальной политики в форме участия граждан в социально-экономических, общественно-политических, культурно-идеологических процессах [3, 4].

Основной технологией парламентаризма в России может стать технология ситуативных ассоциаций - групп стейкхолдеров, формирующихся для решения той или иной проблемной ситуации, и, посредством конвентов, участвующих в процессах принятия и воплощения решений по данной ситуации. Это - интересубъективная технология, внедрение которой позволяет

перейти от государственной диктатуры и жесткой иерархии как подчинения «низов» «верхами», при которых «низы», каждый отдельный человек лишь ни за что не отвечающий раб «системного монолита» власти, к лоурархии как участию граждан в принятии решений и управлению «снизу вверх», а также «второй демократии», при которой каждый субъект ответственен за себя и свою жизнь и, таким образом, ответственен за жизнь окружающих [5].

Идеология парламентаризма – идеология социального служения, всеобщей взаимосвязи и личной свободы и ответственности, качественно отличая от идеологии консюмеризма и всеобщей зависимости от государственной власти, безответственности и ограниченности.

Перспективы парламентаризма в России – это перспективы формирования и развития гражданского общества, построенного на принципах социального служения, партисипации и взаимопомощи.

Проблемы внедрения интересубъективных технологий управления страной – это проблемы изменения ведущей идеологии и теории управления, перехода к эвергетической, постнеклассической модели управления. Современные государства в массе своей прибегают пока лишь к симулякрам активизации граждан, параллельно с внедрением технологий «умной толпы» усиливая репрессивно-контролирующие граждан структуры. Граждане многих стран находятся в состоянии отчуждения от государства, окружающих людей и самих себя, в состоянии скрытой забастовки, грозящей тотальной и внезапным взрывом. Интересубъективные технологии позволяют использовать энергию накопившегося «взрыва» в целях развития, а не развала страны или организации, привлечь народные массы к решению непосредственно затрагивающих их проблем [6, 7].

Литература

1. Арпентьева, М.Р. Интерубъективные технологии управления: между толпократией и социальным служением [Текст] / М.Р. Арпентьева // Проблемы управления и моделирования в сложных системах. Труды XVIII Международной конференции. 20-25 сентября 2016 г., Самара / Под ред.: Е.А. Федосова, Н.А. Кузнецова, В.А. Виттиха. Самара: СОО «ОФОРТ», СНЦ РАН, 2016. С. 39-52.

2. Vittikh, V.A. Introduction to the Theory of Intersubjective Management [Text] / V.A. Vittikh // Group Decision and Negotiation.- January 2015. - V. 24, issue – 1. - P. 67-95.

3. Арпентьева, М.Р. Эвергетические стратегии и управление развитием сообществ [Текст] / М.Р. Арпентьева // Материалы XVII Международной конференции «Проблемы управления и моделирования в сложных системах» 22-25 июня 2015 г., Самара. Самара: ИПУСС РАН, 2015. С.174-180.

4. Vittikh, V.A. Evolution of ideas on management processes in the society: from cybernetics to evergetics [Text] / V.A. Vittikh // Group Decision and Negotiation. - September 2015- V. 24, issue 5. -P. 825 - 832.

5. Арпентьева, М.Р. Эвергетика и онтологии управления [Текст] / М.Р. Арпентьева // Онтология проектирования. – 2016. – №1 (19). – С.106-124.

6. Валлерстайн, И. После либерализма [Текст] / И. Валлерстайн. М.: Едиториал УРСС, 2003. 256с.

7. Виттих, В.А., Моисеева Т.В., Скобелев П.О. Принятие решений на основе консенсуса с применением мультиагентных технологий [Текст] / В.А. Виттих, Т.В. Моисеева, П.О. Скобелев // Онтология проектирования. 2013. №2(8). С.20-25.

Валько Наталія

викладач

Екологічний коледж

Львівського національного аграрного університету

м. Львів

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ

Виховання громадянина завжди було і є найважливішим завданням суспільства. Державотворчі процеси, які відбуваються в Україні зумовлюють необхідність вирішення проблеми виховання національно свідомих громадян, справжніх патріотів, готових до плідної праці в ім'я рідного народу. Стрижнем системи виховання стає національна ідея, яка відіграє роль основного фактора у становленні молодого покоління, формування у нього активної громадянської позиції, відповідальності за народ, країну. Патріотичне виховання належить до пріоритетних напрямів національної системи виховання і передбачає формування патріотичних почуттів, любові до свого народу, глибокого розуміння громадянського обов'язку, готовності відстоювати державні інтереси Батьківщини. До засобів патріотичного виховання належать рідна мова, історія України, українська література, українська культура тощо.

На заняттях історії закладаються підвалини історичних уявлень майбутніх громадян про минуле українського народу, його мови, культури, ментальних рис характеру, державно-політичного життя, як невід'ємної складової формування європейської цивілізації. Тут студенти мають отримати базові наукові знання, що слугуватимуть фундаментом формування їх історичної свідомості, патріотизму. Український патріотизм – явище, яке відображає все незаперечно цінне в історії української державності, визнає природну закономірність довготривалого історичного розвитку української нації, народу аж до створення своєї державності. В процесі викладання історії

викладач має донести студентам національну ідею як консолідуєчий чинник розвитку суспільства й нації в цілому.

Національна ідея має стати основою національного виховання, національної свідомості, національної гідності, самодостатності студентів. Майже кожне заняття з історії України це заняття виховання патріотизму і громадянськості. Найбільш сприятливими в цьому плані є опрацювання наступних тем: «Розквіт Київської Русі наприкінці X- I половині XI ст.», «Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності», «Устрій та військово-політична організація Запорізької Січі», «Національно – визвольна війна 1648-1657 рр.», «Конституція П. Орлика 1711 року», «Гайдамацькі рухи 1730-1760-х рр. Коліївщина», «Національне відродження в Україні на поч. XIX ст.», Кирило-Мефодіївське братство», «Формування легіону Українських січових стрільців», «Карпатська Січ», «Активізація опозиційного руху в другій половині 60 — на початку 70-х років XX ст.». Вивчається період Української революції 1917-1921 рр. який взагалі в радянські часи був просто викреслений з програми історії. Усі ці теми є надзвичайно емоційними, хвилюючими. Тут є можливість розкрити таку людську якість, як самопожертва в ім'я держави та нації, підкреслити героїзм, войовничість, етапи розквіту, могутність українського народу.

Історія України – це не тільки події, а й історичні постаті. На прикладах життя, діяльності і боротьби за державу українських князів, козацтва, видатних гетьманів Б.Хмельницького, І.Мазепи, П.Орлика; всього українського народу та його видатних представників – Т.Шевченка, В.Винниченка, М.Міхновського, М.Грушевського, Є.Коновальця, А.Мельника, С.Бандери та багатьох інших, викладач має продемонструвати національну гідність нашого народу, його прагнення мати власну державу, обґрунтувати національну ідею українців, та їх прагнення мати власну державу.

При цьому, одним із завдань викладача є максимальне використання потенціалу творчих здібностей та обдарувань студентів. Інтелектуальні ігри, дискусії, диспути, прес-конференції, засідання «круглого столу», тематичні діалоги, ділові ігри та інші інтерактивні форми роботи емоційно збагачують заняття. Широко використовувати документи, спогади, кіно - і фотоматеріали, художні твори, які допомагають створити на заняттях відповідну емоційну атмосферу, підкреслити виховний вплив навчального матеріалу. Студенти отримують завдання підготувати повідомлення, реферати про видатних борців за українську державність, про забуті і маловідомі імена Другої світової війни з якими вони виступають на заняттях. При засвоєнні матеріалу студенти ставлять питання, дискутують. Це означає, що їм не байдужі факти про боротьбу за українську державність, вони стають більш впевнені у собі.

Таким чином, на заняттях історичних дисциплін відбувається виховання студентів на гуманістичних цінностях та історичних традиціях своєї нації і інших народів світу. Вивчення історії спрямоване на творчий саморозвиток особистості студента, розвиває чуттєво – емоційні здібності, такі необхідні для

формування гідного громадянина своєї держави, який утверджує в суспільстві національну ідею.

Література

1. Ващенко, Г. Виховний ідеал // Полтавський вісник [Текст] / Г. Ващенко. – 1994.- с. 50-192.
2. Галузинський, В.М. Педагогіка: теорія та історія [Текст] / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух: навч. посіб. К.,1995.- 340с.
3. Гнатюк, В.Національне виховання як складова у побудові громадянського суспільства [Текст] / В. Гнатюк // Світ виховання.-2004.- №1.с.33-36.
4. Концепція формування світогляду громадянина України [Текст] // Освіта. – 1996.-20 листопада.
5. Педагогические апокрифы. Этюды о В.А.Сухомлинском [Текст]. - Х.: Акта, 2008. - 437 с.
6. Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016 - 2020 роки [Текст]. Указ Президента України від 13.10.2015 № 580.
7. Чижевський, Б.І. Актуальні проблеми побудови системи виховання в умовах державотворення [Текст] / Б.І. Чижевський // Педагогіка і психологія.- 1997. - №1. - с. 111-118.
8. Щербань, П.М. Національне спрямування навчального процесу вищої школи [Текст] / П.М. Щербань // Проблеми освіти. 2002. Вип.27. – с.54-66.

Ганчар Андрей
к.и.н., доцент, заведуючий кафедрой
УО «Гродненский государственный аграрный университет»
г. Гродно, Беларусь

РЕШЕНИЕ ВОПРОСА О ПРАВАХ И ОБЯЗАННОСТЯХ РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКОГО АРХИЕПИСКОПА-МИТРОПОЛИТА И ЕПАРХИАЛЬНЫХ ЕПИСКОПОВ В РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ (1917 г.)

Возвещенные Временным правительством начала вероисповедной свободы вызвали необходимость согласования с действовавшими по делам веры законоположениями. При МВД была образована под председательством комиссара Временного правительства профессора С.А. Котляревского специальная Комиссия по пересмотру законодательства, определявшего положение РКЦ в Российской империи. Эта Комиссия в изменение и

дополнение действовавших законоположений, касавшихся деятельности р.-к. архиепископа-митрополита и епископов предложила постановить нижеследующие правила:

1) р.-к. архиепископ-митрополит, епископы епархиальные, епископы викарные с правом преемства (*cum jure succesionis*) и апостольские администраторы назначаются Св. Престолом по соглашению с русским правительством. Кандидаты на означенные должности представляются Римской Курии, согласно каноническим правилам, местными духовными властями (епископами, капитулами, и проч.). На возведение в сан прочих епископов, равно как на представление почетных папских званий (прелат, инфулат, протонотарий и т. п.) предварительного соглашения с русским правительством не требуется;

2) в случае кончины епархиального начальника или отречения его от должности, если нет епископа с правом преемства, местный капитул, на основании канонических правил, в определенный ими срок, избирает капитульного викария, который и вступает в управление вакантной епархией, одновременно ставя об этом в известность местную гражданскую власть; затем, не позднее трех месяцев, производится назначение епархиального епископа или апостольского администратора в порядке, указанном выше (п. 1 раздела III);

3) определение в кафедральные прелаты и каноники, как действительные, так и почетные, и прочие капитульные должности, назначения, перемещения и увольнения деканов и приходских священников (настоятели, администраторы, викарии), а равно временные командирования священнослужителей в приходы, производятся р.-к. епархиальным начальством, которое, одновременно с своими распоряжениями, сообщает о таковых местной гражданской власти.

Данные материалы 19 июня 1917 г. за № 3049 под заглавием «Об изменении действующего законодательства по делам римско-католической церкви в России» были представлены на «уважение» Временного правительства министром внутренних дел кн. Львовым, скрепил комиссар Временного правительства С. Котляровский, резолюция «верно» поставил и.д. директора ДДД МВД, вице-директор Тарановский [1, л.138–145 об.].

26 июля 1917 г. Временное правительство приняло постановление № 1287 «Об изменении действующего законодательства по делам римско-католической церкви в России». В разделе 5 данного постановления оговаривалось, что действие законоположения по делам РКЦ в России распространяется на церковное управление этой церкви всех обрядов, с теми изъятиями, которые будут особо установлены для управления каждого их этих обрядов в законодательном порядке [1, л.146–149].

Литература

1. Об изменении законодательства по делам р.-к. церкви в России (5 мая 1917 г. – 5 октября 1917 г.) // РГИА. – Фонд 821. – Оп. 128. – Д. 1741. – 219 л.

Ганчар Наталия

преподаватель

ГУО «Гимназия № 9 имени Ф.П.Кириченко г. Гродно»
г. Гродно, Республика Беларусь

ДЕЛОВАЯ ИГРА КАК МЕТОД АКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ ШКОЛЬНИКОВ

Урок-игра – это активная форма учебного занятия, в ходе проведения которой моделируется определенная ситуация прошлого или настоящего, воссоздаются исторические картины событий с их персонажами участниками. Как правило, у школьников во время такого урока, возникает игровое состояние – специфическое, эмоциональное отношение к исторической действительности. Школьники как бы перевоплощаются в людей из прошлого или современности, применяют на себе роль взрослых людей, через понимания мыслей, чувств и поступков моделируют историческую реальность.

Ролевые игры – это игры ретроспективного характера, основанные на разыгрывании ролей – участников исторических событий в условиях воображаемой ситуации прошлого. Имеют три подвида: театрализованное представление – это разыгрывание по четко прописанному сценарию, исторического действия, где воссоздаются различные образы и картины прошлого; театрализованная игра – это разыгрывание исторического действия с большой долей импровизацией участников игры; проблемно – дискуссионная игра – это разыгрывание воображаемой ситуации, которая случилась в прошлом, где действие строится не по сценарию, а вокруг обсуждения важного вопроса или проблемы [1].

Не ролевые игры – это игры ретроспективного характера с внешними правилами, где воссоздается историческое прошлое и действие происходит в далекую эпоху. Имеют два подвида: конкурсная, соревновательная игра – это искусственное моделирование ситуации прошлого, в котором люди определенной эпохи «демонстрируют» свое мастерство, достижения, смекалку в определенном историческом контексте; маршрутная игра (путешествие, экспедиция) – особая форма урока, когда дети переносятся в прошлое и «путешествуют» по нему в определенной пространственной среде.

Смысл феномена деловой игры в обобщенном виде зафиксирован в психологических словарях. В деловой игре обучение участников происходит в процессе совместной деятельности. При этом каждый решает свою отдельную задачу в соответствии со своей ролью и функцией. Общение в деловой игре – это не просто общение в процессе совместного усвоения знаний, но первым делом – общение, имитирующее, воспроизводящее общение людей в процессе реальной изучаемой деятельности.

Традиционно деловую игру относят к числу методов активного обучения. Область применения деловых игр как особого метода обучения довольно

широка: економіка, управління, педагогіка, психологія, інженерні дисципліни, екологія, медицина, історія, географія, і т.д.

Розличають неімітаційні і імітаційні методи навчання, а в рамках останніх виділяють ігрові і неігрові. Як следует из нижеприводимой таблицы, деловая игра – імітаційний ігровий метод активного навчання.

Важно также отметить, что деловая игра – это и коллективный метод обучения.

Специфика обучающих возможностей деловой игры как метода активного обучения в сравнении с традиционными играми состоит в следующем: в игре воссоздаются основные закономерности движения профессиональной деятельности и профессионального мышления на материале динамически порождаемых и разрешаемых совместными усилиями участников учебных ситуаций; метод деловых игр представляет собой не что иное, как специально организованную деятельность по операционализации теоретических знаний, переводу их в деятельностный контекст. То, что в традиционных методах обучения «отдается на откуп» каждому учащемуся без учета его готовности и способности осуществить требуемое преобразование, в деловой игре приобретает статус метода [2].

Указанные выше и многие иные особенности деловых игр обуславливают их преимущества по сравнению с традиционными методами обучения. В общем виде этот образовательный ресурс деловых игр усматривается в том, что в них моделируется более адекватный для формирования личности специалиста предметный и социальный контекст. Конкретизировать этот тезис можно в следующем виде: игра позволяет радикально сократить время накопления опыта; игра дает возможность экспериментировать, пробовать разные стратегии решения поставленных проблем и т.д.; в деловой игре знания усваиваются в динамике развития сюжета деловой игры; игра позволяет формировать целостное представление о деятельности в ее динамике; деловая игра позволяет приобрести социальный опыт (коммуникации, принятия решений и т.п.).

Литература

1. Спасская, Л.А. Деловая игра как современная образовательная технология [Текст] / Л.А. Спасская // Социальная сеть работников образования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nsportal.ru/shkola/obshchepedagogicheskie-tehnologii/library/2012/12/24/delovaya-igra> (дата обращения 04.11.2016 г.). – Название с экрана.

2. Пакшина, Е.Г. Роль игры в процессе обучения [Текст] / Е.Г. Пакшина // Открытый класс. Сетевые образовательные сообщества [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://122.72.0.6www.openclass.ru/node/363008> (дата обращения 10.11.2016 г.). – Название с экрана.

Кононенко Володимир

к.і.н., доцент

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

м. Полтава

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НІМЕЦЬКОГО СЕЛА

У кінці XVIII – на початку XIX ст., коли професія «селянин» була в Німеччині основною, у сільському господарстві та лісництві було задіяно 80% працездатного населення. Лише індустріалізація XIX ст. відкрила перед жителями сіл можливість переселятися до міст. Цьому, особливо вже у XX ст., сприяли і механізація та автоматизація сільськогосподарського виробництва, укрупнення підприємств, коли декілька концернів з малою кількістю співробітників змогли обробляти величезні сільгоспугіддя.

Міграція із сільської місцевості основних працівників – землеробів – призвела до того, що один за одним згортали своє виробництво на селі пекарі та м'ясники, зачинялися продуктові крамниці, кафе, банківські установи, а отже, скорочувалася вся інфраструктура села. Спостережено відтік працездатного населення, передовсім молоді, не лише із сіл, а й із невеликих містечок. За даними німецьких науковців, він буде посилюватися. Сьогодні в сільському та лісовому господарствах Німеччини задіяно вже менше трьох відсотків працездатного населення. Чисельність мешканців у двох третинах західнонімецьких сільських общин зменшилася більш ніж на один відсоток, а на сході Німеччини дві третини сільських общин втратили більш ніж по п'ять відсотків своїх жителів.

Значне зменшення мешканців сіл призводить до зростання видатків на душу населення в них, останнє ж, зі свого боку, – до погіршення умов проживання: ціни на послуги й товари зростають, а на житло – знижуються. Як наслідок, закриваються дитячі садки, школи та магазини, скорочуються послуги медичних закладів, скасовуються маршрути громадського транспорту в такі села.

Уздовж польського та чеського кордонів деякі східнонімецькі села обслуговуються автолавками, подекуди вводяться мобільні банківські автомати, конче необхідні для старшого покоління селян. Почали вже з'являтися волонтери, які допомагають людям похилого віку придбати потрібні товари або супроводжують їх до лікаря чи під час прогулянки, просто спілкуються з самотніми або читають їм уголос книгу, газету.

Гострі демографічні проблеми незабаром торкнуться й такого благополучного регіону, як Баварія. Із його сільської місцевості переселяються кваліфіковані фахівці, залишаються лише літні та бездітні люди, молодь же здобуває освіту у великих містах, де найчастіше й залишається. Проте майбутнє баварських сіл не можна назвати зовсім песимістичним, тому що деякі з них,

особливо поблизу великих міст, динамічно розвиваються й розростаються, правда, не завдяки місцевій молоді, а дякуючи тим, хто вирішив звести собі там будинок.

Проблема сіл, що вимирають, зараз надзвичайно актуальна. Вона постійно порушується, та не завжди потреби й побажання селян чують чи хочуть почути політики: якщо одні з них намагаються щось порадити, аби запобігти зникненню сіл, то інші пропонують відмовитися від будь-яких спроб їх зберегти.

Працездатні люди, не знаходячи собі застосування в селі, змушені їздити на роботу до міста або ж і зовсім залишити рідну домівку. Не дивно, що з десяти осіб, які шукають житло, вісім відразу надають перевагу міському, а з двох інших лише один свідомо хоче переселитися в село, а другий віддає перевагу міській околиці. Показовим при цьому є те, що ціни на міське житло зростають, а вартість сільської нерухомості залишається на стабільно низькому рівні. Минули ті часи, коли городяни бажали жити на селі. Тому постає необхідність звернути політичний погляд на таку ситуацію з урахуванням різних умов розвитку того чи того регіону.

Чи зникне село з карти Німеччини, чи ні – залежить, як наголошують дослідники, від розташування населеного пункту. Інколи для існування села достатньо того, що воно розташоване недалеко від міста, де є лікарня, кінотеатр, магазини. На заході Німеччини село вважається стабільним, якщо воно розташоване на відстані не більш ніж 20 хвилин їзди автомобілем від міста. На сході ж Німеччини такий факт не має значення. Науковці називають критерії, за якими можна стверджувати, що село матиме майбутнє: кількість населення, розвиток інфраструктури села й вікова структура, громадська активність та наявність об'єднань громадян, кількість покинутих будинків.

З метою запобігання скороченню чисельності сільського населення в Німеччині розглядаються можливості покращення економічного розвитку сільських територій та створення привабливих умов для мешканців сіл, проведення заходів, спрямованих на оновлення й розвиток сільських общин, покращення структури та якості життя сільських регіонів, створення нових робочих місць і збереження структури сільських населених пунктів, а також збільшення інвестицій у збереження природної та культурної спадщини в сільській місцевості.

Безперечно, надійним містком між державною адміністрацією та організаціями, які відповідають за реалізацію політики на селі, популяризацію особливо вдалих проектів й інноваційних підходів з розвитку сільських регіонів, покликане стати Національне об'єднання сільських територій, створене при Федеральному відомстві продовольства та сільського господарства. Водночас і багато комун не лише самостійно шукають шляхи розв'язання наслідків демографічних змін, а й прагнуть запобігти їм, забезпечують усі можливі зручності для своїх мешканців, залучаючи місцеві бюджети, спонсорів, підприємців, просто волонтерів і небайдужих.

Кошелева Наталя

к.пед.н., доцент

Українська інженерно-педагогічна академія
м. Бахмут

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність роботи обумовлена основною метою професійно-педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю, спрямованої на формування кваліфікованих викладачів, здатних до ефективної інноваційної педагогічної діяльності. Проте у практиці інженерно-педагогічної освіти спостерігаються протиріччя між вимогами фахової сфери щодо рівня готовності майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю до інноваційної педагогічної діяльності і реальним рівнем такої готовності у випускників інженерно-педагогічних ВНЗ. Це обумовлено, зокрема, розбіжністю між змістом і способами інноваційної педагогічної діяльності інженерів-педагогів і традиційними способами їх навчання, подолання якої вимагає застосування сучасних педагогічних технологій у процесі професійно-педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю.

Мета роботи - обґрунтувати теоретичні засади застосування технологічного підходу до формування готовності майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю до інноваційної педагогічної діяльності у процесі їхньої підготовки у ВНЗ.

У сучасному глобалізованому світі технологічний підхід є однією з провідних ознак діяльності людини в різних сферах. Як зазначено в [1, с. 28]: «технологічність стає домінуючою характеристикою сучасної діяльності людини, що означає перехід на якісно вищий ступінь ефективності, оптимальності, наукоємності порівняно з традиційним рівнем». Так, наприклад, запровадження ефективної, чітко реалізованої технології у виробництві забезпечує істотне підвищення випуску продукції запланованої якості. Поняття «технологія» увійшло з виробничої і в педагогічну сферу з деякими специфічними особливостями. У 70-ті рр. в педагогіці сформувався ідея повної керованості навчального процесу: вирішення дидактичних проблем можливе через управління навчальним процесом із точно заданими цілями, досягнення яких має піддаватися чіткому опису й визначенню. Отже, термін «педагогічна технологія» використовується в теорії освіти в сенсі підвищення ефективності процесу навчання, орієнтованого на максимально однозначно описаний конкретний результат. Питання, пов'язані з технологізацією навчального процесу, розглядаються в дослідженнях В. Беспалька, І. Волкова, І. Дичківської, М. Кларина, В. Кукушина, Б. Лихачова, В. Монахова, Г. Селевка та ін. Треба відзначити значне розмаїття точок зору науковців щодо визначення

терміну. Спільним в усіх визначеннях є спрямування педагогічної технології на підвищення ефективності навчального процесу, що гарантує досягнення запланованих результатів навчання. У нашому дослідженні в якості базового визначення досліджуваного поняття прийнято наступне: педагогічна технологія – це «опис (проект) процесу формування особистості учня» (В. Беспалько) [2, с. 48]. Критеріями діяльності викладача на технологічному рівні є наступні: наявність чітко й діагностично заданої мети та способів діагностики її досягнення; уявлення змісту, що вивчається, у вигляді системи пізнавальних та практичних завдань, орієнтувальної основи та способів їх вирішення; наявність жорсткої послідовності, логіки, певних етапів засвоєння теми; визначення способів взаємодії учасників навчального процесу на кожному етапі та мотиваційне забезпечення їхньої діяльності [1, с. 30].

З урахуванням зазначеного, для ефективного формування готовності майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю до інноваційної педагогічної діяльності у процесі їх підготовки у ВНЗ необхідно дотримуватись положень технологічного підходу. Виходячи з узагальненого алгоритму проектування педагогічних технологій, поданого в [3, с. 169], технологія формування досліджуваної готовності може передбачати виконання педагогом наступних процедур: аналіз змісту інноваційної педагогічної діяльності майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю; визначення ступеня базової підготовки студентів до виконання завдань інноваційної педагогічної діяльності; формулювання цілей підготовки майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю до інноваційної педагогічної діяльності; відбір і структуризація відповідного змісту навчання; вибір оптимального поєднання методів, форм і засобів навчання, що дозволяють засвоїти зміст і способи здійснення інноваційної педагогічної діяльності; конструювання навчальних елементів, дидактичних матеріалів, мотиваційних ситуацій та розробка структури і змісту навчальних занять, спрямованих на формування досліджуваної готовності; планування самостійної роботи з урахуванням спрямованості на виконання завдань інноваційної педагогічної діяльності; проектування контролюючих процедур; реалізація в навчальному процесі (зокрема під час підготовки курсових та дипломних робіт, проходження педагогічних практик, проведення студентами пробних відкритих занять, участі в олімпіадах та конкурсах студентських наукових робіт) і необхідна корекція.

Послідовна реалізація зазначеної технології має значно підвищити ефективність процесу формування готовності майбутніх інженерів-педагогів економічного профілю до інноваційної педагогічної діяльності під час їхньої підготовки у ВНЗ.

Література

1. Демидова, В.Г. Прогностичний компонент у професійній діяльності педагога [Текст] : навч.-метод. посіб. / В.Г. Демидова. – Одеса : ПНЦ АПН України – МП Черкасов, 2007. – 147 с.

2. Беспалько, В.П. Слагаемые педагогической технологии [Текст] / В.П. Беспалько. – М. : Педагогика, 1989. – 192 с.

3. Шагеева, Ф. Проектирование образовательных технологий [Текст] / Ф. Шагеева, В. Иванов // Высшее образование. – 2004. - № 2. – С. 169-172.

Омелько Мар'яна
викладач вищої категорії
Технологічно-економічний коледж
Вінницького національного аграрного університету
м. Могилів-Подільський

РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ

Сучасна освіта в Україні спрямована на виконання одного із найважливіших завдань по створенню таких умов для формування особистості, для якої демократичне громадянське суспільство є осередком для розкриття її творчих можливостей, задоволення особистих та суспільних інтересів. Цього можна досягти лише завдяки якісній підготовці молоді до активної участі в житті демократичного суспільства і формування її громадянської компетентності. Під компетентністю людини розуміють спеціальним шляхом структурований (організований) комплекс знань, умінь, навичок і ставлень, що дають їй змогу ефективно здійснювати діяльність або виконувати певні функції, забезпечуючи розв'язання проблем і досягнення певних стандартів у галузі професії або виду діяльності. Зазначені знання, уміння, навички і ставлення формуються як впродовж життя, так і в процесі здобуття професії. Сформована компетентність дозволяє людині визначити, (розпізнати) і ефективно, успішно розв'язати, незалежно від ситуації, проблему, що є характерною для певної сфери чи виду діяльності. Одними із важливих чинників формування громадянських цінностей майбутніх спеціалістів є правові, економічні та соціально-психологічні знання.

Формування у студентів правових знань викладачі коледжу здійснюють при викладанні фахових обліково-економічних дисциплін, оскільки їх реалізація виникає у здобутті знань людини національних і міжнародних актів. Це і Конституції України, і Кодексу законів про працю України, Бюджетного Кодексу, на норми яких викладачі посилаються під час викладання бухгалтерського обліку, обліку у бюджетних організаціях; це і знання Податкового Кодексу, які необхідні не тільки як майбутньому спеціалісту, а й

для того, щоб особистість могла в майбутньому відстоювати свої права як споживача і платника податків.

Прикладом здобуття економічних знань є те, що під час вивчення таких дисциплін, як «Економіка підприємства», «Основи підприємництва», «Фінанси підприємств» студенти вивчають суть ринкових відносин, фінансової системи, системи соціального забезпечення та соціального захисту.

Крім того, хочеться звернути увагу й на те, що перехід до ринку змінив не тільки економіку, а й світогляд людей, ставлення до всього оточуючого. Отримання прибутку від підприємницької діяльності і, як наслідок, збагачення, з однієї сторони, та врахування інтересів держави, суспільства і окремої особистості з іншої – можливі лише при умові, що у бізнес прийдуть люди морально стійкі та виховані. Таке виховання є складним процесом, що побудований на суцільних протиріччях, при чому, розкриваючи питання, викладач зобов'язаний не тільки розкрити економічне поняття, проаналізувати законодавчий акт, а й навести приклади, у тому числі й негативні. В цьому випадку, особливо при викладанні фахових дисциплін, для викладача важливо:

- навести позитивний та негативний приклад;
- проаналізувати, що дало можливість здобути позитивних результатів та що спричинило до негативних;
- проаналізувати наслідки, дати оцінку з моральної точки зору.

Наприклад, на занятті з дисципліни «Основи підприємництва та управлінської діяльності» при вивченні теми «Характеристика бізнесу та підприємницького успіху» викладач наголошує, що в основі підприємницької ідеї є прагнення до успішності та фінансової свободи. І тому прагне виробити у молодій людини прагнення досягти достатку, і водночас змушує усвідомити, що високі статки за рахунок інших призводять до їх бідності, принижують людину, породжують зневіру. При цьому необхідно розвинути прагнення досягти відповідного рівня, отримати визнання в суспільстві, не порушуючи закон.

Соціально-психологічна діяльність майбутніх фахівців проявляється у комунікативній взаємодії, поведінці людини в суспільстві. Саме тому викладачі під час теоретичних, практичних і семінарських занять застосовують такі форми і методи роботи, як аналіз виробничих ситуацій, робота в малих групах, елементи гри, імітації професійної діяльності, виконання інтегрованих професійних завдань тощо. Як на заняттях, так і під час засідань гуртків викладачі крім інтерактивних, застосовують традиційні методи; наприклад дають студентам випереджуючі завдання, по змісту яких проводяться бесіди, дискусії. Бесіди будуються так, щоб студенти змогли висловити власну думку, відстоювати позицію.

Отже, які б методи не застосовувалися, викладачі повинні пам'ятати про те, формування громадянських цінностей у студентів розвиває у них вміння: відстоювати свої права у суспільстві; орієнтуватися в умовах ринку; розв'язувати проблемні ситуації; критично сприймати інформацію, самостійно

її аналізувати.

Одночасно у студентів слід формувати почуття власної гідності, толерантності, готовність відповідати за свої рішення. При цьому перевага має надаватись методам, що стимулюють творчість, ініціативу, самостійність і критичне мислення.

Література

1. Рагозін, М. Громадянське виховання: методологія і організація у світлі європейського досвіду [Текст] / М. Рагозін // Шлях освіти. – 1999. - № 4.
2. Шелін, С.В. Методика активізації навчання економічних дисциплін [Текст] / С.В. Шелін . – Організація навчально-виховного процесу. Випуск 10. - 2007.
3. Організація навчально-виховного процесу[Текст] , Випуск № 14. - 2009. Форми, методи та організація навчання з д-ни «Бухгалтерський облік».

Петрова Наталія

асистент

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Створення та забезпечення умов для розвитку фермерських господарств поряд з іншими формами господарювання - є одним з основних завдань для держави.

Науковці називають чимало причин стримування розвитку фермерських господарств в Україні. Однією з головних є мізерна допомога держави. Необхідність державної підтримки фермерських господарств та їх об'єднань доведена досвідом зарубіжних країн.

Так, у США звична пряма бюджетна допомога була замінена на законодавчому рівні іншим інструментом - страхуванням ризиків шляхом прийняття у 2014 році Закону "Про сільське господарство". А у Німеччині застосовується така система державної підтримки сільського господарства, яка дозволяє комплексно вирішувати проблеми сільського господарства, зокрема, ефективного використання сільськогосподарських земель, забезпечення продовольчої безпеки країни та створення конкурентного середовища на ринку сільськогосподарської продукції. Польський уряд нещодавно підготував

програму дій на 2015-2019 роки. У ній вказується, зокрема, що уряд повинен використати всі існуючі можливості для збільшення допомоги польським аграріям у бюджетній перспективі ЄС на 2014-2020 роки. У Польщі також застосовується пільгове кредитування аграрного сектора, де фермер сплачує лише 3%, а решту суми по відсотковій ставці банку повертає держава. В Австралії фінансова підтримка уряду надається фермерам переважно для компенсації збитків спричинених природними або техногенними факторами, що виражається у наступних формах: гранти, короткострокові кредити за низькими відсотковими ставками, тощо [1].

Говорячи про Україну, слід вказати нормативно-правові акти, якими здійснюється регулювання державної підтримки, серед них: Закон України «Про фермерське господарство» (далі – Закон), «Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки фермерським господарствам», затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 1102 від 25 серпня 2004 р., зі змінами 2016 року. Так, фінансова допомога фермерським господарствам здійснюється за рахунок державного і місцевого бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств. Державна підтримка на безповоротній основі надається на конкурсних засадах протягом одного бюджетного року не більш як за двома видами витрат, пов'язаних з: розробленням проектів відведення земельних ділянок для ведення фермерського господарства; сплатою відсотків за користування кредитами банків; придбанням одного трактора, комбайна, вантажного автомобіля та ін.. Фінансова підтримка на конкурсних засадах на поворотній основі надається у розмірі, що не перевищує 500 тис. гривень, із забезпеченням виконання зобов'язання щодо повернення бюджетних коштів: новоствореним фермерським господарствам та фермерським господарствам з відокремленими фермерськими садибами, фермерським господарствам, які провадять господарську діяльність та розташовані у гірських населених пунктах, на поліських територіях, - строком від трьох до п'яти років для виробництва, переробки і збуту виробленої продукції, провадження виробничої діяльності [2].

Позитивним зрушенням у сфері надання державної допомоги, слід відмітити збільшення суми підтримки, порівняно з минулими роками, а також безліччю змін до законодавства. Зокрема, змінами, що були внесені до Закону України "Про фермерське господарство", фермерське господарство зі статусом юридичної особи чи без статусу юридичної особи, що організовується на основі діяльності фізичної особи – підприємця, мають статус сімейного, якщо використовується праця членів однієї сім'ї відповідно до ст. 3 Сімейного кодексу України [3], тобто особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Права члена сім'ї має одинока особа. Сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства.

Відповідно до ч. 5. ст. 9 Закону, господарство зі статусом сімейних фермерських господарств надається додаткова державна підтримка у порядку, передбаченому Законом України "Про державну підтримку сільського господарства України" [3]. На нашу думку, слід більш конкретизувати порядок та обсяги надання державної підтримки сімейним фермерським господарствам. Зокрема, надати пряму державну підтримку для розвитку сімейного фермерства, запровадити податкові канікули для сімейних фермерських господарств, тощо. Ці зміни допоможуть зміцнити українське село, а разом з тим дасть імпульс до покращення аграрного бізнесу і його розвитку.

Література

1. Світові моделі підтримки сільського господарства з досвіду аграрного господарювання найуспішніших країн світу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrinform.ua/rubric-abroad/2012230-svitovi-modeli-pidtrimki-silskogo-gospodarstva.html> (дата звернення 27.11.2016 р.). - Назва з екрана.
2. Український державний фонд підтримки фермерських господарств [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://udf.gov.ua/node/566> (дата звернення 27.11.2016 р.). - Назва з екрана.
3. Про фермерське господарство: Закон України № 973-IV від 19 червня 2003 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (дата звернення 27.11.2016 р.). - Назва з екрана.

Плотніченко Світлана

к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ТА ЕТИКЕТ В МЕНЕДЖМЕНТІ

В цілому ділове спілкування відрізняється від буденного (дружнього) тим, що, по-перше, в його процесі ставиться ціль і конкретні задачі, які вимагають свого вирішення; по-друге, ми не можемо просто так, без достатніх на те підстав припинити взаємодію з партнером (принаймні, без втрат для обох сторін). Звичайно, при цьому ділові відносини не виключають дружні, і навпаки. Але їх взаємозв'язок вельми відносний: коли друзі стають діловими партнерами їх відносини часто псується; і навпаки, з ділових відносин нерідко виростає міцна дружба.

В повсякденному житті найчастіше ми оточуємо себе тими людьми, які нам приємні, а в діловій змушені спілкуватися з тими, хто нам потрібен. Чудово, коли це збігається! Але так буває далеко не завжди. І якщо у своєму особистому житті ми можемо перестати зустрічатися з приятелем, чимось розсердивши нас, то в діловому світі контакти не перериваються за принципом «не хочу - не буду» [1, 3, 4].

У цьому сенсі важливо мати на увазі, що зміст ділового спілкування передбачає: – вміння вибудовувати відносини з різними людьми (в тому числі і з тими, хто викликає у вас сильну антипатію) і домагатися максимальної ефективності ділових контактів;

- розуміння, що партнера по спілкуванню цікавить в першу чергу те, наскільки ви йому можете бути корисні. Тому в діловому спілкуванні потрібно демонструвати насамперед свою корисність для ділових партнерів, а не особисте. Етика ділового спілкування базується на таких правилах і нормах поведінки партнерів, які сприяють розвитку співпраці. Передусім йдеться про зміцнення взаємодовіри, постійне інформування партнера щодо своїх намірів і дій, запобігання обману та невиконанню взятих зобов'язань. У деяких зарубіжних корпораціях і фірмах навіть розроблено кодекси честі для службовців. Доведено, що бізнес, який має моральну основу, є вигіднішим і прогресивнішим [1, 2, 4].

Професійне спілкування формується в умовах конкретної діяльності, а тому певною мірою вбирає в себе її особливості, є важливою частиною, засобом цієї діяльності. У професійній культурі спілкування можна виокремити загальні норми спілкування, що зумовлені характером суспільного ладу і ґрунтуються на здобутках минулого і сучасного. Водночас ця культура має індивідуальний характер і виявляється у способах спілкування, що їх вибирає суб'єкт у певних ділових ситуаціях щодо конкретних людей.

Маючи ділові справи з іноземцями, слід пам'ятати про національні особливості спілкування. У кожного народу є свої культурні традиції, свій національний характер, їх не можна ігнорувати. Поки інтереси сторін співпадають, національні відмінності практично не помітні. Якщо виникає конфлікт — вони відіграють важливу роль. Національний стиль спілкування — це лише типові, більш яскраво виражені особливості мислення та поведінки. Ці риси притаманні не обов'язково всім представникам певної нації. Але завжди при зустрічах з іноземцями ця інформація має слугувати орієнтиром, оскільки національні особливості можуть вплинути на результати спілкування [1, 3, 5].

Діловий етикет – це норми, які регламентують стиль робіт, манеру спілкування між фірмами, імідж бізнесмени й т.д. Етика підприємництва неспроможна виникнути по суб'єктивного бажання. Її формування – складний і тривалий процес. Умовами її формування є: політична й економічна свобода, сильна виконавча влада, стабільність законодавства, пропаганда, право.

Соціальна відповідальність є похідною тих, особистих цінностей, які впливають з етики менеджерів та підлеглих їм працівників. Суспільство, будь-

яка організація чи група працівників визначає свою етику поведінки. Під етикою поведінки слід розуміти сукупність вчинків та дій людей, які відповідають тим нормам моралі, свідомості чи порядку, що склались у суспільстві або до яких воно прямує. Досить співробітники ведуть із контори міжміські телефонні розмови з особистих питань. Чи Вам робити те ж саме? Чи зможете Ви використати для себе особисто те, що є в офісі, і заберете це додому? Це декілька етичних дилем, з якими кожна людина може зіткнутися на роботі. В цих прикладах немає мови про порушення закону, однак відповідні дії можуть бути розцінені багатьма як неправильні [1, 2, 4].

Ділове спілкування стає тим ефективнішим, чим краще в ньому пов'язуються всі засоби (і вербальні, і невербальні) із дотриманням ділового етикету. Так, люди, особливо під час першої зустрічі, звертають увагу на зовнішній вигляд одне одного. Тому одяг ділової людини має бути охайним, відповідати конкретній ситуації. Що і як одягати на зустріч залежить від того, відбудеться вона вдень чи ввечері, влітку чи взимку, буде офіційною чи дружньою. Звичайно недоречними на діловій зустрічі будуть відкрита сукня, сильні парфуми, надто яскравий макіяж.

Література

1. Воронкова, В.Г., Етика ділового спілкування: [Текст] / В.Г. Воронкова, А.Г. Беліченко, В.В. Мельник, М.А. Ажажа // Навчальний посібник. - Львів: «Магнолія, 2006».-2009. -312 с.
2. Діловий етикет в менеджменті та в бізнесі [Електронний ресурс] . - Режим доступу: <http://stud24.ru/management/dlovij-etiket-v-menedzhment-ta/506567-2057609-page1.html>
3. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування [Текст] / Т.К. Чмут , Г.Л. Чайка // Навч.посіб. 3-те вид., стер., - К.: Вікар, 2003.-215 с.
4. Етика бізнесу [Електронний ресурс] .Режим доступу: <http://www.etica.in.ua/etika-i-biznes/>
5. Діловий етикет [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://ua.textreferat.com/referat-14066-1.html>

Салата Галина

к.і.н., старший викладач

кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи,
Київський національний університет культури і мистецтв
м. Київ

АСИМЕТРИЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ГАЛУЗІ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ: НОТАТКИ ДО ПРОБЛЕМИ

Сучасні бібліотеки – важливі гравці глобалізаційних процесів інформаційного суспільства. Народження нового типу публічних бібліотек, яка включає в себе співпрацю держави, громадянського суспільства і бібліотек, повторне проектування предметної області, трансформації досвіду та джерельної бази фондів бібліотечних установ – вектор на шляху вдосконалення галузі ХХІ ст.

Асиметрія інформації державної програми реформування бібліотечної справи чітко проявляється в «Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 р. «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», де зафіксовано аналіз поточної ситуації в секторі і визначення пріоритетів для бібліотек з точки зору якісних змін з докладними вказівками, завданнями та очікуваними результатами [1].

Асиметричною державній «Стратегії» є доповідь Єврокомісара Гюнтера Еттінгера» (Київ, 26-27 липня 2016 р.), який залучившись підтримкою владних інституцій України зазначив, що у цифрових технологіях повинні бути спільні стандарти. Україна повинна ввести 5G до 2020 р. і прийти таким чином до загальних стандартів з Європейським Союзом! [2].

Асиметрія державної політики галузі яскраво ілюструє коротка хронологія кроків держави на шляху її реформування. Скажімо, у 2007 р. Київська міська влада планувала придбати за рахунок міського бюджету нової літератури для всіх столичних бібліотек на загальну суму 2 млн. 365 тис. грн. Передбачалось профінансувати капітальний ремонт публічної бібліотеки ім. Лесі Українки, Центральної бібліотеки для дітей ім. Т. Шевченка та спеціалізованої молодіжної бібліотеки «Молода гвардія». Лишається риторичною відповідь на питання про курс гривні до міжнародної валюти станом на 2007 р. та реалізацію цих «планів Маршалла» [3].

По меншій мірі дивною виявляється бравада владних інституцій Києва поповнити бібліотечні фонди літературою на 1,5 млн. гривень у 2016 р., з яких до кінця поточного року в усі бібліотеки міста направлять 20 тис. примірників літератури. А далі мовою влади продекларовано, що першою буде модернізована Центральна бібліотека ім. Тараса Шевченка для дітей (!!!), в якій на ремонт та оновлення направлено 1 млн. грн., завдяки цьому вона перетвориться в інформаційно-комунікативний культурний центр [4]. *Repetitio est mater studiorum*, чи цікава інформація для фіскальної служби...

Відвертим глузом держави над бібліотечно-інформаційною галуззю, точніше асиметрією державної політики є відмова Міськради Києва фінансувати бібліотеки для людей з вадами зору 26 вересня 2016 р. У Київській міськадміністрації заявили, що бібліотека знаходиться на балансі громадської організації «Українського товариства сліпих», що дає підстави відмовитися від фінансування витрат на опалення бібліотеки та на закупівлю літератури. Тож законні підстави знайдено, а бібліотека для сліпих ім. Островського (вул. Печерський узвіз,5) закликає киян допомогти у поповненні фондів та вирішенні інших важливих питань, адже у столиці європейської держави сьогодні проживає близько 3 тисяч киян з вадами зору, які відвідують бібліотеку [5].

Зважаючи на вище сказане, виявляється необхідним застосування комплексного, системного підходу до подолання асиметрії державної політики у справі реформування бібліотечної галузі України. Держава і суспільство повинні зробити реальні кроки у подоланні стереотипів класичної моделі бібліотечних установ. Вкрай важливо спонукати українські державні інституції побачити бібліотечні інформаційні центри в якості важливого фактора для розвитку суспільства.

Проблема інформаційної асиметрії повинна бути вирішена як суспільством так і державою у тісній співпраці, адже інформаційне суспільство XXI ст. потребує сучасної моделі бібліотек. Необхідно створити нову парадигму організації і функціонування бібліотек в контексті глобалізації та інформаційної революції.

Першочерговими завданнями державних інституцій у подоланні її асиметричної політики у галузі бібліотечної справи повинно стати: впровадження нових інформаційних технологій; створення загальноукраїнського зведеного електронного каталогу; розширення участі бібліотек в науково-дослідній роботі; встановлення нових принципів міжнародного співробітництва; термінової модернізації бібліотечних функцій, структурної діяльності, автономії економічної складової діяльності публічних бібліотек, розширення прав бібліотечних установ на економічну діяльність, згідно «Класифікації видів економічної діяльності» (КВЕД) – складової частини державної системи класифікації і кодування техніко-економічної та соціальної інформації в Україні, який гармонізовано із статистичною класифікацією видів економічної діяльності у Європейському Співтоваристві (NACE), що у свою чергу гармонізовано із міжнародною стандартною галузевою класифікацією (ISIC).

Література

1. Розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» від 23 березня 2016 р. № 219-р // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-p#n8> (1.V.2016).

2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URI: <http://ua.112.ua/suspilstvo/ukraina-povynna-vvesty-5g-do-2020-roku-ettinher-327520.html> (26. VI. 2016).

3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URI: <http://kiev.segodnya.ua/kpower/biblioteki-kieva-poluchat-knih-na-2-mln-365-tyc-hrn.html> (8.X.2016).

4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URI: http://kievvlast.com.ua/news/kievskie_vlasti_obeshhajut_popolnit_bibliotechnie_fondi_literaturoj_na_15 mln_griven44160.html (8.X.2016).

5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URI: http://kievvlast.com.ua/news/vlasti_kieva_otkazalis_finansirovat_biblioteku_dlja_slepih43942.html (14.XI.2016).

Самер Абд Ельмонеїм Резек Абуржейла
аспірант

Науковий керівник: д.політ.н., професор Горбатенко В.П.

НАНУ Інститут держави і права ім. В.М.Корецького
м. Київ

МОДЕРНІЗАЦІЯ СВІТОВОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Політична система являє собою сукупність методів і моделей поведінки, які відіграють важливу роль в регуляції функціонування установ, а також при наданні повноважень в суспільстві. Юридично вона визначена як сукупність правових норм і правил, які повинні застосовуватися в якості регулювання у гонитві за благополуччям і безпекою держави як всередині, так і за її межами. Таким чином, метою політичної системи являється досягнення результатів відповідно до інтересів народу. Саме вона є виробником політичного рішення для установ, які несуть відповідальність за застосування тієї чи іншої політичної системи, законодавчих повноважень, виконавчих та судових інститутів [1].

Політичні системи, за своєю структурою, досить різноманітні у всьому світі. В кожній країні можна спостерігати зміну в системі від диктатури до демократії, плюралізму, при цьому кожна має свої особливості і характеристики, які відрізняють їх один від одного. Для того, щоб досягти кращого політичного характеру системи, необхідну слідувати концепції політичної сучасності, яка являє собою нове поняття "очистки хвороби ХХ століття" , яка спочатку була націлена на зміну основних властивостей і концепцій політичної системи, а також відносини між приватною внутрішньополітичною системою зі спільнотою та зовнішньої політики з точки

зору взаємозв'язку економічного та соціального розвитку. З метою модернізації та зміцнення політичної системи, держави повинні в, першу чергу, економічно сприяти зростанню суспільства, а також проходити різні етапи зростання і модернізації системи, перетворюючи її в нову, зовнім іншу. Сучасність і політичні проблеми розвитку в країнах третього світу виникли з тих причини, що системи, які застосовуються, не модернізовані відповідно до нових правил, а отже, зростання в економічній системі досить суттєво відрізняється від розвинених країн. Можна виділити три основні відмінності між секторами економічної діяльності:

1. Сільськогосподарський сектор ;
2. Промисловий сектор;
3. Сервіс, який надається суспільству.

Така послідовність може внести особливий вклад у роз'яснення пропозиції, представлену сучасності в рамках процесу зростання спільноти. Нижче розглянемо найбільш важливі проблеми, з якими стикається сучасний політичний розвиток, особливо в країнах третього світу.

1. Криза ідентичності : відноситься до суспільства, яке прагне дотримуватися традицій минулого, не надаючи особливої уваги новій реальності.

2. Криза проникнення : розробка ролі держави у створенні адміністративних і сервісних установ як пріоритет у новому національно-державному співтоваристві.

3. Криза легітимності: відноситься до задач, коли необхідно знайти лояльність хоча б одного з громадян до режиму. Єдиною проблемою являється лише те, коли існує кілька лояльних релігійних, етнічних, регіональних та місцевих активних товариств.

4. Інтеграційна криза: пов'язана, в деякій мірі, з кризою легітимності та створює відчуття того, що все підходить всім, що існує співпраця і нагороджується загальний інтерес членів спільнот, які доповнюють один одного в своїх амбіціях та сподіваннях на комплексній основі.

5. Власний вклад в кризу: громадяни зацікавлені в системі, беруть участь та доповідають у справах із власним внеском, розкривають думки та встановлюють правила.

6. Криза поширення: означає, що національне багатство має сприяти підвищенню рівня громадян та не належить до поділу на частини, і що кожен має свою частку, в залежності від витрачених зусиль та роботи. Ухвалення даних криз приведе до прогресу політичної системи, її розвитку та модернізації. Оскільки кризи різняться за інтенсивністю, більшість країн побоюються їх використовувати, спираючись на складність поєднання. Більшості державам вдалося її подолати, коли можливо було діагностувати пріоритети в різних одиницях кожної кризи та окремо в нових громадах. Вони не обов'язково обмежуються новими спільнотами, а можуть поділятися на колишні та сучасні товариства. Такі нації-держави як Великобританія, Іспанія, Франція не

створювали систему без проблем, пов'язаних з кризою ідентичності, інтеграції та розподілом. Проте вони не загрожують їх існуванню як націй з концепцією національної держави, проте являються основними перешкодами на шляху національної єдності нових громад. [2] Необхідно виділити орієнтири з точки зору зовнішніх відносин, політичної та внутрішньо-політичної системи, а також звернути увагу на зміни, зокрема економічні, такі як відбулися після світової нафтової кризи, коли Саудівська Аравія намагалася нав'язати свою економічну політику як всередині так і зовні.

Література

1. Козлов, А. Формы правления и политические режимы [Текст] / А. Е. Козлов : Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. – М. : Новый юрист, 1998.
2. Білоус, А.О. Політико-правові системи: світ і Україна : Навч.посібник [Текст] / А.О.Білоус. – К.: Асоціація молодих українських політологів і політиків, 2000. – 200 с.
3. Проблемы теории права и государства [Текст] учебное пособие / Под ред. М. Марченко. – М. : Юристь, 2002. – 656 с.

Селифонова Татьяна

к.и.н, доцент

Курский институт кооперации (филиал)

Белгородского университета кооперации, экономики и права

г. Курск, Российская Федерация

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ СОЦИАЛЬНЫМ ОБЕСПЕЧЕНИЕМ НАСЕЛЕНИЯ (НЕРЕШЕННЫЕ ПРОБЛЕМЫ)

Конституция Российской Федерации 1993 года провозгласила российское государство социальным государством.

В результате, в современной России сложилась определенная система социального обеспечения, а также понимание гражданами своих прав и практически полная уверенность в их реализации.

В этой связи уместна постановка вопроса о соотношении таких понятий, как право социального обеспечения гражданина и его социальной ответственности за свои страховые риски и страховые случаи. Последние могут быть как объективными, так и субъективными. Гражданин вел асоциальный образ жизни, нигде не работал, стал инвалидом, получил группу инвалидности, социальную пенсию, претендует на жилищную субсидию. Или молодые люди,

состоявшие в столь распространенном сегодня и ни к чему не обязывающем гражданском браке, завели ребенка, расстались, девушка стала матерью-одиночкой. Да и у состоявших в официальном браке на 100 браков приходится в Российской Федерации свыше 80 разводов. Значит государство, федеральная, региональные власти законодательно дают гарантии социальной защиты и обеспечения в перечисленных случаях, а гражданин никому и ничем не обязан.

Близка к названной выше проблеме и проблема социального иждивенчества, порождаемая, по нашему мнению, стремлением власти доказать через право социального обеспечения, что ее слово не расходится с делом. Действительно, в любом случае гражданин, достигший определенного возраста, не работая по договору, получит социальную пенсию. И хотя она не превышает прожиточного минимума, но не даст умереть с голоду. Не этим ли объясняется нежелание молодой части общества работать по договору, перебиваясь случайными заработками.

Или, есть примеры взятия в семью чужих детей с целью дать достойное образование своим детям за счет пособий, выдаваемых на содержание принятых в семью. Кстати, было наглядно видно стремление государства закрыть детские дома и другие специализированные детские учреждения и определить правовое положение детей в новых семьях, теперь остается выяснить какой получен результат.

Можно привести и другие примеры в системе социального обеспечения, вызывающие неоднозначные оценки. Общеизвестно, что социальное обслуживание определенных категорий населения (одиноких пожилых и инвалидов) осуществляется на платной и бесплатной основах. Критерием этого является, главным образом, размер получаемой человеком пенсии. В зависимости от нее социальное обслуживание на дому может быть бесплатным, частично или полностью оплачиваемым. Получается, на наш взгляд, что люди, заслужившие своим трудом достойные пенсии, в условиях старости, немощности или инвалидности, оставшиеся наедине с этими недугами, наказаны государством за то, что учились, достойно трудились, сделали карьеру, приносили пользу государству и обществу. И в конце своей жизни за все это должны заплатить государству, чтобы достойно пережить проблемы своего возраста и физического состояния.

Не без интересным было бы изучение влияния материнского капитала на устойчивость семьи и брака. Государство решает вопрос о выплате материнского капитала на третьего и последующих детей.

В этой связи настало время рассматривать материнский капитал не только как благодарность государства за решение демографической проблемы гражданами страны, но и как капитал, за который необходимо рассчитаться качеством рождения, воспитания и образования будущего России. Этой ответственности молодым родителям явно не хватает.

Оставляют желать лучшего размеры социальных пособий, предоставляемых гражданам, в частности, ежемесячного пособия на период

отпуска по уходу за ребенком до достижения им возраста полутора лет. На деле женщина, родившая ребенка без мужа, в Курской области, например, получает ежемесячное пособие на ребенка до полутора лет всего 249 рублей 10 копеек. И, таким образом, оказывается в трудной жизненной ситуации.

Низким является размер ежемесячного пособия на ребенка до достижения им возраста шестнадцати лет, выплачиваемый органами социальной защиты населения по месту жительства семей с детьми в сумме 300 рублей (на учащегося общеобразовательного учреждения - до окончания им обучения, но не более чем до достижения им возраста восемнадцати лет).

Думается, что право социального обеспечения, столь активно и широко внедряемое в жизнь современного российского общества, должно сопровождаться ответственностью и обязанностями граждан этого общества, исключая элементы иждивенчества и паразитирования. Не приемлем в этой сфере и государственный популизм. Прямой путь к этому – совершенствование в стране социального законодательства.

Литература

1. Григорьев И.В. Право соц. обеспечения [Текст]: учеб. пособие для прикладного бакалавриата. 4-е изд. - М.: Изд-во Юрайт, 2015. - 232 с.
2. Гусева Т.С. Проблемы реализации права на социальное обеспечение семьям, имеющими детей, в Российской Федерации [Текст] // Российский юридический журнал. - 2012. - № 1. - С. 125 - 131.
3. Зумакулов Б.М. Социальные права граждан и их защита в условиях социального государства [Текст]// Научные проблемы гуманитарных исследований. - 2012. - № 1. - С. 36-41.
4. Мачульская Е.Е. Право соц. обеспечения: учебник для бакалавров [Текст]- 3-е изд, перераб. и доп.-: Изд-во Юрайт, 2014. -587 с.

Троханяк Олександра

к.і.н., доцент

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

м. Бережани

ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ НАВИКІВ В СТУДЕНТСЬКОМУ СОЦІУМІ

В сучасному українському суспільстві відбуваються досить складні соціально-економічні перетворення у всіх галузях, проходить становлення різних форм власності та приватизації на землю, а тому необхідно створювати принципово нові механізми управління. І хоч сьогодні ми хотіли б сказати про те, що будуємо ринкову економіку, але в сільському господарстві ще надто відчутна соціалістична система та її принципи. Забезпечити високу ефективність управління соціумом в сфері аграрного виробництва може тільки повний перехід до ринкового господарства та висококваліфікований працівник – професіонал своєї справи. Саме про підготовку високопрофесійних кадрів зі студентської молоді буде йти мова в даній статті.

Кінцевою метою професійної підготовки студентів, як важливого управлінського професіонала, починається з надання правильної навчальної бази яка б зуміла мобілізувати студентську спільноту до отримання таких знань і навиків які б в кінцевому результаті дали конкурентноспроможних управлінців готових до ринкових відносин. Важливо відмітити, що сучасна молодь прагне до отримання таких знань і в майбутньому до побудови власної непоганої кар'єри, але не завжди розуміє на яких предметах слід зосередити свою увагу найбільше. В цьому їм повинні допомогти викладачі.

Соціальний аналіз показує, що для студентської спільноти інколи здається, що найважливішим є той предмет, який читає найстрогіший викладач чи хтось з адміністрації, хоч не завжди це так. Одночасно слід зауважити, що не всі студенти мають схильність до управлінської діяльності, а головне до правильної організації праці. Аналіз дослідницьких даних, різної літератури та опитування тих, хто закінчив вузи і потратив на роботу показує, що часто в уяві студентів професійна діяльність виступає не такою як все є насправді, присутні мрійливі моменти і коли приходиться приступати до виконання своїх професійних обов'язків, стає зрозумілим, що дане бачення було неправильним і виникають труднощі. В таких випадках велику роль відіграє практика, але знову ж таки, якщо вона була суто на виробництві з елементами організації праці чи управління колективом. Але така практика в переважній більшості відсутня, студенти виконують всю ту роботу, яку не хочуть робити працівники чи ту, що й загал, а фактичного управління не приходиться здійснювати.

Дійсною підготовкою до управлінської діяльності є суцільно студентська робота у виді старости групи, голови факультету, члена студентської ради чи студентської профспілки і т.д. Такі студенти бачать управлінську та

організаційну роботу з середини, розуміють її переваги та негативи і набирають справжньої практики. Велику роль для майбутньої підготовки студентів відіграють всілякі студентські гуртки чи факультативи різного характеру, навіть мистецького, спортивного чи культурологічного.

Такі особистості більше розуміють вимоги часу, а це – знання і розуміння природи управлінської праці, процеси організації та управління, вміння та навички посадових та функціональних обов'язків управління, володіння стратегією, тактикою та іншими засобами досягнення мети, майстерністю складання ціленаправленої програми діяльності, вмінням налагоджувати зовнішні та внутрішні зв'язки, а також безперервне підвищення своєї кваліфікації та оновлення знань професійної діяльності.

Дехто вважає, що для здійснення управлінських завдань необхідно суттєво переглянути зміст і форми методів професійної підготовки майбутніх спеціалістів, але варто звернути увагу на психологічні задатки кожної особистості, не всі можуть управляти. Тому багатьом людям потрібно перш за все зробити соціальний аналіз свого «Я» і своїх можливостей, вмінь та управлінського хисту. А навчальні програми в цілому складено добре і відповідають запиту часу в різних сферах життєдіяльності українського суспільства.

В економічній сфері управління також відповідає поняттю «менеджмент», що розглядається як мистецтво управляти, мистецтво організовувати до ефективної діяльності. В даний час в Україні ще багато людей не до кінця розуміють вимоги менеджменту і їх поєднання з підприємництвом, особливо в аграрній сфері. Старше покоління ще звертає погляд на колишні колгоспи і їх тодішню діяльність, хоч час змінився і соціалістична система відійшла. Їх підхід до ринкового господарства формується на ще тих давніх поглядах. А от молоде покоління пробує звертати увагу на більш розвинуті сучасні підприємства України, порівнюють їх з європейськими, але не завжди заглиблюються в методи їх організаційної та управлінської діяльності, в прерогативи розвитку. І не можна погодитись з А.Шегда, який зазначає, що взагалі ефективність ринкових перетворень в Україні прямо залежить від вирішення проблеми формування і розвитку менеджменту в Україні [2].

Підсумовуючи дане дослідження про формування управлінських навичок в студентському соціумі, хочеться закінчити словами Оксани Хомік: «У процесі формування управлінських умінь і навичок необхідно забезпечити розвиток особистісних якостей, важливих для успішної управлінської діяльності майбутніх економістів – активності, незалежності, ініціативності, самостійності тощо; здатності організовувати діяльність, що полягає у плануванні та забезпеченні належного досягнення запланованих результатів; умінь працювати з людьми, ефективно спілкуватися, розуміти та враховувати індивідуальні особливості людей, створювати позитивну соціально-психологічну атмосферу тощо; умінь вирішувати практичні завдання відповідно до умов конкретних

ситуацій; нестереотипно, осмислено, творчо використовувати засвоєні знання, уміння, навички; здатності до глибокого, всебічного аналізу інформації, як умови прийняття ефективних рішень»[1].

Література

1. Хомік, О. Особливості формування у майбутніх економістів управлінських умінь і навичок [Текст] / Хомік, О. // С. 402-407. – С. 404-405. – Електронний ресурс. http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnuk_nauk_praz/2014/1/52.pdf
2. Шегда, А Теоретичні аспекти розробки сучасної концепції підготовки менеджерів [Текст] / Шегда, А // Вища школа. - 2001. - № 1. – С. 26-33.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

SCIENCE EDITION

**МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ
РОЗВИТКОМ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**MODERNIZATION OF THE NATIONAL
SYSTEM OF STATE DEVELOPMENT:
CHALLENGES AND PERSPECTIVES**

*Матеріали
II Міжнародної науково-практичної
конференції*

*Materials
of II International scientific and practical
conference*

Частина 2

Part 2

8 – 9 грудня 2016 року

December 8-9, 2016

Відповідальний за випуск:
к.е.н., с.н.с. Сава А.П.

Responsible for issue:
Ph.D., Senior Researcher, Sava A.P.

Комп'ютерний набір і верстка
Сидорук Г.П.

Computer set of and typesetting
Sydoruk G.P.

Адреса редакції:
Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН
46027, Україна, м. Тернопіль,
вул. Тролейбусна, 12,
тел/факс +38 0352 436144

Editorial address:
Ternopil state agricultural experimental station
46027, Ukraine, Ternopil,
12, Trolleybusna St.
tel/fax +38 0352 436144

Видавець:
Видавництво «Крок»
46006, Україна, м. Тернопіль, вул. Гайова, 56
тел. +38 0352 248436

Publisher:
Publishing house «Krok»
46006, Ukraine, Ternopil, 56, Gayova St.
tel/fax +38 0352 248436

Підписано до друку 20.12.2016 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура
Таймс. Умовн. друк. арк. 16,70.
Тираж 300. Замовлення № 12/5.

Signed for printing 20.12.2016.
Format 60x90/16. Offset paper.
Headset is Times. Cond. print. pages. 16,70.
Copies 300. Order № 12/5.
